

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

DOĞU EGE BULUNTUSU
ARKAİK DÖNEM FAYANSLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
SAMET ÇÖZEN
1041080080

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi HÜLYA BULUT

EKİM, 2019
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

DOĞU EGE BULUNTUSU
ARKAİK DÖNEM FAYANSLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
SAMET ÇÖZEN
1041080080

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi HÜLYA BULUT

EKİM, 2019
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

DOĞU EGE BULUNTUSU
ARKAİK DÖNEM FAYANSLARI

ÖĞRENCİNİN ADI

SAMET ÇÖZEN
1041080080

Sosyal Bilimler Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 25.10.2019
Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 26 Eylül 2019

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hülya BULUT
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Adnan DİLER
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yasemin POLAT

Enstitü Müdürü: Doç. Dr. Ali BAYRAKDAROĞLU

EYLÜL, 2019
MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 22/05/2019 tarih ve 891/1 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24/6 maddesine göre, **Arkeoloji** Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi **Samet Çözen**'in "**Doğu Ege Buluntusu Arkaik Dönem Fayansları**" adlı tezini incelemiş ve aday 26/09/2019 tarihinde saat 11:30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin **kabul** edildiğine **oy birliğiyle** ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Hülya BULUT

Üye

Prof. Dr. Adnan DİLER

Üye

Doç. Dr. Yasemin POLAT

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Doğu Ege Buluntusu Arkaik Dönem Fayansları**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

25/10/2019

SAMET CÖZEN

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ TEZ
VERİ GİRİŞ FORMU**

YAZARIN

Soyadı : ÇÖZEN

Adı : SAMET

Referans No: 10132053

TEZİN ADI

Türkçe: DOĞU EGE BULUNTUSU ARKAİK DÖNEM FAYANSLARI

Y. Dil: East Aegean Faience during the Archaic Period

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

X

O

O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Fakülte :

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar:

Tarih : 26.09.2019

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı: BULUT, Hülya

Ünvanı: Dr. Öğr. Üyesi

TEZİN YAZILDIĞI DİL : Türkçe

TEZİN SAYFA SAYISI:221

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

- 1: Fayans Buluntular
- 2: Arkaik Dönem
- 3: Doğu Ege

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELEER (En az üç en fazla beş adet):

1. Fayans
2. Arkaik
3. Doğu Ege
4. Greko-Mısır
- 5.

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELEER:

1. Faience
2. Archaic
3. East Greek
4. Greco-Egyptian
- 5.

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	X
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	O
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir	O

Yazarın İmzası :

Tarih : 25/10/2019

ÖZET

Tez, Arkaik Dönem’de Doğu Ege ve Mısır’da Nil Deltası’nda üretilen ve literatüre ‘Doğu Yunan’ veya ‘Greko-Mısır’ üretimleri olarak geçen; Batı Anadolu ve kıyı adalardaki; yerleşim, kutsal alan ve mezarlarda ölü hediyesi olarak bulunmuş veya çeşitli sebeplerle farklı müze ve koleksiyonlarda sergilenen fayans buluntuların genel bir değerlendirmesinden oluşur. Üretim teknolojisi, gelişimi, buluntu çeşitliliği, kullanım alanları ve buna bağlı olarak, Doğu Ege’deki yayılımı hakkında değerlendirme yapılmıştır.

MÖ 7. yüzyıldan 6. yüzyılın son çeyreğine kadar, Doğu Ege’de çeşitli kazılarda ele geçen, koku ve merhem kapları, başlıca insan ve hayvan figürinleri, nazarlık, takı ve süsleme elemanı olarak karşımıza çıkan bu sırlı ürünler tipolojik ve buluntu durumlarına göre değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada değerlendirilen fayans objeler, Yunan-Mısır ilişkilerinin Arkaik dönemdeki durumunu, kültürler arası etkileşimi ve deniz aşırı ticaretin rolünü anlamamıza katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Doğu Ege, Fayans, Arkaik, Greko-Mısır

ABSTRACT

This study examines a selection of faience finds which were produced in the East Aegean or Nile Delta during the Archaic period and so-called “East Greek” or “Greco-Egyptian” productions in literature as well as including faience objects discovered in the settlements, sanctuaries, and tombs as votive offerings in Western Anatolia and on the islands along the coast or exhibited in museums collections. In addition, the study examined and evaluated the faience production technology, its development, and diversity of finds, and their functions, and finally its distribution in the East Aegean.

The study comprises faience objects uncovered in the excavations carried out across the East Aegean from the 7th century to the last quarter of the 6th century B.C. These vitreous productions consisting of perfume and unguent containers, human and animal figurines, amulets, jewellery and ornaments were evaluated considering their typology and distribution.

The faience objects included in this study make contributions to understand Greek-Egyptian relations during the Archaic period, cross-cultural interactions, and their role of overseas trade connections.

Key Words: East Greek, Faience, Archaic, Greco-Egyptian

ÖNSÖZ

Doğu Ege dünyasında çeşitli kazılarda ele geçmiş Arkaik dönem fayans buluntuların bir araya getirilerek; özellikle koku ve merhem kapları üzerindeki farklı bezeme ve form stilleriyle karşımıza çıkan eserlerin kökenleri ve kullanım amaçlarının değerlendirilmesi ve dönemin Yunan dünyasına etkilerinin saptanması amaçlanmıştır.

Bu konuyu çalışmamı öneren Hocam Dr. Öğr. Üyesi Hülya BULUT, fikir ve yönlendirmeleriyle her daim bana destek olmuştur. Arkeoloji eğitimime ve çalışmalarına başladığım ilk günden itibaren, kendisiyle çalışma fırsatı sunan, tüm çalışmalarımız sürecinde bana verdiği özgüven ve manevi desteklerinden dolayı kendisine ne kadar teşekkür etsem azdır.

En başından beri tüm bilgi ve birikimini benimle paylaşan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Prof. Dr. Adnan DİLER'e, tüm olumlu ve yönlendirici yorumlarıyla her zaman bana destek veren Doç. Dr. Bekir ÖZER'e, tüm bu değerli insanlarla tanışmama vesile olan, manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim Öğr. Gör. Müzeyyen AYKAÇ ERDOĞAN'a, tez sürecinde maddi ve manevi desteğini eksik etmeyen Arkeolog Su GÜNER'e sonsuz teşekkür ederim.

Sadece tezin yazım sürecinde değil, tüm hayatım boyunca varlık ve desteklerini esirgemeyen sevgili aileme ve sevgiye dair tüm desteğiyle yanımda olan eşim Nurcan Ayşe ÇÖZEN'e sonsuz teşekkür ederim.

Samet Çözen

Muğla - 2019

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
TABLOLAR LİSTESİ.....	VII
HARİTALAR LİSTESİ	VIII
LEVHALAR LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ.....	2
1.2. FAYANS ÜRETİM TEKNOLOJİSİ	5
1.2.1. Fayansın Kökeni ve Yayılımı	6
1.2.2. Yapı Malzemesi	9
1.2.3. Şekillendirme	10
1.2.4. Sırlama	12
1.2.5. Renklendirme	14
1.2.6. Fırınlama	15

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. KULLANIM ALANLARINA GÖRE YUNAN FAYANSLARI	16
2.1.1. Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları.....	16
2.1.1.1. Çift Hazneli Kaplar: Leopar Benekli Grup.....	16
2.1.1.2. Sırtında Bebek ve Kucığında Hayvan Figürlü Diz Çökmüş İnsan Şeklindeki Kaplar	24
2.1.2. Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları: Kazıma Bezemeli Alçak Kabartma Kaplar.....	28

2.1.2.1. Pyksis	30
2.1.2.2. Alabastron.....	33
2.1.2.3. Oval (Ovoid) Aryballos	34
2.1.2.4. Yonca Ağızlı Minyatür Sürahicik.....	37
2.1.2.5. Yeni Yıl Şişesi	38
2.1.2.6. Makara Tutamaklı Sığ Kâse	40
2.1.2.7. Merhem/Kozmetik Kaşığı	40
2.1.3. Çeşitli Figürin ve Vazolar	41
2.1.4. Yunan-Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları: İnsan ve Hayvan Figürinleri	44
2.1.4.1. İnsan ve Hayvan Figürinleri: Asma Delikli Figürinler.....	47
2.1.4.1.1. İnsan Figürinleri	47
2.1.4.1.1.1. Siyah ve Beyaz Lekeli Grup	47
2.1.4.1.1.2. Adak/Sunu Taşıyan Figürinler	50
2.1.4.1.1.3. Müzik Aleti Çalan Figürinler	51
2.1.4.1.1.4. Ptah Başı Grubu	57
2.1.4.1.2. Hayvan Figürinleri	58
2.1.4.1.2.1. Boğa Figürini.....	59
2.1.4.1.2.2. Koç Figürini	59
2.1.4.1.2.3. Aslan Figürini.....	60
2.1.4.1.2.4. Su Aygırı Figürini	60
2.1.4.1.2.5. Kedi Figürini	61
2.1.4.1.2.6. Doğan Figürini	62
2.1.4.1.2.7. Yaban Keçisi Figürini	65
2.1.4.1.2.8. Sphenks	65

2.1.4.1.2.9. Diğer Hayvan Figürinleri	65
2.1.4.2. İnsan ve Hayvan Figürinleri: Asma Deliksiz Figürler.....	66
2.1.4.2.1. İnsan Figürinleri	66
2.1.4.2.1.1. Adak/Sunu Taşıyan İnsan Figürinleri .	68
2.1.4.2.1.2. Müzik Aleti Çalan Figürinler	70
2.1.4.2.1.3. Diğer Figürinler.....	72
2.1.4.2.2. Hayvan Figürinleri	74
2.1.4.2.2.1. Koç Figürinleri	74
2.1.4.2.2.2. İnek Figürinleri.....	75
2.1.4.2.2.3. Aslan Figürinleri	75
2.1.4.2.2.4. Maymun Figürinleri	76
2.1.4.2.2.5. Güvercin Figürinleri.....	76
2.1.4.2.2.6. Doğan Figürinleri	77
2.1.4.2.2.7. Kedi veya Sphenks Figürinleri.....	79
2.1.4.2.2.8. Tapir Figürinleri	79
2.1.4.2.2.9. Timsah Figürinleri	79
2.1.5. Küresel Aryballoslar	80
2.1.5.1. Kaliteli Küresel Aryballoslar	81
2.1.5.2. Kartuş ve Kulp Altında Palmet Eklentili Aryballoslar	83
2.1.5.3. Kalitesiz Küresel Aryballoslar.....	85
2.1.5.4. Mavi Hamurlu ve Çift Kulplu Aryballoslar.....	85
2.1.6. Figürlü Aryballoslar	86
2.1.6.1. Oturur Pozisyonda Çeşitli Aryballoslar.....	86
2.1.6.2. Baş Formlu Aryballoslar.....	87
2.1.6.3. Çift Baş Formlu Aryballoslar	88

2.1.6.4. Hayvan Formlu Aryballoslar	89
2.1.7. Mücevherat: Boncuk ve Süslemeler	92
2.1.8. Koruyucu/Nazarlık ve Skarabe	95

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ: ARKAİK DÖNEM DOĞU EGE’DE FAYANS GELİŞİMİ VE BULUNTU MERKEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	104
---	-----

3.1.1. Doğu Ege Fayans Buluntu Merkezleri	109
---	-----

KAYNAKÇA	118
----------------	-----

KATALOG	137
---------------	-----

HARİTALAR LİSTESİ	188
-------------------------	-----

LEVHALAR	191
----------------	-----

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1** – Fayans yapımı (Friedman, 1998a: s. 18, fig. 4’deki İngilizce aslından Türkçe’ye çevrilmiştir)..... 11
- Şekil 2** – Fayans sırlama teknikleri (Vandiver ve Kingery, 1987: s. 82, şek. 2’deki İngilizce aslından Türkçe’ye çevrilmiştir) 13

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 - Doğu Ege Fayans buluntuların metin içindeki tanımlamalarına göre dağılımı (Blinkenberg, 1931; Jacopi, 1931: 1932: 1934; Gültekin, 1968; Bishop, 1992; Skon-Jedele, 1994; Berges, 2006; Polat, vd., 2010; Hölbl, 1999: 2014; Webb, 1978: 2016; Bulut, 2018).....	115
Tablo 2 – Doğu Ege Fayans buluntuların buluntu yerine ve tanrı/tanrıça kutsal alanlarına göre dağılımı (Blinkenberg, 1931; Jacopi, 1931: 1932: 1934; Gültekin, 1968; Bishop, 1992; Skon-Jedele, 1994; Berges, 2006; Polat, vd. 2010; Hölbl, 1999: 2014; Webb, 1978: 2016; Bulut, 2018).....	116
Tablo 3a-b-c – Doğu Ege Fayans buluntularının dönemi, adetsel ve yüzdesel kırılımları (Blinkenberg, 1931; Jacopi, 1931: 1932: 1934; Gültekin, 1968; Bishop, 1992; Skon-Jedele, 1994; Berges, 2006; Polat, vd. 2010; Hölbl, 1999: 2014; Webb, 1978: 2016; Bulut, 2018).....	117

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – I. Evre Buluntu Merkezleri.....	188
Harita 2 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – II. Evre Buluntu Merkezleri.....	189
Harita 3 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – III. Evre Buluntu Merkezleri.....	190

LEVHALAR LİSTESİ

Fig. 1 - Leopar Benekli Grup (Kaliteli grup; Hathor Lüleli standart grup)	191
Fig. 2 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup).....	192
Fig. 3 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup).....	193
Fig. 4 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup; kısa saç ve sakallı).....	194
Fig. 5 - Leopar Benekli Grup (Maymun figürü ve kucağında hayvan sırtında bebek taşıyan kadın grubu).....	195
Fig. 6 - Leopar Benekli Grup (Kucağında hayvan sırtında bebek taşıyan kadın grubu ve sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, I. Grup).....	196
Fig. 7 - Leopar Benekli Grup (Sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, I. Grup)	197
Fig. 8 - Leopar Benekli Grup (Sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, II-III. Grup).....	198
Fig. 9 - Leopar Benekli Grup (Sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, III. Grup).....	199
Fig. 10 - Leopar Benekli Grup (Sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, III. Grup ve İşlenmemiş Grup)	200
Fig. 11 - Pyksis (I. – II. Grup)	201
Fig. 12 - Pyksis (II. Grup).....	202
Fig. 13 - Pyksis (II. Grup).....	203
Fig. 14 - Alabastron	204
Fig. 15 - Oval (Ovoid) Aryballoslar (Prototip Grup – I.-II. Grup)	205
Fig. 16 - Oval (Ovoid) Aryballoslar, II. Grup; Yonca Ağızlı Minyatür Sürahicikler	206
Fig. 17 – Yeni Yıl Şişesi – Makara Tutamaklı Sığ Kase – Kozmetik/Merhem Kaşığı	207

Fig. 18 – İnsan figürinleri: asma delikli.....	208
Fig. 19 - İnsan figürinleri: asma delikli	209
Fig. 20 - İnsan ve hayvan figürinleri: asma delikli	210
Fig. 21 - Hayvan figürinleri: asma delikli.....	211
Fig. 22 - İnsan figürinleri: asma deliksiz	212
Fig. 23 - İnsan figürinleri: asma deliksiz	213
Fig. 24 - İnsan figürinleri: asma deliksiz	214
Fig. 25 - İnsan ve hayvan figürinleri: asma deliksiz.....	215
Fig. 26 - Hayvan figürinleri: asma deliksiz	216
Fig. 27 - Küresel aryballoslar.....	217
Fig. 28 - Küresel ve figürlü aryballoslar	218
Fig. 29 - Figürlü aryballoslar	219
Fig. 30 - Figürlü aryballoslar	220
Fig. 31 - Figürlü aryballoslar	221

KISALTMALAR LİSTESİ

Metin içerisinde Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün kabul ettiği kısaltmalar kullanılmıştır.

Bknz.	Bakınız
Fig.	Figür
Gen.	Genişlik
ILN	The Illustrated London News
IstMitt	Istanbuler Mittheilungen
K.	Katalog No
Kor.	Korunan
Lev.	Levha
MÖ	Milattan Önce
SEM	Scanning Electron Microscope
Şek.	Şekil
Tab.	Tablo
Uzn.	Uzunluk
Yük.	Yükseklik

GİRİŞ

Fayans, antik dönemde çeşitli formlardaki kap, figürin ve dekoratif amaçlı dolguların yapımında kullanılan sırlı ve silisli yapıya sahip kompozit bir malzemedir. İlk olarak Yakındoğu’da ortaya çıkmış olmakla birlikte, göz alıcı canlı renklere sahip olan bu malzeme endüstriyel olarak yoğun üretimini ve popüleritesini Mısır’a borçludur. Genel olarak “Aegyptiaca” başlığı altında toplanan fayans skarabe, Horus’un gözü ve Bes gibi figürlerden oluşan nazarlıklar, koruyucular ve ritüel kapları Mısır’ın Bronz Çağ’dan itibaren Ege ve Akdeniz havzasındaki merkezlerle olan ticari ve siyasi ilişkilerinin önde gelen kanıtları arasındadır.

Çalışmanın konusunu, literatürde “Doğu Yunan üretimi fayanslar” olarak bilinen Arkaik dönemde kısmen veya bütünüyle Mısır etkisi altında üretilen Batı Anadolu ve yakın kıyı adalarda çoğunlukla kutsal alanlarda ortaya çıkarılan fayanslar oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, fayans üretim teknolojisi, gelişimi, buluntu çeşitliliği, kullanım alanları ve buna bağlı olarak Doğu Ege’deki merkezlerden gelen veriler ve çeşitli müze ve koleksiyonlara dağılan buluntuların güncel bir değerlendirmesinin yapılmasıdır.

Çalışmamız ağırlıklı olarak Mısır kökenli ve Yunan üretimi krem ve parfüm kaplarının gelişimi ve çeşitliliği üzerine yapılmıştır. Bu kapsamda karşımıza çıkacak olan tamamen Mısır kökenli ve figürinler olduğu düşünülen skarabe ve tanrı/tanrıça atribütlerinden oluşan koruyucular ve nazarlıklar hakkında bilgi verilmiş ancak kataloğa eklenmemiştir. Metin içerisinde ve katalogda; tam, tama yakın ve tanımlanabilir görselleri olan örnekler, kronolojik olarak verilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümü araştırma tarihçesiyle birlikte fayansın ilk ortaya çıkışı ve üretim teknolojisinden oluşmaktadır. Bu bölümde malzeme bileşenleri, şekillendirme, sırlama, renklendirme, fırınlama aşamaları anlatılmıştır. İkinci bölümünde fayansın kullanıldığı üretim gruplarının ve bunlara ait tipolojik değerlendirmeye yer verilmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise çalışmamız kapsamındaki yerleşim yerleri ve kutsal alanlardaki buluntu örnekleri dağılım şeması hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

Doğu Ege Arkaik dönem fayansları üzerine ilk araştırma *Friedrich Wilhelm von Bissing*'in Rhodos'taki fayans üretiminden bahsettiği 1912 yılında yayınlanan “*Der Anteil der ägyptischen Kunst am Kunstleben der Völker*” adlı çalışmasıdır. von Bissing daha sonra, “*Zeit und Herkunft der in Cerveteri Gefundenen Gefässe aus Ägyptischer Fayence und Glasiertem Ton* (1941)” adlı yayınında Cerveteri'deki Banditaccia nekropolünden gelen MÖ 7. ve 6. yüzyıla ait fayanslar ve sırlı seramikleri ele almıştır. Cerveteri (Caere) buluntuları Mısır yeni yıl şişeleri, küresel ve kirpi formlu aryballoslar, çömelmış veya oturur vaziyette kadın ve maymun figürlü kaplar, hayvan frizli alabastron ve pyksislerin tipik örneklerini içerir. von Bissing bu yayınında buluntuları Kamiros'tan gelen örneklerle karşılaştırır ve form ve bezeme şeması bakımından Mısır kökenlerine iner.

J. D. S. Pendlebury'nin Kıta Yunanistan ve Ege adalarına Eski-Orta Krallık döneminden itibaren ulaşan, Mısır ve Ege dünyası arasındaki bağlantıların güçlendiği 26. Hanedan döneminde yoğun kabul gören Mısır kökenli objeleri topladığı kitabı “*Aegyptiaca: A Catalogue of Egyptian Objects in the Aegean Area*” 1930 yılında yayınlanmıştır. Pendlebury'nin kataloğunda topladığı Mısır kökenli taş ve alabaster kaplar, steatit, ametist, fildişi, akik ve bronz objeler yanı sıra çoğunluğu skarabelerden oluşan, aralarında boncuk, figürin, mühür ve kapların da bulunduğu fayans buluntular da yer alır.

Annette Rathje, “*A Group of 'Phoenician' Faience Anthropomorphic Perfume Flasks* (Levant 8, 1976)” adlı makalesinde insan ve maymun figürlü çift hazneli kapların tipolojik ve köken tartışmasına girerek, üretimlerini Fenike atölyelerine bağlamıştır.

Yunan fayansı ile ilgili ilk kapsamlı çalışma *Virginia Webb* tarafından yapılmıştır “*Archaic Greek Faience: Miniature Scent Bottles and Related Objects from East Greece, 650-500 B.C. (1978)*”. Webb, Kıta Yunanistan ve Doğu Ege'den yoğunlukla kutsal alanlardan gelen fayansları, gelişim evrelerine ve kullanım şekillerine göre değerlendirmiş, birçok örnek üzerinde yeni öneriler ortaya atmıştır. Bu tezin ana çerçevesi Webb'in çalışmalarına dayanmaktadır. Uzun bir aradan sonra Samos Heraion buluntularını değerlendirdiği “*Faience Material from the Samos Heraion*

Excavations. Samos Band 13 (2016)” ile Samos örnekleri, kısmen konteks tarihleriyle birlikte değerlendirilmiş ve fayans araştırmaları arasında yerini almıştır. Ek olarak Webb, günümüze kadar konuyla ilgili çok sayıda makale kaleme almıştır; bunlar arasında Petrie dönemi kazılarında sonra British Museum tarafından yeni araştırmaların başlatıldığı Naukratis’ten gelen fayans buluntuların yeniden değerlendirmesi de yer alır.

Günther Hölbl, hiç kuşkusuz Ege ve güney İtalya merkezlerindeki fayanslar konusunda en üretken araştırmacıdır. Hölbl’in “*Ägyptisches Kulturgut im Phönikischen und Punischen Sardinien* (1986)” ve “*Beziehungen der Ägyptischen Kultur zu Altitalien* (1979)” adlı iki önemli çalışmasının başta Miletos ve Ephesos buluntuları olmak üzere konu ile ilgili çok sayıda makalesi bulunmaktadır. Hölbl, İonia’da olasılıkla Ephesos’ta bulunan yerel fayans üretim merkezinin varlığını ileri sürmüştür. Hölbl, son olarak güneydoğu Anadolu-kuzey Suriye kültür bölgesindeki Tarsus ve Al Mina’dan gelen fayans skarabeler ve koruyucuları “*Aegyptiaka aus Al Mina und Tarsos im Verbands des nordsyrisch-südostanatolischen Raumes. ÖAW Archäologische Forschungen, Band 28* (2017)” adlı eserinde yayınlamıştır.

Pendlebury’nin çalışmasının devamı niteliğinde fakat daha geniş kapsamlı başka bir araştırma N. J. Skon-Jedele’nin “*Aigyptiaka: A Catalogue of Egyptian and Egyptianizing Objects Excavated from Greek Archaeological Sites, ca. 1100-525 B. C., with Historical Commentary* (1994)” adlı doktora tez çalışmasıdır ve Kıta Yunanistan dâhil tüm Ege örnekleri detaylı olarak listelenmiştir.

Konuyla ilgili olarak şimdiye kadar kapsamlı bir Türkçe çalışma yapılmamıştır. Daha çok kazı raporları ve genel değerlendirme yazıları içerisinde yer verilmiştir. Smyrna buluntuları Ekrem Akurgal’ın “*Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı* (1983)” adlı kitabında sadece bir kaç örnekle temsil edilmektedir. Konuyla ilgili Hakkı Gültekin’in *Türk Arkeoloji Dergisi*’nde 1968 yılında yayınladığı “*Erythrae kazısında bulunan fayans figürinler*” adlı makalesi tümüyle fayans buluntular hakkında yapılan ilk çalışmadır. Konuyla ilgili yakın zamanda Hülya Bulut tarafından TÜBA-AR 22, 2018 sayısında yayınlanan “*Pedasa Athena Kutsal Alanı Arkaik Dönem Fayans Adak Sunuları*” adlı makalede Karia bölgesi kutsal alanından gelen fayansları stilistik açıdan değerlendirilmiş ve buluntular merkezin Mısır

bağlantılarıyla ilişkilendirilmiştir. Bu makale ile Hölbl tarafından bahsedilen Ephesos ve Miletos'ta ortaya çıkarılan sığ kâselerin yayılım alanına Pedasa da dâhil edilmiştir.

Stilistik çalışmaların yanı sıra, antik dönem fayans üretim teknolojisi ve bölgelere göre malzeme bileşenlerinin detaylı analizlerini sunan çok sayıda çalışma bulunmaktadır. A. Kaczmarczyk - R. E. M. Hedges'in, "*Ancient Egyptian Faience: an Analytical Survey of Egyptian Faience from Predynastic to Roman Times* (1983)" ve M. S. Tite - A. J. Shortland editörlüğünde yayınlanan "*Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (2008)" adlı kitaplar fayans üretim teknolojileri konusunda önemli başvuru kaynaklarındandır.

1.2. FAYANS ÜRETİM TEKNOLOJİSİ

Fayans, çeşitli formlardaki vazo ve figürlerin yapımında kullanılan sırlı ve silisli yapıya sahip kompozit bir malzemedir (Webb, 1978: s. 1; Foster, 1979: ss. 1-21). Söz konusu materyalin ilk kullanımı Yakındoğu’da MÖ 6. bine (Beck, 1934: s. 69; Moorey, 1999: s. 169; Tite vd., 2008a: s. 30) gitmesine karşın, endüstriyel anlamda yaygın kullanımı MÖ 3. bin yıldan itibaren Mısır’daki üretimler sayesinde mümkün olmuştur (Lucas, 1926: ss. 31-37; Webb, 1978: s. 1; Tite vd., 1987: ss. 39-46; Vandiver ve Kingery, 1987: s. 80; Tite vd., 2008a: s. 19). Mısır mitolojisinde tanrıça Hathor (Angenot, 2014: ss. 98-119) ile özdeşleştirilen fayans, Mısır hiyeroglifinde parıldayan/ışıldayan anlamına gelen “tjehnet” (Friedman, 1998a: s. 15; Tite vd., 2008c: s. 57; Peck, 2013: s. 158; Webb, 2016: s. 2) kelimesi ile ifade edilmiştir.

Fayans, cam üretim teknolojisinden önce ortaya çıkmış ve yaygın olarak kullanılmıştır (Fossing, 1940). Aslında, her iki malzeme de benzer maddelerden oluşmaktadır ve aralarındaki farklılık karışım miktarlarından kaynaklanmaktadır (Webb, 1978: s. 3; Lucas ve Harris, 1989: s. 160; Hartwig, 2014: s. 303; Webb, 2016: s. 2). Bu ayrıntılı vazoların üretiminde kullanılan teknikleri ve yöntemlerini kolayca kavrayabilmek mümkündür. İlk üretimler elle yapılmışlar; koruyucu/nazarlık, skarabe gibi küçük ve yoğun kullanım gören figürinler kalıpta üretilmişlerdir. Üretim sürecindeki son aşama, yüzeye farklı renkli sır malzemesinin uygulanmasıydı. Ana malzeme her zaman renksizdir; çok ince, pürüzsüz bir dokuya sahiptir ve temel sır renksiz olabilir. Renklendirmede genel olarak mavi-yeşil tonları yoğun olarak tercih edilmiştir.

Sızdırmazlık özelliğinden dolayı fayans, günlük kullanım kaplarında denenmiş olmakla birlikte, genellikle küçük objelerde tercih edilmiştir (Webb, 1978: s. 1; Peck, 2013: s. 155). Fayansın bileşenleri üzerine çeşitli tartışmalar vardır; Kingery ve Vandiver fayansı “gelişmiş bir seramik formu” olarak tartışmaktadır (1986). Konuyla ilgili geçmiş kaynaklarda mavi sırlı fayans objeler “Mısır Mavisî” (Harden, 1957: ss. 137-138; Webb, 1978: s. 1; Lucas ve Harris, 1989: ss. 340-343; Webb, 2016: ss. 83-103) ismi ile anılır ve bu ismi sır renginin kaynağındaki malzemeden alır, ancak çalışmamızın konusu olan fayans, Mısır mavisî değildir.

1.2.1. Fayansın Kökeni ve Yayılımı

Modern kaynaklardaki adını İtalya'nın "Faenza" (Webb, 1978: s. 1; Foster, 1979: s. 9; Tite vd., 2008a: s. 17; Webb, 2016: s. 1) kentinden alan fayans, cama benzeyen sırlı ve silisli bir maddedir; ancak antik dönemdeki kullanım amaçları ile günümüzde kullandığımız anlamı çok farklıdır. Aslında, etimolojik olarak "fayans" kelimesini kullanmak çok doğru değildir. Bu konuda birçok öneri vardır; sinterlenmiş kuvars, sırlı veya silisli kap, sırlı kompozisyon, sırlı kuvars frit, Mısır fayansı için kullanılan terimlerdir. Ancak, mevcut literatür altında farklı bir isim kullanmak zor olacağı için, şimdilik en iyisinin bu olduğunu önerilmektedir (Burton, 1912: s. 595; Stone ve Thomas, 1956: s. 38; Kaczmarczyk ve Hedges, 1983; Peltenburg, 1987: s. 5; Lucas ve Harris, 1989: s. 156; Moorey, 1999: s. 166-167; Webb, 2016: s. 1). 19. yüzyıldaki ilk çalışmalarda 'porselen' olarak da anılmaktadır (Layard, 1853: s. 515).

Yanlış kullanımlardan birisi de "sırlı seramik" adlandırmasıdır. Fayans, antik Mısır'da sırlı kapların gelişiminde belirli noktada yer alsa da sırlı seramik bu sürecin en son noktası olarak kabul edilir. Lucas ve Harris, sırlı kapların gelişimini detaylı olarak anlatmıştır (1989: s. 155). Yapılan ilk araştırmalarda, fayansın kil içerdiği düşünülmüştür, ancak yapılan analiz çalışmalarında kil vb. malzemenin yapının temel unsuru olarak kullanılmadığı tespit edilmiştir (Lucas ve Harris, 1989: s. 175; Tite vd., 2008a: s. 31). Peltenburg, kilden ziyade ezilmiş kuvarztan bahseder (1987: s. 4). Webb'e göre malzemeye; kilden yapılmayan, seramiksiz bir malzeme olarak yaklaşılabılır (2016: s. 1). Fakat malzeme çeşitli maddelerin karışımı ile oluştuğu için, gövdeyi bağlama ya da fırınlama sırasında bir miktar kil ilave edilmiş olabilir. Fayans, "kilden üretilmeyen ilk kap gövdesi" (Vandiver ve Kingery, 1987: s. 79; Webb, 2016: s. 1) olarak seramik tarihinde önemlidir.

Mısır fayanslarının renklendirilmesi ve ısıtılı malzemelerin popülerliği, lapis lazuli (Foster, 1979: s. 5) ve turkuazın taklit edilmesiyle, mavi-yeşil renklerin üretilmesine kadar kullanılan fayans hamuru beyaz renklidir. Yakın Doğu fayansının gövde malzemesi ise çoğunlukla beyazdır, ancak bölgedeki kazı raporları gövde malzemelerini beyaz, sarı veya pembe olarak tanımlamıştır. Pembe hamurlu örnekler ilk ortaya çıktığı zaman, Reade'e göre en erken sırlanmış seramikle karşı karşıya olduğumuz görünüyordu (1987: s. 32). Yakın Doğu'nun kurak çevre koşullarında,

mavi ve yeşil, uzun süredir “iyi şansların üstünlüğü” (Vandiver ve Kingery, 1987: s. 79) olarak düşünülen özel renklerdir, bu yüzden gelişimi hızlanmıştır.

Malzemenin yayılımına baktığımızda ise, Mısır ve Yakındoğu’daki ilk örneklerin aynı anda ya da çok yakın dönemlerde üretime başlanmış olduğu söylenebilir (Stone ve Thomas, 1956: ss. 41-42). İlk ortaya çıkışının Yakındoğu’da mı yoksa Mısır’da mı olduğu kesin olarak söylemek mümkün olmasa da elimizdeki ilk veriler Ubaid dönemin son safhalarına (MÖ 5500-4000) işaret eder (Lucas ve Harris, 1989: ss. 155-156; Tite vd., 2008a: s. 30). Yakın Doğu’da ele geçen küçük buluntuların büyük çoğunluğu için kullanılan katı steatit’in (sabuntaşı) yanı sıra, çok az sayıdaki boncuk, toz haldeki steatit kullanılarak üretilmiştir. Fayans üretiminde kullanılan ezilmiş kuvars veya kuvars kum gövdeleri ile benzerlik göstererek, bu boncuklar "fayans steatiti" (Tite vd., 2008a: s. 34) olarak tanımlanmaktadır. Peltenburg, MÖ 4. bini üretimin ortaya çıkması için en olası tarih olduğu kanısına varmıştır (1987: s. 11). Girit ve Kıta Yunanistan’da MÖ 3. binde başlayan fayans üretimi, saray ekonomilerinin çökmesiyle birlikte bitme seviyesinde azalır (Webb, 1978: s. 5; Foster, 1979: ss. 158-163; Tite vd., 2008d: ss. 111-112; Panagiotaki vd., 2015: ss. 1769-1770; Webb, 2016: s. 3). Yakın Doğu’nun kendine özgü gelenekleri ve yöresel özellikleri nedeniyle gelişimi Mısır ve Doğu Ege kadar etkili olmamıştır (Mallowan, 1947; Stone ve Thomas, 1956: ss. 37-84; Harden, 1957: ss. 311-346; Moorey, 1999: ss. 166-186; Peltenburg, 2002: ss. 75-108).

Mısır’daki gelişiminde fayans (Lucas ve Harris, 1989: ss. 155-178; Vandiver, 1998: ss. 121-142; Nicholson, 1998: ss. 50-64; Nicholson ve Peltenburg, 2000: ss. 177-194; Panagiotaki, 2008: ss. 34-63; Tite vd., 2008c: ss. 57-90), ilk Krallık döneminde (MÖ 2686 – 2181) figürin yapımında kullanılmaya başlamış, daha sonra çeşitli mobilya aksamaları, mimari ve duvar detayları gibi farklı bezeme alanlarında yaygın olarak tercih edilmiştir. Yeni Krallık dönemi (MÖ 1549 – 1069) boyunca kullanım alanı yaygınlaşmış ve gelişimi devam etmiştir (Stone ve Thomas, 1956: s. 47). Üretiminde ve ithalatında yeni gelişmeleri paylaştığı cam ile gelişimi artmıştır. Bu dönemde cam üretimi azalmış, fayanstan yapılmaya yeni tip koruyucular/nazarlıklar yaygınlaşmıştır. Görüldüğü gibi fayans, Mısır Hanedanının tekelinde üretilen bir materyal değildi, bu yüzden gelişimi farklı bölgelerde devam etmiştir (Webb, 2016: s. 2).

Yeni Krallık'ta önceleri fildişi, kalsit ve nadir ağaçlardan yapılan, küçük parfüm ve merhem kapları için daha sonra fayans tercih edilmiştir. Daha önce kullanılan malzemelerin temininin zorlaşması ya da yapımının pahalıya mal olması gibi sebepler; parlak rengi, sert yüzeyi ve üretim kolaylığı ile fayansı daha popüler hale getirmiştir (Wallert, 1967: s. 39).

Yeni Krallık dönemi boyunca yaygınlaşan fayans, kültürel etkileşim ve ticaret yoluyla Doğu Akdeniz ve Levant başta olmak üzere Girit (Evans, 1921: ss. 486-494), Kıta Yunanistan (Stone ve Thomas, 1956: s. 47), Kıbrıs (Karageorghis, 1974) ve Mezopotamya'da (Mallowan, 1947; Stone ve Thomas, 1956: ss. 37-84; Harden, 1957: ss. 311-346; Moorey, 1999: ss. 166-186; Peltenburg, 2002: ss. 75-108) yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. MÖ 1. binin başlarındaki Mısır etkisi Fenike'nin batı kolonilerine kadar yayılmıştır (Hölbl, 2007: ss. 450-451; Hölbl, 2014: ss. 181-182; Webb, 2016: s. 3). Bu bağlamda Aegyptiaca'nın, Naukratis dâhil Mısır, Rhodos-Yunan, Batı Fenike ve Doğu Fenike olarak dört farklı üretim ve yayılım bölgesi olduğu bilinmektedir (Hölbl, 1987: s. 115).

MÖ 8. yüzyılın ortalarından sonuna kadar, metal, fildişi vb. ürünlerin olduğu gibi çeşitli küçük fayans objelerinin artan ithalatı, Yakın Doğu ve Mısır ile daha yoğun temasların yaygınlaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Doğu-Batı ticaret yolunda bu tür nesnelerin ticaretine olan ilgi artmakta, özellikle Rhodos'taki (Higgins, 1954: s. 24; Webb, 1978: s. 137; Skon-Jedele, 1994: ss. 1976-2693) buluntular, Girit (Brock, 1957: s. 208; Skon-Jedele, 1994: ss. 1663-1953; Webb, 1996: ss. 604-608; Hoffman, 1997: s. 45; Perakhora (Skon-Jedele, 1994: ss. 253-673), Batı'da; Pithekussae, Campania ve Etruria (Hölbl, 1979; Hölbl, 1983a: ss. 1-18), MÖ 8. yüzyılın son yıllarında zengin oryantal ürünler veren önemli kutsal alan ve mezar kontekstleri sağlayan merkezlerdir. Tüm bu merkezlerden gelen buluntular, bu ticaret yollarının izi ve kökeni konusunda bizi aydınlatmaktadır. Bununla birlikte, buluntuların Yakın Doğu kökenli olduğu ve Mısırlı etkili olmayan örneklerin daha kaba ve tasarımlarının karışık olmasından dolayı tartışmalar devam etmektedir (Pendlebury, 1930; Jantzen, 1972: ss. 5-46; Hölbl, 1978: ss. 1-15; Skon-Jedele, 1994; Hoffman, 1997: ss. 38-49; Hölbl, 2014: s. 181).

Odak noktamız olan Arkaik dönem fayans kıymetli yağ ve merhem kapları, Mısır medeniyetinin ulaştığı merkezlerde, Yunan tapınak ve mezar kontekslerinde görülmeye başlamıştır. Küçük vazolar, heykelcikler, merhem kapları, insan ve hayvan figürinleri, bilezikler, rozetler, koruyucular ve nazarlıklar vb. Doğu Ege’de, Mısır deltasında genel olarak yaygınlaşır. Adı geçen coğrafyada üretildiği ve dağıtıldığı kabul edilir (von Bissing, 1912: s. 6; Webb, 1978: s. 5; Tite vd., 2008d: ss. 127-128; Hölbl, 2014: ss. 181-209; Webb, 2016: s. 4). Mısır kökenli olan bu ürünler, Mısır dışında bulundukları yerlerde, farklı yerel üretim kültürlerinden etkilenerek gelişmiştir. Fayans, bu kültürel etkileşim sürecinde önemli bir yer tutmuş ve homojen bir geçiş sağlamıştır. Fakat bu süreçte Yunan kültürüne tam özümsemiş bir geçiş yaşanmamıştır. Arkaik dönemde Doğu Ege’de bulunan fayans objelerde, Kıbrıs etkisi görülse de, Mısır etkisi yerel üretim tekniklerine baskın gelmiştir (Hölbl, 2014: ss. 181-182; Webb, 2016: s. 5). MÖ 7. yüzyıldan 6. yüzyıla kadar aşağıda detaylı olarak inceleyeceğimiz; Rhodos, Samos, Miletos, Ephesos, Smyrna, Erythrai, Pedasa, Knidos/Emecik, Khios, Klazomenai, Antandros, Phokaia ve Tenedos gibi merkezlerden önemli buluntular vermektedir (**Harita 1-3**).

1.2.2. Yapı Malzemesi

Yapısını oluşturan maddelerden dolayı fayans, küçük materyallerin yapımı için aslında çok uygun değildir. Geleneksel zanaat teknikleri ve uygulamaları gerektirir. Fayansın ana bileşenleri (Webb, 1978: ss. 2-3; Tite vd., 2008b: ss. 37-46; Webb, 2016: ss. 5-6) esas olarak kumdan veya çakıl taşından elde edilen silika zengini kuvars, kireç, alkali görevindeki odun külü veya natron (Lucas ve Harris, 1989: s. 171; Webb, 1978: s. 2) ve renk vermesi için eklenen bakır oksitten oluşmaktadır. Silika zengini kuvars, fayans hamurunun %99’unu oluşturmaktadır (Lucas ve Harris, 1989: s. 475). Bu karışımla, elde edilen kuvars hamur fırınlandığında, zamanla soluklaşan veya dökülen mavi-yeşil renkli sırlı bir yüzey elde edilmektedir. Malzemenin detayına baktığımızda ise; sırların tamamı alkali-kireç tipindeydi; sır biçimlendirici olarak silika, sırların erime noktasını düşüren akışkan olarak soda ve potas, sırların hava koşullarına karşı hassasiyetini azaltması için kireç ve magnezyum vardır (Lucas ve Harris, 1989: s. 475; Tite vd., 2008a: s. 18). Kireç, fayansın %1 ila %5’ini oluşturur (Nicholson ve Peltenburg, 2000: s. 186) ve kaynağı doğal olarak kireçtaşı veya tebeşirdir. Kum kullanıldığı net anlaşılmaz, çünkü bilinçli olarak mı

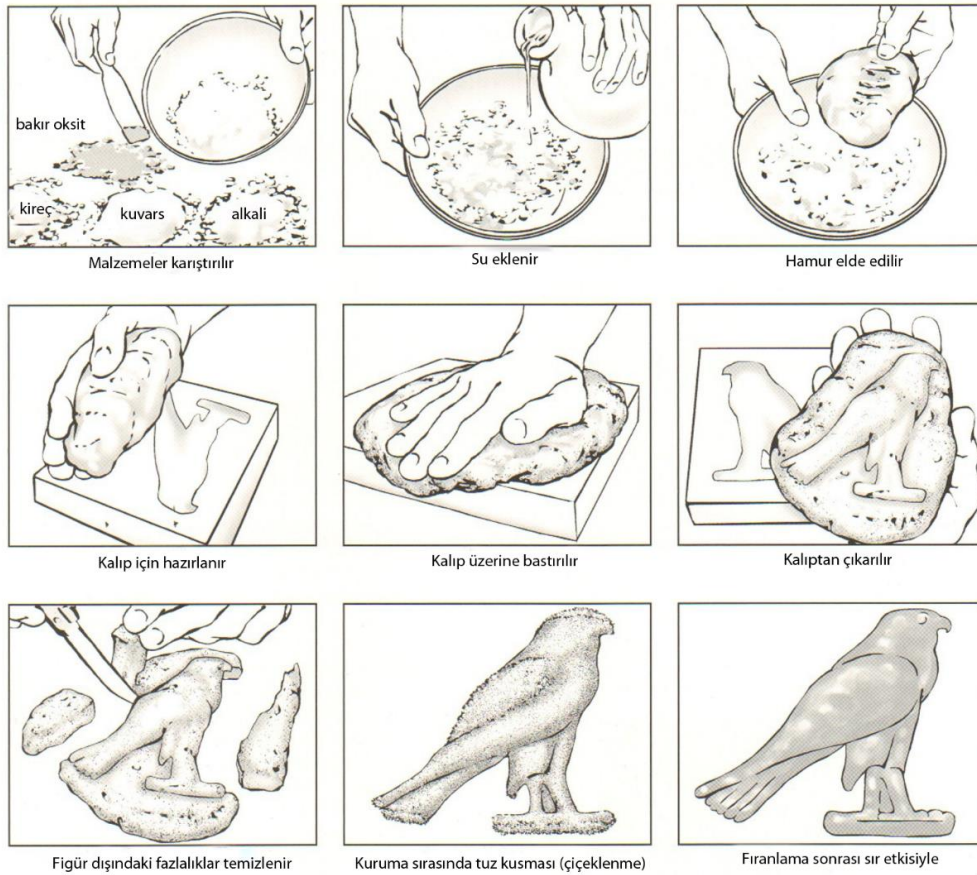
kullanıldığı ya da kazara mı bulaştığı net değildir (Nicholson, 1998: s. 50). Natron, fayansın %0,3 ila %5'ini oluşturur (Nicholson ve Peltenburg, 2000: s. 186) ve imalatı hayati bir bileşendir. Mısır'da kullanımı yaygın olan natron tuzları, her yıl doğal olarak ortaya çıkan yeraltı kaynaklarından elde edilir. Tutankhamon'un mezarından gelen veriler mumyalama işlemi sırasında da kullanıldığını ortaya koyar (Webb, 1978: s. 2). Natronun alternatifi ise potastır; potasın Yunanistan'da yetişen "salicornia" ailesinden gelen bir tür bitki (Kaczmarczyk ve Hedges, 1983: s. 280; Tite vd., 2008b: s. 38) olduğu bilinmektedir.

1.2.3. Şekillendirme

Kompozit bir malzeme olduğu için fayansın şekillendirilmesi ve bir kalıp oluşturulmasıyla ilgili olarak özel tekniklerin kullanılmış olması gerektiği önerilmektedir (Petrie, 1894: ss. 25-30; Reisner, 1923: ss. 134-175; Riefstahl, 1968: s. 3; Nicholson, 1998: s. 51; Tite vd., 2008b: ss. 37-91; Webb, 2016: s. 6). Fayansı oluşturan hammaddelerin su ile karışmasıyla materyalin yapısı yumuşak ve akıcı hale gelir. Çok hızlı değişim olursa çatlaklar. Bu nedenle fayans hamurunu çarkta şekillendirmek zordur.

Fayans yapımında biri elle (Lucas ve Harris, 1989: s. 45 ve s.159), diğeri kalıpta (Şek. 1) (Roeder, 1937: ss. 190-191; Webb, 1978: s. 3; Kingery ve Vandiver, 1986: ss. 51-68; Vandiver ve Kingery, 1987: ss. 79-90; Nicholson, 1998: ss. 50-64) olmak üzere iki üretim modeli uygulanmaktadır. Her iki uygulama da farklı dönemlerde ve yerleşimlerde tercih edilmiştir. Elle modelleme, her türlü fayans üretiminde tanımlanabilen ve kendini gösteren bir süreçtir. Hamur ilk önce kabaca şekillendirilmiş ve daha sonra kazıma ile işlenmiştir. Daha sonra kesme, şekillendirme ve baskılama kullanılmıştır. Düz bir hamur tabakası kesildikten sonra kumaşlar üzerinde kurumaya bırakılıyordu. Bazı figürlerin düz kaidelerinin altında korunan kumaş izleri bunu kanıtlamaktadır (Webb, 2016: s. 6). Aryballos gibi fayanstaki yapılan kapalı kapların şekillendirilebilmesi için kum veya saman dolu bir bez torbacık ya da saz/saman tomarları kullanılmıştır (Webb, 1978: s. 4, 13). Bu yöntemde koku kabı, kum veya saman dolu bir bez torba üzerinde şekillendirilir. Kurutma tamamlandıktan sonra ve fırınlanmadan önce form içindeki torba boşaltılabilir ve çıkarılabilir. Sıkça kullanılan diğ. yöntemde ise fırınlama sırasında

yanacak olan sıkıca sarılan saz/saman tomarı üzerinde hamurun şekillendirilmesidir, bu teknik Mısır fayansında sıklıkla kullanılmıştır (Webb, 1978: s. 73, no. 260-261; s. 144, no. C2 şek. 2; Webb, 2016: s. 46) ve kazılarda parçalar halinde korunan örneklerin iç kısmında saman tomarlarının izleri açıkça görülebilmektedir (Webb, 1978: s. 4, fig. 1-2; Bulut, 2018: s. 127, fig. 2, kat. no. 11). Ayrıca, kabın dışını işlemek için yüzey kalıpları veya iki parçalı kalıplar söz konusudur (Webb, 2016: s. 7). Mevcut örnekler figürlerin kaidelerinin genel olarak ayrı şekillendirildiğini gösterir. Seri üretim olan skarabeler, koruyucu ve nazarlıklar için de kalıplar bulunmuştur. Arkaik Yunan fayanslarına ait örnekler, Yunan kültürünün de bu seri üretimden etkilenecek şekilde şekillendirilmede benzer teknikleri kullandığını ortaya koyar.

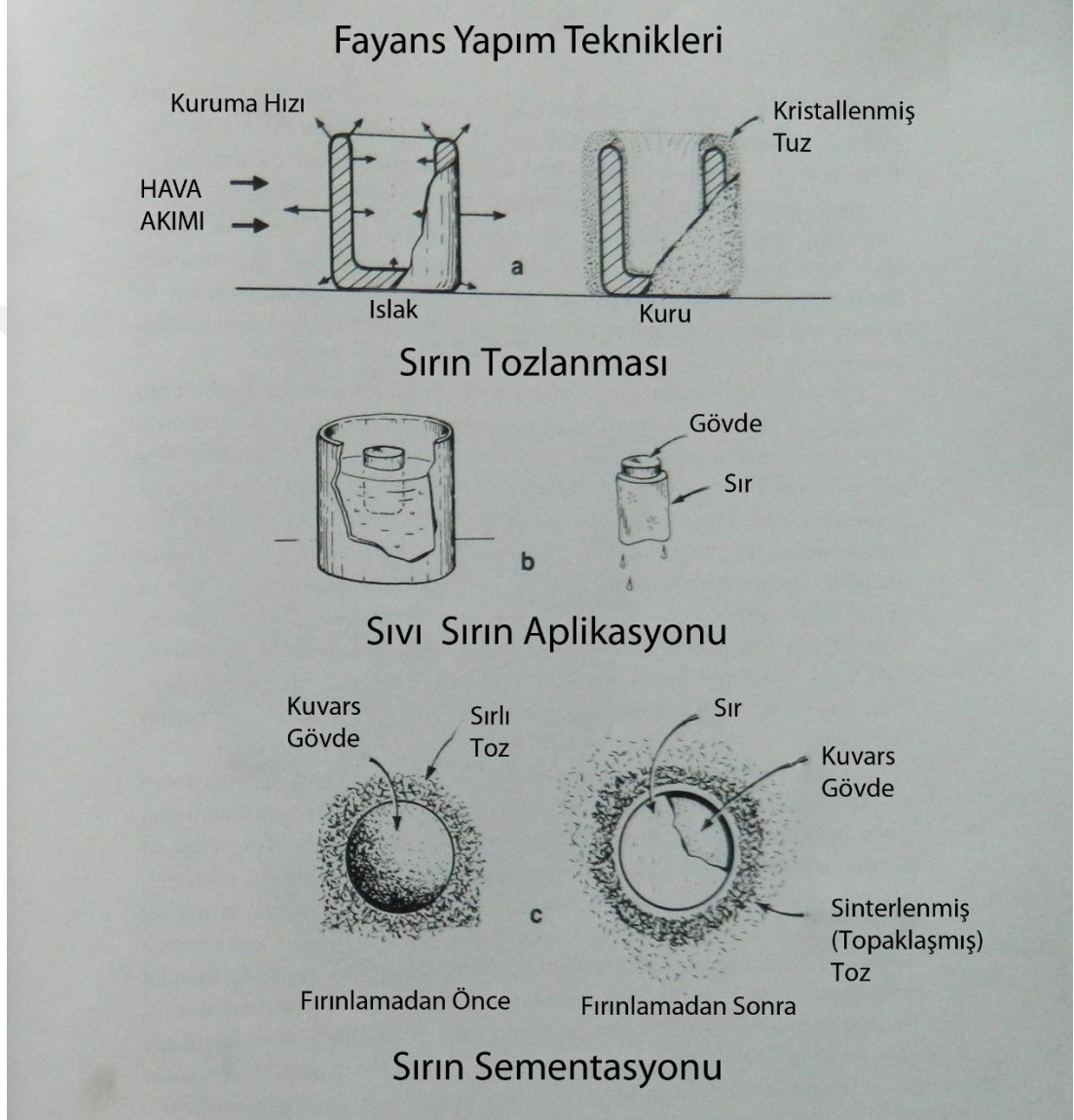
Şekil 1 – Fayans yapımı (Friedman, 1998a: s. 18, fig. 4’deki İngilizce aslından Türkçe’ye çevrilmiştir)

1.2.4. Sırlama

Fayans üzerindeki sır, genellikle mavi, yeşil ve yeşilimsi-mavi tonlarında olmakla birlikte; ikincil renk olarak siyah, sarı, beyaz ve eflatun gibi geniş bir renk yelpazesine sahiptir (Lucas ve Harris, 1989: ss. 157-171; Webb, 1978: s. 13). Renklerin kalıcı olabilmesi için çeşitli metal oksitler ve bitki külleri tercih edilmiştir. Genellikle mavi-yeşil ana renkler, detaylar için siyah-kahverengi tercih edilir.

Fırınlandığında, malzeme iki ayrı parçadan oluşur: kaliteli ve pürüzlü olan ve normal olarak renksiz olmasına rağmen renklendirilebilen bir dokuya sahip olan çekirdek, hamur veya merkezi gövde ve yüzeyde camsı, pürüzsüz ve renkli bir malzeme tabakası olan sır (Hölbl, 1987: ss. 115-126; Bimson ve Freestone, 1987: ss. 127-132; Nicholson, 1993: ss. 11-26; Webb, 2016: s. 7). Sırın kendisi, üç ana süreçte elde edilir. Vandiver ve Kingery tarafından oluşturulan şema bu uygulamaları netleştirmektedir (**Şek. 2**). ‘British Museum Laboratory’ tarafından Hölbl için yapılan analiz, SEM altında görülebilen farklı yapıları göstermektedir ve bunlar sırlamada hangi yöntemin kullanıldığını açıkça göstermektedir (Hölbl, 1987: ss. 123-125; Tite vd., 1987: s. 129, şek. 1). Ek olarak, Louvre Müzesi’ndeki fayansların yüzey perdahının bileşenleri üzerine yeni bir analiz programı yürütülmektedir (Webb, 2016: s. 7).

Sır kurutulurken çözülebilir tuzlar yüzeye çıkar. Su buharlaştıkça, tozlanan (tuzun kusması) tuzlardan oluşan tabaka, **Şek. 2**’de gösterildiği gibi birikir. Bu tuzlar, pişirme sırasında sır tabakasını oluşturmak için kuvars gövde ile etkileşime girer. Kurumanın daha hızlı olduğu alanlarda, sır daha fazla olması için daha fazla tuz bırakılır. Tabanın altında ve kurumanın daha yavaş olduğu kapların iç kısımdaki sır daha incedir. Toz haline gelmiş tuzları fırınlayarak kendini sırlama yöntemi, MÖ 3. binde başlıca üretim yöntemi olmuştur (Stone ve Thomas, 1956: s. 38; Vandiver ve Kingery, 1987: s. 81).

Şekil 2 – Fayans sırlama teknikleri (Vandiver ve Kingery, 1987: s. 82, şek. 2'deki İngilizce aslından Türkçe'ye çevrilmiştir)

Tozlanma (Çiçeklenme): Malzemenin tarihi boyunca yaygın olarak kullanılan en eski yöntem, iç çekirdek ile yüzey sırası arasındaki ayrışmayla, kurutma sırasında yüzeye tuzların taşınmasıdır. Burada tuzlar, silikanın erime noktasını düşürmek için katalitik olarak hareket ederler, böylece yüzeyde çok daha düşük bir sıcaklıkta cam benzeri sır tabakasının oluşmasına neden olurlar. Bu şekilde sırlanmış olan ürünler, genellikle havanın kurutma etkisinin yüzeylerin dışına çıkmadığı, tamamlanmamış bir sırlama gösterir (Nicholson, 1993: s. 20, şek. 11; Friedman, 1998a: s. 18, fig. 4; Nicholson, 1998: s. 51; Webb, 2016: s. 7).

Aplikasyon: İkinci bir metot ise, farklı bir renk üzerine hamur veya toz halindeki ek bir malzemenin hazırlanarak aplik edilmesinden oluşuyordu (Webb, 2016: s. 8). Bu, farklı bir renkteki detayların eklenmesi, applike edildiği zaman ayrı bir katman oluşturan metalik oksit ile renklendirilmiş bir fayans hamurunun kullanılmasıdır. Leopar derisi ve mücevherata uygulanan siyah-kahverengi noktaların ayrı ayrı applike edildikleri ve bazı pyksisler ve alabastronlar üzerinde renkli ek bezemelerin bu yöntemle yapıldığı açıkça görülmektedir (Webb, 1978: s. 41). Buna ek olarak kapların, sır haznesine daldırıldığı ve geri çıkarılıp ters çevrildiğinde sıran kabın iç gövdesine doğru aktığını gösteren kanıtlarımız vardır: örneğin bir pyksis (Webb, 1978: s. 42) veya bir alabastron gövde parçasının (Bulut, 2018: s. 127, Fig. 2, Kat. no: 12) iç kısmına akan sır damlalarında olduğu gibi. Figürlü kaplar, insan, hayvan ve kuş figürinlerinde sır tamamen bu aplikasyon yöntemiyle yapılmıştır (Nicholson, 1998: s. 53, fig. 27; (Webb, 2016: s. 8).

Sementasyon: Üçüncü ana teknik, hazırlanan kuvars malzemeyi tamamen sır tozuyla kaplayarak sırlamaktır. İran'da boncuk üretiminde kullanılan bu yöntemin daha karmaşık ürünlere uygulanabilir olup olmadığı henüz net değildir (Webb, 2016: s. 8). İran'ın Kum şehrinde tanımlanan ve boncuk yapımında kullanılan süreç ilk kez Wulff vd. tarafından bahsedilmiştir (1968: ss. 98-107). Nicholson'a göre süreç hala anlaşılmamaktadır (1998: s. 53).

1.2.5. Renklendirme

Renk, kuvars tozunun kendisinden (Webb, 1978: s. 2) veya uygulanan malzemeye metal oksitlerin ya da tuzların katılmasıyla elde edilmiştir. Metal oksitlerin eklenmesi sadece yüzey sıradaki bir renk değişikliğini etkilemektedir. Gövdenin kuvars

malzemesiyle karıştırılan, çiçeklenmede kullanılan en yaygın katkı, bakır oksit ile elde edilen yeşil-mavi renkti. Bakır oksit, ağaç ve bitkilerden elde edilen kül formundaki minerallerden elde edilmektedir (Lucas ve Harris, 1989: s. 169). Daha erken dönemlerdeki Mısır mavisine olan yoğun ilgi, bu renge verilen aşırı önemi göstermektedir (Webb, 1978: s. 13; Bianchi, 1998: ss. 25-30, no. 61; Friedman, 1998a: s. 20, no. 5; Webb, 2016: s. 8).

Diğer renkler ayrı olarak, ilave sır malzemesiyle uygulanmaktadır. Mavi rengin etkisini arttırmak için Mısır'da MÖ 1. bine kadar kobalt kullanılmıştır. Demir oksidin kullanımı yeni bir alternatif kullanma becerisini geliştirmiş, Yunan çömlekçiler tarafından yaygın olarak kullanılan işlem olan demir oksit siyah-kahverengi renk üretmek için kullanıyor gibi görülmektedir (Webb, 2016: s. 8).

Önemli bir geçmişi olan üçüncü renk, kurşun/kurşun antimoniatının uygulanmasıyla üretilen sarıdır. Bu metalik oksit, Yakın Doğu'dan yeni cam teknolojisi ile birlikte Mısır'a (Yeni Krallık dönemi) ulaşmış ve hem cam hem de fayans için kraliyet atölyelerinde kullanılmıştır. MÖ 2. binin sonlarına kadar kullanımı devam eden kurşunun, kobalt ile aynı dönemlerde ortadan kalktığı düşünülür. Saite dönemi fayansında ve daha sonra, Rhodos'ta cam üretimi ile MÖ 6. yüzyılda yeniden canlandırılmıştır. Bu çeşitli kullanım metotları ve malzemenin değişkenliği bize, Mısır ve Levant'ın fayans endüstrilerinde meydana gelen değişikliklerin karmaşıklığını göstermektedir (Tite vd., 2008c: s. 78; Webb, 2016: s. 9).

1.2.6. Fırınlama

Bu işlemde gereken sıcaklık, renk oluşturan metal oksitlerin ayrılması ve tuz kusması için malzemenin fırınlama derecesi 800-950 °C arasındadır (Webb, 1978: s. 5; Foster, 1979: s. 1; Tite vd., 2008b: ss. 46-47; Peck, 2013: ss. 154-155) ve bu aşama dönemin en yüksek ısı seviyesidir; zira bu ısının üzerine çıkıldığında malzeme yanmaktadır. Muhtemelen çağdaş seramikler için kullanılan fırınlar aynı zamanda dönemin fayans üretimine hizmet ediyordu. Mısır'da kubbeli veya kesik koni biçimli fırınların etrafında seramik atıkları yanı sıra, fayans ve taş yığınları bulunmuştur (Reisner, 1923: ss. 138-141; Webb, 1978: s. 5).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. KULLANIM ALANLARINA GÖRE YUNAN FAYANSLARI

Fayans, başlangıçta çoğunlukla boncuk ve koruyucu/nazarlık gibi objelerin üretiminde tercih edilmiş; daha sonra skarabeler, figürinler ve kozmetik kapları ile devam etmiştir (Lucas ve Harris, 1989: s. 44; Webb, 2016: s. 1).

Bu bölümde ele alacağımız fayanslar MÖ 7.-5. yüzyıl arasında Doğu Ege ve/veya Mısır'da Nil deltasında üretildiği düşünülen, yoğunlukla Doğu Ege'deki tapınak ve mezar kontekslerinde ele geçen buluntulardan oluşmaktadır (**Tab. 2**). Örnekler, kronolojik dizin ve çeşitliliğine göre ele alınacaktır. Webb'in yaklaşımına göre sıralama yaptığımızda; I. Evre'de (**Harita. 1**), Leopar Benekli Grup, minyatür sürahicikler, oval aryballoslar, pyksisler ve alabastronlar; II. Evre'de (**Harita. 2**), Mısır'dan ithal edilen insan ve hayvan figürinler; III. Evre'de ise (**Harita. 3**), daha çok kapalı kaplar ve çeşitli formlarda özel küçük aryballoslar yer alır (Webb, 1978: ss. 6-9; Webb, 2016: ss. 10-12; Webb, 2017a: s. 71).

1.2.7. Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları

1.2.7.1. Çift Hazneli Kaplar: Leopar Benekli Grup

Önünde bir depolama kabı tutan, çömelen bir figür şeklindeki bu çift hazneli kaplar, Mısır etkilidir ve endüstrinin en çok dağılımı yapılan ürünüdür (Webb, 1978: s. 24; Webb, 2016: s. 26). Sırtında asılı duran ve bir kısmı ön tarafa sarkmış bulunan benekli hayvan postundan dolayı “Leopar Benekli Grup” (Webb, 1978: s. 11; Webb, 2016: s. 26) olarak adlandırılan vazolar erken Arkaik döneme tarihlenir (Webb, 2016: ss. 11, 26, 31; Webb, 2017a: s. 72).

Leopar Benekli Grup vazoları; Doğu Ege, İtalya ve Kartaca kıyıları, Kıta Yunanistan ve adalar gibi geniş bir alana yayılmıştır (Blinkenberg, 1931: ss. 363-366; Ferron, 1966: ss. 689-709; Rathje, 1976: ss. 96-105; Webb, 1978: s. 8, fig.3; Hölbl, 2005: ss. 114-132). Genel olarak; Rhodos ve Nil Deltası'nda (Webb, 1978: s. 11; Hölbl, 2005: s. 117; Webb, 2016: ss. 10, 26, 30) üretildiği düşünülse de, bu konu net değildir. Böhlau, vazoların Fenike etkileri altındaki Yunan üretimleri olduğunu ileri sürerken, köken için Naukratis yerine, Memphis yakınlarında Fenikeliler'i işaret eder (1900: ss. 210-213). Jacopi, Kamiros nekropolünden gelen parçaların Mısır-Fenike üretimi olduğunu dile getirmektedir (1931: ss. 19, 370-372). Webb gibi, von Bissing de

üretim merkezi olarak Rhodos'u işaret ederken, Etruria'ya gelen ürünlerin Kartaca'dan geldiği düşünülerek, Kartaca'da üretim yapılmış olabileceğini ileri sürer (1933: s. 102). Rathje, malzemenin birçok kültürden etkilenen bir birleşim olduğunu vurgular ve batıdaki dağılımı göz önüne aldığında Fenike'nin batı kolonisi Kartaca'da veya Rhodos'ta yerleşik Fenikeliler tarafından üretilmiş olduğunu savunur; belirli parçalar üzerinde çalıştığı için tüm Akdeniz için net bir yorum yapamayacağını da belirtmiştir (1976: ss. 96-99). Webb, Rhodos ve Doğu Ege'den yoğun olarak ele geçen buluntulardan, Rhodos ve Nil Deltası'ndaki bir atölye veya atölyeler tarafından üretilmiş olabileceklerini ileri sürer (1978: s. 11; 2016: ss. 10, 26, 30; 2017: ss. 78-79).

Leopar Benekli Grup içindeki vazoların, bir atölyenin ve farklı tarzlara sahip az sayıdaki ustanın ürünü olduğu düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 23). Grubun, tür ve betimlemeleri kısa saçlı, kaliteli grup veya Hathor lüleli figürlü, sakallı, kısa saçlı ve favorili erkek figürlü, maymun figürlü, sırtında askıda ya da sepette bebek, kucağında bir hayvan figürü taşıyan oturur vaziyette kadın figürü olmak üzere dört ayrı gruba ayrılmaktadır (Rathje, 1976: ss. 96-97; Webb, 1978: ss. 11-13; Webb, 2016: ss. 26-41).

Figür, bir kaide üzerinde, topukları yukarı kalkık halde ayak parmaklarına basarak oturur pozisyonda ve bacakların arasına sıkıştırılmış bir depolama kabı tutar (**K. 1, Fig. 1**). Çömlek kulakçık tipi iki yarım daire kulba, çıkıntı yapan bir karına sahiptir ve kap ve figür sıkı sıkıya birleşmiştir. Bu çift hazneli kapları, formun ana hatlarını takip eden apsidal veya dikdörtgen şekilli bir kaideye oturmaktadır (Webb, 1978: ss. 11, 17; Webb, 2016: s. 26). Kaide, figür ve depolama kabı ayrı şekillendirilerek sonradan fayans hamuru ile birleştirilir. Bu birleştirme dolayısıyla figürün içindeki boşluk ve kabın haznesinden dolayı 'çift hazneli kap' olarak tanımlanmaktadır (Webb, 1978: s. 13, fig. 7a-e; Hölbl, 1983a: s. 8). Sırtındaki benekli post dışında, figür çıplaktır. Başındaki başlık, Yeni Krallık dönemi rastık tüplerinde (Webb, 1978: s. 4, fig. 2) kullanılan palmiye başlık ile ilişkilendirilmektedir (von Bissing, 1941: s. 43; Webb, 1978: s. 24). Hölbl, palmiye başlığın Mısır kültüründe figürinler üzerinde bir başlık olarak kullanılmasının yaygın olmadığını söyler (Hölbl, 1978: s. 4). Başlık hem ağız hem de vazunun boynunu oluşturur. Bu başlıktaki açıklık vazunun içerisine konulan sıvının dışarıya ve önündeki çömleğin üzerinde yer alan kurbağanın

ağızından akmaması için tıpa ile kapatılmış olmalıdır. Formun iki akıtacağıının olması parfüm ya da merhem kabı olarak kullanıldığına dair kanıtları arttırmaktadır.

'Hathor lülesi' olarak adlandırılan, omuzlardan aşağı düşen, uçları kıvrık saç modeli tanrıça Hathor ile özdeşleştirilmektedir. Tüm bu benzerlikler Hathor'un Yakın Doğu benzerleri ile ilişkilidir (Webb, 1978: s. 26) Figürin yüzünde, tombul ve siyahi bir ifade vardır, disk şeklinde küpeler takarlar (**K. 9, Fig. 2**). Bileğindeki bilezikleri ve parmağındaki yüzük bazı örneklerde net olarak görülür (**K. 15, Fig. 2**). Yüz net olarak cinsiyeti belirtmemektedir, ancak Hathor lüleli olanları kadın olarak tanımlanmaktadır. Figürler genel olarak mavimsi yeşil sırlıdır; post sarı, postun üstündeki benekler, figürin meme uçları, saçlar ve diğer detaylar siyah-kahverengi renkler ile betimlenir (Webb, 1978: ss. 11, 17; Webb, 2016: s. 26).

Özellikle yüzdeki ırksal özellikler, özenle modellenmiş kulaklar, imalat tekniklerinin, çağdaş Doğu Yunan plastiğinde yer almayışı, formun **K. 182, Fig. 28**'deki örnekle karşılaştırılmaktadır; bu örnek başka bir kaynağı açıkça göstermektedir. Grubun yüz özellikleri ve kısa saç betimleri Nubialı yerli figürin betimleriyle karşılaştırılabilir (Webb, 1978: s. 25; Webb, 2016: s. 28). Kompozisyonun benzerleri, Mısır sanatında 18. Hanedan döneminden itibaren görülen çömelmiş veya oturur pozisyonda veya elinde kap tutarak krallara ya da tanrılara sunular sunan örnekler arasında yer alır. MÖ 7. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen grubun üretiminde, Yunan plastiğiyle yapılan karşılaştırmalarda benzerlerinin olmayışı nedeniyle (Higgins, 1959; Ducat, 1966: s. 185), Yunan zanaatkârların üretime katılmadığı öngörülmektedir.

Figürün, Yunan mitolojisinde veya Doğu Ege'de üretilen kabaca çağdaş plastik vazolar arasındaki örneklerle temasının olmayışı araştırmacıları köken olarak Mısır'a yöneltir. Mısır sanatında refahı simgeleyen, palmiye ya da lotus taçlarıyla bezenmiş ve iyiliğin ürünleri ile yüklü bir adak sunusu sunan, Nil'in taşmasını yani Hapi'yi (Lurker, 2004: s. 73; Webb, 2017a: ss. 75-76; Bulut, 2018, s. 123) temsil ediyor olabileceği düşünülmektedir. Bu tanımlamayla, kabın içeriğinin büyümlü özelliklere sahip Nil suyu ile dolu olabileceği önerilmiştir (Webb, 1978: s. 23; Hölbl, 1989: s. 41; Hölbl, 1993: ss. 230-231; Hölbl, 2008: ss. 210-211; Webb, 2016: s. 26). Figürin önündeki ağız açık kurbağa, su ve bereket ile ilişkilendirilmektedir (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 207-246; Webb, 1978: s. 24; Friedman, 1998b: ss. 116, 208, 214,

no. 86; Skon-Jedele, 1994: ss. 1455-1488; Webb, 2016: s. 176; Bulut, 2018: ss. 123-124). Kurbağa, sırt çizgisi ve koyu sırla açıkça belirtilmiştir. Hem Mısır örneklerinde hem de aşağıda ele alacağımız pyksislerde (Webb, 1978: ss. 155-157) kurbağa formu kullanılmıştır. Kurbağa ve Hapi'nin birlikte ya da ayrı görülmeleri konusunda net bir fikir bulunmamaktadır. Kurbağa, bereket ve doğum ile ilişkili tanrıçalardan biri olan Heket'i (Heqat/Hekat) temsil eder (Petrie, 1914: s. 12; Andrews, 1994: ss. 32, 63-64, fig. 28h; Lurker, 2004: s. 77; Töpfer, 2014: ss. 319-320; Faltings, 2014/2015: ss. 121-137; Bulut, 2018: s. 123). Figürin sırtında yer alan sarı sırlı, kahverengi benekli hayvan postu Mısır'da kadınları, doğum ve doğum sonrası çocuklarını koruyan Bes betimlerinde yaygındır.

Leopar Benekli Grup'taki kapların büyük kısmının tanrıçaların kutsal alanlarına adanmış olması ise dikkat çekmektedir. Ephesos'da Artemis (Hogarth, 1908: ss. 207-208; Hölbl, 1978: ss. 5-7; Hölbl, 1993: s. 230; Hölbl, 2008: ss. 210-211), Kition'da Astarte (Lagarce ve Leclant, 1976: s. 244), Miletos'ta Aphrodite Oikos (Hölbl, 1999: ss. 366-371; Hölbl, 2014: s. 183.), Pedasa'da Athena Pedasis (Bulut, 2018: ss. 122-124), Perakhora (James, 1962: s. 512), Rhodos'ta Athena Lindia, Kameirias ve Athena Ialysia (Jacopi, 1931: ss. 19, 370-372; Rathje, 1976: ss. 96-99; Webb, 1978: s. 11; Skon-Jedele, 1994: ss. 1976-1986; Webb, 2016: ss. 10, 26, 30; Webb, 2017a: ss. 78-79) ve Samos'da Hera'ya (Webb, 2016) adanmalarından dolayı kapların işlevleri ve tanrıçaların doğası arasında bir bağlantıyı işaret ettiği ileri sürülmektedir (Lagarce ve Leclant, 1976: s. 244; Hölbl, 2014: s. 183; Bulut, 2018: s. 123). Hem Hapi hem de Bes'den özellikler taşımasına rağmen, bunlarla ilişkili olmayan özellikleri de bünyesinde bulundurduğu için kesin bilgi vermek doğru olmamakla birlikte, sadece tanrıçalara ait kutsal alanlarda ve yapılarda bu tür adakların ele geçtiğini söylemek doğru olmaz, az da olsa mezar kontekstlerinden gelen örnekler de vardır (Huber vd., 2003: ss. 1, 24; Berges, 2006: ss. 183-186).

Birçok merkezde ele geçen örnekler bir arada değerlendirildiğinde, açıkça kaynağı Mısır olan belirgin bir tür ve form kompozisyonunun tasvir edildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda bahsedildiği gibi Leopar Benekli Grup içindeki çift hazneli kapları, türleri ve betimleme özelliklerine göre dört ana gruba ayrılmaktadır:

Grup I: Kaliteli grup (K. 1-2, Fig. 1)

Tutarlı özelliklere sahip, özenli yapılmış kaplardır. Kaliteli bir şekillendirmeye sahip, en erken tiptir. Figürlerin ana özelliği sakalsız olmalarıdır. Koyu sırla vurgulanan küt şekilde kesilmiş kısa saçları vardır. Altın yüzük ya da disk küpeler takan figür, yuvarlak alnı, geniş çıkıntılı kısa burnu, düz alt kapağı ve kavisli üst kapağı olan küçük gözleri ile Saite dönemi betimlerinin etkisi gösterir. Bu vazolar daha sonraki üretimlerden daha küçük ve daha kompakttır (Webb, 1978: s. 12; Webb, 2016: s. 27).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 13, no. 4; Skon-Jedele, 1994: s. 2127, no. 4850). **Kamiro**s: (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 232-233, no. 1-3, pl. XXX; Rathje, 1976: s. 103, no. 37-39; Webb, 1978: ss. 13-14, no. 1-3; Skon-Jedele, 1994: ss. 2160-2162, no. 3389-3391). **Miletos**: (Hölbl, 1999: ss. 366-369, abb. 35a-b).

“Hathor Lüleli” standart grup (K. 3-22, Fig. 1-4)

Endüstrinin gelişimiyle birlikte, standart bir tip ortaya çıkar. Figürde “Hathor Lüleleri” adı verilen kalın kıvrımlarla sonlanan ağır bir peruk vardır. Yüzün işlenişi ve diğer özellikleriyle kaliteli gruba benzer; hayvan postundaki benekler standart bir şekle indirgenir ve vazo daha ince ve uzundur. Saç modelindeki değişim bu tip kapların yayılımı ve dağılımındaki etkisi bilinmemekle birlikte geniş dağılım şeması devam etmiştir. Genel bir atölyenin üretimleri mi, yoksa belirli bir bölgeden gelen özel üretimler mi oldukları net değildir. Formun kalitesini büyük ölçüde değiştirmişlerdir (Webb, 1978: s. 12; Webb, 2016: s. 28).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos**: (Hogarth, 1908: ss. 207-208, pl. XLIV, fig. 3; Rathje, 1976: s. 102, no. 20-22; Webb, 1978: s. 15, no. 23-24; Hölbl, 1993: ss. 230-231, no. 1a-b, 2a-b, taf. XVIII-XIX; Bammer, 2001: ss. 13-14, Abb. 5; Hölbl, 2007: s. 459, no. 3a-b, taf. 58; Hölbl, 2008: s. 210, abb. 182). **Erythrai**: (Gültekin, 1968: ss. 105-106, fig. 1, 4-8; Mellink, 1967: s. 169; Webb, 1978: ss. 15-16, no. 25-30). **Ialysos**: (von Bissing, 1941: s. 40, dipnot 95; Webb, 1978: s. 15, no. 21-22; Skon-Jedele, 1994: s. 2353, no. 4350: ss. 2629-2630, no. 4851-4852). **Kamiro**s: (Sieveking, 1912: ss. 129-130, no.23; Zervos, 1920: s. 87, fig. 185, 191; (Heuzey, 1923: ss. 211-212, no. 11-12; Maximova vd., 1927: ss. 131-132, no.128, pl. 34; Jacopi, 1931: s. 58-59, no. 21, fig. 33; s. 370, fig. 418-19; Jacopi, 1934: s. 10-11, no.

2, pl. 10; von Bissing, 1941: s. 39, dipnot 93; Vandier d'Abbadie, 1972: s. 100, no. 389-390, fig. 101; Rathje, 1976: ss. 102-103, no. 23-27, 35-36: s. 104 no. 43-44; Webb, 1978: ss. 14-15, no. 7-8, 11-16, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: ss. 2163-2171, no. 3394-3404). **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 591; Brown, 1974: s. 18, no. 39; Skon-Jedele, 1994: s. 1067, no. 1466). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 185, kat. 804, taf. 115, 7). **Miletos:** (Hölbl, 1999: ss. 366-369, abb. 33-34a-b; Hölbl, 2007: s. 459, no. 4, taf. 58). **Lindos:** (Hogarth, 1908: s. 208, no. 3, taf. XLIV; Blinkenberg, 1931: ss. 364-365, no. 1334-1335, pl. 58; Rathje, 1976: s. 104, no. 46-49; Webb, 1978: ss. 12-15, no. 17-20; Skon-Jedele, 1994: ss. 2326-2327, no. 4286-4289). **Pedasa:** (Bulut, 2018: ss. 136-137, kat. no. 1-6, fig. 1). **Samos:** (Webb, 1978: s. 16, no. 31-47, pl. I, kaide parçaları için, s. 16, no. 48-49, s. 17, no. 52-55, pl. I; Skon-Jedele, 1994: ss. 1613-1616, no. 2327-2356; Stampolidis vd., 1998: s. 496, no. 929; Webb, 2016: ss. 31-34, pl. 3-4, no. 20-56; kaide parçaları için, s. 34, no. 46-52, pl. 4). **Smyrna/Bayraklı:** (Akurgal, 1983: s. 127, lev. 136c).

Grup II: Kısa saçlı ve sakallı (K. 23-28, Fig. 4)

Bu küçük değişken gruba ait örnekler, kısa kesilmiş saçların ve sakalın değiştirilmesi haricinde, standart grup ile tamamen aynıdır. Saç, “kaliteli grup” örnekleri ile aynıdır, sakal ise bir örnekten diğerine değişiklik gösterir. Bazıları Mısır etkilerini gösterirken diğerleri çene çizgisi boyunca saçtan çenenin altındaki bir noktaya kadar kesintisiz sırlıdır. Saç ve sakal siyah-kahverengi renklidir. Webb’e göre, sakal şeklinin belirsizliği, bu betimlemenin yanlış anlaşılmasından, hatta türlerin kaynaşmasından kaynaklanmaktadır. (Webb, 1978: s. 12; Webb, 2016: s. 28).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: ss. 207-208, fig. 3, pl. XLIV; Webb, 1978: s. 19, no. 93). **Erythrai:** (Gültekin, 1968: ss. 105-106, fig. 2-3; Webb, 1978: s. 19, no. 94-95). **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: s. 310, no. 18, fig. 51; Rathje, 1976: s. 103, no. 34; Webb, 1978: s. 19, no. 91; Hölbl, 1983a: s. 9, Abb. 9a-b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2162-2163, no. 3392-3393). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 364, no. 1333, pl. 58; Rathje, 1976: s. 104, no. 45; Webb, 1978: s. 19, no. 92; Skon-Jedele, 1994: s. 2326, no. 4285). **Miletos:** (Hölbl, 1999: ss. 366-369, Abb. 36). **Smyrna/Bayraklı:** (Akurgal, 1950: s. 36, lev. XII, a; Webb, 1978: s. 19, no. 89).

Grup III: Maymun figürlü (K. 29-33, Fig. 5)

Şekil yönünden diz çökmüş insan figürü yerini, ayaklarıyla depolama kabını kavrayan ve bir eliyle yiyecek veya yemiş tutarken diğer elini ağzına götürmüş, oturur pozisyonda bir maymun/babun alır (Webb, 1978: s. 20). Maymunun uzun tüyleri kazıma çizgilerle gösterilir, ancak sırttaki lekeler, post, bilezik ve küpeler leke gibi görünürler. MÖ 7. yüzyıl sonları, 6. yüzyılın başlarına tarihlenirler (Webb, 1978: s. 12; Webb, 2016: s. 28).

Maymunun bu şekilde betimlenmesi Mısır'a özgüdür ve dönemin Yunan sanatına oldukça yabancıdır. Rhodos parfüm şişeleri ile karşılaştırdığımızda, bebek taşıyan maymunlar, formu anlamamızı sağlayabilir (Webb, 1978: s. 144, ek II, C2).

Maymun figürleri içerisinde farklı bir bezemeye sahip olan **K. 33, Fig. 5**, Mısır etkili Rhodos üretimi için önemli bir örnektir. Vazonun gövdesi üzerinde yer alan, bataklıkta yuvasından dışarı doğru uçan kuş, Mısır mezar resimlerinde ve Tuna seramiği (von Bissing, 1941; Riefstahl, 1968: s. 60, no. 58; Webb, 1978: s. 37; Webb, 2016: s. 18, dipnot 117) gibi küçük dekoratif sanatlarda kendine yer bulur. Lotus çiçeğinin açılması Mısır vazolarında kabul gören bir formdur (Webb, 1978: s. 21).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Heuzey, 1923: s. 214, no. 23; Maximova vd., 1927: ss. 131-132, no.126, pl. 134; Jacopi, 1932/1933: ss. 310-313, fig. 49-50, 52, no. 16-17, 21bis; Rathje, 1976: s. 104, no. 32-33, 40-42; Webb, 1978: ss. 20-21, no. 98-102; Skon-Jedele, 1994: ss. 2194-2197, no. 3430-3435). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 363, no. 1330-1331, pl. 58; McDermott, 1938: s. 251, no. 356-357; Rathje, 1976: s. 104, no. 50-51; Webb, 1978: ss. 20-21, no. 103-104; Skon-Jedele, 1994: s. 2330, no. 4295-4296). **Pedasa:** (Bulut, 2018: ss. 136-137, no. 7, fig. 1). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 21, no. 112). **Samos:** (Webb, 2016: ss. 35-36, no. 57, pl. 4, 7-8). **Smyrna:** (ILN, 1953, Feb. 28, s. 328; Webb, 1978: s. 21, no. 105).

Grup IV: Sırtında bebek ve kucağında yatar pozisyonda bir hayvan tutan insan figürlü vazolar (K. 34-38, Fig. 5-6)

Bu grupta figür, diğer insan figürlerinin genel görünümünü korur. Sırtında bir bebek asılmaktadır ve önünde dağ keçisi benzeri hayvan figürü tutmaktadır (Webb, 1978: ss. 34-35, fig. 9). Hathor lüleleri kısa peruklara veya ikisinin karışımına dönüşmüştür

ve bunların kadın figürler olduğu düşünülmektedir. Figürün önünde tuttuğu depolama kabı tamamen ortadan kalkmıştır. Ancak kabın ağız açıklığı ve ağzı açık kurbağa motifi kullanılmaya devam etmektedir. Dağ keçisi, figürün soluna bakacak şekilde kucağında yatar pozisyonda ve her zaman aynı şekilde tutulur; figürün sağ kolu, hayvanın çenesinin altında, soldadır. Figür sol tarafında, keçinin boynuzlarının uzunluğu boyunca çıkıntılara sahiptir. Bebek, tam olarak anlaşılamayan şematik bir şekle sahiptir. Bebek kol askısı ve annenin yarım daire şeklinde desteği üzerine oturtulmuştur. Ayaklar dışarıya doğru abartılı şekilde uzatılırken kollar biraz daha kısadır. Profilden tasvir edilen başta, bazen saç ve göz kabaca belirtilmiştir. Bebeğin asılı olduğu askının kemeri omuzlar üzerinden dikey olarak geçerken öndeki düğümler ve üçüncü bir geniş bant ise göğüslerinin altında yatay olarak annenin gövdesini dolandır (Webb, 1978: ss. 27-35; Webb, 2016: ss. 37-43). MÖ 7. yüzyılda Didyma, Kamiros, Miletos ve Samos'da bulunan diğer fayans kaplar da aynı düzeni göstermektedir, ancak figürün amacı tartışmalıdır (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 183-290; Webb, 1978: ss. 22-23; Bianchi, 1998: ss. 22-31; Friedman, 1998b; Hölbl, 1999: ss. 367-369; Webb, 2016: ss. 28-29, 36). Benzer örnekler Perakhora ve Kartaca'da da karşımıza çıkmaktadır (Ferron, 1966: ss. 689-709; Webb, 1978: s. 22, no. 119-120).

Sonuç olarak tüm bu özellikleriyle; Leopar Benekli Grup doğrudan ya da yaratıcı bir gelişme süreciyle değil geçmişte kullanılan özelliklerin harmanlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu süreçte vazoları üreten atölyelerin dış etkilere açık olduğu görülür. Hatta birden fazla tanrıça vb. özelliklerini taşımasına rağmen, onlardan farklı özelliklerin de olması, herhangi bir tutarlı anlam ortaya koymayı zorlaştırmaktadır. Ancak Yeni Krallık (Riefstahl, 1968, no. 37-38) dönemine ait farklı materyallerden üretilen vazolar köken konusunda aydınlatıcıdır.

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Didyma:** (Mellink, 1970: ss. 171-172, fig. 26, pl. 45; Tuchelt, 1971: s. 85, no. 281, pl. 21; Webb, 1978: s. 22, no. 117). **Kamiros:** (Jacopi, 1932/1933: s. 308, no. 11, fig. 44-45; s. 310, no. 14-15, 22, fig. 47a-b ve 48a-b; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 205-208, no. 1-6, pl. XXIV; Rathje, 1976: s. 102, no. 28; s.103, no. 30-31; Webb, 1978: s. 22, no. 114-116; Skon-Jedele, 1994: ss. 2171-2174, no. 3405-3407). **Miletos:** (Hölbl, 1999: ss. 366-367, Abb. 37). **Samos:** (Webb,

1978: s. 22, no. 118, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 1617, no. 2357; Webb, 2016: s. 36, no. 58, pl. 4, 4).

1.2.7.2. Sırtında Bebek ve Kucağında Hayvan Figürlü Diz Çökmüş İnsan Şeklindeki Kaplar

Form bir önceki konu başlığında anlatılan Leopar Benekli Grup'taki, IV. grup figürlerle benzerlikler gösterse de, genellikle farklı bir başlık altında ele alınmaktadır. Baş ve yüz hatlarının fiziki özelliklerinden dolayı siyahi halkları tasvir ettiği, hatta Nubialıları temsil ettiği düşünülmüştür (Webb, 1978: s. 35, fig. 9, a-ii; Webb, 2016: ss. 37-43). Pozları, hükümdara ya da tanrıya bir sunu verme pozu olarak gösterilmiştir. Webb'e göre Suriyeliler ve Nubialılar kendi fiziksel özelliklerinden ödün vermeden, Mısırlıların iyi şans ve şifa fikirlerine erişmeye isteklidir (Webb, 2016: ss. 38-39). Bu grubu anlayabilmek için bu tip örneklerin gelişimine ve bölgesel örneklerine bakmak gerekir. Nubialı ve Suriyeli kadınlara (Quibell, 1907: s. 143, pl. LXVI-LXVI A; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 221-222, no. 1-3, pl. XXVIII) ve bu tipe yakın örnek yürür pozisyonunda başka heykelcikler de bulunmaktadır (Stevenson-Smith, 1958: s. 110, pl. 78A; Hayes, 1959: s. 34, fig. 16, fayans heykel – kırmızı, sırtında bebeği ve yanında köpeğiyle yabancı bir kadın; Lagarce ve Leclant, 1976: s. 239, no. 1-2, pl. XXXIII). Başka bir örnekte, Ramses II'nin saldırdığı bir Nubia köyündeki figür, aynı şekilde çömelmiş veya oturur pozisyonadadır (Stevenson-Smith, 1958: s. 223, fig.74; Webb, 1978: s. 33, fig. 8b, iii). Kucağında bir dağ keçisi ve bebeği olan diz çökmüş kadın motifinin kökeni sorusu önemli bir çalışma alanı olmuştur. Bu grubun yöresel etkilerden etkilendiği kabul edilmekte ve Mısır'daki anne, çocuk, anne sütü vb. kavramlarla beraber değerlendirilmektedir. Bu konuda çeşitli örnekler üzerinden bu tip vazoların küçük objeler için mi, yoksa başka bir amaçla mı kullanıldığı konusu tartışmalıdır (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 232-240, fig. 18; Webb, 1978: s. 33).

Bu kapların baş kısımları lülelerle biçimlendirilmiş saçlara, yöresel yüz hatlarına ve şematik olarak modellenmiş, uzatılmış ve abartılı üçgen gövdeye sahiptir. Özellikle aşağıdaki belirttiğimiz, **Grup 3** ile birlikte, belirli bir elbise tarzının kullanılmış olması ilgi çekicidir. Giysi, ne Yunan ne de Mısırlı bir giysiyi tasvir ediyor gibi görünür; tüm figürü kapsayacak şekilde tasarlanmış, dikişli parçalar ve bordürler

içeren bir uzun elbisenin kullanımında (Barnett, 1975: s. 67, fig. 20, S3, S9 ve s. 77; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 247-249, not 4 ve 12, pl. XXIII; Webb, 1978: s. 31) Suriye ve Fenike etkili fildişi eserlerdeki kıyafetlerden etkilenildiği düşünülmektedir. Bu özellikleri ile bile Leopar Benekli Grup'tan ayrılırlar. Yüz, geniş gözler, geniş burun delikli kısa burunlu ve kalın dudaklı geniş ağızlıdır. Sırtındaki bebek doğal olmayan uzuvlara ve özelliklere sahiptir. Kullanılan askı tekniği de farklıdır. Kucağında tuttuğu dağ keçisi özensiz yapılmış ve farklı anlamlar yüklenmiş olsa da bir sunu objesi olmaktan öteye geçmemektedir. Kucağında bir ağzın varlığı net değildir (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 184-289; Webb, 1978: ss. 39-40). Ek olarak, önceki bölümdeki kapların aksine buluntu yeri çeşitliliği gereği stil ve modelleme teknikleriyle birçok yerde üretildiği düşünülmektedir. Kadının duruş şekli ve pozisyonu birçok modelde aynıdır. Figürün diğer detay özellikleri ise işleme şekline göre değişkenlik göstermektedir (Webb, 1978: s. 27).

Webb, Samos Heraion'dan gelen buluntular özelinde grubu MÖ 7. yüzyılın son çeyreğine tarihlemiştir (Webb, 2016: s. 40). Kamiros kuyusundan gelen fayans buluntular MÖ 700-650 yılları arasına tarihlenmiştir (Higgins, 1954: ss. 21-24; Marangou, 1969: s. 197; Webb, 1978: s. 136) ve bu kontekstten ele geçen iyi korunmuş örnekler bunu desteklemektedir (Marangou, 1969: s. 197; Webb, 1978: s. 27, no. 121, pl. III). Webb, bu grubu üç başlık altında incelemiştir (1978: ss. 27-31):

1. Grup (K. 39-43, Fig. 6-8)

MÖ 7. yüzyılın ortalarına tarihlenen bu grup Mısır etkileri altında üretilmiştir. Vücut genelde çıplaktır ve küçük göğüsleri, açıkça belirtilmiş çizgisel saç stilleri vardır. Yüz ve gövde uzuvlarıyla Leopar Benekli Grup'tan ayrılır (Webb, 1978: ss. 27-28; Webb, 2016: s. 40).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiros:** (Lagarce ve Leclant, 1976: s. 194, no. 8-10, pl. XXI; Webb, 1978: s. 27, no. 121, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 2175, no. 3408). **Samos:** (Kopcke, 1968: s. 301, pl. 136, 1-2, no. 163; Brown, 1974: s. 95, no. 133; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 214-216, no. 4-5, pl. XXV; Webb, 1978: ss. 27-28, no. 121-125, pl. III – IV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1618-1619, no. 2358-2360; s. 1629-1630, no. SAMS01-02; Webb, 2016: s. 40, no. 59-61, pl. 5, 1-9).

2. Grup (K. 44-46, Fig. 8)

Figürler, Grup 1'den daha geniş ve kompakttır. Geniş yatay çizgilerle bölünen kalın, peruk gibi saçlara sahiptir. Korunan buluntu durumuna göre ikincil bir akıtacak görünmemektedir. Modelleme tarzı farklıdır ve hepsinin tek bir atölyeden geldiği düşünülmektedir. Bununla birlikte, genel form şekillerinde benzerlikler fazladır (Webb, 1978: ss. 28-29; Webb, 2016: ss. 41-42). Samos, G kuyusundan gelen parça MÖ. 660-640/630 tarihini verir (Skon-Jedele, 1994: s. 1463, Tab. 16).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 308-310, no. 12-14, fig. 45-47b, 48a; Lagarce ve Leclant, 1976: s. 193, no. 5-7, pl. XXI; s. 204-205, no. 10-13, pl. XXIII; Rathje, 1976: s. 103, no. 29; Webb, 1978: ss. 28-29, no. 126-127, 129, pl. IV; Hölbl, 1983a: s. 10, Abb. 9a-b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2176-2179, no. 3409-3411). **Samos:** (Walter ve Vierneisel, 1959: s. 36, no.182; Brown, 1974: s. 96, no. 136; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 213-214, no. 1-3, pl. XXV; Webb, 1978: s. 28, no. 128, pl. IV; Skon-Jedele, 1994: s. 1620, no. 2361; Webb, 2016: ss. 41-42, no.62-64, pl.6,1-6).

3. Grup (K. 47-50, Fig. 9-10)

Bu grup, diğer gruplardan daha küçük ölçekte çok sayıda parçadan oluşmaktadır. Bazı detaylar farklılık gösterse de, birbirlerine yakın boyuttadırlar. Daha detaylı işlenmişlerdir ve yüz özellikleri bilinçli bir tasarımın sonucu olduğu düşündürmektedir (Webb, 1978: s. 29).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** (Jacopi ve Maiuri, 1928: s. 77, fig. 59; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 210-211, no. 11-13, pl. XXIV; Webb, 1978: s. 29, no. 133; pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2631, no. 4853). **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: s. 310, no. 19, fig. 51; Lagarce ve Leclant, 1976: s. 197, no. 4-7, pl. XXII; ss. 202-203, no. 7-9, pl. XXIII; ss. 188-190, no. 5-7, pl. XX; Webb, 1978: ss. 29-30, no. 130, 132, 134, pl. IV-V; Hölbl, 1983a: s. 11, Abb. 10a-b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2179-2182, no. 3412-3414).

Üslup olarak bu grubu ait olan **K. 50, Fig. 10**, sırtında bebek olmaması ve bant bezemeli bir elbise giymesi nedeniyle ayrı olarak değerlendirilmelidir.

Bu gruplar dışında işlenmemiş örnekler ve kaide parçaları ayrıca kataloğa dâhil edilmiştir (**K. 51-53, Fig. 10**). Bu örnekler bir sebepten yarım kalmış gibi görünmektedir. Grup 3'deki örneklerle daha yakındır. Tam tanımlanmamış olsa da aslan protomlu kaidenin (**K. 53, Fig. 10**), bu gruba ait olduğu düşünülmektedir.

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 31, no. 144; Skon-Jedele, 1994: s. 2363, no. 4854). **Kamiro**: (Pottier, 1922: ss. 395-396, no. 5, pl. 27; Heuzey, 1923: s. 212, no. 13; Maximova vd., 1927, no. 129, pl. 34; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 191-192, no. 1-4, 8-11, pl. XX-XXI; ss. 193-201, no. 1-11, pl. XXII-XXIII; ss. 209-210, no. 7-10, pl. XXIV; Webb, 1978: ss. 30-31, no. 135-136, 138-140, 143, 145, pl. V; Skon-Jedele, 1994: ss. 2182-2186, no. 3415-3421). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: ss. 354-355; no. 1299, pl. 56; Lagarce ve Leclant, 1976: s. 212, no. 6-7, pl. XXV; Webb, 1978: s. 30, no. 137; Skon-Jedele, 1994: s. 2327, no. 4290). **Samos**: (Webb, 1978: s. 30, no. 141-142; Skon-Jedele, 1994: s. 1621, no. 2362-2363; Webb, 2016: s. 43, no. 65, pl. 6, 7).

1.2.8. Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları: Kazıma Bezemeli Alçak Kabartma Kaplar

Bu bölümde gruplandırılmış kazıma bezemeli alçak kabartma figürlü pyksisler, alabastronlar ve oval (ovoid) aryballoslar kendilerine özgü bir bezeme stilini paylaşmışlardır. Krem, merhem ve parfüm kabı olarak kullanılan bu minyatür kapların tamamının, ilişkili atölyeler veya aynı atölye içerisinde çalışan farklı ustalar tarafından üretilmiş oldukları düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 36; Webb, 2016: s. 17; Webb, 2017a: ss. 77-78). Kaplar, dip ve boyundaki Mısır motifleri ile hayvanların, bitkilerin ve bazen insanların, bir ya da iki dar bantta tasvir edildiği bezeme şemasına sahiptirler.¹ Figürler, alçak kabartma etkisini taklit eden kazıma çizgiyle çizilir ve göze çarpan detaylar sıklıkla kahverengi, sarı veya mavi-yeşil ile renklendirilmiştir. Bu tarzın öncüleri, MÖ 9. yüzyıldan kalma Mısır alçak kabartmalı fayans vazolar da bulunabilir ve benzer Mısır eserlerinden oluşan örnekler, geleneğin MÖ 7. yüzyılda hala yaşadığını gösterir. Bezeme şeması, en yakın ilişkiyi Mısır'da MÖ 10. ve 9. yüzyıllarda popüler olan “Tuna Seramiği” adı verilen kabartmalı vazolarla kurar.

Kazıma bezemeli alçak kabartma pyksis ve alabastronlarda kullanılan hayvan figürleri arasında en yaygın tasvir edilen; yürür, uzanmış veya oturur pozda verilen aslanlardır. Dilleri genellikle dışarı sarkar ve kuyrukları diktir. Yeleleri sade verilmiştir, bu sadelik Mısır etkisini yansıtmaktadır. Postlarının üstünde benekler vardır. Ceylanlar üzerinde de benzer benekler koyu renkle belirtilmiştir. Aslanlar, genel olarak otçul hayvanları kovalayan ya da tehdit eder pozda betimlenmiştir. Aslanların bulunduğu sahnelerde ise, hançer ağacı fon olarak tercih edilmiştir. Bazı temalarda ise, ana unsur olmak yerine, diğer figürlerin yanında ikinci planda yer alırlar (Webb, 1978: ss. 51-52).

Sahnelerde yer alan otçul hayvanlar; boğalar, inekler, buzağılar, ceylanlar, dağ keçileri ve atlardır. Boğalar genelde yürür pozisyonundadır. Yüz ve gövde oyularak

¹ Omuz süslemesindeki (tüm vazo gruplarında bulunmayan) Mısır ‘geniş yaka’, tanrılar ve firavunlar tarafından giyilen ve aynı zamanda figürlü vazoların omuz bölgesinde kullanılan ağır bir çiçek rozetin stilize şeklidir (Bknz. Riefstahl, 1968: no. 32). Sadeleştirilmiş formdaki böyle bir bezeme, MÖ 8. yüzyılın sonlarında ve MÖ 7. yüzyılın başlarında Yakın Doğu’da yapılan fayans, alabaster kaplar ve kil taklitleri üzerinde görülebilmektedir.

şekillendirilmiş, boynuzları ise yere paralel şekilde betimlenmiştir. Boğa betimleri genellikle belli bir standarda sahiptir. Sahnelerde, inekler ve buzağılar nadiren yer almıştır. Fonda papirüs bataklığı ve bitkiler görülmeye devam etmektedir. Ceylanlar ise, tek s-şekilli boynuzlara ve aşağıya sarkan kulaklara sahiptir. Dağ keçileri, çok az örnekte karşımıza çıkar. Betimlerde, kulağın içinden çıkan, tek ve geriye doğru kıvrılan boynuzlar görülmektedir. Otçul hayvanlar dışında, tazılar, kazlar ve balık motifleri diğer kullanılan figürlerdir (Webb, 1978: ss. 52-56).

Tasvirlerde tercih edilen insan bezemeleri ise; iki farklı formda karşımıza çıkmaktadır. Çobanlar veya güreşçiler. Çobanlar (**K. 68, Fig. 13**; “otçullar ve aslanlar” ile ilişkilidir. Kısa saçları ve küçük kıyafetleriyle, ceylan veya dağ keçisi gibi otlayan hayvanları yönlendirirken ya da aslanlarla aynı sahnede yer alan figürlerdir. İnsanlar, çoban köpeği (**K. 65, Fig. 12**) ile birlikte, kilt (Mısır’a özgü bir etek) giymiş ve hayvanların önünde yürür şekilde betimlenmişlerdir (Hayes, 1959: ss. 359-360; (Simpson, 1959: ss. 37-45, fig. 15-16; Webb, 1978: s. 55, fig. 19, d). Güreşçiler (**K. 58, Fig. 11**) ise; kısa saçlarıyla güreşir pozisyonda betimlenmişlerdir. Sahnelerde nadir de olsa insanlarla birlikte maymun figürü (sarı babun - *cynocephalus apes*) (**K. 58, Fig. 11**) yer alır.

Bitki motifleri hayvanların aksine sınırlı bir repertuvara sahiptir. Hayvanların arkasında, fon olarak ve/veya sahneleri veya frizleri birbirinden ayıran sınırlayıcı olarak iki şekilde kullanılmışlardır. Yukarıda bahsettiğimiz örneklerde de olduğu gibi bu tipik bir Mısır etkisidir ve tarihleme konusunda bize yardımcı olmaktadır. Bu motifler arasında; saplı papirüs çiçeği, palmet, papatya (rozet), lotus çiçeği ve mızrak yapraklı ağaç (lanceolate) tercih edilir (Keimer, 1947; Webb, 1978: ss. 56-58). Kullanılan bezeme motiflerinin birbirleriyle tam bir uyumu söz konusu değildir. Aynı flora ve faunaya ait olmayan bitkiler veya hayvanlar aynı frizde yer alabilirler. Bu konuda Yunan, Yakın Doğu ve Mısır kültürlerinin birbirleriyle etkileşim içerisinde olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Webb, sahnelerin kökenini Yakın Doğu ve Mısır örneklerini karşılaştırarak bulmaya çalışmıştır (1978: ss. 58-60). MÖ 9 - 8. yüzyıllar arasında buluntu veren Tuna el Gebel atölyesi, Rhodos pyksisleri ve alabastronları için ön gelişim atölyesi olarak görülür. Riefsthal, Rhodoslu aslan bezemelerinin Mısır kökenli olduklarını

belirtmektedir (1972, no. 38). Hölbl, aslanlardaki Fenike etkisi üzerinde durur (1983, s. 14). Ayrıca Mısır etkisi, boğaların duruşu, boynuzlarının şekillerinde olduğu gibi diğer hayvanlar üzerinde de görülmektedir.

1.2.8.1. Pyksis

Doğu Ege kazıma bezemeli fayans kaplar içerisindeki en kaliteli örnekleri pyksisler oluşturur. Pyksisler; Doğu Ege, adalar, Kıta Yunanistan, İtalya ve Sicilya'daki mezar ve kutsal alan hediyeleri arasında karşımıza çıkarlar (Webb, 1978: s. 8, fig. 3; Hölbl, 1979: ss. 64-71; Bulut, 2018: s. 126, dipnot 54). Bu grup, MÖ 650/640'dan daha erkene tarihlenmemektedir. MÖ 650/640 yıllarından yüzyılın sonuna kadar yoğun olarak kullanılmıştır (Hölbl, 1978: s. 3; Webb, 2016: s. 20). Higgins, bu gruba ait eserlerin ele geçtiği Kamiros kuyusu, D ve E duvar konteksini MÖ 700-650 yılları arasına tarihler (1954: ss. 21-24). Diehl, kazıma bezemeli kaplarla ilgili Samos buluntuları üzerinden bu tarih aralığını yüzyılın sonuna kadar götürür (1965: ss. 842-846). Akurgal, Smyrna Athena Tapınağı'nın depozitini MÖ 620-580 yılları arasına tarihler (1983). Webb ise, Perakhora'daki ve Samos Heraion, Altar V-VII depozitlerinin tarih aralığı üzerinden bir değerlendirme yaparak MÖ 650-640 yıllarını önerir (2016: ss. 20-21).

Özgün yapıları bu vazolarda ilk dikkatimizi çeken olgudur. Pyksisler, geleneksel Yunan çömlekçiliğinde, küçük, küresel gövdeli forma sahiptir. Genel olarak kozmetik ürünleri veya mücevherler için tercih edilmiştir (Payne, 1931: s. 323; Cook, 1960: s. 234). Yunan formlarından farklı olarak; fayans örneklerde ayak yoktur. Hafifçe yuvarlatılmış bir kaide ile özenle hazırlanmış 'çanak' şeklini hatırlatmaktadır. Yunan vazolarıyla arasında benzerlikler olmasına rağmen, bu şeklin, Mısır taş kaplarının modeline sahip olduğuna dair tartışmalar da vardır. Şekil olarak Yunan, üslup olarak Mısır etkilidirler (von Bissing, 1941: ss. 56-57; Webb, 1978: s. 37; Hölbl, 1979: s. 65; Webb, 2016: s. 18).

Fayans pyksisler düz ağız kenarlı, küresel gövdeli ve küçük bir halka kaideye sahiptir. İki farklı frizden oluşan ana bezeme kuşağında, insan ve hayvan figürlerinin avlanma ve sürü sahneleri betimlenmiştir. Otçul hayvanlar (sığır, keçi, antilop, ceylan, at, ördek) ve aslanlardan (Webb, 1978: s. 58) oluşan bir bezeme kuşağı vardır. Otçullar, otlar ya da koşar şekilde temsil edilirken; aslanlar, bacaklarını

uzatmış ve kuyruklarını kaldırmış onları tehdit eder pozdadır. Diğer temalar arasında dörtnala koşan atlar veya mitolojik hayvanlar bulunur. Mısır-Fenike fildişlerinde, bazı metal kâseler ve tabaklarda benzer hayvan frizleri görülmektedir. Bu durum bir çeşit paralel gelişme olarak düşünülmektedir (Webb, 2016: ss. 18-19). Arka planda bataklık bitkileri (papirüs vb.) veya ağaç (hançer ağacı, palmiyeler vb.) betimleri tasvir edilmiştir (von Bissing, 1941: s. 56; Webb, 1978: ss. 56-58). Bu gruptaki hayvanların seçimi ve geleneksel bitkilerin düzenlenmesi, ‘Bucchoris Vazosu’ (Schiaparelli, 1898: ss. 89-100, pl. 2-4; Stevenson-Smith, 1958: s. 242, fig. 76; Hencken vd., 1968: s. 364, fig. 361g; Hölbl, 1979: ss. 81-94, abb. 1 ve taf. 28-30; Hölbl, 1983b: ss. 1-20) örneğinde olduğu gibi Mısır geleneğine ait olmaları gerektiğini düşündürür. Pyksis kapakları Yunan formlarından etkilenir, ancak üslup olarak Mısır etkilidir. Kapak tutmacı olarak aslan, bitkisel motifler ve kurbağa vb. figürlü örnekler karşımıza çıkmaktadır (Hölbl, 1979: ss. 70-71). Kapağın tutmacından ağzına doğru bir rozet veya lotus çiçeği yayılır (**K. 54, 63, Fig. 11-12**). Kapağın ağız kenarlarında ve kapağın dudağının üzerinde küçük delikler vardır. Bu delikler birbirlerine denk getirilerek kapağın tutturulmasına veya muhtemelen kapakla birlikte kabın askıya asılmasını sağlamaktadır (**K. 64, Fig. 12**) (Webb, 1978: s. 37).

Bezeme konuları genelde aynı olmamakla birlikte, pyksisler, ana bezeme kuşağıyla birlikte, boyun ve gövdenin altındaki bezemelerine göre üç farklı gruba ayrılırlar (Webb, 1978: ss. 37-45; Webb, 2016: ss. 17-21). Bezeme konuları genelde aynıdır.

1. Grup (K. 54-57, Fig. 11)

Gövdedeki iki ana bezeme (**K. 54, Fig. 11**) frizine ek olarak, boyunda Mısır etkili geniş yaka benzeri ikincil bezeme bandı (**K. 55, Fig. 11**) ve kaidede rozet (**K. 57, Fig. 11**), kapakta ise bir figür (**K. 56, Fig. 11**) yer alır. Ana bezeme frizinde aslanlar ve otçullar ön plandadır. Bu grup MÖ 640-620 yılları arasına tarihlenir (Webb, 1978: ss. 37-40; Webb, 2016: ss. 17-21). Cerveteri’den ele geçen buluntu, MÖ 600’den kısa bir süre önceye tarihlenir (Webb, 1978: s. 38, no. 146).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 39, no. 148; Skon-Jedele, 1994: s. 2611, no. 4835). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: ss. 108-109, no. 5, fig. 121; ss. 330-332, no. 8, fig. 68, pl. XIII; von Bissing, 1941, no. 8a-d, taf. V; Diehl, 1965:

s. 4, no. 101; Webb, 1978: ss. 37-40, no. 147, 149, 151-153, 155, pl. VI; Skon-Jedele, 1994: ss. 2124-2128, no. 3328-3333). **Miletos:** (von Graeve, 2009: s. 139, res. 8; Hölbl, 2014: ss. 193-194, dipnot 160, üçüncü parça). **Samos:** (Webb, 2016: s. 20, no. 1-2, pl. 1, 1-3: s. 25, no. 17, pl. 2, 2; Webb 1978 yılında yayınladığı kitabından bu iki eseri, Grup 3'de göstermiştir, Webb, 1978: s. 45, no. 185-186).

2. Grup (K. 58-61, Fig. 11-12)

Geniş yakadaki bezemeler yerini kazıma konsantrik dairelere bırakır (**K. 59, Fig. 11**). Birinci grupta olduğu gibi iki ana frize sahiptir, ancak ilk grubun aksine frizler eşit kalınlıktadır (**K. 60, Fig. 12**). Gövde altında ise rozetin yerini Mısır'daki beyaz lotus çiçeğinin sadeleştirilmiş bir biçimi yer alır (**K. 61, Fig. 12**). Bu grubun örnekleri; Cerveteri, Gela, Sparta, Girit, Thera, Siphnos, Ephesos, Perakhora, Samos/Heraion, Kamiros/Akropolis, Ialysos, Knossos ve Pedasa'da karşımıza çıkmaktadır (Webb, 1978: ss. 40-43; Skon-Jedele, 1994; Hölbl, 2008: ss. 210-211).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: s. 203, fig. 44, no. 7; Webb, 1978: s. 44, no. 179; Hölbl, 2008: s. 211, Abb. 183a-b). **Ialysos:** (Webb, 1978: ss. 43-44, no. 174, 180; Skon-Jedele, 1994: ss. 2610-2614, no. 4834, 4836, 4838). **Kamiros:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 308, 316-318, no. 37-39, fig. 59-60 “sol ve sağ”; ss. 330-332, no. 7-10, 12, fig. 68, pl. XIII; Webb, 1978: ss. 41-43, no. 158-160, 169-169b, 173, 176-177, pl. VII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2128-2134, no. 3334-3341: s. 2202, no. 3446; Hölbl, 2005: s. 504, Kat. No. 59) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 358, pl. 57, no. 1307; s. 366, no. 1341; Webb, 1978: s. 43, no. 170-171; Skon-Jedele, 1994: ss. 2317-2318, no. 4244-4246). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 364, Abb. 28a-b-30; Hölbl, 2014: ss. 193-194, Abb. 22-23) **Pedasa:** (Bulut, 2018: ss. 124-127, no. 8). **Samos:** (Webb, 1978: s. 40, no. 157, pl. VII; Skon-Jedele, 1994: ss. 1606-1607, no. 2316; Webb, 2016: s. 20, cat. 3, fig. 2a-c, pl. 1, 4-7).

3. Grup

Bu vazolarda ise tek friz vardır, boyun ve gövde altındaki yardımcı bezeme elemanları her iki grubun sentezi gibidir (Webb, 1978: ss. 44-45).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 45, no. 188; Skon-Jedele, 1994: s. 2614, no. 4837). **Kamiros:** (Webb, 1978: ss. 44-45, no. 181, 187; Skon-

Jedele, 1994: s. 2134, no. 3342). **Samos:** (Webb, 1978: s. 45, no. 185-186; Skon-Jedele, 1994: ss. 1607-1608, no. 2317-2318).

1.2.8.2. Alabastron

Değerli yağlar için kullanılan bu form, oval ağızlı, uzun gövdeli ve torba diplidir. Alabastronlar form ve proporsiyonlarındaki farklı versiyonlara hem de stilleri açısından kaliteli örnekler yanı sıra daha kaba kazıma çizgili örneklerle kadar geniş bir skalaya sahiptir. Pyksisler ile aynı atölyenin ürünü olan ve benzer bezemelere sahip olan (K. 69-76, Fig. 14) alabastronlar daha sınırlı bir dağılım şeması sergiler. Ancak pyksislerde olduğu gibi geniş hayvan gruplarının olduğu sahneler yerine aynı hayvan türünün tekrarlandığı frizler vardır. Pyksislerle karşılaştırıldığında daha zayıf üretimler olarak değerlendirilebilirler (Webb, 1978: ss. 45-51).

Form, Yunan çömlekçiliğindeki alabastronlarla benzerlik gösterir (Beazley, 1927: s. 187; Webb, 1978: s. 45). Bu zamana kadar yapılan çalışmalarda kapağa sahip olduğuna dair bir buluntu ele geçmemiştir, ancak tıpa kullanılmadığı anlamına da gelmemektedir. Mısır vazoları bir kil veya bezle tıkanmış veya bir örtü beziyle bağlanmıştır. Fayans alabastronlar kaidesizdir, fakat kapların dip kısmında yer alan lotus çiçeklerinin merkezlerinin boş olarak tasvir edilmiş olması, bir halkayla desteklenerek ayakta durmalarının sağlandığını göstermektedir (Webb, 1978: s. 46).

Formun örneklerinden biri olan Kestner alabastronu, düz ağızlı, geniş boyunlu ve tırnak benzeri kulplara sahiptir. Etruria'dan ele geçen ve ismini bugün bulunduğu yerden (Kestner Müzesi, Hannover) alan alabastron, von Bissing tarafından Mısır üretimi olarak kabul edilmiştir (1923/1924: s. 191). Yeni yıl şişeleri ile yakın ilişkisi nedeniyle Saite dönemi üretimi olduğu varsayılır. Alçak kabartma bezemesinde, orta kuşakta arkada mızrak ağaçları önünde ceylanlar, boğa ve aslanın yer aldığı friz; pyksisler ve alabastronlarda ortak olduğu üzere omuzda geniş yaka bantı ve gövde altında lotus tomurcuklarından oluşan bezemeye sahiptir (Webb, 1978: fig. 30, C16; Hölbl, 1979: s. 68, kat. no. 76, taf. 27). Etruria, Cerveteri'den başka örnekler de ele geçmiştir (Webb, 1978: s. 50, no. 208, a,b,c; Hölbl, 1979: ss. 71-81). Aynı formun sivri dipli örnekleri de mevcuttur (Wallis, 1898: s. 41, fig. 88; Webb, 1978, fig. 31, C21). Buluntu yeri net belli olmayan iyi korunmuş örnekler de vardır (Hill, 1976: ss.

420-423, fig. 1-4). Kıbrıs buluntuları arasında Doğu Ege örneklerine benzer vazolar da vardır (Karageorghis ve Peltenburg, 1970: s. 219).

Doğu Ege Örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 2589, no. 4830). **Kamiro:** (Longpérier, 1868: no. 1, 3, pl. 27, 29; Salzmänn, 1875: pl. 5, üst sol; Pottier, 1897: s. 16, no. A. 362; Zervos, 1920: s. 137, pl. 14 “üst sol ve sağ”; Jacopi, 1931: s. 391, no. 14, fig. 440; Jacopi, 1932/1933: ss. 329-333, no. 2-6, 11, 13-14, fig. 68, pl. XIII; s. 47, no. 8, s. 52, fig. 49; s. 53, fig. 51; von Bissing, 1941: no. 1-2, taf. I; Keimer, 1947: s. 20, not. 5; s. 22, fig. 19f; Webb, 1978: ss. 46-50, no. 189-191, 194, 196-198, 200-200bis, 203-206, pl. VIII; Hölbl, 1983a: ss. 12-13, Abb. 12-13; Skon-Jedele, 1994: ss. 2105-2115, no. 3303-3316; s. 2202, no. 3445). **Pedasa:** (Bulut, 2018: s. 128, no. 12, fig. 2). **Knidos:** (Caubet ve Lagarce, 1972: s. 125, not 3; Webb, 1978: s. 49, no. 199) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 357, no. 1304, pl. 56; Webb, 1978: s. 48, no. 195; Skon-Jedele, 1994: ss. 2314-2315, no. 4233-4234). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 364, Abb. 31; Hölbl, 2014: s. 193, dipnot 154). **Samos:** (Webb, 2016: ss. 88-91, no. 146-152, fig. 11, pl. 15, 4, 6-7)

1.2.8.3. Oval (Ovoid) Aryballos

Aryballos, sıvıların depolanması ve dağıtılması için tasarlanmış küçük kaptır. Düz ağızlı, oval gövdeli ve ağızdan üst gövdeye inen dik bir kulpa sahip fayans aryballoslar, Yunan çömlekçiliğinin Protokorinth döneminde (Payne, 1931: ss. 170-180) sıkça kullanılan formlara benzerlik gösterir. Yukarıda belirttiğimiz bitki motifleriyle birlikte kullanılan hayvan figürlü sahnelerle sahiptir. Bu bölümdeki vazolar aynı atölye tarafından üretilmiş, sınırlı modellerdir (Webb, 1978: ss. 61-71; Webb, 2016: ss. 21-25).

Öncü olarak karşımıza çıkan Rhodos grubu vazolara, *Prototip grubu* adı verilmektedir. Prototip grubu dışında, üç ayrı grup daha vardır:

I. Grup, diğer kazıma bezemeli formlarda olduğu gibi tek bir frizli ve benzer bezemeli vazolarla aynı atölyeden geldikleri düşünülmektedir. Geniş yakalı, ağız ve gövde üzerinde, hayvanlar ve bitkiler ile bezenmiş tek bir friz yer alır. Alt gövde üzerinde lotus çiçeği süslemesi vardır. II. Grup’da bezemeler, ilk forma göre daha basittir. Figürlerde frizler yer almaz, ama gövde altında lotus çiçeği ve omuz etrafında dönen bant şeklinde koyu bir sır çizgisi benzerlik gösterir. III. Grup ise,

form olarak diğerlerinden farklıdır. Bunlar yonca ağızlıdır. Gövdenin etrafına bir grup papatya rozeti taşırlar. Rozetler dışında, Mısır tanrılarının kartuşları veya hiyerogliflerine yer verilir (Webb, 1978: s. 61; Webb, 2016: ss. 21-25).

Biri omuz üzerine kalın sır ile yapılan incuse, diğeri kazıma tekniği olmak üzere iki farklı bezeme yönetimi vardır ve boyun, ağız ve kulplara uygulanır. İlk teknikte kullanılan sırlar yeşil-mavi renktedir, detaylar için siyah-kahverengi kullanılmıştır. Incuse tekniği; Bucchoris vazosunda olduğu gibi, çiçek şeklinde açılmış boynun sırlı bir malzeme ile dikkatlice doldurulması ile yapılır. Webb, Cumae'den gelen buluntuların teknik ve şekil bakımından daha erkene, MÖ 7. yüzyıla tarihlenebileceğini ve Mısır'dan ithal edilmiş olabileceklerini; Rhodos örneklerinin ise, daha geç yerel üretimler olabileceğini önermektedir (Webb, 1978: ss. 61-64; Webb, 2016: s. 23). Hölbl, İtalya ve adalar üzerinde yaptığı çalışmalarda buluntuların, Rhodos üretimi olduklarını belirtmektedir (Hölbl, 2005: s. 126).

Prototip grup

Geniş yakalı, dışa çekik ağız, oval gövde, üst gövdede lotus çiçeği bezemesi, ağızdan gövde altına inen dik bir kulpa sahip, kaba hamurludur (**K. 77, Fig. 15**). Doğu Ege, Girit, Kıbrıs, İtalya, Sicilya ve Perakhora'dan ele geçen buluntulardan yaygın olarak kullanıldığı düşünülmektedir. MÖ 7. yüzyılın başına tarihlenir ve muhtemelen yüzyılın sonuna kadar kullanılır (Webb, 2016: s. 24). Bernadini Mezarı, Praeneste'den bir örnek, MÖ 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir (Montelius, 1910, pl. 366, 14; Curtis, 1919: s. 65, no. 61, pl. 43, 3; Webb, 1978: s. 62, no. 212). Benzer diğer örnekler ise, Girit ve Knossos kuzey mezarlığından gelmektedir (Webb, 1978: s. 61-63; Webb, 2016: ss. 21-22).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ialysos**: (Jacopi, 1929: s. 117, fig. 111; Webb, 1978: s. 64, no. 213, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2348, no. 4339). **Samos**: (Webb, 2016: s. 22, no. 4-6, pl. 2, 3)

I. Grup: Figür bezemeli merkezi bantlı ovoid aryballoslar

Dairesel ağız, kısa boyun, omuz boyunca dil motifi, ağızdan üst gövdeye dik inen kayış kulp, oval gövde; tüm gövdeyi kaplayan bitki ve hayvan bezemeleri, gövde altında lotus çiçeği bezemesi ve halka dipli bir kaide ile son bulur (**K. 78-79, Fig. 15**). Boyun, ağız ve kulp ayrı ayrı yapılır. Gövde sonradan birleştirilen iki ayrı

parçadan oluşmaktadır (Webb, 1978: ss. 64-65). Miletos örneği, MÖ 7. yüzyıl sonu, 6. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenir (Hölbl, 1999: s. 366).

Kaliteli Doğu Ege örnekleri için bkz. **Ialysos**: (Maiuri, 1926: ss. 305-306, fig. 201-202; Coldstream, 1969: s. 4, pl. 3a-b; Webb, 1978: s. 64, no. 216, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2349, no. 4341-4342). **Kamiros**: (Salzmann, 1875: pl. 5-6; Johansen, 1923: ss. 176-177, fig. 125; Webb, 1978: s. 64, no. 217-218, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 2135-2136, no. 3344-3345). **Miletos**: (Hölbl, 1999: s. 366, Abb. 32). **Samos**: (Webb, 2016: ss. 22-23, no. 7-12, pl. 2, 6-9)

Daha az tanımlanmış, kısa boyunlu Doğu Ege örnekleri için (**K. 80, Fig. 15**), bkz. **Samos**: (Webb, 1978: s. 65, no. 220, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 1609-1610, no. 2321; Webb, 2016: ss. 23-24, no. 13, pl. 2, 1).

Diğer Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ialysos**: (Maiuri, 1926: ss. 269-270, fig. 170; von Bissing, 1941: no. 8-10, taf. II; Webb, 1978: s. 65, no. 224, 226, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 2350, 2616, no. 4342, 4840). **Kamiros**: (Johansen, 1923: s. 176, not 3, fig. 125; Webb, 1978: s. 65, no. 225, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2137, no. 3346). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 358, no. 1306; Webb, 1978: s. 65, no. 221; Skon-Jedele, 1994: s. 2318, no. 4248).

II. Grup: Gövde altı lotus yapraklı ovoid aryballoslar

Bu grupta form ve bezeme şemasında sadeleşme görülür. Önceki iki grupta gövdede yer alan bitki ve hayvan bezemeleri artık kullanılmamıştır. Omuzda yatay bant ve gövde altında kaideden çıkan lotus yaprakları bulunur. Gövde ve boyun bezemesizdir (**K. 81-83, Fig. 15**). Erken örnekler şekil olarak ilk grupla aynıdır, ancak daha sonra kısa boyunlu ve kulpların uzadığı bir form şekli ortaya çıkmaktadır (**K. 84, Fig. 16**). Düz dudak üzerinde zikzaklar veya rozetlerin yer aldığı, yüzey rengine karşıt olan bant yer alır. Bu form değişimi Yunanlılar tarafından kullanılan yeni bir atölye(?) sorusunu akla getirmektedir. Sır, mavi-yeşil ve detaylarda siyah-kahverengi olarak kullanılmaya devam etmektedir (Webb, 1978: s. 66).

Bu grup aryballoslar, biri (a) dar kaideli ve gövde altında özenli şekillendirilen lotus yaprakları bulunan (**K. 81-83, Fig. 15**), diğeri (b) boyun kısmı diğerine göre kısa, gövdesi ince cidarlı, basit lotus yapraklı ve farklı gövde proporsiyonlarına sahip örnekler (**K. 84, Fig. 16**) olmak üzere iki alt gruba ayrılır.

II. Grup, a, Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Johansen, 1923: s. 176, not 3, fig. 125; Webb, 1978: s. 66, no. 229-231, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 2137-2138, no. 3347-3349). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 358, no. 1305, pl. 56; Webb, 1978: s. 66, no. 228; Skon-Jedele, 1994: s. 2318, no. 4247). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 66, no. 227, pl. IX). **Samos:** (Webb, 2016: s. 24, no. 14, pl. 2, 5).

II. Grup, b, Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai:** (Webb, 1978: s. 67, no. 235). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 67, no. 239; Skon-Jedele, 1994: s. 2616, no. 4841). **Kamiro:** (Johansen, 1923: ss. 176-177, not 3, fig. 126; Webb, 1978: ss. 66-67, no. 232, 236, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 2138-2139, no. 3350-3351). **Samos:** (Webb, 1978: s. 67, no. 237-238; Skon-Jedele, 1994: ss. 1610-1611, no. 2322-2323; Webb, 2016: s. 24, no. 15-16, pl. 2, 10-11).

1.2.8.4. Yonca Ağızlı Minyatür Sürahicik

Oval aryballos, I. ve II. Grup ile benzer form, kaide ve bezeme şekillerinden dolayı bu grubun devamında yer alır.

Dudaktan gövde altına doğru daralarak bağlanan kulplu yonca ağızlı bu minyatür sürahicikler üslup ve teknikte yeni özellikler sunarlar. Gövde oval aryballoslara göre daha dar, kaideye doğru daha sivridir ve halka kaide ile son bulur. Gövde bezeme şeması farklılıklar gösterir. Gövdede friz şeklinde bir bant içinde rozetler yer alır ki, bu bezemeler bazı örneklerde omuzda görülebilir. Omuzda Mısır etkili geniş yaka bezemeli örneklerde vardır. Geç örneklerde ise, boyundan başlayıp kaideye kadar devam eden, tek bir hayvan veya Mısır hiyeroglif ve/veya tanrı/tanrıça bezemeleri yer alır. Bu örneklerdeki bezemeler Yeni Yıl şişelerine bir geçiş ya da benzerlik olarak düşünülebilmektedir (Webb, 1978: ss. 68-69). Bu sürahicikleri bezemelerine göre; a) rozet motifli merkezi bantlı; b) omuzda geniş yaka bezemeli ve c) gövdede Mısır hiyeroglifli veya tanrı/tanrıça bezemeli olmak üzere üç alt grupta incelenmiştir.

Merkezi bantta rozetler (**K. 85-86, Fig. 16**), Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, orta üst; von Bissing, 1941: s. 52, no. 5, taf. I; Webb, 1978: s. 68, no. 244, 247-248, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 2140-2141, no. 3352-3355). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 68, no. 245-246, pl. IX).

Omuzda geniş yaka bezemeli (**K. 87, Fig. 16**), Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Salzmann, 1875: pl. 5-6, no. 4, 8; Webb, 1978: s. 69, no. 250-251, pl. IX;

Skon-Jedele, 1994: ss. 2141-2142, no. 3356-3357). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 69, no. 249).

Gövde ortasında hayvan veya Mısır hiyeroglifi ve/veya tanrı/tanrıça bezemeli (**K. 88, Fig. 16**), Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada sağda; Jacopi, 1931: s. 363, no. 6; s. 365, fig. 409; Jacopi, 1932/1933: ss. 97-98, no. 19-20; ss. 91-92, fig. 103-104; von Bissing, 1941: s. 49, no. 4, taf. I; Webb, 1978: ss. 69-70, no. 252-253, 255-255bis, pl. IX; Hölbl, 1983a: ss. 13-14, Abb. 14a-b; Skon-Jedele, 1994: s. 2035, no. 3109; ss. 2142-2145, no. 3358-3361).

1.2.8.5. Yeni Yıl Şişesi

Yeni Yıl şişeleri olarak adlandırılan şişeler, antik Mısır'da, Yeni Yıl Festivali sırasında içerisine parfüm yağları ve Nil suyu doldurularak hediye/sunu amaçlı kullanılmış matara formlu vazolardır (Skon-Jedele, 1994: ss. 2590-2592; Friedman, 1998b: ss. 229-230; Masson, 2013a: ss. 1-7; Bulut, 2018: s. 126).

Doğu Ege kıyıları ve adalara ek olarak; Kıbrıs, Asur, İtalya, Kartaca ve İspanya'ya kadar geniş bir coğrafyada görülürler (von Bissing, 1941: ss. 3-12; Hölbl, 1979: s. 34-41; Akurgal, 1983: s. 127; Hölbl, 2005: s. 126; Webb, 2016: s. 93; Bulut, 2018: s. 127). Mısır'da Yeni Krallık döneminden Demir Çağ'a kadar kullanıldığı bilinmektedir (von Bissing, 1941: ss. 3-12; Webb, 1978: ss. 70-71; Hölbl, 1979: ss. 34-41; Bulut, 2018: s. 126). Mantar ağzılı, papirüs ve lotus formunda boyunlu, boyundan gövdeye inen karşılıklı iki kulplu, gövdesinin her iki yüzünde de çeşitli hayvan ve Mısır etkili bezemeler ve/veya kartuşlar kullanılan iki dışbükey yüzden oluşan matara formlu vazolardır. Yüzey genelde açık yeşil, parlak sarı ve sarımsı renklerde. Detaylarda siyah-kahverengi kullanılmıştır (Hölbl, 1979: s. 35; Webb, 2016: ss. 52-55; Bulut, 2018: ss. 126-127). Bezeme olarak; kanatlı tanrıça betimi, kuş, kartal kanatlı skarabe, inek, dağ keçisi ve aslan gibi tek figürler kullanılır (**K. 89-90, Fig. 17**). Gövde üstünde geniş yaka, fonda kullanılan bitkiler ve dağ keçisi benzeri hayvan bezemeleri tamamen Mısır kökenlidir (**K. A1, Fig. 17**). Bazı örneklerin, boyun kısmının her iki yanında maymun motifli aplikler bulunur (Webb, 1978: ss. 70-71; Hölbl, 1978: s. 5; Hölbl, 1979: ss. 34-41; Friedman, 1998b: ss. 138, 229-230, no. 126; Skon-Jedele, 1994: ss. 2589-2609; Hölbl, 2005: s. 126, Abb. 26; Webb, 2016: ss. 52-55; Bulut, 2018: ss. 126-127).

Kazıma bezemeli standart renkteki örnekler Saite dönemine tarihlenir. Bu tarihlemeye gövdede yer alan Saite dönemi firavunlarına ait kartuş bezemeleri, MÖ 6. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir (Webb, 2016: ss. 52-55; Bulut, 2018: ss. 126-127). Ephesos'daki Arkaik Artemision'dan gelen buluntuların kesin buluntu yeri yoktur (Hogarth, 1908, pl. 44, 6; von Bissing, 1941: s. 5, dipnot 9; Hölbl, 2008: ss. 210-211). Ephesos kapları gövde bölgesindeki bezeme ile diğerlerinden ayrılır. Yeşil, mavi ve koyu mavi renkler hâkimdir. Ephesos şişeleri üzerinde sarı ek renkler söz konusudur. Ayrıca üzerlerindeki renkler Rhodos taklitlerini de çağrıştırmaktadır (Hölbl, 1978: s. 6). Rhodos buluntuları ise Ialysos adak depozitinden, Lindos ve Kamiros'tan gelmektedir (Jacopi vd., 1928: s. 77, fig. 59; von Bissing, 1941: s. 5, dipnot 7). Lindos ve Kamiros örnekleri Hathor temsili ve Mısır ve Akdeniz konteksleri üzerindeki bağlantılarıyla incelenmiştir (Blinkenberg, 1931: s. 355; von Bissing, 1941: ss. 3-12; Skon-Jedele, 1994: ss. 2589-2609). Miletos örnekleri ise, MÖ 7. yüzyıla ait seramik örnekleriyle birlikte bize tarih vermektedir (Hölbl, 1999: s. 362).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: s. 208, no. 6, pl. 44; Skon-Jedele, 1994: s. 2607, no. EPHS01; Hölbl, 2008: s. 210, Abb. 181). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 70, no. 259; Skon-Jedele, 1994: s. 2593, no. 4832-4833: s. 2605, no. NYC01: s. 2609, no. LOND01). **Kamiros:** (Salzmann, 1875: pl. 5, ortada; Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada; Jacopi, 1931: ss. 318-319, no. 36, fig. 346, 353-354; Jacopi, 1934: ss. 10-11, no. 3-4, pl. 10; von Bissing, 1941: ss. 49-50, no. 3, taf. I; Lagarce ve Leclant, 1976: s. 237, no. 1-2, pl. XXXI; Webb, 1978: s. 70, no. 256-257, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2122, no. 3324-3325). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 355, no. 1300-1302, pl. 56; Skon-Jedele, 1994: ss. 2316-2317, no. 4240-4243). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 362, Abb. 24-25) **Pedasa:** (Bulut, 2018: s. 128, kat. no. 9-10, fig. 2; **Smyrna:** (Webb, 1978: s. 70, no. 258; ILN, 28 Şub. 1953, s. 328'deki figür; Akurgal, 1983: s. 127, L. 136c) **Samos:** (Webb, 1978: s. 149, no. C19, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 1605, no. 2314; Webb, 2016: s. 25, no. 19, pl. 2, 4, bu parça tam net değil, yeni yıl şişesi ya da yonca ağızlı gruba dahil olabilir?; ss. 55-56, no. 70-72, fig. 6 a. b, pl. 8, 4-7).

1.2.8.6. Makara Tutamaklı Sığ Kâse

Doğu Ege’de Mısır taklidi ürünlerin kullanımı MÖ 8. - 6. yüzyıl sonlarına kadar devam eder. Bu süreçte özellikle Miletos, Ephesos, Klazomenai ve Pedasa (**K. 91, Fig. 17**) kutsal alan ve nekropollerindeki, MÖ 7. yüzyıl kontekstlerinden ele geçen ve özel bir işlevi olduğu düşünülen, düz ağız kenarlı, kalın cidarlı sığ gövdesi, makara formlu tutamakları ile alçak kaide üzerinde yer alan kâseler dikkat çekmektedir (Bakır vd., 1999: ss. 47-56; Hölbl, 1999, ss. 370-371, dipnot 158, 160; Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450; Hölbl, 2008: s. 211; Bulut, 2018: ss. 129-130).

Kâseler, dış yüzeylerinde ağız kısımlarına karşılıklı yerleştirilen makara şeklinde tutamaklara sahiptir. Benzer form örnekleri İtalya’daki Timpone Della Motta’daki Athena Kutsal Alanında da ele geçmiştir (Bulut, 2018: ss. 129-130, dipnot 87). Miletos Zeytintepe Aphrodite kutsal alanından, MÖ 7. yüzyıla ait kontekstlerden ele geçen örnekleri ve Ephesos Artemis Tapınağı’ndan geçen örnekleri Hölbl yayınlamıştır. Hölbl, formu Ephesos pişmiş toprak tabakların taklidi olabileceğini önerir. Rhodos ve Naukratis fayans formlarından ayırarak, İonia’da (Ephesos) bir üretim yeri olabileceğini önerir (1999, ss. 370-371, dipnot 158, 160; (2008: s. 211). Pedasa Athena Kutsal alanından ele geçen örnekler M.Ö. 7. yüzyıl sonlarından 6. yüzyılın başlarına tarihlenir. (Bulut, 2018: ss. 129-130). Klazomenai örneği ise, MÖ 620-610 yıllarına tarihlenen kremasyon mezar içerisinde bulunmuştur (Bakır vd., 1999: ss. 47-56; Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450). Özellikle İonia bölgesinde ele geçen ve çağdaşı olduğu düşünülen pişmiş toprak Ephesos kaplarıyla birlikte üretilen bu formun Ephesos ya da Miletos üretimi olduğu düşünülmektedir (Bulut, 2018: s. 130, dipnot 88).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hölbl, 1999: s. 370, dipnot 158; Hölbl, 2007: s. 459, dipnot 96) **Klazomenai:** (Bakır vd., 1999: ss. 47-56; Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450) **Miletos:** (Hölbl, 1999: 370-371, dipnot 159; Hölbl, 2007: 459, dipnot 96) **Pedasa:** (Bulut, 2018: ss. 129-130, kat. no. 13-18, fig. 2)

1.2.8.7. Merhem/Kozmetik Kaşığı

Orta ve Yeni Krallık tarihinin birçok örneğinden bilinen ortak Mısırlı kaşıkların tam bir formunu taklit etmektedirler. Geç Dönem ‘de yapılmaya devam edilen tip, Mısır’da ilk defa diğer merhem kaşıkları ve kaplarında olduğu gibi fayans da

üretlmifltir. Fildişi ve ahşap rnekleri Fenike ve Anadolu'da karşımıza çıkmaktadır (Barnett, 1982: s. 21, fig. 8). Form elleri ve bacakları yüzeyle paralel, yüz üstü olarak yüzer, ellerinin üzerinde bir vazo tutar pozisyonda tasvir edilir (**K. 92, Fig. 17**). Kız ıplaktır. Göğüs ve kasıklar koyu siyah-kahverengi sır ile temsil edilir. Düz bacakları, ayakları sivri ve ayak parmaklarını açıkça belirterek, Mısırlı orijinallerine benzeyen adak/sunu kabı gibi boş bir çanağın önünde durmaktadır. Suyun üzerinde dik tuttuğ başı ile yüzüyor olarak düşünülür. Saçlar, bir peruk gibi ya da özel olarak giyindikleri belli bir tasarıma sahiptir. Fayans ustası burada Mısırlı modeller tarafından giyilen kısa kesilmiş peruk ya da saçları taklit eder. Yüzün hatları zayıf modellenmiş olup, çok küçük göz, burun ve ağız kazıma ile belirtilmiştir. M 6. yüzyılın başlarına tarihlenebilirler (Webb, 1978: ss. 78-79).

Doğ Ege rnekleri için, bkz. **Antandros**: (Polat vd., 2005: s. 96, res. 13) **Ialysos**: (Jacopi, 1929: s. 24, fig. 6-7; Webb, 1978: s. 79, no. 270, 276; Skon-Jedele, 1994: s. 2587, no. 4828). **Kamiro**: (Salzmann, 1875, pl. 4; Zervos, 1920: s. 87, pl. 9, ortada; Heuzey, 1923: s. 213, no. 18-19; Mollard-Besques ve Muse du, 1954: s. 39, pl. 28, no. B226-B227; Wallert, 1967: ss. 120-121, L. 61bis; Webb, 1978: s. 79, no. 271-274, pl. XI; Skon-Jedele, 1994: ss. 2102-2104, no. 3298-3301).

1.2.9. Çeşitli Figürin ve Vazolar

Bu bölümde çeşitli figürin grupları yer alır². Bu figürinler fayans endüstrisinin sadece koku ya da yağ kabı üretmediklerini, çevresel ve kültürel farklılıklardan etkilenererek çeşitli üsluplar denediklerini göstermektedir. Bu bölümde gruplandırılmış tüm parçalar ya M 7. yüzyılın ilk çeyreğine aittir ya da figürlerin yapıldığı II. Evre ile yakın bir ara bağlantıya sahiptir. Nesneler arasında figürlü vazolar, merhem kaşıkları, tütsü brülörleri (yakıcı) ve üç ayaklı tabaklar bulunur (Webb, 1978: s. 72; Webb, 2016: s. 44).

Oturan aslan formlu kaplar

Aslanın gövdesi vazodur, - ayrı bir kaide yoktur - alt kısım bir anahtar deliğı şeklinde düzleşir ve kuyruk sağa doğru kıvrılarak arkaya geçer. Arka ayaklar gövde altında öne doğru kıvrılmıştır. Bu haliyle anıtsal Mısır aslanının aşırı derecede

² Bu formlara katalogda yer verilmemiştir.

basitleştirilmesidir. MÖ 6. yüzyıla kadar yaygın olduğu görülmektedir. Ağız yapısı, abartılı kaşlar, geniş açılmış gözler ve küçük kalp şeklinde kulaklarla Neo-Hitit örneklerini de hatırlatır (Payne, 1931: s. 69). Ialysos örneği; farklı bir vazo tipi, üslup ve güçlü bir modelleme örneği gösterir (Webb, 1978: s. 72, no. C23, fig. 22; Skon-Jedele, 1994: s. 2637, no. 4857). Bu formlar, hem fayans hem de kil aslanları biçiminde bir vazo türü bulunan Girit'e paralel olabilir. MÖ 7. yüzyıl Levant ve kuzey Suriye örneklerinden etkilenmiş gibi görünse de, Mısır örnekleri aslanın ön ayakları üzerinde tuttuğu bir vazo formuyla karşımıza çıkmaktadır (Webb, 1978: s. 72; Webb, 2016: ss. 44-45). Bu grubun en iyi örneği Samos'dan gelir (Webb, 2016: ss. 44-45, no. 67, pl. 7, 4-6). Heraion'un kuzeyindeki kanaldan gelen örnek MÖ. 650-600 yıllarına tarihlenir (Skon-Jedele, 1994: s. 1621, no. 2365).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 149, C23; s. 72, fig. 22; s. 74, no. 264; Skon-Jedele, 1994: ss. 2636-2637, no. 4856-4857). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: ss. 313-316, no. 25-26, fig. 54; Webb, 1978: ss. 73-74, no. 260, 262, 265-266, pl. X; Skon-Jedele, 1994: ss. 2191-2192, no. 3425-3428). **Samos**: (Webb, 1978: s. 73, no. 261, pl. X; Skon-Jedele, 1994: s. 1621, no. 2365; Webb, 2016: ss. 44-46, no. 67, pl. 7, 4-6).

Tripod Şamdan (Kandelabrum)

Burada Kıbrıs etkili bronz veya fildişi bir şamdan formunun taklit edilmiş şekli söz konusudur. Form, uçlardan dışa doğru kıvrılan dik tırnaklar arasında bir kandil veya ateşi tutmaya amaçlayan bir üç ayakta oluşur. Fayansın yapısı gereği, detaylı karmaşık bir işleme tabi olması mümkün değildir. Bu fayans örneğinde üst parçalar üç ayaklı tabanın hemen üstüne yerleştirilir. Bu form unik bir örnektir ve Doğu etkili olduğu düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 75-76; Skon-Jedele, 1994: s. 2203).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Kamiro**s: (Webb, 1978: s. 75, no. 267, pl. X, fig. 23; Skon-Jedele, 1994: s. 2203, no. 3447).

Kabartmalarla süslenmiş üç ayaklı kâse

Bu tür kaplar, hem Bronz hem de Demir Çağ'da Yakın Doğu'da büyük popüleriteye sahiptir (Buchholz, 1968: no. 13a). MÖ 7. – 6. yüzyıllarda yaygın olarak tercih edilen formun, kaynağı tam olarak belli olmasa da kutsal alanlarda dini ritüel amaçlı

kullanılan, yerli Yunan ürünleriyle tam bir bağlantısı olmayan, doğu etkili bir kap olarak düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 76-77).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamios**: (Webb, 1978: ss. 76-77, no. 268-268bis, pl. XI; Skon-Jedele, 1994: ss. 2116-2117, no. 3319-3320).

Sarı hamurlu baş şeklindeki vazo

Ilysos'da ele geçen örnek fayans malzemesinin tarzı, hamuru ve formu bakımından benzersizdir. Doğulu fildişi örnekleri hatırlatması nedeniyle, Doğu etkili olduğu düşünülür. Sarı hamuru, pürüzsüz yüzeyi, yeşil sır izleri vardır. Yüz, gözbebekleriyle birlikte uzun dar gözlere sahiptir. Kulaklar, iç detayları olmadan şekillendirilmiştir (Webb, 1978: s. 78).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 78, no. 269; Skon-Jedele, 1994: s. 2635, no. 4855).

1.2.10. Yunan-Mısır Etkili Doğu Ege Buluntuları: İnsan ve Hayvan Figürinleri

Ege ve Akdeniz’de kutsal alan ve mezar kontekslerinde ele geçen (Webb, 1978: s. 8, fig. 4) insan ve hayvan figürinlerin, fayans endüstrisinin II. Evresi içerisinde değerlendirilmektedir (**Harita. 2**). Buluntu durumlarına göre tanımlayabildiğimiz bu figürinler Mısır heykeli ve koruyucu/nazarlık formlarından etkilenmişlerdir. Figürinler, insanların hangi tanrıya ya da tanrıçaya adak/sunu yapacaklarına göre şekillendiği düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 81-107; Webb, 2016: ss. 103-172).

Geç dönem Mısır heykellerinde görülen frontal duruş, çömelme veya oturma ve diz çökme pozisyonları fayans figürinlerde de karşımıza çıkar. Bothmer’in geç dönem heykel pozları hakkındaki çalışmaları bize detaylı bilgi vermektedir (1960: s. XXXV).³ Bu etki, dikdörtgen kaide, dik bir arka blok ve heykeldeki frontal duruş olarak kendisini gösterir. Webb, frontal duruşu “ilk blok taştan yapılan Yunan kuroslarına ilham veren Mısır pozunun, fayans figürinler aracılığıyla Yunan zanaatkârlara ulaşmış olabileceğini” ileri sürer (Webb, 2016: s. 105).⁴

Ayrıca, Doğu Ege’de birçok örneğe sahip bu grubunun, üretim yeri olarak önerilen Naukratis’in çok az buluntuya sahip olduğunu (Masson, 2013b: ss. 41-96) ve M.Ö. 630-580 yıllarında yapılan kuros pozlarını taklit ettiği, ancak yine de tam bir iletim aracı olmadığı düşünülmektedir (Webb, 2015b: s. 2). Hölbl, bu konuyla ilgili çekincelerini ortaya koymakla birlikte bugüne kadar fayans kurosların merkezinin Naukratis olduğu konusundaki önerileri dışına çıkmaz (2014, s. 194). Figürler, Yunan ve Kıbrıs plastiğinin birbirinden etkilenmesiyle ortaya çıkan “mixed style”in (Budde ve Nicholls, 1964: ss. 5-8) izlerini de taşır.

Bu özellikleri taşıyan figürinler Saite Dönemi’ne aittir. Hem Higgins’in Rhodos’daki çalışmalarında; Kamiros kuyusu, D ve E duvar malzemesi MÖ 700-650’ye (1954: ss.

³ Mısır’daki heykeller boyutları, geç dönemde daha yumuşak ve daha kolay işlenen kireçtaşı ve kumtaşı tercih edilse de, her zaman bu boyutlarda yapılmamıştır, daha erken dönemlerde ele geçen büyük boyutlu fayans heykeller söz konusudur. Orta Krallık fayans heykeline örnek olarak, MÖ 8. yüzyıla tarihlenen yak. 1 m. duvar önünde sergilenen heykel gösterilebilir (Boston Museum of Fine Arts, env. 20.1224; Petrie, 1894: s. 27; Reisner, 1923: s. 152). Bu geç Yeni Krallık ve geç dönem yerleşimlerinden; sırlı steatit, fayans ve Mısır mavisi bu heykellerin nispeten yaygın olması gerektiğini öne süren çok sayıda parça vardır. Bu boyutta heykellerin korunmasız ve kırılgan olmalarından dolayı günümüze kadar çok fazla örnek ulaşmamıştır (Webb, 2016: s. 108).

⁴ Mısır heykelinin gelişimi ve Yunan kuroslarıyla etkileşimi hakkında da çeşitli öneriler vardır (Webb, 1978: s. 98, no. 562, pl. XIV; Kyrieleis, 1996: ss. 464-475; Höckmann, 2005: ss. 74-82; Hölbl, 2014: s. 194).

21-24), hem de Webb'in çalışmalarından da yola çıkarak, MÖ 7. yüzyıl sonu – MÖ 6. yüzyıl başı tarih aralığı olarak önerilmektedir (1978: s. 81; 2016: s. 104). Ialysos'daki konteksin tarihi ise net değildir. Ek olarak Höckmann'ın Yunan heykeliyle ilgili karşılaştırmalar yaparak edindiği sonuçlara göre de MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar ulaşan tarih aralığından söz edilebilir (Höckmann, 2005: ss. 74-82; Webb, 2015b: s. 22).

I. Evre'deki figürlerden daha basittirler, kalıp yöntemi kullanılmıştır. Figürler, frontal duruş dışında; müzik aletleri çalanlar, sunu pozundakiler ve çeşitli hayvanlarla betimlenirler. Erkek figürler, çıplak, yarı giyimli, Mısır stili (*schenti*) etek veya tunik giymiş şekilde çeşitlilik gösterir. Bazı figürlerde küçük sakal detayı vardır, bu ırksal bir belirti olarak düşünülmüştür. Kadın figürler ise, erkeklerden farklı bir duruşa sahiptir (**K. 97, Fig. 18**).⁵ Her iki cinsiyette de, baş ve saçlar, Saite heykelinde 'geniş peruk' veya 'kalıp peruk' olarak adlandırılan stil örneklerine benzemektedir (Bothmer, 1960: s. 20, no. 18, pl. 16, fig. 38-39; s. 22-24, no. 20, pl. 18-19, fig. 43-45; s. 31, no. 27, pl. 23-24, fig. 53-55; s. 34, no. 29, pl. 27, fig. 60-61). Müzik aleti çalanlar, bu peruğun abartılı bir şekline sahiptirler. Bu stil gelişimi ve yayılımı Mısır etkili olsa da, Yunan ve Kıbrıs heykel atölyelerinin katkısıyla da şekillenmiştir. Sır olarak ise, mavi-yeşil renkler dikkat çeker. İnsan figürlerinin saç, meme uçları, kasık bölgesi; hayvan figürlerinin gaga, ayak tırnağı gibi detayları siyah-kahverengi ile renklendirilmiştir (Webb, 1978: ss. 81-107; Webb, 2016: ss. 104-108).

Buradaki figürinler, iki ilgili grup altında incelenmektedir; İlk grup, asma delikli, küçük ve koruyucu/nazarlık amacıyla kullanılan küçük boyutlu figürinlerdir. İkinci grup ise, stil olarak ilk grup ile aynı olmasına rağmen, asma deliksiz, orta ve büyük boyutludurlar (Webb, 1978: ss. 81-107; Webb, 2016: ss. 103-172).

İlk grup, ikincisinden daha çok tercih edilir. Webb, kullanılan renklerden dolayı, 'Siyah ve Beyaz Lekeli Grup' olarak adlandırmıştır. Bu grubun en ayırt edici özelliği bir asma deliğine sahip olmalarıdır. Koruyucu/nazarlık olarak kullanılmış oldukları fikri bu deliklerle alakalıdır. Bu tip asma delikli örnekler pişmiş topraktan çağdaşı

⁵ Kadınlar genelde hanedan kadınlarını ya da tanrıçaları temsil ediyorlarsa farklı poz verebilmektedirler, MÖ 850 yıllarına tarihlenen altın ve gümüş eklentili, bronz Amun'un eşi Karomama heykeli (Paris, Louvre Müzesi, env. no. 500; Delta, Sebennytyos'dan Mısırlı rahibe Takushit (Atina, Atina Ulusal Müzesi, env. no. 110).

Kıbrıs figürinlerinde de görülür (Webb, 2015b: s. 2). Genellikle sıradan insan ve hayvan figürleri tercih edilmiştir. Boyutları 10 cm'den fazla değildir. Hamuru ve yapımında kullanılan teknikler değerlendirildiğinde diğer gruptan daha kalitesizdir. Doğu Ege'de geniş bir bölgeye yayılmışlardır. Fakat en çok buluntu Naukratis'te⁶ karşımıza çıkar. Yunanistan, Karadeniz kıyıları ve Batı Akdeniz'deki kutsal alanlarda benzer buluntular ele geçmiştir. Arkaik Yunan fayans üretimlerinin önemli bir bölümünü kapsayan bu grubun üretim yeri olarak Naukratis veya Doğu Ege ya da her ikisi önerilmektedir (Webb, 1978: ss. 81-97; Webb, 2015b; Webb, 2016: ss. 137-138, 148-149).

İkinci grup, ilk gruptan daha büyük ve asma deliği olmayan figürlerden oluşur. Ayrıca, belirgin bir nitelikleri olmadığı için; tanrı, firavun, rahip ya da saray görevlisi olarak tanımlanabilirler. Daha çok tapınak depozitlerinde bulunurlar. Doğu Ege'de, Rhodos ve Samos Heraion en çok buluntu veren merkezlerdir. Bu ikinci ana gruptaki bazı tipler muhtemelen konuyla ve hamurla ilgili olarak Siyah ve Beyaz Lekeli Grup ile aynı veya ilişkili bir fabrikadan gelmektedir. Muhtemelen Mısır kökenli olan bu figürler, kötü koruma durumları ve karşılaştırmalı buluntu eksikliği nedeniyle kökeni konusunda kesin yargıya varmayı engellemektedir (Webb, 1978: ss. 97-107; Webb, 2016: ss. 104-136, 139-147).

Figürinler, bu sınıflandırmanın dışında konu çeşitliliği bakımından da değerlendirilmelidir.

⁶ Naukratis malzemenin gelişimi ve yayılımı konusunda önemli bir konumdur. Naukratis buluntuları için, bkz.; (Petrie, 1886: no. 7, 13, pl. 2; Gardner, 1888: s. 57, pl. XVII, 4, 6; Webb, 1978: ss. 82-97, no. 287, 291, 299, 329, 339, 364, 381, 385, 388, 389, 402-405, 446, 457, 499-501, pl. XII-XIII).

1.2.10.1. İnsan ve Hayvan Figürinleri: Asma Delikli Figürinler

1.2.10.1.1. İnsan Figürinleri

Figürinler üslup özelliklerine göre isimlendirilmiştir. Ana hatlarıyla, siyah beyaz lekeli grup (erkek ve kadın figürleri), adak/sunu taşıyan figürler, müzik aleti çalan figürler (Mini ve Kaliteli Siyah ve Beyaz Grup, Blok Grup) ve diğer (Ptah başı grubu) şeklinde ayırmak mümkündür.

1.2.10.1.1.1. Siyah ve Beyaz Lekeli Grup

Figürinlerde kullanılan renklerden dolayı bu isim verilmiştir. Beyaz ve kirli beyaz hamur renginin üzerine, genelde beyaz sır (birçok parça mavi veya yeşil izler gösterse de), özel ayrıntılar içinse siyah-kahverengi renkler kullanılmıştır. "Leke" figürlerin şekillendirilmesinin ham hali üzerinde ve detaylarda görülür. Bu, insan figürinlerin yüz özelliklerinin çoğunda, büyük ölçüde abartılı göz, burun ve kulaklarda görülmektedir. Figürinler, kazıma teknikleri kullanılarak kaide ve sırt desteği ile birlikte tek parça halinde modellenmişlerdir. Fırınlama sırasında, fayans malzemesinin kalitesiz, çukurlaşan ve kabarmış olan yüzeyi, dikkatsiz bir şekilde üretildiğini bize göstermektedir (Webb, 1978: s. 81; Webb, 2016: s. 137).

Çıplak figürlerin⁷ -erkek ya da kadın- göğüsleri ve kasıkları siyah-kahverengi sırla belirtilmiştir. Omuzlar üzerinde sırta doğru sarkan, siyah sarı renkli, omuz hizasında saç/peruk vardır. Saçın arka kısmında duran bir asma deliği ve oradan kaideye kadar uzanan bir blok ile tamamlanır. Konu bakımından, tanrı temsili, flüt, lir ve benzeri müzik aleti çalarken veya kurban edeceği hayvanı yanında ya da sırtında taşıyan figürler olarak karşımıza çıkarlar (Webb, 1978: ss. 81-82).

Erkek figürinleri: Ayakta erkek figürinler (K. 93-94, Fig. 18)

Bunlar, Mısır heykellerinde her zaman kullanılan geleneksel frontal duruşu taklit ederler; bu duruş ileriye doğru sol ayak, kollar iki yanda düz, eller yumruk şeklinde ve arkadaki destekleyici bir sütun ile tanımlanabilir. Bu, daha önce bahsettiğimiz gibi Arkaik 'kuros' (Richter, 1960: s. 2, fig. 76-77) heykellerinin de stilini oluşturur. Çekirdek rengi genelde beyazdır (Webb, 1978: s. 82).

⁷ Webb, Mısır heykelinde kadın ve erkek figürünün çıplaklığı ile ilgili detayları tarihsel bir sıralamayla örnekleriyle anlatmaktadır (2016: s. 122).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 12) **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 587, tab. 96; Brown, 1974: ss. 12, 17, no. 1, 35; Webb, 1978: s. 82, no. 281-282; Skon-Jedele, 1994: ss. 1042-1043, 1060, no. 1398, 1400-1401, 1445). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 82, no. 283, 285: s. 102, no. 633; Skon-Jedele, 1994: ss. 2461-2462, no. 4506-4508). **Kamiro:** (Pottier, 1921: pl. 27; Heuzey, 1923: s. 210, cat. 4; Jacopi, 1932/1933: ss. 26-27, fig. 30-31; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: pl. 29, no. B232; Webb, 1978: s. 82, no. 280, 284, 286; Hölbl, 1983a: s. 15, Abb. 16a-b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2031-2032, no. 3104-3106). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 353, pl. 56, no. 1282-1284; Webb, 1978: s. 82, no. 277-279; Skon-Jedele, 1994: ss. 2231-2232, no. 3660-3662). **Miletos:** (von Graeve, 2009: s. 139, Res. 8; Hölbl, 2014: s. 193, dipnot 157).

Kadın figürinleri (K. 95-99, Fig. 18)

Erkek figürinleriyle benzer stil ve üslup özelliklerine sahiptirler. Genelde çıplaktırlar. Vücut hatları doğala yakın örnekleri olduğu gibi (**K. 96, Fig. 18**), cinselliği vurgulayan abartılı hatlara sahip figürinler de (**K. 97, Fig. 18**) vardır. Stil özellerine bakmak istersek yassı üst kısım, omuzlara düşen parıldayan saç ve peruk, yuvarlak yanaklar ve geniş dudaklar belirli yüz özellikleridir. Kollar ve eller iki yanda düzdür. Göğüsler, karın hatları ve kasık bölgesi belirgin yapılmıştır. Kalça yuvarlak hatlarıyla betimlenmiştir. Burada daha önce bahsettiğimiz yüzen çıplak genç kız formu merhem kaşığıyla karşılaştırma yapılabilir. (Webb, 1978: ss. 84-85; Webb, 2016: s. 122).

Çıplak, ayakta kadın figürinler (**K. 95-96, Fig. 18**), erkek figürinlere; boyut, üslup ve teknik açıdan çok paraleldir. Bununla birlikte, poz biraz farklıdır: kollar ve eller düzdür, benzer erkek figürinlerinde olduğu gibi eller yumruk şeklinde değildir ve bacaklar düzdür (Webb, 1978: ss. 84-85).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 12-13; Hölbl, 1985: s. 39, Abb. I) **Khios:** (Pendlebury, 1930: s. 102, no. 288; Lamb, 1934/1935: s. 155, no. 33, 7; Boardman, 1967: s. 241, tab. 96, no. 586; Brown, 1974: s. 17, no. 34; Webb, 1978: s. 84, no. 314, 327; Skon-Jedele, 1994: s. 1042, 1060, no. 1399, 1446). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 85, no. 334-337; Skon-Jedele, 1994: ss. 2465-2467, no. 4510-4512, 4514). **Kamiro:** (Heuzey, 1923: s. 213, cat. 16; Jacopi, 1931: ss. 318-

319, no. 37, fig. 355; Jacopi, 1932/1933: ss. 26-27, no. 1, fig. 30-31; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 39, pl. 29, no. B230; Webb, 1978: ss. 84-85, no. 330-333; Skon-Jedele, 1994: ss. 2036-2038, no. 3110-3113). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 185, kat. 805, taf. 115, 2-3) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 353-354, no. 1285-1288, pl. 56; Webb, 1978: s. 84, no. 318, 320-326; Skon-Jedele, 1994: ss. 2232-2234, no. 3663-3671). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 361, abb. 22a-b; von Graeve, 2009: s. 139, res. 8; Hölbl, 2014: s. 193, dipnot 158). **Smyrna:** (ILN 28 Feb. 1953: s. 328; Webb, 1978: s. 84, no. 319).

Tasarım ve stil farklılıklarına sahip farklı versiyonlardaki kadın figürinleri (**K. 97-98, Fig. 18**) ve diğer küçük kadın figürinleri (**K. 99, Fig. 18**), tasarım olarak biraz daha farklıdır, özellikle yüz hatları değişir. Bel ve kollar birbirinden ayrılmıştır ve muhtemelen arka blok yoktur. Webb'e göre farklı bir üretici söz konusudur (Webb, 1978: s. 85).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 9; Webb, 1978: s. 85, no. 345). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 85, no. 342, 346; Skon-Jedele, 1994: s. 2463, 2588, no. 4509, 4829). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 280, no. 3, s. 284, fig. 313; Webb, 1978: s. 85, no. 343-344; Skon-Jedele, 1994: ss. 2038-2039, no. 3114-3115). **Smyrna:** (ILN 28 Feb. 1953: s. 328; Webb, 1978: s. 85, no. 340-341).

Diğer küçük kadın figürinlerinde ise, Yeni Krallık ve geç dönem Mısır'da bulunan mezar kontekslerinde sütun desteğiyle betimlenmiş kadın figürlerinin kopyalandığı düşünülür. Kol göğüsün altında, dirsekten kırılmış şekilde betimlenmiştir. Geç dönem örnekleri Naukratis'ten gelmektedir (Hayes, 1959: s. 203, fig. 117, fildişi örnek). Figürinlerin pozunun geçici olduğu ve genel olarak diğer figürinlere ışık tuttuğu düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 85).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Heuzey, 1923: ss. 212-213, cat. 15, 17; Jacopi, 1932/1933: ss. 26-27, no. 1, fig. 30-31; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 39, pl. 29, cat. B228-229; Webb, 1978: ss. 85-86, no. 348-352, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2039-2041, no. 3116-3121).

1.2.10.1.1.2. Adak/Sunu Taşıyan Figürinler

Bu grup; beraberinde bir adak/sunu hayvanı veya omuzlarında ya da sırtlarında adak/sunu taşıyan figürlerdir. Ayrıca, Mısır etkili bir sunu pozisyonu olan (Webb, 1978: s. 11, dipnot 5), hiçbir figür taşımayan ama sunu pozisyonundaki figürinler de vardır (Webb, 2015b: s. 6, fig. 3). Bu formların çoğunun Mısır etkili olduğu, aynı kaynaktan geldiği, çoğunun kalın, parlak mavi-yeşil sırlı, gözenekli, beyazdan gri renge dönen bir hamura sahip olduğu görülür. (Webb, 1978: ss. 82-92; Webb, 2016: ss. 113-121, 126-136).

Yürür pozisyonda, omuzlarında bir adak hayvanı taşıyan erkek figürinleri (K. 100, Fig. 18)

Diğer figürler ile aynı özelliklere sahiptir, fakat omuzlarında koç gibi adak hayvanları taşırlar. İlgili pozun örnekleri; Samos, Rhodos, Kıbrıs ve Naukratis'te sıkça karşımıza çıkar, ancak kendi içinde farklılıklar göstermektedir. Kıbrıslı örneklerin hayvanları tutuş tarzları değişiklik gösterir (Webb, 1978: s. 83).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Knidos/Emecik:** (Webb, 1978: s. 83, no. 305, pl. 12; Berges, 2006: s. 184, kat. 797, taf. 114, 2). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1272, pl. 56; Webb, 1978: s. 83, no. 304; Skon-Jedele, 1994: s. 2229, no. 3656).

Ayakta bir elinde adak figürü taşıyan kadın figürinleri

Bu grupta elimize geçmiş iyi bir örnek yoktur. Ancak, Samos'daki kalsit/mermer figür (**K. A2, Fig. 18**) boyut, üslup ve figürinin şekliyle ilgili bize bilgi vermektedir (Stampolidis, 2003: s. 514, no. 991; Webb, 2016: ss. 173-174, fig. 28a-b, pl. 41, 1-3).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Samos:** (Kopcke, 1968: s. 302, no. 164, pl. 136, no. 3-4; Brown, 1974: s. 95, no. 132; Skon-Jedele, 1994: s. 1572, no. 1880).

Yukarıda belirttiğimiz gibi herhangi figür taşımayan diz çökmüş sunu pozisyonundaki figürler de vardır. Webb, açık bir şekilde Mısır prototipinin taklit edildiğini belirtir (Webb, 1978: s. 11, dipnot 5; s. 88).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 88, no. 386, pl. 12; Skon-Jedele, 1994: s. 2029, no. 3099, 3101; Webb, 2015b: s. 6, fig. 4). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1262; Webb, 1978: s. 88, no. 387; Skon-Jedele, 1994: s. 2237, no. 3684).

Uzun khitonlu(?) minyatür figürin

Sağ kol göğüs hizasında dirsekten kırılmış şeklide betimlenmiştir. Asma deliği, kaide ve bir desteğe sahiptirler. Diz çökmüş, ellerinde bir figür taşıyan kadın figürinleriyle karşılaştırılabilir.

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 87, no. 365; Skon-Jedele, 1994: s. 2029, no. 3100).

1.2.10.1.1.3. Müzik Aleti Çalan Figürinler

Bu grup hem asma delikli hem de asma deliksiz grubun önemli bir bölümünü oluşturur. Çıplak ya da basit bir etek (schenti) giyen bu figürinler hem Mısır hem de Yunan stilinin özelliklerine sahiptir. Kos'da Orta Geometrik döneme tarihlenen fayans figürin (Morricone, 1978: s. 197, fig. 378, mezar 27; Bourogiannis 2013: s. 147) pozun Doğu Ege'de uzun süreli bir buluntu çeşitliliğine sahip olduğunu düşündürmektedir. Asma delikli bu grup Akdeniz'de geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Dağılım ve tipoloji olarak aşağıdaki başlıklarla ilerlediği önerilmektedir (Webb, 1978: ss. 83-85; Webb, 2015b: s. 7; Webb, 2016: s. 131, dipnot 903). Doğu Ege örneklerinin MÖ 8. yüzyıl sonu 7. yüzyılın başında Naukratis'den ithal edildiği önerilir (Hölbl, 2008: ss. 209-212).

Çift flüt çalan, ayakta insan figürinleri (K. 101, Fig. 18)

Siyah beyaz lekeli grubun içinde yer alan bu figürinler, aynı atölyeden veya atölye grubundan, ilk gruptaki erkeklerin tüm özelliklerine tekabül eden çıplak erkek figürinleri, çift flütlerini dudaklarında tutmaları hariç, frontal duruşu devam ettirmişlerdir. Kıbrıs kireçtaşı figürinlerinde olduğu gibi, destek sütunları, “*phorbeia*”nın belirtisi yoktur. İşçilik aynı kaba standarttır ve boyut aralığı ilk figürinlerle aynıdır. Doğu Ege'deki yoğun buluntu durumu Rhodos veya Naukratis kökenli olduklarını düşündürür (Webb, 1978: s. 83; Hölbl, 2014: s. 193). Genelde örnekler erkek figür olarak tanımlanır ama bir örneği Webb, Mısırlı benzer formlarla kadın figürler grubunda incelemiştir (K. 102, Fig. 19).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: s. 203, pl. 44.2; Webb, 1978: s. 83, no. 290; Hölbl, 2008: s. 212, Abb. 185). **Erythrai:** (Gültekin, 1968: ss. 101-102, fig. 10-11; Webb, 1978: s. 83, no. 295, 302). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 83,

no. 297-298; Skon-Jedele, 1994: s. 2454, no. 4496). **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 85, no. 347, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2028, no. 3098). **Knidos/Emecik:** (Webb, 1978: s. 83, no. 289, pl. XII; Berges, 2006: s. 185, Kat. 807, Taf. 116, 2). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1279, pl. 56; Webb, 1978: s. 83, no. 288; Skon-Jedele, 1994: s. 2223, no. 3644). **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 193, dipnot 156) **Samos:** (Webb, 1978: s. 83, no. 294; Skon-Jedele, 1994: s. 1564, no. 1844). **Smyrna:** (ILN, 1953: s.328, orta sıra, soldaki ilk figür; Webb, 1978: s. 83, no. 300).

Çift flüt çalan, oturan erkek figürinleri (K. 103-104, Fig. 19)

Üslup olarak diğer müzik aleti çalan insan figürinleriyle benzerdir. Orantısız hatlara sahip, kaideyle bir bütün bir parça gibi duran bir blok üzerinde oturur pozisyonda tasvir edilmişlerdir. Doğu Ege örneklerinin Naukratis kökenli olduğu ileri sürülmüştür (Hölbl, 1999: s. 361).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, tab. 96, no. 589; Brown, 1974: s. 17, no. 37; Boardman, 1980: s. 127, no. 147; Webb, 1978: s. 84, no. 309; Skon-Jedele, 1994: s. 1058, no. 1443). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 359, no. 1, s. 389, fig. 404; Webb, 1978: s. 84, no. 311-312; Skon-Jedele, 1994: s. 2024, no. 3091-3092). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 185, kat. 806, taf. 115, 4) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1252 pl. 55; Webb, 1978: s. 84, no. 313; Skon-Jedele, 1994: s. 2225, no. 3649; Hölbl, 2005: s. 117, Abb. 18). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 261, Abb. 21).

Küçük siyah beyaz lekeli grup

Bir dizi değişik poz gösteren küçük boyutlu buluntulardan oluşan bir gruptur. Farkı, şimdiye kadar gördüklerimizden biraz daha ayrıntılı yapılmış olmalarıdır. Yukarıdaki “diğer küçük kadın figürinler” ile aynı atölyeden geldiği düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 86-87; Webb, 2016: ss. 113-121).

Lir çalan, frontal duruşa sahip erkek figürinleri (K. 105, Fig. 19)

Üslup ve form olarak frontal duruşa sahip diğer erkek figürinlerine benzer. Farklı olan kısmı sol eliyle, sol omuz üzerinde bir lir tutar ve sağ eli ile uzanarak onu çalar pozisyonundadır (Webb, 1978: s. 86).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Heuzey, 1923: s. 210, no. 5; Zervos, 1920: s. 360, no. 23; Webb, 1978: s. 86, no. 353-354; Skon-Jedele, 1994: s. 2021, no. 3083-3084).

Flüt çalan, yanında şahin bulunan, frontal duruşa sahip erkek figürinleri (K. 106-107, Fig. 19)

Aynı ustaların elinden çıktıkları düşünülmektedir. Üslup ve form olarak frontal duruşa sahip erkek figürinlerine benzer. Sağ yanında Horus doğanı olan figürlerin, adak sunan veya tanrısal bir figür de olabileceği önerilmektedir (Webb, 1978: s. 86).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 86, no. 355-356, pl. 12; Skon-Jedele, 1994: s. 2024, no. 3089-3090). **Knidos:** (Webb, 1978: s. 86, no. 357-358). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1278; Webb, 1978: s. 86, no. 359; Skon-Jedele, 1994: s. 2225, no. 3648). **Smyrna:** (Webb, 1978: s. 86, no. 360).

Flüt çalan ve sağ tarafında keçi bulunan, giyimli figürinler (K. 108, Fig. 19)

Uzun bir tunik giymiş ve bir keçinin eşlik ettiği ayakta duran figürinler oldukça sık karşımıza çıkarlar. Rhodos'taki mezar depozitlerinde çok sayıda ele geçen Kıbrıs kireçtaşı figürinleriyle de benzerlikler göstermektedirler (Blinkenberg, 1931, no. 1750, pl. 71; Jacopi, 1932/1933: s. 280, fig. I). Ancak flüt çalma ve frontal duruş fayans üreticisinin katkısıdır (Webb, 1978: s. 86; Webb, 2016: ss. 113-121).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Heuzey, 1923: ss. 210-211, cat. 6-7; Jacopi, 1931: s. 318, no. 34, fig. 355; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, cat. B233-B234, pl. 29; Webb, 1978: s. 86, no. 361-363; Skon-Jedele, 1994: ss. 2022-2023, no. 3085-3087).

Kaliteli ‘siyah ve beyaz’ gruplar

Bu grubunun daha geniş bir stil yelpazesi vardır. Kullanılan renkler aynıdır, ancak çoğu örnekte sır ve şekillendirme ilk bölüme göre daha dikkatlidir. Koyu sır sadece saçlarda kullanılır, meme uçlarında ya da kasıklarda hiç yoktur ya da belirtilmemiştir. Bu figürler, hala geleneksel koruyucu/nazarlık amaçlı kullanılan yapıya uygun, asma delikli diz çökmüş veya çömelmiş figürlerdir (Webb, 1978: ss. 87-88; Webb, 2016: ss. 137-138).

Flüt çalan, diz çökmüş figürinler (K. 109-110, Fig. 19)

Dikdörtgen kaide üzerinde diz çökmüş pozisyonda flüt çalan figürinler bir kaide üzerine oturtulmuştur ve omuzları arasında asma delikleri mevcuttur. Webb, sırn ve malzemenin hamurunun daha kaliteli yapıldığından bahsetmekte ve bu figürinlerin sır yapısını incelediğinde ‘aplikasyon’ yöntemi kullanıldığında bazı detaylarda sırn işlemediği, bu sebeple ‘çiçeklenme’ sır yönteminin geliştiğini önermektedir (Webb, 2016: ss. 137-138).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, tab. 96, no. 590; Brown, 1974: s. 17, no. 38; Webb, 1978: s. 87, no. 371; Skon-Jedele, 1994: s. 1059, no. 1444). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 87, no. 366; Skon-Jedele, 1994: s. 2454, no. 4497). **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 87, no. 370; Skon-Jedele, 1994: s. 2026, no. 3094). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: ss. 184-185, kat. 801-803, taf. 115, 1, 5-6) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1266-1267; Webb, 1978: s. 87, no. 367-368; Skon-Jedele, 1994: ss. 2237-2239, no. 3682-3683, 3687-3690). **Samos:** (Webb, 1978: s. 87, no. 369, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 1566, no. 1858; Webb, 2016: ss. 137-138, no. 295, pl. 29, 1-3).

Flüt çalan, oturur pozisyonda figürinler (K. 111, Fig. 20)

Çömelme veya oturur pozisyonunda betimlenmişlerdir. Poz daha önce Mısır repertuarından da bilinir. Tamamında asma deliği ve kare kaide mevcuttur ve bir desteğe sahip değildirler. Pozisyonlarından dolayı cinsiyetleri belirlemek zordur (Webb, 1978: ss. 87-88).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Khios:** (Lamb, 1934/1935: s. 155, no. 33, 8; Brown, 1974: s. 12, no. 2; Webb, 1978: s. 88, no. 379; Skon-Jedele, 1994: s. 1041, no. 1397).

Kamiro: (Webb, 1978: s. 88, no. 378, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2027, no. 3095; Webb, 2015b: s. 20, fig. 30). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1259a-b, pl. 55; s. 352, no. 1270-1271, pl. 56; Webb, 1978: s. 87, no. 374-377, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2226-2227, no. 3650-3653). **Samos:** (Webb, 2016: s. 138, no. 296-297, pl. 24, 4).

Bu grup içerisinde, ellerin göğüs altında birleştiği veya gövdeye paralel olarak geldiği çeşitli varyasyonlar da vardır.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Pottier, 1922: s. 395, no. 4, pl. 27; Zervos, 1920: s. 87, fig. 188, pl. 9, sol alt; Heuzey, 1923: s. 211, cat. 8; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, pl. 29, cat. B237; Webb, 1978: s. 88, no. 384; Skon-Jedele, 1994: s. 2033, no. 3107). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 350, no. 1254-1255, 1257; Webb, 1978: s. 88, no. 383; Skon-Jedele, 1994: ss. 2236-2237, no. 3677-3678). **Samos:** (Webb, 1978: s. 88, no. 382; Skon-Jedele, 1994: s. 1570, no. 1874; Webb, 2016: s. 135, no. 289, pl. 28, 8).

‘Blok’ grup

Bu grup geniş bir alanda karşımıza çıkar. Siyah ve Beyaz Lekeli Grup ile benzerlik gösterse de, ayrı bir grup altında değerlendirilir. Bu ayrımın başlıca nedeni ise, diğerlerinden daha kaba işlenmiş olmalarıdır. Özensiz görünümüne karşın bir üslup ve net bir tasarım söz konusudur. Başın üstü düzdür. Üçgen şeklinde tasarlanmış ve abartılı büyük gözlere sahip olan yüzde ise sert bir ifade mevcuttur. Genellikle üzerlerinde, Mısır’da ‘schenti’ denilen bir etek vardır. Bu etekler, diplerinde kalın siyah bir çizgiyle gösterilir. Webb’in bu grup için ‘blok’ terimini kullanıyor olmasının nedeni; bir bloktan kesilmiş parçalar gibi kompakt bir görünüme ve basit bezemeye sahip olmasıdır. Sır, pürüzlü bir yüzey bırakarak hava koşullarının da etkisiyle silinmiştir. Çekirdek kaba dokulu, koyu kahverengi veya gri renklidir. Siyah ve Beyaz Lekeli Grup’dan daha sonra üretilen grup, MÖ 6. yüzyıla hatta muhtemelen ikinci çeyreğine aittir. Hepsinde görünmese de bazılarında bir destek sütunu ve asma deliği vardır. Fakat çoğunluğunda hiçbir eklentiye yer verilmemiştir. Tamamı dikdörtgen bir kaideye sahiptir (Webb, 1978: ss. 88-91; Webb, 2016: s. 138).

Blok grup - Flüt çalan figürinler

Oturur, çömelir veya ayakta olarak betimlenmiş figürlerin sadece ayakta olanları ile Doğu Ege’de karşılaşırız. Oturan örneği Naukratis’te (Webb, 1978: s. 89, no. 389), diz çökmüş pozisyonda ise Paros ve Selinus’ta (Webb, 1978: s. 89, no. 390-391) karşımıza çıkar.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1280-1281; Webb, 1978: s. 89, no. 395-396; Skon-Jedele, 1994: s. 2224, no. 3645, 3647).

Blok grup - Lir çalan figürinler (K. 112, Fig. 20)

Tümü diz çöker pozisyonda, liri solda omuz hizasında, kulağın hemen yanında, sol eliyle destekler. Sağ el ise lire doğru uzanmış çalmaya hazır pozisyonundadır. Tam örnekler etek giyer (Webb, 1978: s. 89).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 588, tab. 96; Brown, 1974: s. 17, no. 36; Boardman, 1980: s. 127, no. 147 “sağdaki”; Webb, 1978: s. 89, no. 401; Skon-Jedele, 1994: s. 1058, no. 1442).

Blok grup - Bir adak tepsisi(?) veya davul ile birlikte betimlenen figürinler (K. 113, Fig. 20).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Petrie, 1886: no. 20, pl. 2; Blinkenberg, 1931: ss. 350-351, no. 1253, 1256, pl. 55; Webb, 1978: s. 90, no. 409, 413; Skon-Jedele, 1994: ss. 2228-2229, no. 3654, 3657).

Blok grup - Diz çökmüş figürinler (K. 114, Fig. 20).

Ellerinin arasında belirsiz bir nesne tutarlar.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 351-352, no. 1260-1261, 1265, pl. 55; Webb, 1978: s. 90, no. 414, 416-419; Skon-Jedele, 1994: ss. 2223, 2228, 2238, 2240, no. 3643, 3685-3686, 3694).

Blok grup - Frontal duruşa sahip figürinler

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 353-354, no. 1276-1277, pl. 55; Skon-Jedele, 1994: ss. 2235-2238, no. 3655, 3676).

Blok grup - Uzun silindirik bir nesne ile yürür pozisyonda uzun tunik giyen figürinler (K. 115, Fig. 20).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 352-353, no. 1273-1275, pl. 56; Webb, 1978: s. 90, no. 420-423; Skon-Jedele, 1994: ss. 2234-2235, no. 3672-3675).

Blok grup - Farklı bir stile sahip, oturur pozisyonda erkek figürinleri

Asma deliği mevcut değildir. Tam tanımlayamayan figürinler, ölçek ve şekil bakımından bu grup altında değerlendirilir (Webb, 1978: s. 90).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1258, pl. 55; Webb, 1978: s. 90, no. 426; Skon-Jedele, 1994: s. 2239, no. 3691).

Blok grup - Çift kulplu kap tutan, etekli, diz çökmüş figürinler (K. 116, Fig. 20).

Üslup ve form bakımından blok gruba benzediği için bu başlık altında değerlendirilmiştir. Naukratis örneği (Gardner, 1888: s. 57, no. 6, pl. XVII) üzerinden bu figürinin bir müzik aleti ya da bir kap taşıdığı yorumu yapılabilir.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1263-1264, pl. 55; Webb, 1978: ss. 89-90, no. 406-407; Skon-Jedele, 1994: ss. 2230-2231, no. 3658-3659). **Samos:** (Webb, 1978: s. 90, no. 408; Skon-Jedele, 1994: s. 1575, no. 1888; Webb, 2016: s. 138, no. 298, pl. 29, 5-6).

1.2.10.1.1.4. Ptah Başı Grubu

Figürler, detayları göstermeyen pürüzsüz yüzeye sahiptirler. Tıraş edilmiş başlarının her iki yanında kulba benzer çıkıntı yapan kulaklar vardır. Bu grup ismini, Ptah'ı temsil eden Mısırlı rahiplerin tıraşlı başlarından alır. Sır, güçlü mavi veya yeşil renktedir (Webb, 1978: s. 92). İlerleyen bölümlerde formun koruyucu/nazarlık şeklindeki kullanımı ayrı olarak değerlendirilmiştir.

Flüt çalan, diz çökmüş figürinler.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Zervos, 1920: s. 87, pl. 9, sol; Heuzey, 1923: s. 211, cat. 9; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, cat. B235, pl. 29; Webb, 1978: s. 90, no. 427; Skon-Jedele, 1994: s. 2025, no. 3093).

Flüt çalan, çömelmiş veya oturmuş figürinler.

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, cat. B236, pl. 29; Webb, 1978: s. 90, no. 428-430; Skon-Jedele, 1994: s. 2028, no. 3097).

Sağ bacak yere paralel, sol bacak ise yere dik olarak konumlandırılmış figürün başı sol dizin üstüne yaslanmış şekilde betimlenmiştir (**K. 117, Fig. 20**; Mısır prototiplerinden türeyen bu poz, Yunan çocuk tiplerine pek karşılık gelmemektedir. Yunan figürinleri başlarını dik tutarlar. Buradaki figür ya uykusunda ya da yorgunluktan başını dizine koymuş şekilde betimlenmiştir. Bu grup muhtemelen MÖ 6. yüzyılın sonuna ya da 5. yüzyıla aittir (Webb, 1978: s. 92).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Zervos, 1920: s. 87, pl. 9, üstten üçüncü; Heuzey, 1923: s. 211, cat. 10; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, cat. B238, pl. 29; Hadzisteliou-Price, 1969: s. 96, pl. 20, 2; Webb, 1978: s. 90, no. 431; Skon-Jedele, 1994: ss. 2044-2045, no. 3127-3128). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1268-1269, pl. 56; Webb, 1978: s. 90, no. 432-433; Skon-Jedele, 1994: s. 2236, no. 3680-3681).

1.2.10.1.2. Hayvan Figürinleri

Daha önce bahsettiğimiz insan figürinleri ile eşzamanlı olarak üretilmişlerdir. Asma deliklerine sahip, küçük ölçekli, kare veya dikdörtgen kaide üzerine oturtulmuş figürlerdir. Asma delikleri ve boyutları nedeniyle koruyucu/nazarlık olarak kullanılmış olabilirler. Siyah ve Beyaz Lekeli Grup gibi, kaliteli çekirdeğin üzerine beyaz sır uygulanmış, detaylar ise siyah ve kahverengiyle verilmiştir (Webb, 1978: ss. 92-96; Webb, 2016: ss. 148-149).

İnsan figürleri kadar çeşitlilik göstermezler. Mısır'da oldukça popüler olan figürinlerin ilk örnekleri. Petrie tarafından, çalışılan bir koç (1914: s.44 no. 211) ve yürür pozisyonunda bir aslan (1914: s.45 no. 219) olarak gösterilebilir. Bu tip yürüyen aslan figürinleri Doğu Ege kontekslerinde pek ele geçmese de, I. Evre'deki pyksis ve alabastron örneklerinde yer alan bezemelerde benzerleri görülür. Figürinlerde en sık temsil edilen hayvan figürleri: doğan tanrı Horus'u; kedi tanrıça Bastet'i; koç Amun'u ve boğa Apis'i temsil eder. Tasvir edilen diğer hayvanlar, tipik Mısır otlama pozundaki su aygırı; yatar veya yürür pozisyonunda aslanlar, boğa ve koç figürinlerine

benzer şekilde yapılmıştır. Nadir de olsa, yaban keçisi bu grubun bir örneğidir (Webb, 1978: s. 93). Yunan merkezlerinden ele geçen buluntular MÖ 630-550 arasına tarihlenir (Webb, 2016: ss. 66-67). Bu figürinlerin, Naukratis ve Doğu Ege’de üretildikleri düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 92-96; Hölbl, 2014: ss. 181-210; Webb, 2016: ss. 148-149).

1.2.10.1.2.1. Boğa Figürini

Mısır’da tanrı Apis’i (Lurker, 2004: s. 16) temsil eden boğa figürü, bereket sembolüdür. Yürür pozisyonda, sırt kısmında asma deliğine sahip figürinin, detayları siyah-kahverengi sır ile belirtilmiştir. Dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur. (**K. 119, Fig. 20**). Boğanın bacakları arasındaki boşluk (**K. 118, Fig. 20**) gövde malzemesiyle birleştirilip doldurulmuştur (Webb, 1978: s. 93; Webb, 2016: s. 100).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai**: (Gültekin, 1968: s. 103, fig. 22) **Kamiro**s: (Jacopi, 1931: s. 312, fig. 346, ikinci sıra, soldan onbirinci; s. 318, no. 3, fig. 355; Webb, 1978: s. 93, no. 434-437, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2049-2050, no. 3140-3143; Webb, 2015b: s. 12, fig. 17). **Knidos/Emecik**: (Berges, 2006: s. 184, kat. 799, taf. 114, 3). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 347, no. 1250; Skon-Jedele, 1994: s. 2242, no. 3709). **Miletos**: (Hölbl, 2005: s. 117, Abb. 19; Hölbl, 2014: s. 193, dipnot 159). **Pedasa**: (Bulut, 2018: s. 132, kat. no. 21, fig. 3). **Samos**: (Webb, 1978: s. 93, no. 439; Skon-Jedele, 1994: s. 1577, no. 1991; Webb, 2016: s. 100, no. 173, pl. 15, 9)

1.2.10.1.2.2. Koç Figürini

Koç figürü, Mısır’da tanrı Amun’u (Lurker, 2004: ss. 11-12) temsil eder. Amun’un kutsal hayvanı gibi baş ve boynuzlar yere paralel betimlenmiştir. Yürür pozisyonda gösterilir (**K. 120, Fig. 20**). Boğa figürünü ile üslup ve şekil açısından benzerdir. Koçun, yele gibi boyun çevresinde öne sarkan tüyleri (**K. 121, Fig. 20**) detaylı olarak belirtilmeye çalışılmıştır.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Assos**: (Bischof, 1992: ss. 25, Abb. 6) **Erythrai**: (Gültekin, 1968: s. 103, fig. 21; Webb, 1978: s. 93, no. 448). **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 93, no. 444; Skon-Jedele, 1994: s. 2474, no. 4529). **Kamiro**s: (Heuzey, 1923: s. 213, cat. 20; Webb, 1978: s. 93, no. 442-443, 450 pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2052-2053, no. 3146, 3148-3149). **Knidos/Emecik**: (Berges, 2006: s. 184, kat. 800,

taf. 114, 4). **Samos:** (Webb, 1978: s. 93, no. 440-441, 445, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 1579, 1581, no. 1998-1999, 2007; Webb, 2016: ss. 148-149, no. 334-336, pl. 34, 1-3).

1.2.10.1.2.3. Aslan Figürini

Yürür pozisyonda gösterilen, koç ve boğa figürinleriyle benzerdir. Aynı atölyenin ürünleri oldukları düşünülür (**K. 122-123, Fig. 21**).

Doğu Ege örnekleri için, bknz. **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 184, kat. 798, taf. 114, 5). **Samos:** (Webb, 1978: s. 93, no. 451-452, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 1582, no. 2010-2011; Webb, 2016: s. 149, no. 337-338, pl. 34, 4-5).

Yatar pozisyonda gösterilen aslan figürinleri, hem fayans hem de Mısır mavisi objelerde sıklıkla tercih edilir.

Doğu Ege örnekleri için, bknz. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 2478, no. 4538). **Khios:** (Lamb, 1934/1935: s. 155, no. 33, 5; Brown, 1974: s. 12, no. 4; Webb, 1978: s. 94, no. 462; Skon-Jedele, 1994: s. 1044, no. 1402). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: ss. 319-320, no. 33, 42, fig. 355; Webb, 1978: s. 94, no. 458-460; Skon-Jedele, 1994: ss. 2055-2056, no. 3155-3157). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 347, no. 1249; Webb, 1978: s. 94, no. 461, 463-466, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2243-2244, no. 3722-3726). **Miletos:** (Hölbl, 1999: ss. 356-357, abb. 16).

1.2.10.1.2.4. Su Aygırı Figürini

Üslup ve poz, Mısır tasvirlerine çok benzemektedir. Sırtında asma deliği, otlama pozu ile dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur (**K. 124, Fig. 21**). Ephesos örneğinin Naukratis'den ithal edildiği düşünülmektedir. Buluntu kontekslerinden dolayı MÖ 600 civarına tarihlenir (Hogarth, 1908: s. 203; Hölbl, 1978: s. 11). Blinkenberg, Lindos örneğinin Ephesos örneğinden daha geç olduğunu önerir (1931: s. 346).

Doğu Ege örnekleri için, bknz. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: s. 203, II, A, taf. XLIV, 12; Hölbl, 1978: s. 11, taf. I, 2). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 312, fig. 346, ikinci sıra, soldan sekizinci; s. 319, no. 39, fig. 355; Webb, 1978: ss. 93-94, no. 453-454, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2057-2058, no. 3160-3161; Webb, 2015b: s. 12, fig. 18).

Lindos: (Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1248; Webb, 1978: s. 94, no. 455; Skon-Jedele, 1994: s. 2244, no. 3727).

1.2.10.1.2.5. Kedi Figürini

Kedi figürü tanrıça Bastet'i temsil etmektedir (Petrie, 1914, s. 46, no. 224 pl. 39; Lurker, 2004: ss. 11-12). Herodotos, Delta'daki Bubastis'te gerçekleşen tanrıça Bastet onuruna yapılan festival ile ilgili popüler kutlamalardan bahsetmektedir (II, 60). Herodotos'a göre, Yunan tanrıçası Artemis'e benzetilir (II, 59). Yakın zamanda, Bastet'in kedisinin, tanrıça Hera ile ilişkilendirilebileceği hakkında tartışmalar da vardır (Webb, 2016: s. 69, dipnot 423). Bu gruptaki benzer figürinlerle aynı stil ve hamur kullanılarak yapılmıştır. Oturur pozisyonda, ön ayakları yere dik bir şekilde betimlenmiştir. Sırtında asma deliği vardır ve dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur (**K. 125-126, Fig. 21**). Kedi figürünün Ege'de MÖ 7. yüzyıl Samos'da ilk kez bronz örneklerle karşımıza çıkar (Hölbl, 1999: s. 357, dipnot 91). Akdeniz'de Fenike-Pön ve Filistin'de iyi bir şekilde belgelenen bir formdur (Hölbl, 2014: ss. 187-188).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 581, tab. 96; Brown, 1974: s. 16, no. 29; Webb, 1978: s. 94, no. 467; Skon-Jedele, 1994: s. 1061, no. 1448). **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2475-2477, no. 4531-4537). **Kamiro:** (Heuzey, 1923: s. 214, no. 22; Jacopi, 1931: s. 319, no. 40, fig. 355; Jacopi, 1932/1933: s. 317, no. 33, fig. 56, sağ; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 41, cat. B241, pl. 29; Skon-Jedele, 1994: s. 2012, no. 3062-3063; ss. 2054-2055, no. 3152-3153). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1242, pl. 54; Webb, 1978: s. 94, no. 468-477, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2243, no. 3712-3721). **Miletos:** (Hölbl 1999: s. 357, dipnot. 88; von Graeve, 2012: s. 162, res. 2; Hölbl, 2014: s. 187, abb. 10). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 1581-1582, no. 2008-2009; Webb, 2016: s. 69, no. 106-108, fig. 10, pl. 11, 6-8)

1.2.10.1.2.6. Doğan Figürini

Mısırlı tanrı Horus'u (Lurker, 2004: ss. 82-83) temsil eden doğan/şahin figürü, erken dönemlerden beri yoğun olarak kullanılmıştır (Petrie, 1914: s. 48, no. 245, pl. 41). Horus ile özdeşleşen bu figürün göz çevresi de, Horus'un gözü Wedjat'a karşılık gelen şekilde betimlenir⁸. Doğan figürü, Mısır firavunlarının tasvirlerinde de önemlidir; örneğin Ialysos'ta bulunan, muhtemel Necho dönemine ait kakma kartuş bezemeli fayanslarda da görülür (Webb, 2016: s. 151).

Mısır kökenli olan bu figürinler, Sparta'daki Artemis Orthia ve Samos Heraion'da olduğu gibi Yunan tanrıçaları için de tercih edilmiştir (Marinatos, 2000: ss. 32-38, fig. 2, 1-10; Bulut, 2018: s. 132). Doğu Ege'de MÖ 8. – 7. yüzyıllarda bronz örnekleri yoğun olarak karşımıza çıkar (Jantzen, 1972: ss. 18-20). Özellikle Samos Heraion önemli bir merkezdir. Ayrıca geniş bir dağılıma sahip fayans örnekler; Atina, Naukratis, Perakhora, Tocra ve Selinus'ta da ele geçmiştir. Doğu Ege örneklerinde bulunan koyu renkli detay sırları, buluntuların, bu bölümde bahsettiğimiz koç ve boğa figürinleri ile aynı atölyeden gelmiş olduklarını doğrulamaktadır. Buluntu kontekslerinden dolayı MÖ 625-580 tarihleri arasına tarihlenirler (Webb, 1978: s. 94; Hölbl, 1993: s. 244; Webb, 2016: ss. 66-67).

Doğu Ege, Ephesos buluntuları Naukratis örneklerine benzerliklerinden dolayı Naukratis üretimi oldukları düşünülür. Doğu Akdeniz'de ve Ege kıyı bölgesinde özellikle Rhodos'ta, beyaz sırlı Naukratis doğanı yaygındır. (Hölbl, 1993: s. 244) Ayrıca, Hölbl, British Museum'da Naukratis örneklerinden farklı sırlara sahip fayans doğan figürlerinin olduğunu da belirtmektedir. Miletos, Zeytintepe'deki bothrosun Naukratis Yunan yerleşiminin kurulmasından önce kapatıldığını bildiğimiz için Mısır veya Libya kökenli olduklarını önerilir (Bulté, 1991: ss. 82-85; Hölbl, 2014: ss. 188-189, dipnot 100-101).

Yüz, koyu sırla renklendirilmiş abartılı gözlerle tasvir edilir. Gaga bir kanca şeklinde oluşturulmuş ve koyu sırla vurgulanmıştır. Fayansın şekillendirilmesi zor yapısından dolayı gagaların ince şekillendirilmesi, baş ve gövdenin şeklini basitleştirmektedir. Kanatlar kapalı ve oldukça gerçekçi bir şekilde betimlenmiştir. Kuşun göğüs kısmını

⁸ (Petrie, 1914: ss. 32-34, no. 138-141 pl. 24-25), Wedjat gözü popüler bir koruyucudur. Diğer örnekleri için bakınız, metin içindeki Wedjat gözü (ss. 111-112).

sınırlandıran ve başını, kanatların kenarını ve bacakların üstlerini ayırt eden basitleştirilmiş oluklarla gösterilir. İki bacak arasında boşluk vardır. Kuyruk, bacaklar ve dikdörtgen kaide arasında genellikle üçgen bir alan boş bırakılır. Kuyruk, kaideyle birleştirilerek destek görevi görmektedir. Samos Heraion'da ele geçen kaliteli bronz şahin⁹ figürü ile fayans örnekler benzerlik gösterir. Figürinler, genellikle parlak mavi/yeşil sırlıdır. Yüz detayları, ayak parmakları siyah-kahverengi sırla belirtilir. Gövde, büyük bir hamur parçasından, bir bıçak veya spatula ile yapılmış, kurutulmuş ve daha sonra sır malzemesi ayrı ayrı uygulanmıştır. Sır, kalın tabaka ve parlak bir görünüm ile sonuçlanan aplikasyon yöntemini kullanılmıştır (Webb, 1978: s. 94; Webb, 2016: ss. 151-155).

Doğan figürinleri, farklı betimlemelere sahiptir. Alt başlıkları detaylandırmak gerekirse; önündeki, kadın figürünün koruyucusu olarak¹⁰; basit, sade betimli; çift tüylü başlık, çift taçlı başlık, güneş diskli başlıkları olanlar ve diğer kaba buluntulardan oluşmaktadırlar (Webb, 1978: ss. 94-97; Webb, 2016: ss. 67, 171).

Doğanlar: Sade betimliler (K. 127-131, Fig. 21)

Genel olarak; sade asma deliği, özensiz şekillendirme, kaba ve gözenekli bir hamur ve dikkatsizce uygulanmış sıra sahiptirler (Webb, 1978: ss. 95-96).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Khios**: (Boardman, 1967: s. 241, tab. 95, no. 582, 585; Lamb, 1934/1935: s. 155, no. 33, 6; Brown, 1974: s. 12, no. 3; s. 16, no. 30; ss. 16-17, no. 33; Webb, 1978: ss. 95-96, no. 510-511, 514; Skon-Jedele, 1994: ss. 1044-1045, no. 1403-1404; s. 1062, no. 1449-1450). **Ephesos**: (Hölbl, 1978: s. 7, no. 3, taf. I; Webb, 1978: s. 95, no. 487; Hölbl, 1993: s. 244, no. 2-3, taf. XXI; Hölbl, 2008: s. 212, Abb. 186). **Erythrai**: (Gültekin, 1968: s. 103, fig. 17-19; Webb, 1978: s. 95, no. 494-496). **Ialysos**: (Jacopi, 1929: s. 24-25, fig. 6, 8; Webb, 1978: ss. 95-96, no. 488, 492, 502, 517-518; Skon-Jedele, 1994: ss. 2482-2483, no. 4545-4549; s. 2341; no. 4320). **Kamiroi**: (Zervos, 1920: s. 87, fig. 187, pl. 9, üst en sağ; Heuzey,

⁹ Samos Heraion'dan gelen kaliteli bronz şahin, yüz betimlemelerinde altın bezemeli (Jantzen, 1972: ss. 18-20, no. B 1687, pl. 20), hiç alışılmamış bir ithal örnektir. Heraion'dan gelen bronz ayak parçaları, aynı zamanda başka bir tür şahin heykelciğinin de kutsal alana ithal edildiğini gösterir.

¹⁰ Bu özgün bir örnektir ve buradaki konumu figürin bir tanrı olarak kullanıldığını kanıtlar niteliktedir (Webb, 1978: s. 94, no. 482, Kamiroi: London, British Museum, env. 1860,0404.85; Webb, 1978: s. 95, no. 483-484, pl. XIV - Sounion, Adak depoziti, Atina, Nat. Mus. env. no. 14936; ayrıca bakınız, Theodoropoulou-Polychroniadis, 2015).

1923: s. 213, cat. 21; Jacopi, 1932/1933: ss. 315-318 no. 28-32, 34, 39, s. 317, fig. 57; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: ss. 40-41, cat. B239-B240, pl. 29; Webb, 1978: ss. 94-96, no. 482, 485-486, 489-491, 493, 498, 508, 512-513, 516, 538-539, 544-550, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: ss. 2062-2068, no. 3171-3193; Hölbl, 2005: s. 117, Abb. 20). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: ss. 183-184, kat. 786-791, taf. 112-113, 1-3, 6) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1243, pl. 54-55; Webb, 1978: s. 96, no. 519-536, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 2245, no. 3733-3785). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 361, Abb. 20; Hölbl, 2014: s. 188, Abb. 13a-b). **Samos:** (Diehl, 1965: s. 838, no. 96, fig. 12; Brown, 1974: ss. 95-96, no. 134; Kyrieleis, 1978: ss. 393-395, fig. 11; Webb, 1978: ss. 95-96, no. 497, 515, 542; Furtwängler, 1980: s. 158, pl. 40-43; Skon-Jedele, 1994: ss. 1584-1585, no. 2020-2022; Webb, 2016: s. 171, no. 605-609bis, pl. 40, 4-8). **Smyrna:** (ILN 28 Feb. 1953, s. 328, ortada solda ve sağda; Webb, 1978: s. 96, no. 540-541).

Doğanlar: Çift tüylü başlık giyen

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 96, no. 551; Skon-Jedele, 1994: s. 2061, no. 3170). **Smyrna:** (ILN, 28 Feb. 1953, s. 328; Webb, 1978: s. 96, no. 552).

Doğanlar: Çift taç giyen

Dikdörtgen bir kaide üzerinde kaliteli bir işçilik gösterir. Figürler, Yukarı ve Aşağı Mısır'ı sembolize eden taç giyimi ile betimlenir. Taç, hasır benzeri sıg dikey çizgilerle tasvir edilmiştir.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 97, no. 554; Skon-Jedele, 1994: s. 2481, no. 4544). **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 97, no. 553; Skon-Jedele, 1994: s. 2059, no. 3166).

Doğanlar: Güneş diski giyen (K. 132, Fig. 21)

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1245; Webb, 1978: s. 97, no. 555; Skon-Jedele, 1994: s. 2246, no. 3787). **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 188, Abb. 12a-b).

Doğanlar: İyi korunmamış buluntular

Taçların kaybolmuş, kuşa benzemeyen oranlar, göğüsler kazıma zikzak desenler ile belirginleştirilmiş, ikincil sır rengi olmayan, muhtemelen yerel üretim parçalardan oluşur (Webb, 1978: s. 97).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamios:** (Jacopi, 1932/1933: s. 315, no. 31, s. 317, fig. 57, alt sol; Webb, 1978: s. 97, no. 556-558; Skon-Jedele, 1994: ss. 2060-2061, no. 3167-3169).

Doğanlar: Çeşitli buluntular

Gövde üzerinde yatay çizgilerle betimlenmiş, doğan başlı ve daha küt ayaklı figür.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamios:** (Jacopi, 1932/1933: s. 315, no. 33, fig. 56, sol).

1.2.10.1.2.7. Yaban Keçisi Figürini

Yatar pozisyonda, dikdörtgen bir kaide üzerinde, asma deliğine sahip, özgün bir parçadır. Bezeme ve stil bu gruptaki örneklerle benzerdir (Webb, 1978: s. 97).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** Figür, ördek şeklinde figürin ve siren şeklinde bir vazo ile birlikte bir bebeğe ait pithos mezardan ele geçmiştir (Jacopi, 1929: s. 115, no. 3, fig. 106; Webb, 1978: s. 97, no. 559; Skon-Jedele, 1994: s. 2340, no. 4319).

1.2.10.1.2.8. Sphenks

Oturur pozisyonda, dikdörtgen bir kaide üzerinde, başın arkasında asma deliğiyle betimlenmiştir. Geç dönem Mısır'da karşımıza çıkan örnekleri vardır (Webb, 1978: s. 97).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamios:** (Webb, 1978: s. 97, no. 560, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 2048, no. 3139).

1.2.10.1.2.9. Diğer Hayvan Figürinleri

Balık şeklindeki figürin.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamios:** (Jacopi, 1932/1933: s. 109, no. 6; Skon-Jedele, 1994: s. 2072, no. 3200).

1.2.10.2. İnsan ve Hayvan Figürinleri: Asma Deliksiz Figürler

Buluntular genel olarak asma delikli figürlere göre daha büyüktür. Koruyucular gibi küçük figürinler değildir. Asma delikli bölümdeki formların benzerlerini geliştirmekle kalmaz, yeni form türleri de sunarlar. Asma delikli örnekler göre, daha çok çeşitli buluntu merkezlerinde ele geçmektedir. Gözenekli, yumuşak ve devetüyü renginde bir hamur, parlak yeşil sır ile renklendirilmiştir. Bazı gruplarda hamurun çekirdeği kırmızı veya mor renkli bir kısım içerir. Bu durum, fayans olmayan bir gövde malzemesinin kullanıldığına dair kanıt olarak düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 97; Webb, 2016: ss. 104-112).

Doğu Ege’de Samos ve Miletos önemli buluntu merkezleridir. Figürlerle ilgili tanımlama ve buna göre isimlendirme Webb tarafından yapılmıştır (1978: s. 97). Mevcut buluntu çeşitliliği bize tip ve stillerin sayısı hakkında az çok bilgi verir, Doğu Ege’de bu tip malzemelerin ortaya çıkışı, dönemin ticaret ağı içerisinde Mısır ithalatı, bronz, fildişi ve kalsit ürünler ile paraleldir (Freyer-Schauenburg, 1966; Schmidt, 1968: ss. 54-76; Jantzen, 1972: ss. 5-46; Webb, 2016: ss. 104-112).

1.2.10.2.1. İnsan Figürinleri

Erkek figürinleri

Bu parçalar, frontal duruş ile çıplak veya schenti giymiş bir şekilde, dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur (**K. 133-134, Fig. 22**). Bir önceki bölümde yer alan erkek figürinlerle güçlü bağlantıları vardır. İlk bölümde de bahsettiğimiz gibi Yunan kurosuları ve Kıbrıs kireçtaşı heykel gruplarıyla etkileşim içinde, orta ve büyük boyutlu figürinlerden oluşmaktadırlar. Bu bölümdeki buluntular, genel olarak Mısır stilindedir. Samos örnekleri, Arkaik depozitten ele geçmiştir (Webb, 1978: ss. 97-98; Hölbl, 1983a: ss. 15-16; Webb, 2016: ss. 109-110). Miletos örneği, Zeytintepe bothrosundan ele geçmiş ve MÖ 630 yıllarına tarihlenmektedir (Hölbl, 2014: s. 194)

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Miletos**: (Hölbl, 2014: s. 194, Abb. 21) **Knidos/Emecik**: (Berges, 2006: s. 185, kat. 808-809, taf. 116, 1, 3). **Samos**: (Webb, 1978: s. 98, no. 563-567i-vii, 569b, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1568-1569, no. 1863-1873; Webb, 2016: ss. 109-111, no. 174-182, pl. 17,1-6; pl. 18, 1-4).

Bu gruba ek olarak; farklı saç stillerine sahip, yüz şekillerinin değişiklik gösterdiği, gövdenin ele geçen kısımlarında kısmen göğüs kaslarının modellendiği figürinlerde vardır (**K. 135, Fig. 22**). Bu figürinler, bu grubun örneklerinden daha küçüktür (Webb, 2016: ss. 110-111).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Samos:** (Webb, 1978: s. 98, no. 562b; Webb, 2016: ss. 110-111, no. 183-188, pl. 19, 3-5, fig. 12; Daha küçük parçalar için - Webb, 2016: ss. 110-111, no. 189-196, pl. 19, 1-2, 6-8).

Kadın figürinleri

Erkek figürinler ve Siyah ve Beyaz Lekeli Grup'daki asma delikli figürinlerle benzer üslup ve şekil özelliklerine sahiptirler. Dikdörtgen bir kaide üzerinde, arkada dik bir blok desteğiyle yapılırlar (**K. 136-137a-b, Fig. 22**). Diğer özellikleri asma delikli figürlerle benzer olduğu için burada tekrar edilmeyecektir. Doğu Ege'de ele geçen eserler Samos'dan gelmektedir (Webb, 1978: s. 98; Webb, 2016: ss. 122-126). Bu formun geç dönem bir örneği, sadece Samos'da görülmüştür ve Mısır örneklerine¹¹ benzemektedir (**K. 138, Fig. 22**).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Samos:** (Webb, 1978: s. 98, no. 568-570, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 1570, no. 1875-1878; Webb, 2016: ss. 123-126, no. 223-232, pl. 23, 2-3).

Çift figürinler

Erkek ve kadın figürinin bir arada olduğu Samos'dan ele geçen özgün bir örnek tam korunmamış halde ele geçmiştir (Webb, 2016: s. 126, no. 236). Her ikisi de çıplak bir şekilde, sağda kadın, solda erkek olarak tasvir edilmiştir. Benzer örnekler Mısır heykel repertuarının standart üretimlerindendir.¹²

¹¹ (Webb, 2016: s. 124, pl. 23, 1. Naukratis, London, British Museum, EA 58311, 1886.0601.45).

¹² Bknz. (Bothmer, 1960: s. 30, no. 26, pl. 22, fig. 52; s. 80, no. 66, pl. 63 fig. 158-159). Çift Figürler için: Argive Heraion: (Waldstein, 1905: s. 373, no. 60, pl. 144; Pendlebury, 1930: s. 60, no. 137; s.61, no. 147; Skon-Jedele, 1994: s. 737, no. 1081). Ialysos: (Skon-Jedele, 1994: s. 2426, no. 4454-4455).

1.2.10.2.2. Adak/Sunu Taşıyan İnsan Figürinleri

İbadet eden insanlar veya dini görevliler için tasarlandığı düşünülmektedir. Bu figürinleri daha önce bahsettiğimiz “asma delikli, insan formu figürinler” ile karşılaştırabiliriz. Bu figürinler; beraberinde bir adak/sunu hayvanı olanlar ve omuzlarında ya da sırtlarında adak/sunu taşıyanlar olarak iki ana gruba ayrılırlar. Bu figürinlerin devamında ise, benzer amaçlarla yapıldığı düşünülen müzik aleti çalanlar ve diğer farklı figürinler de vardır. Çoğunun Mısır etkili ve aynı kaynaktan geldiği düşünülmektedir. Genellikle, gözenekli, beyazdan griye kadar çeşitli renk tonlarında çekirdeğe sahip, kalın ve parlak mavi/yeşil sır ile renklendirilmiş figürinlerdir. Doğu Yunan ve anakarada geniş bir yayılımı vardır. Dönemin fildişi ve bronz heykelleriyle aynı kontektlerde yer almaktadır. Genel olarak MÖ 7. yüzyılın sonu – 6. yüzyılın başına tarihlenirler (Webb, 1978: ss. 97-103; Webb, 2016: ss. 113-121, 126-136).

Adak/sunu hayvanı taşıyan figürinler (K. 139-140, Fig. 23)

Bu figürin grubu, olasılıkla bir grubun parçası veya bir “koruyucu” gibi gösterilmek istenmiştir. Mısır sanatında, sunu yapan kişi tanrıdan daha küçük betimlenir. Muhtemelen tanrının yüceliği ve kişinin tanrı tarafından korunduğu vurgulanır. Doğu Ege’de ele geçen çıplak bir kadını koruyan bronz Horus doğanı bunun en güzel örneklerinden biridir. Bu figürin koruyucu/nazarlık olarak kullanılmış olmalıdır (Jantzen, 1972: s. 18-20, no. B 1687, pl. 20). Benzer olarak, Naukratis’ten gelen Horus doğanının ayaklarının arasındaki isimsiz bir kral figürini ile 25. Hanedanlığın kralı Tharka’nın Amun koçunun ön ayakları arasında tasviri örnek gösterilebilir (Webb, 2016: s. 125).

Asma delikli fayans figürinlerde bahsettiğimiz gibi, bu figürinler, birçok Horus doğan figürinlerinden birine sahip bir grubun parçası olmalıdırlar. Bu grupta doğan figürüne benzer, koç, kedi(?) ya da tanrı/firavun gibi önemli tasvirleri çağrıştıracak Mısırlı öğeler kullanılmışlardır. Bu figürinler dikdörtgen kaide üzerinde, frontal duruş ile koruyucu/nazarlık veya figürin gruplarındaki tasvirleri tekrarlarlar. Ayrıca bu heykellerin, bileklerine kadar uzanan bir etek giydikleri düşünülür. Daha önce bahsettiğimiz Yunan stilineki Melos örneği bu gruba aittir (Webb, 1978: s. 98-99; Webb, 2016: s. 120, 125).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 99, no. 571-579, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1573-1576, no. 1881, 1889-1896; Webb, 2016: s. 120, no. 212, pl. 21, 10; ss. 124-125, no. 232-235, pl. 23, 2-6).

Yanlarında tek eliyle hayvan tutan figürinler (K. 141-142, Fig. 23)

Sadece hayvanların baş kısımları ele geçmiştir. Başın duruş şekli ve yönünden, figürün insanların sağ tarafında yer aldığı düşünülmektedir. Ele geçen örneklerdeki hayvan figürü dağ keçisidir.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 101, no. 620-621, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1574-1575, no. 1882-1883; Webb, 2016: s. 117, no. 199, fig. 14a-b; pl. 20, 5; s. 118, no. 205-206, pl. 21, 1-5, fig. 15).

At figürü ile betimlenen figürinler (K. 143, Fig. 23)

Tek veya bir grubun parçası olabilecek figürinlerdir. Birinde, bir insanın sol dizi ve eli; atın, başı ve boynu korunmuştur. Diğerinde ise, sadece atın başı ve yelesini tutan bir sağ el betimlenmiştir. Genellikle bu figürinlerde, insan oturur ya da çömelir pozisyonudadır. Bu figürinlerin hamurundan ve boyutlarından yola çıkarak, doğan ve dağ keçisi taşıyıcıların da yapıldığı atölyeden çıkmış olduğu düşünülmektedir. Atlar, Mısır geleneğinde kabul edilen bir sunu değildir, ancak Yeni Krallık mezar resimlerinde sıklıkla karşımıza çıkarlar. Bu tasvir muhtemelen Suriye kökenlidir. Bu betim, MÖ 7. yüzyıl Yunan dünyasında karşımıza çıkan kanatlı bir atı kavrayan bir insanın ya da bir tanrıçanın yanlış yansıması olabileceği düşünülmektedir. At sırtında tasvir edilen bir grup geç dönem fayans figürini vardır. Ancak bu grupla bir bağlantısı yoktur (Webb, 1978: s. 102, no. 623-627, pl. XV). Bu özelliklerin betimlenmesi için yakın bir karşılaştırma, MÖ 6. yüzyılda tasvir edilen hippalektryon şeklindeki figürlü aryballoslarda da bulunabilir (Webb, 2016: s. 119).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 101, no. 616; Webb, 2016: s. 119, no. 207-209, fig. 16, a-c, pl. 21, 6-9).

Omuzlarında ya da sırtlarında adak/sunu hayvanı taşıyan figürinler (K. 144, Fig. 23)

Asma delikli erkek figürinleriyle benzerlik gösterir. Tek fark ise, sırtındaki hayvan figürleridir. Figür, hayvanın bacaklarını iki omzundan göğsüne doğru sarkıtmıştır ve elleriyle bileklerinden tutar.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 83, no. 306; Skon-Jedele, 1994: ss. 1571-1572, no. 1879; Webb, 2016: s. 115, no. 197-198, pl. 20, 1-3).

Ele geçen diğer adak/sunu taşıyan farklı örnekler ise; çıplak, kısa boylu, bir veya birden fazla doğan figürü taşıyan, basit bir tunik giyen adak taşıyıcı figürinlerdir. Hayvan figürinleri içerisindeki doğanlar ile karşılaştırılabilir. İki tip örnek karşımıza çıkar. Bir tanesi, tek kolunu omuz hizasında ‘V’ şeklinde tutarak, kaldırdığı elinde düz bir tabla üzerinde doğan figürü taşımaktadır (K. 145, Fig. 23). İkinci tip ise, iki eliyle başının üstünde düz bir tabla üzerinde iki adet doğan figürü taşıyan figürinlerdir (K. 146, Fig. 23). Burada yer alan doğan betimleri daha önce bahsettiğimiz doğan figürinleri ile benzerlik gösterir. Fakat hangisinin öncü olduğu kesin değildir. Figürinlerin korunma durumundan dolayı cinsiyet ya da kullanım amaçları net değildir. Yunan sanatında paralel örnekler bulunmamaktadır (Webb, 1978: s. 101; Webb, 2016: ss. 116-117).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 101, no. 614, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2453, no. 4494). **Kamiros:** (Webb, 1978: s. 101, no. 613, 622, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: ss. 2030-2031, no. 3102-3103). **Samos:** (Webb, 1978: s. 101, no. 615-618, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1574-1575, no. 1884-1887; Webb, 2016: s. 117, no. 199, fig. 14,a-b, pl. 20, 5; s.117, no. 200, fig. 14,a-b, pl. 20, 6; s. 117, no. 201-202, pl. 20, 7). **Smyrna:** (Webb, 1978: s. 101, no. 619).

1.2.10.2.3. Müzik Aleti Çalan Figürinler

Bu örnekler, asma delikli figürler ile benzer formlar gösterirler, ama asma delikli figürler kadar geniş bir dağılıma sahip değildir. Ağırlıklı olarak Samos ve Rhodos’ta ele geçmiştir. (Webb, 1978: ss. 97-100; Webb, 2016: ss. 131-136).

Ayakta veya frontal duruş ile flüt çalan figürinler (K. 147-148, Fig. 23-24), asma delikliler ile benzerlik gösterse de daha büyük tasarlanmışlardır. Yeşil sır üzerine, saçlar ve diğer detaylar siyah olarak yapılmışlardır. Daha önce bahsettiğimiz gibi

farklı malzeme kullanımından kaynaklı, hamurun çekirdeğinde yer alan kırmızı bölüme bu grupta da rastlarız (Webb, 1978: s. 99).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos**: (Webb, 1978: ss. 99-100, no. 580, 591-592, 596-597; Skon-Jedele, 1994: ss. 2457-2460, no. 4499-4505). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: s. 312, no. 20, s. 314, fig. 50, sağ; Webb, 1978: s. 100, no. 594; Skon-Jedele, 1994: s. 2046, no. 3130). **Samos**: (Webb, 1978: s. 99, no. 581-590, 593, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: ss. 1559, 1564-1565 no. 1845, 1847-1857; Webb, 2016: s. 120, fig. 17, no. 210, pl. 22, 1-2; s. 134, no. 277, pl. 28,1).

Çömelmiş ya da oturur pozisyonda flüt çalan bu figürinlerin (**K. 149-150, Fig. 24**), dizleri bedene doğru çekilmiş ve kollar ile birleştirilmiştir. Figürin elinde müzik aleti ile kompakt bir haldedir (Webb, 1978: s. 100; Webb, 2016: s. 132). Benzer örnekler Mısır'da da karşımıza çıkmaktadır (Perrot vd., 1883: s. 79, fig. 51).

Doğu Ege Örnekleri için, bkznz. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 100, no. 603; Skon-Jedele, 1994: s. 2456, no. 4498). **Samos**: (Webb, 1978: s. 100, no. 598-601, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 1567, no. 1859-1860; Webb, 2016: ss. 132-135, no. 260-276, 278-289, pl. 27, 5-10; pl. 28, 1-8).

Diz çökmüş, dizleri arasında müzik aleti tutan figürinler kare kaide üzerine oturtulmuştur (**K. 151-152, Fig. 24**). Arkadan kalçalar T şeklinde gösterilmektedir. Samos örnekleri, sade formu, omuz uzunluğundaki saçları, siyah-kahverengi renklerin kullanımı ile Kamiro's örneğinden (**K. 150, Fig. 24**) ayrılmaktadır. MÖ 7. yüzyılın sonlarına tarihlenirler. Ayrıca benzer oturur pozisyonda maymun figürleriyle de karşılaştırılabilirler (Webb, 2016: s. 136).

Doğu Ege Örnekleri için, bkznz. **Kamiro**s: (Webb, 1978: s. 100, no. 602, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2027, no. 3096). **Samos**: (Webb, 1978: s. 100, no. 600-601, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 1567, no. 1861; Webb, 2016: s. 136, no. 290-291, 293-294, pl. 28, 3, 9-10).

1.2.10.2.4. Diğer Figürinler

Çıplak süvari figürini (K. 153, Fig. 24)

Yeni Krallık döneminde ortaya çıkan bir temadır. Bu figürinler, yürür pozisyonunda betimlenen diğer hayvan figürinleriyle benzerlik gösterir (Webb, 1978: s. 102). Ayrıca, Lokri’de bulunan tam bir örneğin Rhodos, Doğu Ege üretimi olduğu önerilir (Hölbl, 2005: s. 126, Abb. 27).

Doğu Ege Örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 102, no. 627, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2047, no. 3132). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 354, no. 1296-1298, pl. 56; Webb, 1978: s. 102, no. 623-626, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2240, no. 3692: ss. 2242-2243, no. 3710-3711). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1579, no. 1997).

İsis ve Horus (K. 154 - 155, Fig. 24)

Daha çok küçük çaplı koruyucu/nazarlıklarda tercih edilen, İsis ve kucağında emzirdiği Horus betimidir. Bu geleneksel Mısır pozudur (Petrie, 1914: s. 35, no. 148) ama buradaki örneklerde tam zıttı bir pozisyon mevcut olabilmektedir. Tanrıça, İsis tahtı olarak bilinen, düz sırtlı taht üzerinde oturur pozisyonundadır, çocuğun başı figürin sağ elinin altında ve sağ göğüsten emzirir pozisyonunda, sol el ile ayaklarını destekler şekilde betimlenmiştir. Saç ve yüz özellikleri, müzik aleti çalan figürinlerle aynı şematik stile sahiptir. Renk olarak da mavi-yeşil tonları, devetüyü hamur rengiyle bu üsluptaki diğer figürlere benzer. Figürün giyimli olup olmadığını söylemek zordur (Webb, 1978: s. 100; Webb, 2016: ss. 127-130). İsis ve Horus pozu Doğu Ege’de Demir çağ boyunca bilinmiyor olmakla birlikte, çok tercih edilen bir form değildir (Hölbl, 1999: s. 356; Hölbl, 2014: s. 186).

Doğu Ege Örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hölbl, 1993: s. 233, no. 4a-b, taf. XIX; Hölbl, 2005: s. 116, Abb. 13; Hölbl, 2007: s. 452, taf. 56, no. 1; Hölbl, 2008: s. 211, Abb. 184). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 100, no. 606; Skon-Jedele, 1994: s. 2467, no. 4516). **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 304-305, no. 3, fig. 39, sol, fig. 40, sağ; s. 312, no. 21, fig. 52, sol; s. 320-321, no. 48, fig. 64, üst sağ ve orta soldan ikinci; Webb, 1978: s. 100, no. 604, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: ss. 2013-2015, no. 3064-3069; s. 2044, no. 3126). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 344-345, no. 1237-1240, pl. 54; Skon-Jedele, 1994: s. 2221, no. 3631-3632: ss. 2212-2213, no. 3548-3549).

Miletos: (Hölbl, 1999: s. 356, Abb. 12; Hölbl, 2008: s. 187, dipnot 72) **Samos:** (Webb, 1978: s. 100, no. 605, pl. XIV; no. 607-608-612; Skon-Jedele, 1994: ss. 1561-1562, no. 1828-1842; Webb, 2016: ss. 128-130, no. 237-259, fig. 18, pl. 24, 6; pl. 25, 1-5; pl. 26, 2-9).

“Astarte” figürinleri ve diğer benzer parçalar (K. 156-157, Fig. 25)

Bu figürler, MÖ 7. yüzyıla tarihlenir, Kamiros kuyusundan gelen örneklerden dolayı yüzyılın ilk yarısından itibaren üretildiklerini söyleyebiliriz. Asma deliksiz insan figürinlerine göre daha erkendir, ancak Mısır deltası ürünlerini temsil etmesi ve omuzlarında doğan taşıyan figürlerdeki başlarla benzerlikleri nedeniyle Mısır kökenlidirler. Kullanılan teknik ve ince işçilikle daha önce bahsettiğimiz gruplardan farklıdır. Çanta tipi olarak adlandırılan saç stillerine sahiptirler. Ayrıca, badem şeklindeki göz yapısı, kavisli ve kalın kaşlar, uzun burun ve küçük ağızlı olarak tasvir edilmişlerdir. Sadece baş kısımları korunmuştur. “Astarte” tipi (**K. A4, Fig. 25**) kadın figürinlerinin devamı niteliğindedirler (Webb, 1978: s. 102).

Doğu Ege Örnekleri için, bkzn. **Ialysos:** (Webb, 1978: ss. 102-103, no. 631, 634-635, 637; Skon-Jedele, 1994: ss. 2467-2470, no. 4515, 4517-4520). **Kamiros:** (Webb, 1978: ss. 102-103, no. 628, 630, 632, 636, pl. XV-XVI; Skon-Jedele, 1994: ss. 2042-2044, no. 3122-3125). **Samos:** (Webb, 1978: s. 103, no. 637bis; Skon-Jedele, 1994: s. 1576, no. 1898).

1.2.10.2.2. Hayvan Figürinleri

Geniş bir alana yayılmış olan bu figürinler; asma delikli örneklerin hamur ve işçiliğinin biraz daha geliştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Hamur, insan figürinlerinin birçoğuyla aynı özelliklere sahiptir. Kirli beyaz ve devetüyü renginde sert, kaba bir hamur üzerine, mavi-yeşil sır kullanılmıştır. Detaylar için ise siyah-kahverengi renkler tercih edilmiştir. Hamur çekirdeğindeki kırmızı bölüm bu örneklerde de mevcuttur. Sır, kalın uygulanmıştır ve bunun sonucu olarak çekirdeğe tam tutunmamıştır ve dökülür (Webb, 1978: s. 102; Webb, 2016: ss. 139-147). Genellikle Mısır'daki atölyelerden geldikleri düşünülse de başka atölyelerde de üretimleri vardır. Daha önce bahsettiğimiz gibi, hayvan betimleri tanrı/tanrıçaların bir yansıması olarak düşünülür. Asma delikli örneklerle ek olarak, bir buzağıyı besleyen inek, Hathor ineğini ve Horus'u temsil ettiği düşünülen hayvanlar konu edilmiştir. İnek betimi, geç dönem Mısır sanatında yaygın olmasa da, erken dönemde sıkça karşımıza çıkar. Hathor ineğinin, Horus'u emzirme sahnesi İsis'i temsil eder. Daha sonra Fenike sanatında da kullanılan bir simge olarak daha yaygındır (Petrie, 1914: s. 44), no. 208-209; Vercoutter, 1945: ss. 200-201, no. 472, 474-475; Leclant, 1969: s. 96, no. 94; no. 101 fig. 115).

Büyük olasılıkla kedi gövdeli sfenkslere ait olan yarı dairesel kaideler, geç dönem koruyucu/nazarlık tipinden kopyalanmış gibi görünmektedir, asma delikli örneklerle karşılaştırılabilir. Aslanlar tam korunmamış bir şekilde ele geçmiş olsalar da en büyük gruplardan biridir. Doğan figürleri de oldukça yaygındır.

1.2.10.2.2.1. Koç Figürinleri

Asma delikli koruyucu grubundaki forma benzer. Hemen hemen hepsi ön kısımlarından boyundan gövdeye doğru belirtilen dikey çizgilere sahiptir. Hayvanın sırtı bombeli, karnı düz bir şekilde betimlenmiştir. Kahverengi, kaba hamur ve yeşil sır ile fayans yapılmış olsa da, daha fazla kazıma kullanımı ile diğer gruplardan ayrılır (**K. 158-159, Fig. 25**). Sivri bir yüz üzerine işlenmiş büyük gözler ve kıvrık, öne doğru uzanan boynuzlarla detaylandırılmışlardır (Webb, 1978: s. 103; Webb, 2016: ss. 142-144).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: s. 313, no. 23, s. 315, fig. 53; Webb, 1978: s. 103, no. 638, 643, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: ss. 2051-

2052, no. 3145, 3147). **Samos:** (Webb, 1978: s. 103, no. 639-642, 644-646, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: s. 1580, no. 2000-2006; Webb, 2016: ss. 143-144, no. 305-317, fig. 23, pl. 31, 1-5, pl. 32, 1-3).

1.2.10.2.2.2. İnek Figürinleri

Horus'u emziren Hathor ineği, İsis ve Horus'u çağrıştırır. Mısır sanatında “hayat veren” bir ifadedir¹³. Bu figürinin asma deliğine sahip örnekleri yoktur. Oldukça basit tasarlanmışlardır ve kaba bir hamura sahiptirler. İnek ayakta, buzağıyı yalamak için başı geriye doğru dönük olarak, buzağı ise ineği emerken betimlenmiştir (**K. 160-161, Fig. 25**). Geç dönem Mısır sanatında bu tasvir ile herhangi bir paralel örnek bulunmamaktadır. Fayans örneklerimizdeki Hathor betiminin, Geç Tunç Çağı kontekslerinde ele geçen fildişi örneklerle bağlantılı olabileceği düşünülmektedir (Schäfer, 1958). Nimrud'da bulunan MÖ 9-8. yüzyıla ait fildişi figürinler bu poza en yakın benzerliği sağlar (Mallowan, 1966: s. 527, no. 436-437; Barnett, 1975: pl. 5; Herrmann vd., 2004: s. 38, no. SO397-406, 46 no. SO 496; s. 122 no. S1643, S1640; s. 125 no. S1687, S 1688; s. 143 no. S1985). Barnett, motifin Yakın Doğu ve Mısır betimlerini tartışmaktadır (1975: ss. 143-145). Doğu Ege bölgesinde tam bir figür ele geçmemiştir. Tıpkı koç figürinlerinde olduğu gibi sırtı bombeli, karnı düz bir şekilde betimlenmiştir (Webb, 1978: s. 103; Webb, 2016: ss. 140-142).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 103, no. 648, , pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: s. 2051, no. 3144). **Samos:** (Webb, 1978: ss. 103-104, no. 647, 649-652, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: ss. 1577-1579, no. 1992-1996; Webb, 2016: ss. 141-142, no. 299-304, fig. 21-22, pl. 30, 1-6).

1.2.10.2.2.3. Aslan Figürinleri

Aslanlar yürür veya uzanmış pozisyonda, sağa dönük baş ile dikdörtgen kaide üzerinde betimlenir. Asma delikli örnekleriyle benzerdir (**K. 162, Fig. 26**). MÖ 6. yüzyıla tarihlenir (Webb, 1978: s. 104; Webb, 2016: ss. 144-145).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 104, no. 653; Skon-Jedele, 1994: s. 1583, no. 2012; Webb, 2016: ss. 144-145, no. 318-322, pl. 32, 4-5 - 33, 1-2).

¹³ Bazı tasvirler, bir sazlıktan çıkan İsis/Horus'u emziren ineğin başını temsil eder ya da sazlıkların arasında betimlenen inek heykelinin altında insan figürü ondan süt emerken gösterilir (Lange vd., 1968, pl. 142-143).

1.2.10.2.2.4. Maymun Figürinleri

Oturur pozisyonda, dizler karna doğru çekilmiş, ayaklar yere paralel olarak konumlandırılmıştır. Kollar ise, dizin üzerinde biri dirsekten kırılmış yere paralel şekilde, diğeri ise ağza doğru tuttuğu bir şeyi yerken betimlenmiştir. Figür dairesel bir kaide üzerine oturtulmuştur (**K. 163, Fig. 26**). Bu form oturarak müzik aleti çalan figürinlerle benzerdir. Mısır örnekleri de mevcuttur (Bothmer, 1960: ss. 35-40, no. 30-33 pl. 28-31 fig. 62-73). Yeni Yıl Şişeleri'nin kulplarında da benzer tasvirler mevcuttur (Friedman, 1998b: ss. 229-230, no. 126-127).

Bu figürinler, basitleştirilmiş, şematik modelleme ile seri üretimi işaret etmektedir. İlgili pozlar, daha önce bahsettiğimiz Leopar Benekli Grup'un maymun figürlü örneklerine de benzer. MÖ 6. yüzyıla ait bir figürlü aryballos, çenesini tutan bir maymunu ve onun önünde aynı pozda bir bebek maymun olduğunu (**K. 186, Fig. 29**) ve stilin farklı yorumlandığını göstermektedir (Webb, 1978: s. 104; Friedman, 1998b: s. 214, no. 88; Webb, 2016: ss. 146-147).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 104, no. 657, 659; Skon-Jedele, 1994: ss. 2480-2481, no. 4542-4543). **Kamiro**s: (Webb, 1978: s. 104, no. 665, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: s. 2058, no. 3162). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 347, no. 1251; Webb, 1978: s. 104, no. 660-664; Skon-Jedele, 1994: ss. 2244-2245, no. 3728-3732). **Samos**: (Webb, 1978: s. 104, no. 658, 666-670, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: ss. 1583-1584, no. 2014-2019; Webb, 2016: s. 147, no. 327-333, pl. 33, 5-7).

1.2.10.2.2.5. Güvercin Figürinleri

Yuvarlak başlı, küçük gagalı, dar dikdörtgen kaide üzerinde yükselen kuş figürinleridir (**K. 164, Fig. 26**). Kuşların gövdelerinin alt kısmında küçük alçak kabartma bir destek vardır. Kıbrıs kireçtaşı figürinlerle karşılaştırılabilirler (Webb, 1978: s. 105).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 105, no. 674). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1246-1247, pl. 55; Webb, 1978: s. 105, no. 671-672; Skon-Jedele, 1994: s. 2246, no. 3788-3789).

1.2.10.2.2.6. Doğan Figürinleri

Doğan figürinleri asma delikli örneklerle benzerdir, fakat taç taşıyan örnekleri ele geçmemiştir. Dikdörtgen bir kaide üzerinde yer alan figürler olasılıkla tek başlarına adak sunusu olarak kullanılmıştır.

Bu bölümdeki doğan figürinlerin dağılımına baktığımızda; Webb, Samos Heraion'dan gelen buluntular üzerinden; Mısır Deltası, Memphis ya da Sais gibi az sayıdaki merkezden birinden ithal edildiğini düşünür ve Naukratis'te ise az sayıda ele geçmiştir. Paralel bronz figürinler ile değerlendirildiklerinde oldukça önemli olduklarını öne sürmüştür. Tarihsel süreç ve buluntular incelendiğinde erken örneklerin MÖ geç 7. yüzyıla kadar gittiği görülür. MÖ 5. yüzyıla kadar kullanımı devam etmiştir¹⁴ (Webb, 2016: ss. 151-155). Doğu Ege buluntuları, özellikle Samos ve Miletos örnekleriyle MÖ 625-580 yılları arasına tarihlenebilir (Hölbl, 2014: ss. 184-192; Webb, 2016: ss. 151-155).

Doğu Ege'deki kutsal alanlardan gelen kireçtaşı doğanlarla, fayans doğanlar arasında yakın bir ilişki görülmektedir, ancak kireçtaşı doğanlar biraz daha geç tarihlenir. Webb, fayans doğan figürinlerin, Ephesos'da ele geçen sırlı kilden yapılmış çağdaş figürinlerle karıştırılmaması gerektiğini söyler (Webb, 2016: ss. 151-155). Hölbl, Doğu Ege örneklerinin Mısır kökenli olduklarını önerir (Hölbl, 2014: s. 189). Bu bölümdeki örnekler, üç tip altında incelenmiştir.

I. Tip

Başları geriye dönük şekilde tasvir edilmiştir, büyük dışa çıkık gözler ve bir papağan gagasını andıran gagaya sahip figürinlerde detaylar koyu renk sırla belirtilmemiştir. Griden beyaza çalan hamur, parlak mavi sır ile renklendirilmiştir (Webb, 1978: s. 105; Webb, 2016: s. 156).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: s. 316, no. 35, s. 318, fig. 58; Webb, 1978: s. 105, no. 676; Skon-Jedele, 1994: s. 2071, no. 3199)

Knidos/Emecik: (Berges, 2006: s. 184, kat. 794-796, taf. 113, 5; 114, 1) **Lindos:**

¹⁴ MÖ geç 7. yüzyıl ile birlikte, Mısır'da Nil Deltası'nda fayans buluntularla birlikte bulunan Yunan seramikleri bu tarihi doğrular. Ancak yine de farklı örneklerle bu netleştirilmelidir. MÖ 600'e tarihlenen Nil Deltası Sakkara'da bulunan bronz Samos örneği yer alır (Webb, 1980: s. 87, no.62; Gill, 1990: s. 290, no. 4). MÖ 5. yüzyılda, Herodotos, Buto doğanın gömülmesinden bahseder (II-67), yine Buto'nun yanı sıra İsis ve Horus kültlerinden de bahsedilir.

(Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1244, pl. 55; Webb, 1978: s. 105, no. 677; Skon-Jedele, 1994: s. 2246, no. 3786). **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 189, Abb. 14) **Samos:** (Walter ve Viernle, 1959: s. 36, pl.83,1; Diehl, 1965: s. 438, no.95, fig. II; Brown, 1974: ss. 96-97, no.135, 142; Webb, 1978: s. 105, no. 675, 678-680, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: ss. 1585-1586, no. 2023-2026; Webb, 2016: s. 156, no.339-348, pl.35, 2).

II. Tip

Diğerlerinden farklı olarak mavi veya yeşil sır üzerine, detaylar kahverengi sirla yapılmıştır. Ayrıca ele geçen az sayıda buluntuda ek olarak ayaklarda, ayak parmaklarında ve çapraz tüylerden oluşan kuyruklarında da koyu renk sirla karşılaşılır. Bunlar farklı atölyelerin örnekleri olarak düşünülmektedir. (Webb, 1978: s. 105).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 103, fig. 20; Webb, 1978: s. 106, no. 692). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 105, no. 688-690; Skon-Jedele, 1994: ss. 2484-2485, no. 4550-4553). **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: s. 316, no. 36, s. 318, fig. 58, dört parça; Webb, 1978: ss. 105-106, no. 682, 684-687; Skon-Jedele, 1994: ss. 2069-2071, no. 3194-3198). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 105, no. 681). **Smyrna:** (Webb, 1978: s. 105, no. 691).

III. Tip (K. 165-167, Fig. 26)

Tam korunmuş parçalar ele geçmemiş olsa da, kaliteli ve iyi biçimlendirilmiş figürinlerdir. En fazla örnek Samos Heraion'dan ele geçmiştir. Hamurun çekirdeğinde yer alan kırmızımsı-kahverengi renk bu örneklerde de karşımıza çıkmaktadır. İlave sır ile ayak detayı belirtilmiştir. Gözlerin altındaki Wedjat gözü bezemesi detaylı bir şekilde tasvir edilmiştir. Gagaları, çengel, sivri uç ve küt uç gibi çeşitli şekillerde yapılmıştır. Detaylar farklı olsa da üslup bakımından tamamı aynıdır (Webb, 1978: s. 106; Webb, 2016: ss. 156-157).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 583-584, tab. 95; Brown, 1974: s. 16, no. 31-32; Webb, 1978: s. 106, no. 699i-ii; Skon-Jedele, 1994: s. 1063, no. 1451-1452). **Ephesos:** (Webb, 1978: s. 106, no. 695, 701). **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 106, no. 693-694). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 184, Kat. 792-793, Taf. 113, 4) **Samos:** (Webb, 1978: s. 106, no. 696-699iii-vi, 701;

Skon-Jedele, 1994: s. 1586, no. 2027-2176+; Webb, 2016: ss. 157-169, no. 349-598, fig. 25-27, pl. 35, 1-4, pl. 36, 1-7, pl. 37, 1-6, pl. 38, 1-6, pl. 39, 1-7).

IV. Tip (K. 168, Fig. 26)

Diğer örneklerle göre farklı stil ve hamura sahiptirler. Bacaklar, kuyruk ve kaide arasında boşluk yoktur. Gözeneksiz, kaliteli beyaz hamur üzerine yeşil sır uygulanmış, fakat iyi korunamamıştır (Webb, 1978: s. 107; Webb, 2016: s. 170).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos**: (Webb, 1978: s. 107, 702i-vi; Skon-Jedele, 1994: s. 1587, no. 2177-2180; Webb, 2016: s. 170, no. 599-604, pl. 40, 1-3).

1.2.10.2.2.7. Kedi veya Sphenks Figürinleri

Bu figürinler, asma delikli kedi veya sphenks örnekleriyle benzerlik gösterir. Bu figürinleri anlamlandırmak için insan başlı sfenks tasviriyle karşılaştırılabilir (Vandier d'Abbadie, 1972: s. 72, no. OT.241; 96-97, OT.380). Bulté, kadının sağlıklı bir doğum yapmasına etkisini tartışır (1991: ss. 50-55, tip 4, no. 125-144). 25 ya da 26. Hanedanlık dönemine tarihlenen diğer popüler figürinlerde, sfenks bir kedi yavrusuyla, Nubialı bir saç stili ile ve benekli bir kürk ile betimlenmiştir. Dişi sfenksinin kaynağını, II. binyıl sonunda Yakın Doğu'dan etkilenen, Yeni Krallık sanatında edilen adak şeklinde figürinlerde görebiliriz (Webb, 2016: s. 146, dipnot 814). Sadece kaide ve ön ayakları insan ayağı olan sfenkse ait olduğu düşünülen bir örnek ele geçmiştir (**K. 169, Fig. 26**) (Webb, 2016: ss. 145-146).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos**: (Webb, 2016: s. 146, no. 323-326, pl. 33, 4).

1.2.10.2.2.8. Tapir Figürinleri

Tapir, domuza benzeyen bir tür otçul hayvandır. Su aygırı gibi otlar pozisyonundadır ve postunun detayları belirtilmiştir (Jacopi, 1932/1933: s. 314).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiros**: (Jacopi, 1932/1933: ss. 314-316, no. 27, fig. 55; Skon-Jedele, 1994: s. 2054, no. 3151).

1.2.10.2.2.9. Timsah Figürinleri

Mısır kökenli figür; ince hamurlu, detaylarda siyah-kahverengi renklerin kullandığı, grimsi bir yapıya sahiptir. Miletos'da ele geçen tek örneğe karşı, Aegina ve Fenike

koloni kentlerinde de karşımıza çıkmaktadır (Vercoutter, 1945: s. 268, fig. 10; Hölbl, 1986: s. 138; Hölbl, 1999: s. 357)

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Miletos**: (Hölbl, 1999: s. 357, Abb. 18)

1.2.11. Küresel Aryballoslar

Küresel fayans aryballoslar, Mısır etkili Yunan fayans üretimlerinin en son safhası olan III. Evre içerisinde yer alır (**Harita. 3**). Form, şekil açısından Arkaik ve Erken Klasik dönem Korinth etkili küresel aryballos formudur (Beazley, 1927: ss. 187-215). Formun gelişiminde Yunan etkisi dışında MÖ 8. yüzyıla tarihlenen Asur ve Mezopotamya’da görülen cam aryballoslar ve yivli-metal kapların formun gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 108; Webb, 2016: s. 47). Küresel fayans aryballosların, Mısır firavunlarının kartuşlarını taşıyan örneklerinin buluntu kontekstleri sayesinde MÖ 575 ve sonrasına tarihlenmektedir (Webb, 1978: s. 108, 114-115). Küresel bir gövdeye, geniş bir ağza, şerit bir kulba ve düz bir kaideye sahip olmalarına karşın, halka kaideli örnekler de mevcuttur.

Küresel aryballosların, MÖ 575-530/525 arasında Nil Delta’sında Memphis veya henüz bilinmeyen bir merkezde üretilmiş oldukları ileri sürülür (Webb, 1978: s. 121; Kaczmarczyk ve Hedges, 1983: ss. 272-274; Webb, 2016: ss. 46-47). Formun, Korinth üretimi pişmiş toprak örnekleri oldukça yaygındır. Fayans vazolar, Doğu Yunanistan, Batı Akdeniz ve Karadeniz kolonilerinde sıkça karşımıza çıkarlar, fakat en çok buluntu Doğu Ege’den gelir. Aynı atölyede ve aynı ustalar tarafından üretildiği önerilir (von Bissing, 1941: ss. 12-24; Hölbl, 1979: ss. 45-50; Webb, 1978: s. 108; Domaneatu, 1988: s. 23). Pişmiş toprak ve fayans formları arasındaki farklılıklar, şu şekilde sıralanabilir. Korinth aryballosu, üç bölüme ayrılarak en iyi şekilde bezeme motifleri ile fayans aryballoslar ise ikincil renkler, dil motifi, gövde ve tabanda (rozet ya da yıldız) motifleri ile süslenmişlerdir. Ayrıca, figürlü bezemeler yerine, derin kazıma ile yapılmış desenler tercih etmişlerdir (Webb, 1978: ss. 108-109). En detaylı parçalar, bronz materyallere öykünerek, dudak ve kulp üzerinde ek bir süsleme ile belirtilmişlerdir.

Webb, formu dört başlık altında incelemiştir. Bezeme ve üretim kalitesine göre, kaliteli örnekleri kartuşlu olanlarla ilişkilendirip erkene yerleştirirken yaygın olan

özensiz bezemeli olanları daha geçe tarihlemiş ve üretimin farklı merkezlerde olduğunu göstermiştir (Webb, 1978: ss. 108-121).

1.2.11.1. Kaliteli Küresel Aryballoslar

I. Grup

Kaliteli bezeme, hamur ve sıra sahiptirler. Sırın rengi soluk yeşildir. Ağız kenarlarının üst kısmı “dil” ya da “yaprak” bezemeleriyle süslenirken, dudak kısmı bir dizi bezemesiz ‘basamaklar’ ile kesilir. Bu ana form üzerinden yapılmış çeşitli modeller ele geçmiştir. İkinci özellik olarak, omuz ve kaide üzerinde rozetler ile gövdesinde derin kazıma baklava desenleri vardır. Kaide bezemesi, çift sıra dairesel bir çizgi ile gövdeden ayrılır (Webb, 1978: s. 109).

Ağızdaki dil motifi dâhil, detaylı bezeme şemasına sahip olan aryballoslar (**K. 170, Fig. 27**).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Antandros**: (Polat vd., 2010: s. 111, Res. 11) **Assos**: (Webb, 1978: s. 110, no. 710) **Kamiro**s: (Webb, 1978: ss. 109-110, no. 705-709, pl. XVII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2153-2156, no. 3375-3379). **Klazomenai**: (Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450) **Rhodos**: (Webb, 1978: s. 109, no. 704). **Samos**: (Boehlau, 1898: s. 160, no. 11, pl. 13, 5; Webb, 1978: s. 109, no. 703; Skon-Jedele, 1994: s. 1631, no. 2722; Gercke vd., 1996: s. 60, no. 44.11; Webb, 2016: s. 47, no. 68, pl. 8, 1-2)

Daha sık yapılmış kazıma ile bezenmiş örnekler (**K. 171, Fig. 27**). Kaliteli grubun küçük bir bölümünü oluşturur. Bir önceki örnek ile yakın ilişkilidir. Ağız formu, daha dik bir profile sahiptir (Webb, 1978: s. 110).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos**: (Webb, 1978: ss. 110-111, no. 718-719; Skon-Jedele, 1994: ss. 2624-2625, no. 4844-4845). **Kamiro**s: (Webb, 1978: s. 110, no. 716; Skon-Jedele, 1994: s. 2156, no. 3380). **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1316, pl. 57; Webb, 1978: s. 110, no. 717; Skon-Jedele, 1994: s. 2323, no. 4261). **Rhodos**: (Webb, 1978: s. 110, no. 715).

Bu gruba ait son örnekler kaba ve özensiz bezemeye sahiptir. Gövde bezemesindeki baklava motifi için basit teknikler tercih edilmiştir. Omuz kısmında derin kazıma bezemeler ve kaidedeki rozet genellikle bir daire içinde yer almaz (Webb, 1978: s. 110).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiroso**: (Webb, 1978: s. 112, no. 739; Skon-Jedele, 1994: s. 2156, no. 3381).

II. Grup

Gövde kısmında baklava motifi yerine dikey kazıma çizgiler ile yapılmış geometrik bezemeler vardır. Bu bezemeler yatay çift çizgiler ile dörte bölünmüştür. Ayrıca kaidede ve ağız tablasında dil motifleri vardır.

Form düz bir ağız tablasına sahiptir, fakat dudak merkezi bir daralma ile kavisli bir formdadır (**K. 172-173, Fig. 27**). Omuz ve kaide dil motifleri I. Grup ile aynıdır, ancak gövde bezemesi II. Grup özellikleri taşır (Webb, 1978: s. 112).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos**: (Maiuri, 1926: s. 271, no. 4, fig. 170; Skon-Jedele, 1994: ss. 2351-2352, no. 4345-4346). **Kamiroso**: (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, orta sol; von Bissing, 1941: s. 18, no. 8, taf. I; Webb, 1978: s. 112, no. 740-741, 743, pl. XVII; Skon-Jedele, 1994: ss. 2150-2151, no. 3369-3371: s. 2624, no. 4843).

Bu formun siyah-kahverengi sır ile detaylandırıldığı örnekleri de mevcuttur. Ayrıca, bezeme kuşakları iki ana bölüme ayrılmıştır. Ağız düz, derin ve kenarları dışa çekiktir (Webb, 1978: s. 112).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos**: (Webb, 1978: s. 112, no. 745). **Kamiroso**: (Webb, 1978: s. 112, no. 744; Skon-Jedele, 1994: s. 2152, no. 3372). **Lindoso**: (Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1317-1320).

Bezemesiz, düz kaideli örnekler de vardır. Ayrıca, gövdedeki bezemeler düz değil bir bütün halinde omuzdan kaideye doğru çapraz yay şeklinde iner (**K. 174, Fig. 27**).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos**: (Skon-Jedele, 1994: s. 2351, no. 4344). **Lindoso**: (Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1308-1310, pl. 57; Webb, 1978: s. 113, no. 748-750; Skon-Jedele, 1994: s. 2320, no. 4250-4252).

Bir önceki örneğe benzer olan form, farklı bir bezeme ile süslenmiştir. Burada yaylar omuzdan kaideye bir bütün halinde dik olarak iner (**K. 175, Fig. 27**).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiroso**: (Jacopi, 1931: s. 366, no. 4, s.367, fig. 413; Webb, 1978: s. 113, no. 751-752, 754-755; Skon-Jedele, 1994: s. 2153, no. 3373-3374).

III. Grup – Meyve formlu vazolar

Bu meyve formlu vazolar, pişmiş toprak Yunan (Ducat, 1966: ss. 142-144) ve Yeni Krallık dönemi vazoları ile benzerlik gösterir. Fayans meyve formlu vazolar, daha basit ve daha sadedir. Formun gövdesi birebir meyve şeklinde tasarlanırken dudak ve kulp düz olarak betimlenmiştir (Webb, 1978: s. 113).

Nar¹⁵ (**K. 176, Fig. 27**) ve üzüm¹⁶ (**K. 177, Fig. 27**) fayanslarda sevilerek kullanılan formlardır. Genel olarak Mısır etkili olduğu ve Yunan dünyasını kısmen etkilemiş oldukları önerilir (Webb, 2016: s. 59). Nar formunun uzun yıllara olan yayılımı, Miken ve Lefkandi fayans örnekleri üzerinden Yunan kültüründeki etkisi üzerine yapılan çalışmalarda, ölü hediyesi olarak kullanılabileceği önerisi yapılmıştır (Immerwahr, 1989: ss. 397-410).

Nar formlu, Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamios**: (Beazley, 1927: s. 195, note 5, fig. 3a; Webb, 1978: s. 113, no. 758-759, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2150, no. 3368). **Samos**: (Webb, 2016: s. 59, no. 78-79, pl. 9, 7).

Üzüm formlu, Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Samos**: (Webb, 2016: s. 60, no. 80, pl. 9, 8).

1.2.11.2. Kartuş ve Kulp Altında Palmet Eklentili Aryballoslar

Üzerlerindeki Saite dönem firavunlarından birinin adını içeren kartuş¹⁷ veya palmet¹⁸ bezemelerinden dolayı bu başlık altında incelenmişlerdir. Form olarak Korinth aryballoslarına (von Bissing, 1941: s. 22, dipnot 51) ve Yeni Yıl Şişeleri'ne (Webb, 1978: ss. 115-116, fig. 25, a-b ve tab. XVIII) benzerlikleri dikkat çeker. Hiyeroglif yazıt dikdörtgen bir çerçeve içerisinde verilmiştir. Üzerinde hiçbir bezemeye yer

¹⁵ Nar formu, Tuthmosis III döneminde Asya'dan Mısır'a getirildiği düşünülür. Cam örnekler için bkzn. Kıbrıs, Enkomi: (Murray vd., 1900: s. 34, no. 1218, fig. 62; s. 35, no. 1052-1053, 1056, fig. 63). Pişmiş toprak örnekler için, bkzn (Walter, 1957: s. 43, taf. 60-61). Miken dönemi, nar şeklinde benzersiz seramik vazo örneği, Kıbrıs'taki nar vazolarını taklit ediyor gibi görünmektedir. Ayrıca Lefkandi de MÖ 900'e tarihlenen iki adet fayans örnek ele geçmiştir (Immerwahr, 1989: s. 399, fig.1).

¹⁶ Üzüm formu, Doğu Akdeniz'de Yeni Krallık prototiplerinden etkilenerek, MÖ 7.-6. yüzyıl kontekslerinde Yunan dünyasına katılan ve Kıbrıs çevresinde gelişen bir formdur. Üzüm formu bir vazodan daha çok bir ritüel ya da dini bir sembol olarak kullanıldığı önerilmektedir (Webb, 2016: s. 59).

¹⁷ I – II. Psamtek ve Amasis dönemi örnekleri için bkzn. (Webb, 1978: ss. 115-116, fig. 25, a-b ve tab. XVIII).

¹⁸ Palmet, Mısır kökenlidir; konuyla ilgili öneriler için, bkzn. (Webb, 1978: s. 116, not 21).

olmayan Yeni Yıl şişesinin farklı bir yorumu gibidir. Fakat, daha küçük boyutludurlar ve hepsi hiyeroglif içerir. Üzerlerinde yer alan kartuşlar sayesinde net bir tarih aralığı sunarlar. Bu aryballoslar, MÖ 6. yüzyıldaki fayans endüstrisinin karışık karakterini yansıtmaktadır. Kaliteli hamur üzerine soluk yeşil sır uygulanmıştır. Kulp altındaki palmet bezemesi, diğer Doğu Yunan fayans endüstrisi ürünlerinde pek görülmez (Webb, 1978: ss. 114-116).

Ele geçtikleri konteksler değerlendirildiğinde bu grubun çok kısa bir süre pazarda olduğu görülmüştür. Üslup olarak hepsinin birbirine çok benzediğini söylenebilir. Miletos kolonisi olan Lapari'de (İtalya) ele geçen Apries kartuşlu fayans aryballos tarihlleme ve yayılımı hakkında yardımcı olur (Boardman, 1980: ss. 127-128, fig. 150).

Özel olarak şekillendirilmiş, kartuş ile 'Wa-ib-re'=Apries(?) örnekleri (**K. 178-179, Fig. 28**). Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 117, no. 764; Skon-Jedele, 1994: s. 2617, no. 4842). **Kamiro:** (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, orta satır sağ ve sol; von Bissing, 1941: ss. 14-16, not 26, no. 6-6a, taf. I; Webb, 1978: s. 117, no. 763, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2146, no. 3362).

Bezemesiz, Apries'in kartuşu ile. Bu tipteki örnekler, gövdenin ortasındaki tek bir kartuş ve kulbun altındaki palmet tabanı haricinde bezemesizdir. Dar bir kaide ile içe çekik ağızlı düz bir forma sahiptir (Webb, 1978: s. 118).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Siana/Rhodos:** (Webb, 1978: s. 118, no. 767).

Kartuş motifleri korunmamış olanlar. Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiro(?):** (Webb, 1978: s. 119, no. 776). **Knidos(?):** (Webb, 1978: s. 119, no. 777).

Kartuş bezemesiz ve kulbun altında palmet yerine bir rozete sahip vazolar (**K. 180, Fig. 28**).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiro:** (Beazley, 1927: s. 195, note 5, fig. 3b; Jacopi, 1931: s. 74, no. 5, s. 72, fig. 48; Webb, 1978: s. 119, no. 778-779, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2148, no. 3363-3365).

1.2.11.3. Kalitesiz Küresel Aryballoslar

En yaygın fayans aryballos türüdür. Mısır'ın Pers istilas (MÖ 525) bir terminus ante quem olarak kabul edilebilir, bu durum göz önünde bulundurularak aryballoslar MÖ 550 – 500 yılları arasına tarihlenirler (Webb, 1978: s. 121). Üslup ve form olarak ilk kısımdaki aryballoslara benzerler. Dudak ve kulp bezemesizdir. Gövde, bütün halinde baklava deseniyle şekillendirilmiştir (**K. 181-182, Fig. 28**). Omuz, figürinlerde sıkça kullanılan siyah-kahverengi sır ile renklendirilir. Kaide genelde düzdür ama rozet bezemede tercih edilen örnekler vardır. Üslup olarak, Mısır kökenli olan kirpi fayans aryballoslar, Tilapia balık formlu aryballoslarla karşılaştırılabilir (Webb, 1978: s. 119).

Doğu Ege örnekleri, bkz. **Assos:** (Fairbanks, 1928: s. 136, no. 383, pl. XLI) **Khios:** (Boardman, 1967: ss. 241-242, tab. 96, no. 593-594; Brown, 1974: s. 18, no. 41-42; Webb, 1978: s. 120, no. 798-799; Skon-Jedele, 1994: s. 1067, no. 1464-1465). **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 120, no. 790-793; Skon-Jedele, 1994: ss. 2625-2627, no. 4846-4849). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1311-1315, pl. 57; Webb, 1978: s. 120, no. 783-789; Skon-Jedele, 1994: ss. 2321-2322, no. 4253-4254, 4256, 4258-4260). **Pedasa:** (Bulut, 2018: s. 127, no. 11, fig. 2). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 72, fig. 48, s. 74, no. 5; s. 283, no. 1; s. 287, fig. 317; Webb, 1978: s. 120, no. 780-782; Skon-Jedele, 1994: ss. 2157-2158, no. 3382-3385).

1.2.11.4. Mavi Hamurlu ve Çift Kulplu Aryballoslar

Form geç Arkaik dönem Attik aryballoslardan türemiştir, fakat daha geç bir üretilmiştir (Beazley, 1927: s. 212; Webb, 1978: s. 121). Bu vazoların 'kadehsi' ağızları ve çift kulpları vardır (**K. 183, Fig. 28**). Webb'e göre kulpların şekli, MÖ 6. yüzyılın ortalarından sonra Rhodos, Kamiro'sta ortaya çıkan, popüler fayans üretimine paralel olan cam endüstrisinin ürünlerini hatırlatmaktadır (Webb, 1978: s. 121).

Doğu Ege örnekleri, bkz. **Kamiro:** (Beazley, 1927: s. 211, fig. 9; Webb, 1978: s. 121, no. 819, 821, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2149, no. 3366-3367). **Rhodos(?):** (Webb, 1978: s. 121, no. 820).

1.2.12. Figürlü Aryballoslar

Kulp ve ağız kısımlarının aryballos formuyla aynı yapılan, birbirlerinden farklı figürler olarak tanımlanır. Maximova, aralarında fayans örneklerin de olduğu figürlü aryballosları detaylı bir şekilde çalışmıştır (1927). von Bissing, sadece kirpi aryballosları incelemiştir (1941: ss. 27-37). Webb, MÖ 6. yüzyıla tarihlenen vazoların, Mısır ve Yunan etkileşimlerini incelemiş, Mısır, Naukratis ve kısmen Doğu Ege'de üretilmiş olduklarını önermiştir (Webb, 1978: ss. 122-135; Webb, 2015b).

Figürlü aryballoslar; oturur pozisyonda, baş, çift baş, mitolojik ve hayvan formu vazolar olarak, çeşitli başlıklar altında incelenecektir.

1.2.12.1. Oturur Pozisyonda Çeşitli Aryballoslar

Form ve buluntu kontekslerine göre endüstrinin son evresine tarihlenirler. Daha önce bahsettiğimiz çift hazneli kap örneklerinden etkilenmiş ve gelişmişlerdir (Webb, 1978: s. 122).

Sırtında bebeği ve kucağında dağ keçisi olan erken örneklerin gelişmiş bir modeli olarak tanımlanabilen örnekler vardır (**K. 184, Fig. 28**).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiro**: (Maximova vd., 1927: s. 130, pl. 35; Webb, 1978: s. 122, no. 822, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: s. 2187, no. 3422).

Mısır etkili, Bes figürlü aryballoslar vardır (**K. 185, Fig. 28**). Böhlau, Samos'daki mezar buluntuları arasında ele geçen örneği MÖ 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihler (1900: s. 211).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Samos**: (Boehlau, 1898: s. 45, gr. 44, no. 8 ve 160; Böhlau, 1900: s. 210, pl. 6; Murray vd., 1900: no. 46, 62 ve 80; Maximova vd., 1927: s. 141, pl. 43; Diehl, 1965: ss. 841-844, no. 99-100, fig. 17-18; Brown, 1974: ss. 96-97, no. 138-139; Webb, 1978: ss. 122-123, no. 824-826, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: ss. 1611-1612, 1632, no. 2324-2325, 2723; Webb, 2016: s. 57, no. 74-75, fig. 7, pl. 9, 3).

Mısır etkili kalitesiz üretimler; Bes ile ceylan, Bes ile çocuk gibi vazolardır (**K. 186-187, Fig. 29**). Korinth tipi dudak ve kulp kullanımı MÖ 6. yüzyıla tarihler ancak, net buluntu konteksleri yoktur (Webb, 1978: s. 123).

Doğu Ege örnekleri, bkznz. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 123, no. 832-833; Skon-Jedele, 1994: ss. 2638-2640, no. 4858-4859). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 363, no. 1332, pl. 58; Webb, 1978: s. 123, no. 831; Skon-Jedele, 1994: s. 2329, no. 4294). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 123, no. 834, pl. XIX).

Daha erken evrelerin vazo ve figürlerinden türetilen figürlü aryballoslar **(K. 188, Fig. 29)**

Doğu Ege örnekleri, bkznz. **Samos:** (Webb, 1978: s. 123, no. 838, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: s. 1613, no. 2326; Webb, 2016: s. 44, no. 66, pl. 7, 1-3).

1.2.12.2. Baş Formlu Aryballoslar

Miğferli baş şeklinde aryballoslar:

İonia tipi miğfer

Rhodos pişmiş toprak miğfer şeklindeki vazolarında görülen 'İonia' tipine benzer (Ducat, 1966: ss. 7-30; (Snodgrass, 1999: ss. 31-60, fig. 25). Yunan etkili forma sahiptir, fakat bezeme ve hamur Mısır kökenlidir. Fayans aryballoslar, sadece Korinth tipi dudak ve kulbu almış, miğfer formu yeniden tasvir edilmiştir ve düz bir kaide üzerine oturtulmuştur (Webb, 1978: s. 123).

Webb, bezeme ve stilleriyle **K. 178-179, Fig. 28**'deki kartuş aryballosların alt grubuyla ilişkilendirmiştir. Naukratis'ten ziyade, Doğu Ege'de aynı atölyelerde üretildiğini önermektedir. Doğu Ege'ye ait kesin buluntu veren bir konteks yoktur. Mısır ve Yunan etkili vazolar olarak değerlendirilmektedir (Webb, 1978: ss. 124-125).

Korinth tipi miğfer

Korinth tipi metal örneklerinden gelişmiş ve yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Miğfer, tüm başı kaplar, ek olarak burun ve yanakta sabit parçalardan oluşur (Payne, 1931: s. 178, fig.83; Kukahn, 1936), Snodgrass, 1999: ss. 50-60, fig. 20-21). Fayans vazolar, İonia tipine göre daha kaba bir hamur ve kalın sır tabakasına sahiptir. Özensiz detaylara sahip vazoların, Doğu Ege örnekleri henüz ele geçmemiştir (Webb, 1978: s. 126).

Akheloos başı formlu aryballoslar (K. 189-190, Fig. 29)

Nehir tanrısı Akheloos muhtemelen İonia'da MÖ 6 yüzyıldan itibaren ortaya çıkan, oryantal tipte bir Yunan uyarlamasıdır (Isler, 1970: ss. 97, 103). Rhodos pişmiş toprak örneklerine göre; boynuzlar, kulaklar ve sakal daha kompakttır ve baş boyun oluşturmada çene hizasında düz bir kaide oluşturur. Ağız, inek kulakları ve boğa baş Mısır etkisidir (Ducat, 1966: ss. 56-59; Webb, 1978: s. 126).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamios**: (Jacopi, 1931: ss. 382-383, no. 3, fig. 431-432; Jacopi, 1934: ss. 10-11, no. 5, pl. 10; Webb, 1978: s. 127, no. 847; Skon-Jedele, 1994: s. 2158, no. 3386). **Lindos**: (Maximova vd., 1927: s. 162, no. 7; Blinkenberg, 1931: s. 361, no. 1322-1323, pl. 57; Webb, 1978: s. 127, no. 850-851; Skon-Jedele, 1994: s. 2325, no. 4283-4284).

Herakles başı formlu aryballoslar (K. 191, Fig. 30)

Yüzün iki tarafındaki görülen insan eli ve aslan başının Herakles'in yüzünden daha ön planda olmasına rağmen, tamamen Yunan etkilidir (Webb, 1978: ss. 128-129).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamios**: (Maximova vd., 1927: pl. 36, no. 134; Webb, 1978: s. 129, no. 869; Skon-Jedele, 1994: s. 2159, no. 3387-3388).

1.2.12.3. Çift Baş Formlu Aryballoslar

Geniş dudak ve kulp formu ile daha önceki vazolar ile aynıdır. Kaliteli üretime sahip vazoların farklı tipleri vardır. Karşılıklı siyahi ve Suriye tipi insan yüzü veya Herakles ve boğa başı (**K. 192, Fig. 30**) şeklinde çeşitleri vardır (Webb, 1978: ss. 130-131). Webb, çeşitli hayvan ve mitolojik hayvanlarla yapılan kadın başlarının olduğu bir grup daha önermiştir. Kamios örneğinde (**K. 193, Fig. 30**), kadın yüzü pürüzsüz, alında küçük bukleleri olan ve bir bağ ya da bant ile bağlanmış saçlara sahiptir (Webb, 1978: s. 131, no. 882, pl. XXI).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Khios(?)**: (Pottier, 1897: no. 9; Heuzey, 1923: s. 185, pl. 7, fig. 3; Webb, 1978: s. 130, no. 878, pl. XX). **Kamios**: (Longpérier, 1868: pl. 29, no. 7; Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada; von Bissing, 1941: s. 14-16, no. 7, taf. I; Webb, 1978: s. 131, no. 882, pl. XXI; Skon-Jedele, 1994: s. 2188, no. 3423).

1.2.12.4. Hayvan Formlu Aryballoslar

Mitolojik ve çeşitli hayvan formları, Korinth tipi dudak ve kulplarından dolayı bu grupta incelenmektedir. Aynı atölye üretimi oldukları düşünülmektedir (Webb, 1978: s. 131).

Hippalektryon (at-horoz) (K. 194, Fig. 30)

Hippalektryon, at ve horoz karışımı bir hayvan formudur. Baş, boyun ve gövde şekli at; kuyruk ve kanatlar horoz şeklindedir. Payne, MÖ 6. yüzyılda tarihlenen formun tamamen Yunan üretimi olduğunu söylemektedir (1931: s. 202, no.4) Ialysos'da ele geçen Doğu Yunan sikkelerinde benzer örnekleri betimlenir (Zervos, 1920: s. 150, fig. 317; Boardman, 2001: s. 144, 148, no. 314). Doğu Yunan fildişi örnekleri vardır (Hogarth, 1908: pl. 26, 9 ve 9b; Freyer-Schauenburg, 1966: pl. 3-4 ve Thassos, pl. 4). Ayrıca, Bischof tarafından değerlendirilen, Assos'da MÖ 5. yüzyıl mezar buluntuları arasında yer alan fayans hippalektryon vardır (1992: ss. 17-26, abb. 2, taf. 5, no. 1-3).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Assos:** (Bischof, 1992: ss. 17-26, abb. 2, taf. 5, no. 1-3). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 362-363, no. 1329, pl. 58; Webb, 1978: s. 131, no. 886; Skon-Jedele, 1994: s. 2333, no. 4302).

Sphenks veya Siren

Doğu Yunan'da kuş başlı kadın gövdeli sirenler (Higgins, 1954: s. 23, no. 1629; Ducat, 1966: ss. 54-55), Korinth plastiğinde, kanatlı ve kadın başlı sfenksler vardır (Maximova vd., 1927: pl. 143 ve pl. 36). Fayans aryballos ise, genelde erkektir ve net bir tanımlama yapabilmek zordur (Webb, 1978: ss. 131-132).

Horoz

Horoz şeklinde yapılmış vazolardır, Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Ialysos:** (Laurenzi vd., 1936: s. 161, no. 13, fig. 148; Webb, 1978: s. 132, no. 896; Skon-Jedele, 1994: s. 2353, no. 4351).

İnsan başlı, horoz ve at

Doğu Ege örnekleri henüz ele geçmeyen, mitolojik form; at kuyruğu, horoz kanatları ve erkek insan başıyla tasvir edilir (Webb, 1978: s. 132).

Yatar pozisyonda aslan

Mavi hamurdan yapılmış, yatar pozisyonda aslan vazosudur (**K. 195, Fig. 30**) (Maximova vd., 1927: s. 99; Webb, 1978: s. 132)

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiroi**: (Maximova vd., 1927: s. 111, no. 123, pl. 33; Webb, 1978: s. 132, no. 898, pl. XXI; Skon-Jedele, 1994: s. 2189, no. 3424). **Samos**: (Webb, 2016: s. 58, no. 76-77, pl. 9, 4-5)

Yunus

Üzerinde İon lehçeli yazıt ile Doğu Yunan üretimi olduğu tartışılan yunus formulu aryballos (**K. 196, Fig. 30**). Fayans örnek Kamiroi'dan ele geçmiştir (Webb, 1978: s. 132). Maximova, İonia veya Sicilya üretimi olduğunu tartışırken, İonia üzerinde durur. Formun, Hellenistik ve Roma dönemlerindeki yoğun kullanımına karşın, erken örneklerin azlığına dikkat çeker. Ayrıca Eros tarafından takip edilen Yunus örneğiyle karşılaştırır ve pişmiş toprak örneğiyle benzerliğinden bahseder (Maximova, 1927: ss. 99-100, no. 141 (Eros'lu örnek), no. 140 (pişmiş toprak), pl. XXXVIII).

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Kamiroi**: (Maximova vd., 1927: s. 99, no. 118, pl. XXXII; Johnston, 1975: ss. 155-156, not 24; Webb, 1978: s. 132, no. 899, pl. XXI; Hölbl, 1987: s. 123, fig. 11; Skon-Jedele, 1994: s. 2200, no. 3441).

Kirpi (K. 197-198, Fig. 31)

En çok tercih edilen ve dağılımı yapılan figürlü aryballos formudur. Daha önce bahsettiğimiz kalitesiz aryballoslarla aynı atölyeden gelmektedir. Kirpi formu, MÖ 6. yüzyılın ilk çeyreğine ait Akdeniz'de birçok kontekste bulunur (Ducat, 1966: ss. 125-128). Ancak, fayans kirpi şeklindeki aryballoslar Mısır'ın uzun kulaklı kirisini (*Hemiechinus auritus*) andırmaktadır (Herter, 1965: ss. 21-22, 25, fig. 16, 23). Kaba şekillendirilmiş, kalın cidarlı, çapraz kazıma bezeme ile kirisinin dikenleri betimlenmiştir. Korinth tipi ağız ve kulp daha küçüktür, yüz siyah-kahverengi renklerle ve uzun kulaklar detaylı betimlenmiştir. Tüm formlar birbirleriyle benzerdir ve önden düz, geriye doğru yuvarlak kaide üzerine oturtulur. Ana sır yeşildir, detaylar siyah-kahverengi renkte yapılmıştır (Webb, 1978: s. 132). İtalya ve Batı

Akdeniz kıyılarındaki örnekleri inceleyen Hölbl, Naukratis kökenli olduklarını önermektedir (Hölbl, 2005: ss. 501-502).

Doğu Ege örnekleri, bkznz. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 133, no. 917; Skon-Jedele, 1994: ss. 2641-2642, no. 4860-4862). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: ss. 372, no. 3, ss. 373-374, fig. 420, 422; Webb, 1978: s. 133, no. 900, 918; Skon-Jedele, 1994: ss. 2198-2199, no. 3437-3439). **Knidos:** (Webb, 1978: s. 133, no. 921). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 361, no. 1324-1326, pl. 57; Webb, 1978: s. 133, no. 901, 919; Skon-Jedele, 1994: s. 2331, no. 4297, 4299). **Rhodos:** (Webb, 1978: s. 133, no. 920; Skon-Jedele, 1994: s. 2331, no. 4298). **Samos:** (Boehlau, 1898: s. 44, pl.13, 2; Webb, 1978: s. 133, no. 904; Skon-Jedele, 1994: s. 1632, no. 2724; Gercke vd., 1996: s. 56, no. 41.1, fig. 7). **Tenedos/Bozcaada:** (Ataçeri ve Argavan, 1961: ss. 19-20, res. 9; Webb, 1978: s. 133, no. 922).

Oklu kirpi (K. 200, Fig. 31)

Kirpi formu aryballoslarla benzerdir, ancak başın farklı yapılmasından dolayı oklu kirpi olarak tanımlanmıştır (Webb, 1978: s. 135).

Doğu Ege örnekleri, bkznz. **Kamiro:** (Maximova vd., 1927: s. 103, pl. 32, no. 121; Webb, 1978: s. 135, no. 954, pl. XXII; Skon-Jedele, 1994: s. 2199, no. 3440).

Balık (K. 199, Fig. 31)

Bu gruba ilham veren balık formu Mısırlı Tilapia Nilotica'dır. Dikey olarak, karın yüzgeçleri üzerinde kaidesiz olarak betimlenir. Rhodos pişmiş toprak aryballoslara benzer. Kirpi formlarıyla benzer tarama bezemelerine sahiptir, ancak daha incedir. Uzun sırt yüzgeci Korinth tipi geniş ağız ile bağlanır ve arada bir asma deliği vardır. Mısır ve Yeni Krallık cam şişelerinin aynı formdaki ('Bolti' balık) örnekleri, Mısır kökenli olduğunu göstermektedir (Webb, 1978: s. 134).

Doğu Ege örnekleri, bkznz. **Ialysos:** (Webb, 1978: s. 134, no. 943, pl. XXII; Skon-Jedele, 1994: s. 2642, no. 4863). **Kamiro:** (Maximova vd., 1927: ss. 98-99, pl. 32, no. 117; Jacopi, 1932/1933: s. 109, no. 6; Webb, 1978: s. 134, no. 941-942, 945, pl. XXII; Skon-Jedele, 1994: s. 2201-2202, no. 3442-3444). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 361-362, no. 1327, pl. 57; Webb, 1978: s. 134, no. 944; Skon-Jedele, 1994: s. 2332, no. 4301). **Samos:** (Boehlau, 1898: s. 44, pl. 13, 2-3; Webb, 1978: s. 135,

no. 946; Skon-Jedele, 1994: s. 1634, no. 2725; Gercke vd., 1996: s. 56, no. 41.2, fig. 8).

Ağustos böceği veya çekirge

Temsil ettiği hayvanın tüm detayları işlenmiştir. Bazılarının kaideleri vardır. Muhtemelen Mısır kökenli çekirge formları (Keimer, 1932: s. 130-138, pl. 8, Ia, b ve fig. 3) temsil ederler. Ağustos böceği (locust), gövdede önden arkaya doğru uzanan bir kanada sahiptir ve çekirge formlarından daha kalitesizdir (Webb, 1978: s. 135)

Keçi, dana ve dağ keçisi (?) (K. 201, Fig. 31)

Keçi, dana veya dağ keçisi formunda yapılan aryballoslar.

Doğu Ege örnekleri, bkzn. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 362, no. 1328, pl. 58; Webb, 1978: s. 135, no. 958; Skon-Jedele, 1994: s. 2328, no. 4291). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 270, no. 3, s. 271, fig. 297; Webb, 1978: s. 135, no. 960). **Tenedos/Bozcaada:** (Ataçeri ve Argavan, 1961: ss. 19-20, res. 9; Webb, 1978: s. 135, no. 961).

1.2.13. Mücevherat: Boncuk ve Süslemeler

Fayans boncuklar, giriş kısmında belirttiğimiz gibi fayans malzemesinin koruyucu/nazarlıklar ile birlikte ilk kullanım alanlarını oluşturmaktadır. Fayans boncuk, Mısır'da Hanedan öncesi dönem itibarıyla kullanılmaya başlanmıştır, yaşamı, sağlığı ve yeniden doğuşu temsil ettiği düşünülür (Reisner, 1923: ss. 91-92; Lucas ve Harris, 1989: ss. 41-47; Friedman, 1998a: s. 15). Boncuk yapımı, genelde el ile düz bir zemin üzerinde, hamurun, bir eksen çubuğu üzerinde şekillendirilmesi ile elde ediliyordu. Eksen çubuğu bozulmadan kurutuluyor ve daha sonra fırınlanır. Şekillendirme sonrasında, kolye vb. olarak kullanılacak olan malzemenin iç kısmı bıçak yardımıyla temizlenir ve dış yüzeyleri her iki uçtan hafifçe bastırıldıktan sonra, bıçak yardımıyla kesilir. Koruyucular/nazarlıklar, skarabeler dışında tüm boncuk şekillerinin disk, dairesel, oval, kavun ve boru vb. formlarında yapıldığı düşünülmektedir (Lucas ve Harris, 1989: s. 45). Erken dönemlerde küçük boncuklar, başparmak ve parmaklar arasında ipe geçirme yöntemiyle yapılmaktaydı (Petrie, 1910: s. 119; Beck ve Brunton, 1928: ss. 22-25).

Kavun boncuklar

Kavun şeklinde oval yapılan, yüzeyi dikey bezemelerden oluşan boncuk çeşitleridir.

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: şek. 44, no. 4). **Khios:** (Boardman, 1967: s. 240, no. 570, fig. 163; Skon-Jedele, 1994: s. 1065, no. 1459). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 367, no. 1350-1351, pl. 59). **Samos:** (Webb, 2016: s. 77-76, no. 130-134bis, pl. 13, 4-8)

Disk boncuklar

Disk şeklinde boncuklar, hem erken Yakın Doğu hem de Mısır'da erken Hanedan zamanına ait kontekslerde yoğun olarak ele geçmiştir. Bunlar, sert bir bitki sapının etrafına oval şeklinde bir fayans hazırlayarak ve daha sonra kısmen kuruduğunda çapraz olarak dilimlenerek ve parçaların fırınlanmasıyla yapılmıştır (Webb, 2016: s.79).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 240, no. 571; Skon-Jedele, 1994: ss. 1065-1066, no. 1458, 1460). **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2574-2576, no. 4784-4796). **Kamiro:** (Webb, 1978: s. 139, fig. b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2095-2098, no. 3267-3284). **Knidos:** (Berges, 2006: s. 185, kat. 810-812, taf. 116, 5-6). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 366-367, no. 1352-1357, pl. 59; Skon-Jedele, 1994: ss. 2310-2312, no. 4106-4207). **Pedasa:** (Bulut, 2018: s. 135, no. 25-28, fig. 4). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 1597-1598, no. 2298-2304; Webb, 2016: s. 79, no. 135-139, pl. 13, 9).

Rozetler/Düğmeler

Rozet ya da papatya çiçeği biçiminde formlardır. Güneşi temsil eden bu form, papatya rozetli Amun koçunun (Petrie, 1914: s. 44, no. 212, şek. 38; Webb, 2016: s. 76) bezemesine benzer. Kullanım amaçları net değildir. Bir kolye, diadem ya da Arkaik Yunan kontekslerinde ele geçen altın aplikeli madalyonlar gibi kıyafetlerde kullanılmış olabilirler, ancak kumaşa bağlanmak için oldukça ağırdırlar (Webb, 2016: s. 76). Kare şeklinde asma deliğine sahiptirler. Buluntu durumu ve I. Evre'ye ait objelerle benzerliklerinden dolayı Mısır etkili bu rozetler MÖ 7. yüzyılın sonlarına tarihlenirler (Webb, 2016: s. 76). Perakhora, Samos ve Lindos örnekleri benzerdir (Skon-Jedele, 1994: s. 2487). Webb, son yaptığı çalışmada fayans rozet

örneklerinin duvar ve yüzey süslemesi olarak kullanılabileceğini ileri sürer. Örnekler daha erken dönemlere tarihlense de kullanım amaçları için bize bilgi vermektedir (2017b: s. 1-21).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 2486, no. 4556; **Kamios:** (Skon-Jedele, 1994: s. 2072, no. 3201) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s.367, no. 1348-1349b, pl. 59). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1590, no. 2285-2286; Webb, 2016: s. 76, no. 128-129, pl. 13, 2-3)

Bilezikler

Bilezikler, üslup ve hamur bakımından fayans endüstrisinin bir ürünüdür. Renk, bezeme ve hamur olarak I. Evre'deki ürünlerle paraleldir. Higgins'e göre Kamios kuyusu, D ve E duvar konteksi buluntuları ile MÖ 700-650 yıllarına tarihlenmektedir (1954: ss. 21-24). Daireselden ovale kadar çeşitli formları vardır. Dış yüzeyleri bezemeli, görünmeyen iç yüzey bezemesizdir. Kadınların narin bilekleri için küçük boyutlu yapılmışlardır (Webb, 1978: s. 80; Webb, 2016: ss. 76-77). Leopar Benekli grup kapları üzerinde kullanımı dikkat çekmektedir (**K. 15, Fig. 2**).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Kamios:** (Webb, 1978: s. 80, no. 276a-276b, pl. XI; Skon-Jedele, 1994: s. 2098, no. 3285-3286). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 370, dipnot 157). **Samos:** (Diehl, 1965: s. 846, no. 103, Abb. 22; Brown, 1974: ss. 97-98, no. 143; Webb, 1978: s. 80, no. 276c-276d, pl. XI; Skon-Jedele, 1994: ss. 1598-1599, no. 2305-2306; Webb, 2016: s. 77, no. 130, pl. 13, 4-5).

Ağırşaklar

Ağırşaklar, üslup açısından boncuklara benzemekle birlikte, oval, silindirik ve konik şekillerde yapılmıştır. Kaidelerinde genelde rozet bezemeleri yer alır. Gövde kısmı dikey siyah çizgilerden oluşmaktadır. Ephesos ve Miletos örnekleri MÖ 8. yüzyılın ikinci yarısından 7. yüzyılın sonuna kadar tarihlenir. Genelde Arkaik kontekslerde ele geçmektedir. Syracuse örneklerinden yola çıkarak mezarlarda genelde tek tek ele geçtikleri ve cesedin sol omzu üzerinde yer aldıkları söylenebilir. Ephesos, Kamios ve Pithekussae örneklerinde lotus çiçeği kullanılırken, Miletos örneklerinde basit çiçek bezemeli örnekler de yer alır (Blinkenberg, 1931: ss. 366-367; Hölbl, 1999: s. 361).

Doğu Ege örnekleri için, bkz. **Ephesos:** (Hogart, 1908: s. 203, pl. 44, no. 8; Hölbl, 1999: s. 361, dipnot. 108; Hölbl, 2008: s. 212, Abb. 187) **Kamiro:** (Hölbl, 1999: s. 361, dipnot. 107) **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 366-367, no. 1343-1347, pl. 58). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 361, Abb. 23a-b).

1.2.14. Koruyucu/Nazarlık ve Skarabe

Koruyucu/nazarlık veya muska, şekli nedeniyle yapıldığı malzemenin, bazen sadece renginin yanında taşıyan ya da onu takan kişiye belirli güçler ve koruma duygusu veren ve hatta antik Mısır'da kelimenin yanında, “wdj” (Wedjat-refah) adıyla kullanılan kişisel bir süs eşyasıdır (Andrews, 1994: s. 6). Fayans koruyucular/nazarlıklar ve skarabeler, yayınlarda sıklıkla figürinler ve kaplar ile birlikte bağlantılı olarak yer almaktadır. Basit bir kalıp üretimidirler ve dağılımı taşınabilir olmasından dolayı kolaydır. von Bissing'in 1906 yılında başlayan çalışmaları, objelerin Mısır kökenli olduğunu belirtir (1912). Pendlebury, bilinen ilk Bronz Çağ ve Geometrik kontekstleri listelemiştir (Pendlebury, 1930). Webb'e göre, birçok Mısır tipi koruyucu/nazarlık ve skarabenin Yunan kontekstlerine Miken zamanında yayıldığı düşünülür. Tamamen Mısır kökenli olduğunu düşündüğümüz bu objeler, dönemin geniş ticaret ağı içerisinde, taşınabilir olmalarından da kaynaklanarak Fenike, Batı Akdeniz kıyılarındaki Fenike kolonileri, Mısır ve Doğu Ege'de kutsal alan ve mezar kontekslerinde yoğun olarak ele geçmiştir (Hölbl, 1978: 1-10). Naukratis, skarabe fabrikası önemli bir üretim yeridir. MÖ 600 – 570 arasında yoğun bir üretim merkezi olduğu bilinmektedir. Petrie tarafından Naukratis Aphrodite Tapınağı'nın yanında yer alan atölyede (Petrie, 1886: ss. 36-38) kalıp üretimi için gerekli malzemeler ve üretimde kullanılan materyaller ele geçmiştir (Masson, 2013a: ss. 5 – 17). Mısır etkili bu figürinlerin üretilmesinde Arkaik Yunan etkisi ile birlikte, özellikle skarabelerin üzerinde Yunan mitolojik unsurları yer almıştır (Masson, 2013a: s. 23). Rhodos, Naukratis üretimine ek olarak, Doğu Ege'de yerel üretim merkezi olarak önerilse de kesin bir yargıya varmak zordur. Buluntu yoğunluğu ve dağılımı Rhodos'un da üretim merkezi olma olasılığını güçlendirmektedir (Webb, 1978: ss. 9-10; Webb, 2016: s. 66; Masson, 2013b: ss. 41-96). Koruyucu/nazarlık ve skarabelerin bu yoğun kullanımı özellikle kutsal alanlarda belgelenmiştir (**Tab. 2**). Doğu Ege'de özellikle, Samos, Rhodos, Ephesos, Khios ve Miletos'daki kutsal alanlardan yoğun olarak ele geçen buluntuların gebe kalmayı,

hamileliği, doğumu ve çocuk bakımını koruyan bir tanrıça için yapıldığı düşünülmektedir (Masson, 2013b: 89-90; Hölbl, 2014).

Amun Re-Heracte

Doğan başlı antropomorfik boynuz ve tüyler arasında küçük bir güneş diski olan çift tüylü taca sahip form, Amun-Re Harachte olarak tanımlanabilir (Hölbl, 2014: s. 185).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Skon-Jedele, 1994: s. 2400, no. 4419) **Miletos**: (Hölbl, 2014: s. 185, Abb. 2, 4). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: s. 320, no. 46, fig. 63, sağdan ikinci, sağdan üçüncü, en sağdaki; Skon-Jedele, 1994: ss. 1997-1999, no. 3035-3037; Hölbl, 2014: s. 185, Abb. 3).

Ayakta Akbaba

Ayakta duran Akbaba'nın farklı anlamları vardır (Petrie, 1914: s. 25, no. 94, pl. 12). Tanrıça Mut'a olan bağlılığı gösterir. 6. Hanedan'dan Roma dönemine kadar kullanım görmüş, ancak, Mısır dışında yaygın olarak ele geçmemiştir (Webb, 2016: s. 67). Samos'da bulunan örnek, Skon-Jedele tarafından tartışılmıştır (1994: ss. 1460-1588).

Doğu Ege'deki bazı örnekler için, bkzn. **Samos**: (Skon-Jedele, 1994: s. 1588, no. 2282; Webb, 2016: s. 67, no. 99).

Babun

Thoth'un atribütü olarak, daha önce bahsedilen benzer formlardır (Petrie, 1914: s. 43, no. 206, pl. 37). 6. Hanedan'dan, Ptolemaioslar dönemine kadar kullanım görmüştür (Webb, 2016: s. 68).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Skon-Jedele, 1994: ss. 2478-2479, no. 4539-4541). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: ss. 320-321, no. 48, fig. 64; Skon-Jedele, 1994: s. 2011, no. 3061). **Samos**: (Webb, 2016: s. 68, no. 105, fig. 9, pl. 11, 5)

Bes

Özellikle kadınlar için, doğum ve yaşam alanlarında şeytani güçlere karşı koruyucu olarak önemli bir yere sahiptir. Mısır'da Yeni Krallık döneminde parfüm ve merhem kabı olarak veya koruyucu/nazarlık şeklinde sadece tüy ile saçlandırılmış baş motifi olarak kullanılmıştır. MÖ 7. yüzyıl sonu – 6. yüzyıl başlarına tarihlenen kontekslerde ele geçmiştir (Webb, 1978: s. 144, no. C1, Pl. II; Friedman, 1998b: ss. 209-210, no.

72-74; Lurker, 2004: s. 33; Webb, 2016: ss. 63-64, 66-70). Aslana benzeyen kulakları, dışarıya doğru çıkık dili, kalın dudakları, kısa burnu ve kırışık kaşlarıyla korkutucu bir yüze sahip olan Bes betimi panter postuyla Leopar Benekli Grubu etkilemiştir (Hölbl, 1978: ss. 9-10; Webb, 1978: s. 11, dipnot 9; Webb, 2016: s. 27).

Doğu Ege'deki bazı örnekler için, bkzn. **Ephesos:** (Hogarth, 1908: s. 203, taf. XLIV, 1; Hölbl, 1978: s. 9, no. 1, taf. I; Hölbl, 1993: s. 232, no. 2, taf. XIX) **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 16) **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2373-2399, no. 4375-4417). **Kamiro:** (Heuzey, 1923: s. 109, no. 2; Zervos, 1920: s. 360, no. 15-16; Jacopi, 1932/1933: s. 306-309, no. 7-9, fig. 43; s. 320, no. 44, fig. 61; s. 320, no. 48, fig. 64; s. 308, no. 10, fig. 59; Skon-Jedele, 1994: ss. 1992-1996, no. 3014-3023; Hölbl, 2005: s. 115, Abb. 5). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 343-344, no. 1227-1236, pl. 54; Skon-Jedele, 1994: ss. 2208-2213, no. 3455-3547). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 356-358, Abb. 14-15; Hölbl, 2014: s. 205, Abb. 7-9, dipnot 79-82). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1559, no. 1816-1823; Gercke vd., 1996: s. 58, no. 44.8; Webb, 2016: ss. 65-66, no. 94-98, pl. 10, 6-12).

Beyaz taç

Yukarı Mısır'ın kraliyet gücünü temsil eden formdur (Petrie, 1914: s. 17, no. 48 şek. 4). Sadece özel bir önemi olduğu zaman, 26. Hanedan zamanında görülür. Kartaca'dan (Vercoutter, 1945: s. 267, fig. 7) bir örnek olmasına rağmen, Mısır dışında yaygın olarak bulunmaz (Webb, 2016: s. 67).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1591, no. 2288; Webb, 2016: s. 67, no. 100, pl. 11, 2).

Harpokrates

Çocuk Horus.

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 2399, no. 4418)

Hathor

Mısır gök tanrısı. Tanrıçanın adının anlamı “Horus’un evi”den gelmektedir (Lurker, 2004: s. 75).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: s. 320, no. 45, fig. 62)

Heh

Çentikli yapraklarıyla “uzun yılları” belirtmek üzere iki palmiye dalı tutan diz çökmüş figürdür. Aynı zamanda, ruhun yeraltı dünyasına yolculuğu sırasında ölümler kitabındaki koruyucu pozunda tasvir edilen, yaygın kullanım görmüş bir figürdür (Webb, 2016: s. 74).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 304-306, no. 4, fig. 40; Skon-Jedele, 1994: s. 2011, no. 3060). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1559, no. 1824; Webb, 2016: s. 74, no. 123-124, pl. 12, 9-10).

Min

Skon Jedele, Mısır etkili Yunan kontekslerinden geldiğini önermektedir (1994: s. 1462). Ancak, Webb, bunun Stergioglides tarafından yayınlanmadığından ve dolayısıyla Hilmi Paşa Koleksiyonu'ndan gelmediğini önermektedir (Webb, 2016: s. 72).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1559, no. 1825; Webb, 2016: s. 72, no. 117, pl. 12, 3).

Mut

Tanrıçanın cesaret simgesi olarak kullanılır. Benzer bir figür başka bir yerde bulunmuştur (Hölbl, 2014: s. 186).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 186, Abb. 6).

Nefertum

Nefertum popüleritesini Memphis'teki "Sekhmet'in oğlu" ve Ptah ile üçlü gruba borçludur (Petrie, 1914: s.38, no. 175 pl. 30, 46; Andrews, 1994: ss. 18-21). Akdeniz'de MÖ 8. yüzyılın sonlarında ve 7. yüzyılın başlarında görülür. Atef tacının giyilmesi, firavun peruğu, rituel sakalı, eteği (schenti) ile frontal duruşu ve destek sütunu ile betimlenir (Webb, 2016: s. 71). Doğu Ege'de yoğun olarak bulunması ve Yunanlıların Memphis tanrı/tanrıçalarını ve çocuk tanrısı Nefertum'u yoğun olarak tercih etmesi Nil Deltasının ve Memphis'in Akdenizli denizciler tarafından kontrol edildiğini düşündürür (Hölbl, 2014: s. 186).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2401-2413, no. 4420-4441; Hölbl, 2005: s. 115, Abb. 8). **Kamiro:** (Heuzey, 1923: ss. 209-210, no. 3; Jacopi, 1932/1933: ss. 302-303, no. 1; s. 305, fig. 38, sol ve soldan ikinci; s. 304, no. 2, fig. 38, en sağdaki; s. 320, no. 43, s. 319, fig. 61; ss. 320-321, no. 48, s. 321, fig. 64; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, no. B231, pl. 29; Skon-Jedele, 1994: ss. 2002-2007, no. 3040-3053). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 339, no. 1207-1211, pl. 53; Skon-Jedele, 1994: ss. 2213-2216, no. 3551-3612). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 345, Abb. 13; Hölbl, 2014: s. 186, Abb. 5). **Samos:** (Webb, 2016: s. 72, no. 114, pl. 11, 14).

Ptah

Daha önce bahsettiğimiz Ptah, Memphis'teki hanedanlığın tanrısı olan Ptah'ın koruyucu formudur. Formun dış yüzeyi, asası ve ellerinin duruşu ile Mısır kökenlidir (Petrie, 1909: no. 177 pl. 31; Webb, 2016: s. 68).

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Erythrai:** (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 14; Hölbl, 2005: s. 116, Abb. 11; Hölbl, 2007: s. 458, no. 2a-b, taf. 58) **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 304-308, no. 5-6, 10, fig. 39, 41-42; ss. 320-321, no. 48, fig. 64; Skon-Jedele, 1994: ss. 2007-2011, no. 3054-3059). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 339-340, no. 1214-1215; Skon-Jedele, 1994: ss. 2216-2220, no. 3613-3628). **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 186, dipnot 67, 71). **Samos:** (Webb, 2016: s. 68, no. 104)

Ptah-Sokar-Osiris

Ptah, Sokar ve Osiris adlı tanrıların birleşik formu olan bir çeşit cenaze töreni tanrısıdır.

Doğu Ege örnekleri için, bkznz. **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: ss. 340-342, no. 1216-1226)

Sau

Mısır'ın içinde ve dışında büyük öneme sahip olan Sau, tohumu temsil eden koruyucu/nazarlık formudur. Doğum ve toprak ile ilişkili bu nazarlıklar esas olarak kadının doğurganlığıyla ilgilidir. Batı Akdeniz'de yoğun olarak ele geçmektedir (Hölbl, 1986: ss. 135-137). Miletos örnekleri, MÖ 6. yüzyıla tarihlenen seramikler

ile birlikte bulunmuştur (Hölbl, 1999: ss. 357-358). Akdeniz’de Fenike-Pön ve Levant’da iyi bir şekilde belgelenen bir formdur (Hölbl, 2014: ss. 187-188).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Erthyrai**: (Hölbl, 2014: s. 188, dipnot 97). **Rhodos**: (Jacopi, 1932/33: s. 314, no. 27; s. 316, fig. 55; Skon-Jedele, 1994: no. 4530). **Miletos**: (Hölbl, 1999: s. 357, Abb. 17; Hölbl, 2014: s. 187, abb. 11).

Sekhmet Aegis

Sekhmet, Memphis'te ibadet edilen aslan başlı tanrıça, Nefertum'un annesi ve Ptah'ın eşi olan Memphis üçlüsünden biridir (Petrie, 1914: s. 41, fig. 45, no. 194. pl. 35, 46; Webb, 2016: ss. 72-73).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Skon-Jedele, 1994: ss. 2449- 2453, no. 4488-4493). **Kamiro**s: (Jacopi, 1932/1933: s. 302-303, no. 1, fig. 38, sağdan ikinci; s. 319-321, no. 44, 46, fig. 61, 63, soldan ikinci; fig. 64, orta sıra, orta sağ ve sol; Skon-Jedele, 1994: ss. 2016-2018, no. 3070-3074; Hölbl, 2005: s. 115, Abb. 7) **Khios**: (Boardman, 1967: s. 241, no. 579; Brown, 1974: s. 15, no. 27; Skon-Jedele, 1994: s. 1057, no. 1441) **Lindos**: (Blinkenberg, 1931: s. 339, no. 1212-1213, pl.53; Skon-Jedele, 1994: ss. 2221-2222, no. 3633-3641). **Samos**: (Webb, 2016: s. 73, no. 118, pl. 12, 4)

Tapınak Şeklinde Figür (Uraeus – Shrine)

Tapınak şeklindeki figür, Mısır tapınak koruyucularının bir benzeridir. Nil Deltası dışında Levant, Miletos, Rhodos, Aegina, Kartaca ve Malta adasında ele geçmiştir (Hölbl, 2014: s. 189)

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos**: (Skon-Jedele, 1994: ss. 2485-2486, no. 4554-4555). **Miletos**: (Hölbl, 2014: s. 189). **Samos**: (Webb, 2016: s. 68, no. 102, pl. 11, 4)

Taurt

Taurt, doğurganlık, doğum ve hamileliğin ana tanrıçasıdır. İnsan gibi yürür şekilde tasvir edilen su aygırı figürü, eski Mısır tanrısı Taurt’u (Teoris, Thoëris, Ta-uret) temsil eder (Petrie, 1914: s. 47, no. 236-237, pl. 40; Lurker, 2004: s. 186; Hölbl, 2014: s. 187; Webb, 2016: s. 68).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: no. 4479). **Miletos:** (Hölbl, 2014: s. 187, dipnot 74) **Samos:** (Webb, 2016: s. 68, no. 103)

Ushabti

Ölü bedeninin yerine geçecek şekilde, gönüllü çalışacakları yeraltı dünyasında ölü bedenlere eşlik etmek için çok sayıda yapırlar. Akdeniz dünyasında Ushabti'nin buluntuları farklı tiptedir. Wallert, İber yarımadasında bulunan Ushabti'leri listeler (1978, ss. 242-245) ve Mısır'daki kraliyet dışı mezarlardan çalındıklarını ileri sürer. Ama Webb, bunların daha sonraki dönemlere ait olduğunu önerir. Arkaik dönemde Yunanistan'a ithal edilen diğer Ushabti'ler çok daha küçüktür (Pendlebury, 1930: s. 49; Webb, 1978: s. 118, no. 766; Boardman, 1999: s. 189, no. 105; s. 128, fig. 150; Webb, 2016: s. 72).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1561, no. 1826-1827; Webb, 2016: s. 64, no. 93, fig. 8, pl. 10, 4-5: s. 72, no. 115-116, pl. 12, 1-2).

Wedjat/Udjat Gözü

Kelime anlamı 'korumak' olan form, Horus'un gözü olarak da bilinir (Dajani, 1962: s. 69; Andrews, 1994: ss. 43-44). Form; kaş, göz küresi ve gözbebeği, spiral ve göz küresinden aşağıya doğru dikey çıkıntılardan oluşmaktadır (Webb, 2016: s. 71; Bulut, 2018: s. 132). Doğu Ege örnekleri yoğun olarak, Arkaik kontekslerden ele geçmiştir (Hölbl, 1986: s. 142-153; Hölbl, 1999: s. 357). Miletos örnekleri Mısır kökenlidir. Mısır, Kıbrıs ve Fenike-Pön bölgesinde yoğun olarak kullanılan bu figürin, Orta Yunanistan'da çok az görülür. Ege adalarında karşımıza çıkan figür, Doğu Ege kıyı şeridinde sadece Miletos ve Pedasa'da ele geçmiştir (Hölbl, 2014: ss. 189-190; Bulut, 2018: s. 132, no. 24, fig. 4).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Khios:** (Boardman, 1967: s. 241, no. 580, pl. 95; Brown, 1974: s. 16, no. 28; Skon-Jedele, 1994: s. 1061, no. 1447). **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2472-2474, no. 4521-4528). **Kamiro:** (Jacopi, 1931: s. 319, no. 43, fig. 355; Jacopi, 1932/33: ss. 318-320, no. 39, 44, fig. 61; Webb, 1978: s. 138, fig. b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2047-2048, no. 3133-3138; Webb, 2016: s. 71, dipnot 436; Hölbl, 2005: s. 115, Abb. 9). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: s. 368, no. 1358-1361, pl. 59; Skon-Jedele, 1994: s. 2242, no. 3707-3708). **Miletos:** (Hölbl, 1999: s. 357, abb. 19; Hölbl, 2007: s. 458, dipnot 88; Hölbl, 2014: ss. 189-190, dipnot 111-

113). **Pedasa:** (Bulut, 2018: s. 132, no. 24, fig. 4). **Samos:** (Skon-Jedele, 1994: s. 1577, no. 1900; Webb, 2016: s. 71, no. 113, pl. 11, no.13).

Skarabeler

Mısır kökenli objenin, arka yüzünde kutsal böceğin oval gövdesi, düz yüzde ise çeşitli betimler ve hiyeroglif yazılar yer alır. Doğu Ege'nin farklı mezar konteksleri ve kutsal alanlarında yoğun olarak buluntu verir. MÖ 7.-6. yüzyıl arasında Ege, İtalya ve Batı Fenike kıyılarında çeşitli formlarda ele geçmiştir. Naukratis'de Petrie dönemi kazılarında açığa çıkarılan, MÖ 600-580/70 (Petrie, 1886: s. 5, no. 36-38) tarih aralığında aktif olan skarabe fabrikasının üretimleri geniş bir coğrafyaya dağılmıştır. Doğu Ege örneklerinin çoğunluğunun Naukratis kökenli olduğu düşünülmektedir (Lamb, 1934/35: s. 155; Webb, 1978: s. 9; Boardman, 1988: ss. 126-129; Hölbl, 2005: ss. 114-117). Buradaki üretimin büyük bir çoğunluğunu skarabeler oluşturmaktadır. Üretimde Yunan etkisi geç dönemde görülse de, büyük çoğunluk Mısır etkilidir. Üretimin dörtte biri taş eserlerdir, fayans eserler ağırlıklı olarak Mısır mavisidir (Masson, 2013b: 1-40). Webb, önceleri Levant ve Naukratis olarak düşünülen, Pithekussai'daki çocuk ve bebek mezarlarından gelen buluntulara dikkat çeker ve Yakın Doğu'da Al Mina'dan gelen buluntular üzerinden köken konusunda önerilerde bulunur (1996: ss. 599-610). Samos Heraion buluntuları üzerinden güncel tarihleme önerilerinde bulunmuştur (Webb, 2016: ss. 95-96).

Doğu Ege örnekleri için, bkzn. **Ephesos:** (Hölbl, 1978: s. 11-13; Hölbl, 2008: ss. 213-214, Abb. 188-191). **Ialysos:** (Skon-Jedele, 1994: ss. 2496-2573, no. 4574-4781 “Mühürler, Skarabeler ve Skaraboidler”, içlerinden steatit olabileceği öneriler örnekler de vardır). **Kamiro:** (Jacopi, 1932/1933: ss. 321-322, no. 1-18, fig. 66; Skon-Jedele, 1994: ss. 2072-2093, no. 3202-3264). **Khios:** (Lamb, 1934/35: s. 155; Skon-Jedele, 1994: ss. 1063-1065, no. 1453-1457+). **Knidos/Emecik:** (Berges, 2006: s. 185, kat. 814, taf. 117, 1-2). **Lindos:** (Blinkenberg, 1931: no. 1366, 1370-1413, 1415-1559; Skon-Jedele, 1994: ss. 2249-2309, no. 3796-4095; Hölbl, 2005: s. 116, abb. 15). **Miletos:** (Hölbl, 1999: ss. 347-355, abb. 3-11a-d; Hölbl, 2005: s. 116, abb. 14; Hölbl, 2005: ss. 190-192, abb. 16-18). **Samos:** (Diehl, 1965: ss. 841-42, no. 97-98, fig. 13-16; Freyer-Schauenburg, 1966: no. 31, pl. 34, a-b; Brown, 1972: ss. 98-100, no. 149-151; Skon-Jedele, 1994: ss. 1591-1597, no. 2289-2297; s. 1631, no.

2721; Gercke vd., 1996: ss. 62-63, no. 45.18-23; Webb, 2016: ss. 95-98, no. 160-166, pl. 16, 1-12).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ: ARKAİK DÖNEM DOĞU EGE'DE FAYANS GELİŞİMİ VE BULUNTU MERKEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arkaik dönemde Doğu Ege veya Mısır Nil Deltası'nda üretildiği düşünülen ve literatüre “Arkaik Yunan Fayansı” olarak geçen fayans koruyucular, nazarlıklar ve çeşitli kaplar Mısır etkilidir. Bu üretimlerin Doğu Ege'de hem Yunan kültürüne hem de Mısır-Yunan ilişkilerine katkısı önemlidir. Fayans buluntular çoğunlukla kutsal alanlarda ve mezarlarda ölü hediyesi olarak ele geçmiştir. Buluntu durumu ve yayınlanan tüm çalışmalar sonucunda üretim yeri olarak, Naukratis ve Rhodos önerilmektedir (Webb, 1978: ss. 6-10; Hölbl, 2005: s. 117; Hölbl, 2014: ss. 193-195; Webb, 2016: ss. 10-15). Son yıllarda yapılan çalışmalar sonrasında, bir İon kenti Miletos veya Ephesos'un üretim yeri olabileceği önerilir (Hölbl, 1999, ss. 370-371, dipnot 158, 160; Hölbl, 2008: s. 211; Bulut, 2018: ss. 129-130).

Doğu Ege'de, MÖ 8. ve 6. yüzyıl arasında Mısır ve Yunan kültürü arasındaki ilişkiler en üst seviyeye ulaşmıştır. Özellikle kutsal alanlardan ele geçen Mısır kültür unsurları bunu kanıtlamaktadır (Blinkenberg, 1931; James, 1962; Hölbl, 1979; Hölbl, 2014). Saite döneminde (MÖ 664 – 525), Mısır-Yunan ilişkileri ile daha da yoğunluk kazanmış (Pendlebury, 1930: s. xix; Cook, 1937: ss. 227-237; Boardman, 1958: s. 4; Herodotos, II, 154), Akdeniz'in tüm kıyı ve iç kesimlerine yayılmıştır. Perakhora ve Samos bu dönem için yoğun fayans buluntu veren merkezlerdir. MÖ 8-7. yüzyıllarda Perakhora'daki fayans sunularda dikkate değer bir artış görülmektedir. Fenike kökenli tüccarlar, Lindos Athena Tapınağı'ndan daha fazla fayans buluntuyu, Perakhora Hera Tapınağı'na getirmişlerdir (Kilian-Dirlmeier, 1985, ss. 225-230). Samos Heraion'dan gelen ve MÖ 7. yüzyılın başlarına tarihlenen çok sayıda Mısır etkili bronz koruyucu/nazarlık ve hayvan figürinleri çalışma kapsamımız açısından önemlidir (Jantzen, 1972: ss. 5-37; Shipley, 1987; Bianchi, 1990). Mısır kökenli Bastet, Hathor ve İsis-Horus gibi tanrıça ve kadın figürinleri, Hera için getirilmiş gibi görünmektedir. Doğu Ege buluntuları dikkate alındığında ise, en çok sayıda ele geçen doğan figürinlerinin Samos Heraion'daki sayısı, Rhodos'da ele geçen toplam sayıdan fazladır (**Tab. 1**). Bu da bize tanrıça Hera ve doğan figürini arasında bir bağlantı olabileceğini düşündürür. Yine de, henüz yayınlanmış Miletos buluntuları ve

mevcut tüm Rhodos örnekleri Doğu Ege için hatırı sayılır seviyededir (Webb, 1978; Hölbl, 2014).

Konumuz kapsamındaki MÖ 7. yüzyıl fayans endüstrisinin önemli bir bölümünü oluşturan bu vazo ve nazarlıkların hiçbiri bu tarihten daha erkene gidiyor gibi görünmemektedir (Walter ve Vierneisel, 1959). Webb, bu tarihi MÖ 650-525 arasına indirgemiş ve üç evre içerisinde incelemiştir (1978 ve 2016). Kendisinin önerdiği üç evre, buluntuları detaylandırma ve kullanım amaçlarını saptamak için önemlidir (Webb, 1978: ss. 6-10); (Webb, 2016: ss. 10-15). Naukratis skarabe fabrikasının MÖ 600-580/570 yılları arasında üretim yapmış olması, Naukratis Aphrodite Tapınağı'nın inşa tarihinin MÖ 620 yılları olması (Möller, 2000: ss. 101-104) ve Miletos Zeytintepe'deki bothrosun tarihinin MÖ 610 yılına kadar gitmesi fayans buluntular için net bir kronoloji oluşturmamızı sağlar (Hölbl, 2014). Webb, tarafından detaylı olarak incelenen buluntulardan, özellikle I. (MÖ 700-630) ve II. Evredeki (MÖ 630-570) yüz yıllık süreçte yoğun bir şekilde gelişmiş, Doğu Ege'de belirli bir sayıya ulaşmıştır. III. Evre de (MÖ 570-525) ise, Yunan formları ve Mısır etkisiyle en verimli dönemine ulaşmıştır. MÖ 525'de, Mısır'daki Pers hakimiyetiyle birlikte popülerliğini kaybetmiş ve üretimi azalmıştır.

Fayansın kullanım amacı ve anlamını değerlendirdiğimizde, hem figürlerin temsil ettiği tanrı/tanrıçalardan hem de renklerinden kaynaklanan güçlü manevi bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Tezin başında da belirttiğimiz gibi, ele geçen buluntuların çoğunluğu tanrıçalara (Hera, Athena, Artemis, Aphrodite, Demeter ve Aphaia) ait kutsal alanlardan ve kadın ve bebeklere ait mezarlardan yoğun olarak ele geçmiştir (**Tab. 3c**). Fayansın bu kullanım alanının, kadının doğurganlığı ve bebeklerin korunmasına yönelik olduğu görülmektedir. Tanrıçaların yanısıra Knidos'ta Apollon Tapınağı'na adanan fayans figürinler de vardır (Berges, 2006). Ancak, Samos Heriaon'da ele geçen altıyüze yakın buluntu, Perakhora Hera kutsal alanında ele geçen üçyüzün üzerindeki skarabe, Lindos Athena Tapınağı'nda ele geçen üçyüzün üzerinde skarabe ve Miletos Aphrodite Tapınağı'ndan ele geçen yüzlerce nazarlık ve skarabe (**Tab. 3b**), kullanım amacı önerisini desteklemektedir, (Huber, 2003; Hölbl, 2014; Webb, 2016). Yine aynı şeklide, mezar buluntularında da kadın ve çocuk mezarlarından ele geçmektedir (**Tab. 2**).

I. Evre

MÖ. 700-630 yıllarına tarihlenen ilk evre üretimleri tümü kazıma figürlü sahnelerle bezenmiş, kozmetik ve yağ kabı olarak tasarlanmış çift hazneli kaplar, pyksisler, alabastronlar ve oval aryballoslardan oluşmaktadır. (Webb, 1978: ss. 6-10; Webb, 2016: ss. 10-15). İlk örneklerde, Mısır'dan farklı olarak Doğu Ege'de sarı rengin kullanımı daha fazladır. Bu gruptaki örneklerin hamuru perdahlanmış, orta sertliktedir. Kaliteli, düz, pürüzlü bir yapısı vardır. Gövde ve çekirdek rengi birbirine yakındır, sır mavi-yeşil tonlarındadır. Detaylar siyah-kahverengi sır ile belirtilmiştir (Webb, 1978: s. 9).

I. Evre'nin en çok dikkat çeken vazo formu çift hazneli kaplar Mısır inançlarından etkilenmiştir, ancak maymun, sakallı erkek ve bebeklerini sırtında taşıyan annelerin tanımlanması ve belirli bir kalıba oturtulması hala sorunludur. Araştırmalar, Suriye, Fenike veya Kıbrıs gibi çevre kültürlerden etkilenme olasılığına dikkat çeker (Hölbl, 1978; Webb, 2016). Yukarıda çeşitli figürinler içinde incelediğimiz oturmuş aslanların da Girit ve Yunan kültürlerinden etkilendiği önerilir (Hölbl, 1978, s. 1-6; Webb, 2016: s. 11).

Kazıma bezemeli kaplar ise, Yunan form repertuarından etkilenmiş ancak bezeme unsurları karmaşık bir şekilde Mısır etkilidir. Mısır kültüründe önemli bir yere sahip olan ve erken dönemlerden beri kullanılan Yeni Yıl Şişeleri ise tamamen Mısır etkilidir. Bu grupta, net bir şekilde Yunan etkisi gösteren bir bezemeye sahip form ele geçmemiştir (Hölbl, 2014; Webb, 2016).

I. Evre içerisinde yer alan ve çağdaşı Ephesos'da yer alan seramik formlarla da karşılaştırıldığında muhtemelen İonia bölgesi üretimi olduğu düşünülen, büyük olasılıkla kült seramonilerinde kullanılan makara tutamaklı sığ kâseler, fayans teknolojisinin yerel ihtiyaca uyarlanmış olduğuna işaret eder (Hölbl, 2008; Bulut, 2018).

II. Evre

MÖ 630-570 yıllarına tarihlenebilen koruyucu/nazarlık, insan ve hayvan formlu figürinlerden oluşur. Buluntu yoğunluğunun en çok olduğu evredir (**Tab. 3a**). Bu döneme ait örneklerin, Rhodos, Kıbrıs ve özellikle Naukratis'te üretildiği

düşünülmektedir (Webb, 1978: ss. 5-10; Hermary, 1991: s. 176; Masson, 2013; Webb, 2016: ss. 10-15).

Hayvan ve insan figürinleri üzerindeki sır, gövde rengini belirtmek için kullanılmış, yine detaylarda siyah-kahverengi tercih edilmiştir. Formlar, Mısır tanrılarının tanımlanabilir koruyucularından/nazarlıklarından, Mısır portre heykellerinden ve Greko-Kıbrıs etkili plastik eserlerden etkilenmiştir. İnsan figürinlerinin çeşitliliği kullanım amaçları hakkında soru işaretleri oluşturmaktadır. Her figürin için farklı bir tanımlama gerektirmektedir. Tez kapsamında ana başlık olarak, İnsan figürinleri (Siyah ve Beyaz Lekeli Grup), Müzik aleti çalan figürinler ve adak/sunu figürinleri şeklinde detaylandırılmıştır. Doğan figürinleri doğrudan Mısır ithali olarak görünürken, çeşitli diğer formlar hem Mısır hem Yunan etkisindedir (Webb, 1978: s. 9; Webb, 2016: ss. 11-12).

Çoğunluğunun Naukratis kökenli olduğunu bildiğimiz koruyucu/nazarlık ve skarabeler bu evreye aittir. Naukratis skarabe fabrikası bu dönem için önemli bir üretim merkezidir. Miletos'da ele geçen farklı sır ve hamur yapısına ait örnekler, Rhodos'da bir üretim merkezini işaret etse de net bir yorum yoktur. Ancak Rhodos ve Miletos'da ele geçen buluntuların yoğunluğu öneriyi güçlendirmektedir (Hölbl, 2008; 2014; Webb, 2016).

Bu bölüme ait insan figürinlerinin Yunan kültüründeki kurosların gelişimine katkı sağlayıp sağlamadığı yönündeki tartışmalar devam etmektedir (Höckmann, 2005; Webb, 2016).

III. Evre

MÖ 570-530 yılları arasına tarihlenir. Mısır ve Doğu Ege etkilerinin sergilendiği ve Aşağı ve Delta Mısır'da üretimin devam ettiği düşünülmektedir. Evrenin, Mısır'ın Persler tarafından istilası ile birlikte son bulduğu kabul edilir (Webb, 1978: ss. 6-10; Webb, 2016: ss. 10-15).

Bu evredeki örneklerde, farklı renkler ve daha sert bir çekirdek söz konusudur. Farklı lokasyonlarda yapılmalarından dolayı çeşitli renklere sahip olduğu düşünülür. Bu evrenin buluntuları geniş bir dağılım göstermektedir. Evre'nin önemli vazo formları küresel ve figürlü aryballosların; ağız, boyun ve kulpları bağımsız olarak yapılmış ve sonradan eklenmiştir (Webb, 1978: s. 9).

Bu evredeki aryballos formu, Yunan kültürünün bir parçasıdır. Ancak buradaki fayans aryballoslar Yunan aryballoslarına benzedi, bezeme şemaları açısından tamamen Mısır etkilidirler. MÖ 600'den önceye ait fayans aryballos örneğinin olmaması dikkat çeker. Ancak, her iki kültürün aslan aryballos, Akheloos başı (doğu etkili) ve yüzen çıplak genç kız şeklindeki merhem kaşıkları gibi örneklerle birbirlerinden etkilenecek farklı figürler ortaya çıkardığı söylemek gerekir.

Sonuç olarak; Arkaik Yunan fayansı, Doğu Ege'de Mısır ve Yunan kültürünün etkileşimini destekler. Manevi değeri ve taşıdığı anlam bakımından fayansın Yunan kültürüne katkısı değerlidir. Yoğun bir şekilde üretilen boncuk ve koruyucu/nazarlık figürinleriyle ortaya çıkan fayans, Mısır kültür unsurları ve Yunan kültür unsurlarıyla etkileşimiyle gelişmiştir. Bu süreçte çağdaş seramik vazolarıyla etkileşimi ve Yunan heykeline katkısı yadsınamaz.

1.2.15. Doğu Ege Fayans Buluntu Merkezleri

Doğu Ege’de fayans buluntuların ele geçtiği ana merkezler Rhodos, Samos ve Miletos’dur. Buluntu çeşitliliğine baktığımızda benzer formlara sahiptirler. En yoğun buluntu Kamiros ve diğer Rhodos şehirlerinden gelmektedir. Bu da Rhodos’un bir üretim merkezi olma olasılığını güçlendirmektedir. Miletos buluntularının tamamı yayınlandığında sıralamanın değişeceği göz ardı edilmemelidir. Diğer önemli buluntu merkezleri, Ephesos, Erythrai, Khios, Knidos ve Smyrna’dır.

Antandros

Antik kentteki fayans buluntular Melis nekropolünden ve MÖ 7. sonu 6. yüzyıl başına tarihlenen bebek mezarından ele geçmiştir (Polat vd., 2005: s. 96).

Pitane (Çandarlı)

İnsan yüzlü, kirpi gövdeli bir figür ele geçmiştir, muhtemelen Naukratis’den ithal edildiği düşünülür (Hölbl, 1989: s. 39).

Phokaia

MÖ. 6 yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenen mezarda, fayans buluntular ele geçmiştir (Özyiğit, 2000: ss. 1-14).

Khios

Antik kaynaklardan ve modern araştırmalardan Khios’un Naukratis ile olan yoğun ilişkileri olduğu, hatta Naukratis’in kuruluşunda önemli bir payı olduğu düşünülür (Roebuck, 1950; Boardman ve Vaphopoulou-Richardson, 1986). Burada bulunan fayans buluntular Naukratis kökenli ya da Mısır ithalidir ve MÖ 630-550 yılları arasına tarihlenmektedir (Skon-Jedele, 1994: ss. 984-1068).

Pendlebury’in yaptığı çalışmalarda ele geçen buluntular, Geometrik döneme tarihlenir (Pendlebury, 1930: s. 101). Skon-Jedele bu buluntuları Arkaik döneme tarihler (Skon-Jedele, 1994: ss. 1015-1016). Bölgede, Lamb’ın kazı çalışmalarından elde edilen ve MÖ. 650-580 yıllarına tarihlenen, ‘M’ isimli Arkaik depozitten gelen fayans buluntular vardır. Lamb, tüm figürinlerin az çok Naukratis’e paralel olduğunu belirtmiştir (1934/1935: ss. 155-156). Genel olarak Khios’da MÖ 7. yüzyıl sonrasına ait fayans buluntuların daha ince ve zayıf olması, doğal olarak farklı bir üretim yeri

işaret etmektedir (Boardman, 1964: ss. 126-128; Boardman, 1967: ss. 240-242; Webb, 1978: ss. 81-92; Skon-Jedele, 1994: ss. 1022-1023).

Smyrna

Smyrna, Ephesos ve Erythrai gibi merkezlerde, Mısır etkili, Naukratis ve Rhodos'dan ithal edildiği düşünülen buluntular söz konusudur. Athena Tapınağı buluntuları MÖ 7. yüzyılın ilk yarısından 6. yüzyılın ilk yarısına kadar takip edilir (ILN 28.2.1953. 328, Fig. 1; Akurgal, 1983: s. 104; Hölbl, 1985: ss. 39-40; Hölbl, 1989: s. 39).

Kos

Buradaki çalışmalar L. Morricone, tarafından 1936-1946 yıllarında yoğunluk kazanmıştır. Marmaroto nekropolünden ve Demeter Kutsal Alanı'ndan henüz Arkaik döneme ait Mısır etkili ürün ele geçmemiştir. Geometrik döneme ait Mısırlı objeler daha çok çocuk ve varlıklı ailelerin mezarlarında ele geçmiştir (Skon-Jedele, 1994: ss. 1955-1975).

Klazomenai

Klazomenai, İonia için önemli bir merkezdir. Burada şimdiye kadar elimize geçen en önemli fayans örnek, MÖ 620-610 yıllarına tarihlenen kremasyon mezar içerisinde yer alan matara tutamaklı sığ kase, küresel aryballos ve Akpınar nekropolünden çeşitli kontekslerde ele geçen fayans boncuk parçalarıdır (Bakır vd., 1999: s. 49; Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450). Klazomenai, Pedasa, Miletos ve Ephesos'da ele geçen kaseler İonia'da üretim merkezi olma ihtimalini güçlendirmektedir.

Erythrai

Erythrai ile ilgili tek kaynağımız Gültekin'in 1968 yılında yaptığı çalışmadır. Onun dışındaki buluntular Akurgal, Hölbl ve Webb'in çalışmalarında karşımıza çıkmaktadır. Erythrai Athena Tapınağı MÖ 7. yüzyılından 6. yüzyılın sonuna kadar I. ve II. Evre için önemli buluntular vermektedir. Erythrai'de Naukratis ve Rhodos kökenli buluntu ağırlıktadır (Akurgal, 1967, s. 169; Gültekin, 1968; Webb, 1978; Akurgal, 1979, s. 8; Hölbl, 1985: ss. 38-39; Hölbl, 1989: s. 38; Hölbl, 2007: ss. 455-458).

Ephesos

Arkaik Ephesos Artemision, fayans buluntular veren önemli bir merkezdir. Buluntular, I. ve II. Evre için, MÖ 7. yüzyılın ilk yarısından 6. yüzyılın başına kadar takip edilir (Hogarth, 1908; Hölbl, 1978: ss. 1-15; Hölbl, 1985: ss. 38-39; Hölbl, 1989: s. 39). İonia bölgesi için, yerel pişmiş toprak örneklerine benzer, fayans matara tutamaklı sığ kaselerin üretim yeri olarak önerilmektedir (Hölbl, 1999, ss. 370-371, dipnot 158, 160; Hölbl, 2008: s. 211; Bulut, 2018: ss. 129-130). Ephesos, Naukratis ve Rhodos kökenli buluntu konusunda zengindir (Hölbl, 1993: ss. 227-253; Bammer ve Muss, 1996: ss. 84-86; Hölbl, 2007: ss. 452-455; Hölbl, 2008: ss. 209-221).

Samos

Samos Heraion'da bulunan Mısır kökenli fayans objeler, Mısır ve Yunan etkisine sahiptir (Webb, 2016, s. 49). Arkaik dönemde, Samos ve Mısır arasında güçlü ve doğrudan bağlantılar olduğuna dair kanıtlar vardır (Boardman, 1964; Jantzen, 1972: ss. 5-46; Davis, 1981: ss. 61-81; Shipley, 1987; Skon-Jedele, 1994: ss. 1407-1428; Ebbinghaus, 2006: ss. 187-229; Kyrieleis, 2009: ss. 139-143). Buluntuların çoğu, Saite tipi merhem kapları, koruyucular/nazarlıklar ve figürinlere karşılık gelir. Mısır etkili objelerin MÖ 8 - 6. yüzyıl arasındaki dağılımı ile ilgili tartışmalar vardır, ancak Samos için bu dönemde iyi bir ithalatçı ya da Rhodos'dan sonra yerel bir üretim merkezi olarak görülebilmektedir (Webb, 2016).

MÖ. 7 - 6. yüzyıla tarihlenen, ağırlıklı olarak I. ve II. Evre'ye ait, doğan figürinlerinin çoğunluğu oluşturduğu buluntular dikkat çekmektedir (Jantzen, 1972: ss. 5-46; Skon-Jedele, 1994: ss. 1428-1445; Webb, 2016). Erken fayans vazoların çoğu Rhodos'a atfedilen tipler olsa da, diğer parçalar kesinlikle Naukratis'e işaret eder (Webb, 1978: ss. 97-107; Skon-Jedele, 1994: s. 1447; Webb, 2016). Samos'da yapılan çalışmalarda, bir grup fayans alabastronu Diehl yayınlamıştır (1965), diğer fayans objeler detaylı olarak ilk kez Webb tarafından yayınlanmıştır (1978), daha sonra Skon-Jedele tarafından eklemeler yapılmıştır (Skon-Jedele, 1994). En son olarak da Webb, Samos Heraion buluntuları içinde detaylı çalışmaları yayınlamıştır (2016).

Buluntu çeşitliliğine baktığımızda Rhodos ile birlikte tüm evrelere ait figür ve vazolardan ele geçmiştir. Ancak doğan/şahin figürlerinin diğer figürlere oranla daha fazla sayıda olması dikkat çekicidir. Tüm bu objelerin ticaret dışında, Hera'ya

adanmış olması söz konusudur. Hera ile özdeş Mısır tanrıçası “Mut”’a ait objelerle de bu varsayım güçlenmektedir (Bochlau, 1898; Skon-Jedele, 1994: s. 1454).

Miletos

Son çalışmalara kadar MÖ 8. yüzyıldan önceye tarihlenen Mısır ile ilgili parçalar yokken, Miletos’da ele geçen ve MÖ 9. - 8. yüzyıllara tarihlen kazıma ve kabartma bezemeli iki parça (Hölbl, 1999: s. 363, abb. 27-28) Doğu Yunan fayans endüstrisinin gelişiminde başlangıç aşaması hakkında yorum yapmamızı güçlendirmektedir. Bu parçaların tarihlenmesi ve karşılaştırılması için dönemin Mısır kökenli benzer örnekleri vardır (Rieftstahl, 1968: s. 60, no. 58). Miletos Zeytintepe Aphrodite kutsal alanı, Arkaik dönem için MÖ 690-680 yılları itibariyle buluntu vermekte ve 6. yüzyılın sonuna kadar izlenebilmektedir. Burada 2008 yılındaki çalışmalardaki bothrosdan gelen buluntular bizim için değerlidir. Bothrostan gelen MÖ 680-630 yılları arasına tarihlenen Korinth seramik buluntuları da yer alır (Hölbl, 1999: s. 345; Hölbl, 2007: ss. 455-458; Hölbl, 2014: ss. 184-194). Bothrosun MÖ 630 tarihi öncesine gitmemesi bize Naukratis dışında farklı bir ithalat ya da üretim merkezi olduğunu göstermektedir.

Pedasa

Halikarnasos Yarımadası’ndaki Leleg kentlerinden biri olan Pedasa Athena Kutsal Alanı, MÖ 7. – 6. yüzyıllara ait adak sunuları olan belli başlı vazolar, koruyucular ve boncuk örnekleri vermektedir (Bulut, 2018: s. 121).

Mısır etkili olduğu düşünülen Leopar Benekli Grup’a ait oturur pozisyonda çift hazneli kaplara ait parçalar, pyksis, Yeni Yıl Şişesi, koruyucular/nazarlıklar ve kolye boncukları tanrıçaya adandığı düşünülen buluntu çeşitleridir. Bu kült gereçleri arasında bulunan makara tutamaklı bir grup sığ kâse, formuyla diğer buluntulardan ayrılır ve İonia’da üretim olduğunu gösteren Miletos, Klazomenai ve Ephesos buluntularından (Hölbl, 1987; Hölbl, 2008: s. 211) sonra farklı bir buluntu yeri göstermektedir (Bulut, 2018: ss. 121-143). Kutsal alanda ele geçen Naukratis üretimi unik skarabe, bir yüzündeki yaygın hayvan mücadelesi olmakla birlikte, diğer yüzündeki Pigme-turna kuşlarının mücadelesinin yer aldığı bilinen tek örnektir (Bulut, 2018: s. 134, kat. no. 25, fig. 4).

Knidos

Knidos/Emecik Apollon Kutsal alanı MÖ 7. - 6. yüzyıllar arasına tarihlenen buluntulara sahiptir. Rhodos ile ticari ilişkileri ve Naukratis'in kuruluşunda pay sahibi olması konumu açısından önemlidir. Burada bulunan buluntular üslup ve bezeme açısından Doğu Ege örnekleriyle benzerdir. Doğan figürinlerinin çokluğu ve buluntuların II. Evre'ye tarihlenmesi dikkat çekicidir (Berges, 2006).

Rhodos

Rhodos adası, jeopolitik konumundan dolayı, Akdeniz'de tüm yönlerden gelen kültürel bağlantılarla Miken döneminden beri önemli bir merkez olmuştur. Adanın gelişmesinde Fenike etkisi yüksektir (Coldstream, 1982: s. 269). Geç Bronz Çağ'a ait Gelidonya batığında Mısır tipi skarabeler olduğunu biliyoruz (Bass vd., 1967: ss. 44-51). Rhodos, geç Geometrik dönemde güçlü seramik üretimi yapabiliyordu, Kıbrıs imitasyon üretimleri, kokulu yağ kapları, ilk aşama minyatür fayans vazolar için gösterilecek kaplara benzer üretimler, ilgilendiğimiz fayans üretiminin biçimlendirilmesindeki katkılarını teyit eder (Webb, 1978: s. 5; Hölbl, 1987: s. 120; Hölbl, 2005: ss. 114-132; Skon-Jedele, 1994: ss. 1976-2493). Yapılan tüm çalışmalarda Rhodos'ta fayans üretildiği düşünülmektedir, bunu kanıtı olarak Bimson ve Freestone materyalin detaylı analizini yapmıştır (1987: ss. 127-132).

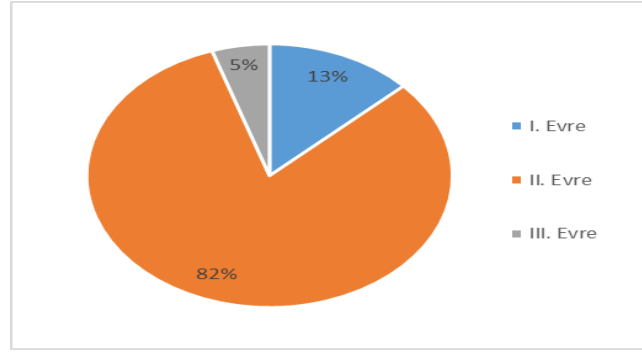
Rhodos'daki Kamiros, Lindos, Ialysos ve Vroulia ana buluntu merkezleridir. En yoğun buluntu Kamiros'dan gelmektedir. Kamiros, Ialysos ve Vroulia da nekropol buluntularıda dikkat çekmektedir. Buluntuların tüm adaya yayılmış olması, tek bir merkezin üretim merkezi olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır, ancak Rhodos'un üretim merkezi olması, elde edilen fayans buluntuların yarıdan fazlasının burada ele geçmesi (**Tab. 3**) üzerinden değerlendirilmektedir (Blinkenberg, 1931: s. 336-391; Webb, 1978: ss. 62-63; Skon-Jedele, 1994: ss. 2645-2693). Kamiros'da bulunan eserlerin çoğunlu nekropol ve akropoldeki Athena Tapınağı adak depozitinden gelen ve Salzmänn ve Biliotti tarafından yayınlanan, Rhodos Müzesi, British Museum ve Louvre'da yer alan eserlerden oluşmaktadır (Skon-Jedele, 1994: ss. 1980-1982). Lindos buluntuları tyran Kleoboulos'un inşa programıyla yeniden planlanan Athena Lindia Tapınağı'ndaki terasın Arkaik dolgu depozitinden gelir (Blinkenberg, 1931; Skon-Jedele, 1994: ss. 1982-1983). Ialysos buluntularının bir kısmı nekropolden

gelmektedir, ancak büyük çoğunluk Akropoldeki Athena Ialysia Tapınağı'nın kalıntıları içerisinde gelmektedir (Skon-Jedele, 1994: ss. 1983-1984). Rhodos, skarabe açısından da zengin bir bölgedir. Mısır etkili ve Perakhora-Rhodos Grubu (Skon-Jedele, 1994: s. 1979), Hallmark A-B grubu (Blinkenberg, 1931; Skon-Jedele, 1994: s. 1979) olarak, çeşitli başlıklar altında incelenmektedir.

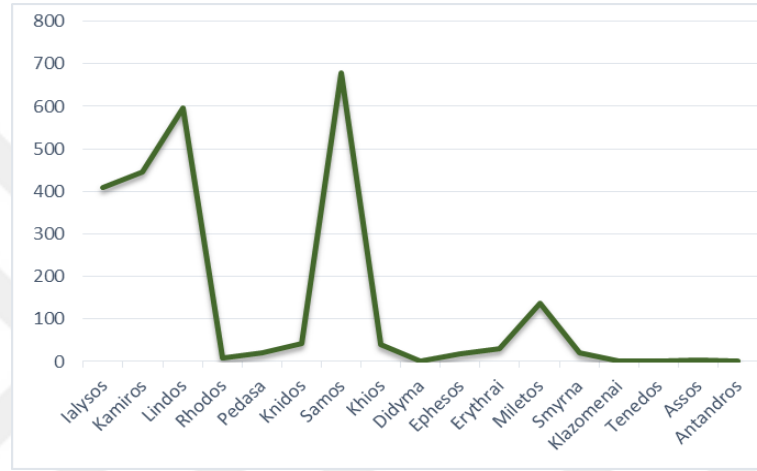
Doğu Ege fayans buluntu merkezlerine genel olarak bakıldığında buluntuların ağırlık olarak kutsal alan ve kısmen nekropollerde yer aldığı görülmektedir (**Tab. 3c**). Yerleşim alanlarında çok fazla buluntu ele geçmemiştir. Rhodos adası en çok buluntu veren merkezdir, Samos ve Miletos onu izlemektedir (**Tab. 3b**). Merkezlerindeki genel buluntu çeşitliliğini değerlendirdiğimizde, tüm vazo ve figürin çeşitlerinin az ya da çok tüm merkezlerde ele geçtiği gözlemlenmektedir. En çok buluntu ele geçen II. Evrede koruyucu/nazarlık ve skarabeler en çok ele geçen örneklerdir. Samos'daki insan ve hayvan figürinlerinin yoğunluğu dikkat çekerken, Rhodos'da koruyucu/nazarlık ve skarabeler sayıca daha fazladır (**Tab. 1**). Yukarıda bahsettiğimiz gibi I. ve II. Evre en çok buluntu veren dönemdir, III. Evre'ye ait buluntu sayısı azdır (**Tab. 3a**). Son olarak, tanrıçalara ait kutsal alanlara baktığımızda ele geçen buluntuların çok büyük çoğunluğu bu merkezlerden gelmektedir (**Tab.2**).

Arkaik Dönem Fayans Buluntu Merkezleri																
Evre	Bölgesel Dağılım	Karia ve Rhodos Peraisi					İonia							Aiol		Troas
		Ialyos	Kamirios	Lindos	Rhodos	Pedasa	Knidos	Samos	Khios	Didyma	Ephesos	Erythrai	Miletos	Smyrna	Klazomenai	
I. Evre	Çift Hazneli Kaplar	7	43	8	1	7	1	54	1	2	7	8	13	3		
	Kazıma Bezemeli Alçak Kabartma Kaplar	17	64	12	4	10	1	28			2	1	19	1	1	1
	Çeşitli Figürin ve Vazolar	1	4					1								
II. Evre	Koruyucu/Nazarlık ve Skarabe	279	116	367		1	1	62	7		1	2	48			
	Hayvan Figürinleri	25	68	41	2	1	14	295	9		4	6	33	4		1
	İnsan Figürinleri	31	54	65			12	112	10		2	7	12	6		
	*Siyah ve Beyaz Lekeli Grup	12	34	16			3	30	7		2	5	8	3		
	*Adak/Sunu Pozisyonundaki Figürinler	1	5	17			1	21						1		
III. Evre	*Müzik Aleti Çalan Figürinler	18	15	32			8	61	3			2	4	2		
	Küresel Aryballoslar	11	25	29	1	1		5	3						1	1
	Figürlü Aryballoslar	7	17	9			1	9	1						2	1

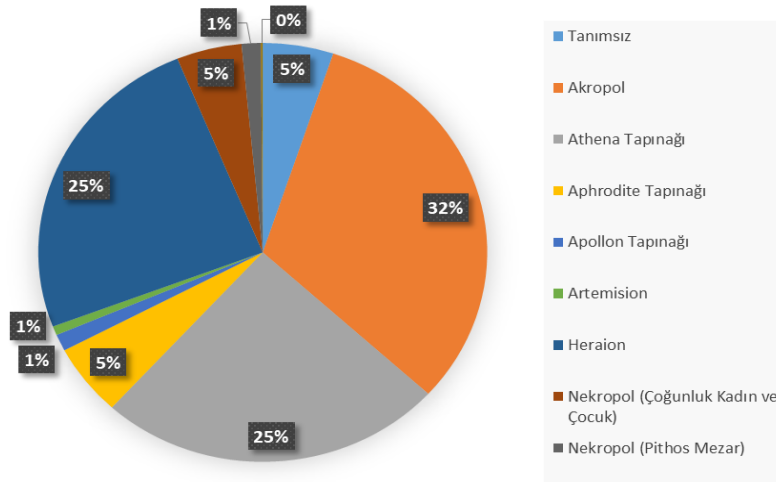
Tablo. 1 - Doğu Ege Fayans buluntuların metin içindeki tanımlamalarına göre dağılımı (Blinkenberg, 1931; Jacopi, 1931: 1932: 1934; Gültrekin, 1968; Bischof, 1992; Skon-Jedele, 1994; Berges, 2006; Polat, vd., 2010; Hölbl, 1999: 2014; Webb, 1978: 2016; Bulut, 2018).

Tab. 3a – Buluntu Evrelerine Göre Yoğunluklar

Tab. 3b – Buluntu Merkezlerine Göre Adetsel Yoğunluklar

Tab. 3c – Buluntu Yerlerine Göre Yoğunluklar (Blinkenberg, 1931; Jacopi, 1931: 1932: 1934; Gültekin, 1968; Bishop, 1992; Skon-Jedele, 1994; Berges, 2006; Polat, vd., 2010; Hölbl, 1999: 2014; Webb, 1978: 2016; Bulut, 2018).

KAYNAKÇA

- Akurgal, E. (1950). Bayraklı Kazısı Ön Rapor. *Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, VIII (1-2), (ss. 1-97), Ankara.
- Akurgal, E. (1983). *Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Andrews, C. (1994). *Amulets of Ancient Egypt*. Austin: University of Texas Press.
- Angenot, V. (2014). Semiotics and Hermeneutics. In M. K. Hartwing (Ed), *A Companion to Ancient Egyptian Art*, (pp. 98-119), Oxford: John Wiley & Sons Ltd.
- Ataçeri, E., & Argavan, S. (1961). Bozcaada ortaokul sahasında yapılan kazı hakkında ön rapor. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 11-2, 19-20.
- Bakır, G., Ersoy, Y., Hürmüzlü, B., Aytaçlar, N. & Hasdağlı, İ. (1999). *1999 Yılı Kazı Çalışmaları - 21. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2. Cilt, ss. 47-56, Ankara.
- Bammer, A., & Muss, U. (1996). *Das Artemision von Ephesos (das Weltwunder Ioniens in archaischer und klassischer Zeit)*. Antike Welt.
- Bammer, A. (2001). Kosmologische Aspekte der Artemisionfunde. In U. Muss (Ed.), *Der Kosmos der Artemis von Ephesos* (pp. 11-26). Wien: Österr. Arch. Inst. Wien.
- Barnett, R. D. (1975). *A catalogue of the Nimrud ivories with other examples of the ancient Near Eastern ivories in the British Museum*. London: British Museum publ.
- Barnett, R. D. (1982). *Ancient ivories in the Middle East (Vol. 14)*. Institute of Archaeology, Hebrew University of Jerusalem.
- Bass, G. F., Throckmorton, P., Taylor, J. D. P., Hennessy, J., Shulman, A. R., & Buchholz, H.-G. (1967). Cape Gelidonya: a bronze age shipwreck. *Transactions of the American Philosophical Society*, 57(8), 1-177.
- Beazley, J. D. (1927). Aryballos. *The Annual of the British School at Athens*, 29, 187-215.

- Beck, H. C., & Brunton, G. (1928). Report on Qau and Badari Beads. *Qau and Badari, II* (G. Brunton).
- Beck, H. C. (1934). Glass before 1500 B.C. *Ancient Egypt and The East, Part I-II*, 69-83.
- Berges, D. (2006). *Knidos : Beiträge zur Geschichte der archaischen Stadt*. Mainz am Rhein: Von Zabern.
- Bianchi, R. S. (1998). Symbols and Meanings. In F. D. Friedman (Ed.), *Gifts of the Nile: Ancient Egyptian Faience* (ss. 22-31). London: Thames and Hudson.
- Bimson, M., & Freestone, I. C. (1987). *Early Vitreous Materials* (Vol. British Museum Occasional Papers). London: British Museum.
- Bischof, D. (1992). Ein Fayence-Hippalektryon aus Assos. *Antiquitas. Reihe 3, Abhandlungen zur Vor- und Frühgeschichte, zur klassischen und provinzial-römischen Archäologie und zur Geschichte des Altertums*. ss.17-26.
- von Bissing, F. W. (1912). Der Anteil der Ägyptischen Kunst am Kunstleben der Völker. *München: Verlag der KB Akademie der Wissenschaften in Kommission des G. Franz'schen Verlags* (J. Roth).
- von Bissing, F. W. (1933). Karthago und Seine Griechischen und italischen beziehungen (Vol. VII-anno 1993-XI). *Firenze: Tipografia Classica*.
- von Bissing, F. W. (1941). *Zeit und Herkunft der in Cerveteri gefundenen Gefäße aus ägyptischer Fayence und glasiertem Ton* (Vol. 2). München: Verlag der Bayerischen Akademie der Wissenschaften.
- Blinkenberg, C. (1931). *Lindos I. Fouilles de l'acropole 1902-1914. Les petits objects*. Berlin.
- Boardman, J. (1958). A Greek Vase from Egypt. *The Journal of Hellenic Studies*, 78, 4-12.
- Boardman, J. (1964). *The Greeks Overseas*: Penguin Books Harmondsworth.
- Boardman, J. (1967). *Excavations in Chios, 1952-1955: Greek Emporio* (Vol. 6). London: British School of Archaeology.

- Boardman, J. (1980). *The Greeks Overseas: Their Early Colonies and Trade*. London: Thames and Hudson.
- Boardman, J. (2001). *Greek Gems and Finger Rings: Early Bronze to Late Classical*. Thames & Hudson.
- Boardman, J., & Vaphopoulou-Richardson, C. (1986). *Chios: a conference at the Homereion in Chios 1984*. Paper presented at the Chios: a conference at the Homereion in Chios 1984, New York.
- Boehlau, J. (1898). *Aus ionischen und italischen nekropolen: ausgrabungen und untersuchungen zur geschichte der nachmykenischen griechi schen kunst*. Leipzig: BG Teubner.
- Bothmer, B. V. (1960). *Egyptian Sculpture of The Late Period, 700 B.C. to A.D. 100* (18 October 1960 to 9 January 1961 ed.). New York: Brooklyn Museum.
- Bourogiannis, G. (2013). Who hides behind the pots? A reassessment of the Phoenician presence in Early Iron Age Cos and Rhodes. *Ancient Near Eastern Studies*, 50, 139-189.
- Böhlau, J. (1900). Glasiertes Thongefäß aus Samos *Jahreshefte Des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien* (Vol. 3, pp. 210-213). Wien.
- Brock, J. K. (1957). *Fortetsa; Early Greek Tombs Near Knossos*. Cambridge: The Syndics of The Cambridge University Press.
- Brown, R. B. (1974). *A provisional catalogue of and commentary on Egyptian and Egyptianizing artifacts found on Greek sites*: University Microfilms.
- Budde, L., & Nicholls, R. V. (1964). *A Catalogue of the Greek and Roman Sculpture in the Fitzwilliam Museum: Cambridge*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Bulté, J. (1991). *Talismans égyptiens d'heureuse maternité*. Paris: Editions du Centre national de la recherche scientifique.
- Bulut, H. (2018). Pedasa Athena Kutsal Alanı Arkaik Dönem Fayans Adak Sunuları. *TUBA-AR*, 22(1), 119-143.

- Burton, W. (1912). Ancient Egyptian Ceramics. *Journal of the Royal Society of Arts*, Vol. 60 (No. 3102), pp. 594-602.
- Caubet, A., & Lagarce, E. (1972). Vases en faïence de Chypre. *Report of the Department of Antiquities Cyprus*, 1972, 113-128.
- Coldstream, J. N. (1969). The Phoenicians of Ialysos. *Bulletin of the Institute of Classical Studies* (16), 1-8.
- Coldstream, J. N. (1982). *Greeks and Phoenicians in the Aegean*: Zabern.
- Cook, R. M. (1937). Amasis and the Greeks in Egypt. *The Journal of Hellenic Studies*, 57, 227-237.
- Cook, R. M. (1960). *Greek painted pottery*. London: Methuen.
- Curtis, C. D. (1919). The Bernardini Tomb. *Memoirs of the American academy in Rome*, 9-90.
- Dajani, A. K. (1962). Some of the Industries of the Middle Bronze Period. *Annual of the Department of Antiquities of Jordan*, 6 (7), 55-75.
- Davis, W. M. (1981). Egypt, Samos, and the archaic style in Greek sculpture. *The Journal of Egyptian Archaeology*, 67(1), 61-81.
- Domaneanțu, C. (1988). Archaic Greek faïence import in the Black Sea area, *Dacia NS* 32, 1-2, pp. 21-25.
- Diehl, E. (1965). Fragmente aus Samos II. *Archäologischer Anzeiger*, 823-850.
- Ducat, J. (1966). *Les vases plastiques rhodiens archaïques en terre cuite* (Vol. 209). Paris: E. de Boccard.
- Ebbinghaus, S. (2006). Begegnungen mit Ägypten und Vorderasien im archaischen Heraheiligtum von Samos. *Stranieri e non cittadini nei santuari greci. Atti del convegno internazionale*, 187-229.
- Evans, A. (1921). *The Palace of Minos at Knossos* (Vol. I). London: The University of Oxford.
- Fairbanks, A., & Museum of Fine Arts, Boston. (1928). Catalogue of Greek and Etruscan vases: I.

- Faltings, D. V. (2014/2015). Von Fröschen und Kröten. *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Abteilung Kairo*, 70-71, 121-137.
- Ferron, J. (1966). Les relations de Carthage avec l'Étrurie. *Latomus*, 25(Fasc. 4), 689-709.
- Fossing, P. (1940). *Glass Vessels before Glass-blowing*. Ejnar Munksgaard, Copenhagen.
- Foster, K. P. (1979). *Aegean Faience of the Bronze Age*. New Haven: Yale University Press.
- Freyer-Schauenburg, B. (1966). *Elfenbeine aus dem samischen Heraion : Figürliches, Gefässe u. Siegel*. Cram, de Gruyter u. Co., Hamburg.
- Friedman, F. D. (1998a). Faience: The Brilliance of Eternity. In F. D. Friedman (Ed.), *Gifts of the Nile: Ancient Egyptian Faience*, London: Thames and Hudson, 15-21.
- Friedman, F. D. (1998b). *Gifts of the Nile: Ancient Egyptian Faience*. London: Thames and Hudson.
- Furtwängler, A. E. (1980). Heraion von Samos: Grabungen im Südtemenos 1977. I. *Schicht-und Baubefund, Keramik Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung*, 95, 149-224.
- Gardner, E. A. (1888). *Naukratis* (Vol. 6): Egypt Exploration Fund.
- Gercke, P., & Löwe, W. (1996). *Samos: Die Kasseler Grabung 1894 in der Nekropole der archaischen Stadt von Johannes Boehlau und Edward Habich* (No. 24). Staatliche Museen.
- Gill, D. W. (1990). Recent acquisitions by the Fitzwilliam Museum, Cambridge, 1971–1989. *The Journal of Hellenic Studies*, 110, 290-294.
- von Graeve, V. (2009). 2007-2008 Milet Çalışmaları. 31. Kazı Sonuçları Toplantısı, 4. Cilt, ss. 135-158, Denizli.
- von Graeve, V. (2012). 2011 Yılı Milet Çalışmaları. 34. Kazı Sonuçları Toplantısı, 2. Cilt, ss. 161-172, Çorum.

- Gültekin, H. (1968). Erythae kazısında bulunan fayans figürinler. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 17-2, 101-116.
- Hadzisteliou-Price, T. (1969). The Type of the Crouching Child and the 'Temple Boys'. *The Annual of the British School at Athens*, 64, 95-111.
- Harden, D. B. (1957). Glass and Glazes. In T. I. Williams, C. Singer, E. J. Holmyard & A. R. Hall (Eds.), *A History Of Technology II. The Mediterranean Civilizations and the Middle Ages c. 700 B.C. to c. A.D. 1500* (Vol. 2, pp. 311-346). Oxford: The Clarendon Press.
- Hartwig, M. K. (2014). *A Companion to Ancient Egyptian Art*. Oxford: John Wiley & Sons Ltd.
- Hayes, W. C. (1959). *The Hyksos Period and the New Kingdom (1675–1080 BC)* (Vol. Part II). New York: Metropolitan Museum of Art.
- Hencken, H. O. N., Felbermeyer, J., College., P. A. F. O. H., American School of Prehistoric Research, P., & Foundation., N. S. (1968). *Tarquinius, Villanovans, and early Etruscans* (Vol. Bulletin, No. 23): The Peabody Museum.
- Herodotos. (2011). Tarih (M. Ökmen, Trans.) (Vol. VII. Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Hermay, A. (1991). Sculptures Chypro-İoniennes du Musee de l'Hermitage a Leningrad. *Report of the Department of Antiquities in Cyprus*, 173-178.
- Herrmann, G., Coffey, H., & Laidlaw, S. (2004). The Published Ivories from Fort Shalmaneser, Nimrud-A Scanned Archive of Photographs. *British School of Archaeology in Iraq*.
- Herter, K. (1965). *Hedgehogs*: Phoenix House.
- Heuzey, L. O. A. (1923). *Catalogue Des Figurines Antiques de Terre Cuite : Figurines Orientales et Figurines des îles Asiatiques*. Paris: Musées Nationaux.
- Higgins, R. A. (1954). *Catalogue of the terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities* (Vol. I). London: British Museum.

- Higgins, R. A. (1959). *Catalogue of the terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities* (Vol. II). London: British Museum.
- Hill, D. K. (1976). An early Greek faience alabastron. *American Journal of Archaeology*, 80(4), 420-423.
- Hoffman, G. L. (1997). *Imports and Immigrants: Near Eastern Contacts with Iron Age Crete*. University of Michigan Press.
- Hogarth, D. G. (1908). *Excavations at Ephesus: The Archaic Artemisia* (Vol. 1). London: British Museum.
- Höckmann, U. (2005). Der archaische griechische Kouros und sein Verhältnis zur ägyptischen Statue. *Ägypten, Griechenland Rom. Abwehr und Berührung*, Frankfurt, 1, 74-82.
- Hölbl, G. (1978). *Zeugnisse Ägyptischer Religionsvorstellungen für Ephesus* (Vol. 73). Leiden: Brill Archive.
- Hölbl, G. (1979). *Beziehungen der Ägyptischen Kultur zu Altitalien: Textteil* (Vol. I-II). Leiden: Brill Archive.
- Hölbl, G. (1983a). *Ägyptischer Einfluss in der griechischen Kleinkunst. Jahreshefte Des Oesterrische Archäologische Institut in Wien*. (Vol. 54, pp. 1-17). Wien: Rudolf M. Rohrer Verlag.
- Hölbl, G. (1983b). *Die Aegyptiaca des griechischen, italischen und westphönikischen Raumes aus der Zeit des Pharao Bocchoris (718/17-712 v. Chr.)*. Universität. 1-20.
- Hölbl, G. (1985). Aegyptiaca aus vorhellenistischen Fundzusammenhängen in Bereich der Türkischen Mittelmeerküste. *Lebendige altertumswissenschaft Festgabe zur Vollendung des 70. Lebensjahres von Hermann Vetters dargebracht von Freunden, Schülern und Kollegen*. Verlag Adolf Holzhausens. 38-43.
- Hölbl, G. (1986). *Ägyptisches Kulturgut im Phönikischen und Punischen Sardinien* (Vol. I-II). Leiden: Brill.

- Hölbl, G. (1987). Typology of form and Material in Classifying Small Aegyptiaca in the Mediterranean during Archaic Times: with Special Reference to Faience Found on Rhodian Sites. In M. Bimson & M. Tite (Eds.), *Early Vitreous Materials* (pp. 115-126). London: British Museum.
- Hölbl, G. (1989). *Wer ist König In Der Endphase Der Ägyptischen Religion?* (Vol. Band III). Hamburg: Sylvia Schoske.
- Hölbl, G. (1993). Archaische Aegyptiaca aus Ephesos, Vorläufige Beobachtungen zu Neufunden aus dem Artemision. *Die epigraphische und altertumskundliche Erforschung Kleinasiens: Hundert Jahre kleinasiatische Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Akten des Symposiums vom 23 bis 25. Oktober 1990*(G. Dobesch / G. Rehrenböck), 227-253.
- Hölbl, G. (1999). Funde aus Milet VIII. Die Aegyptiaca vom Aphroditetempel auf dem Zeytintepe. *Archäologischer Anzeiger* (3), 345-371.
- Hölbl, G. (2005). Ägyptisches Kulturgut in der griechischen Welt im frühen ersten Jahrtausend vor Christus (10.–6. Jahrhundert v. Chr.). *Ägypten Griechenland Rom. Abwehr und Berührung (Städelsches Kunstinstitut und Städtische Galerie, 26. November 2005-26. Februar 2006)*, 114-132.
- Hölbl, G. (2007). Ionien und Ägypten in archaischer Zeit. In Cobet, J., & Deutsches Archäologisches Institut. Frühes Ionien: Eine Bestandsaufnahme ; Panionion-Symposion Güzelçamlı, 26. September - 1. Oktober 1999 (pp. 447-461). Mainz am Rhein: Von Zabern.
- Hölbl, G. (2008). Ägyptisches Kulturgut im Archaischen Artemision. *Die Archäologie der Ephesischen Artemis. Gestalt und Ritual eines Heiligtums*, 209-221.
- Hölbl, G. (2014). Ägyptisches Kulturgut in Ionien im 7. Jh.v. Chr. Der Beitrag Milets zu einem religionshistorischen Phänomen. (Conference), In Fischer, J., & In Trinkl, E. (Eds.). *Der Beitrag Kleinasiens zur Kultur- und Geistesgeschichte der Griechisch-Römischen Antike: Akten des internationalen Kolloquiums, Wien, 3.-5. November 2010.* (pp. 181 – 209). Wien: Österreichische Akademie Der Wissenschaften.

- Hölbl, G. (2017). *Aegyptiaca aus Al Mina und Tarsos im Verbande des nordsyrisch-südostanatolischen Raumes*. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Huber, S., Chenal-Velarde, I., & Studer, J. (2003). *Eretria : fouilles et recherches*. 14. Gollion - Griechenland: Infolio - Schweizerische Archäologische Schule.
- Hürmüzlü, Bilge (2003), *Klazomenai Akpınar Nekropolis* (Doktora Tezi), Ege Üniversitesi.
- Immerwahr, S. A. (1989). The pomegranate vase: its origins and continuity. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 58(4), 397-410.
- Isler, H. P. (1970). *Acheloos: eine monographie*: Francke.
- Jacopi, G., & Maiuri, A. (1928). Studi e materiali pubblicati a cura dell'Istituto storico-archeologico di Rodi (*Clara Rhodos: I*). Rodi: Istituto storico-archeologico.
- Jacopi, G. (1929). Scavi nella necropoli di Jalisso, 1924-1928 (*Clara Rhodos, III*). Rodi: Istituto storico-archeologico.
- Jacopi, G. (1931). Esplorazione archeologica di Camiro I. Scavi nelle necropoli Camiresi 1929-1930. *Clara Rhodos, IV*. Rodi: Istituto storico-archeologico.
- Jacopi, G. (1932/1933). Esplorazione archeologica di Camiro-II, Bergamo. *Clara Rhodos, VI/VII*. Rodi: Istituto storico-archeologico.
- Jacopi, G. (1934). *Corpus vasorum antiquorum. Italia. 10*. Roma: Libreria dello Stato.
- James, T. H. G. (1962). The Egyptian-Type Objects. In T. J. Dunbabin (Ed.), *Perachora. The Sanctuaries of Hera Akraia and Limenia. Excavations of the British School of Archaeology at Athens 1930-1933: II. Pottery, Ivories, Scarabs, and Other Objects from the Votive Deposit of Hera Limenia* (Vol. 1962, pp. 461-516). Oxford.

- Jantzen, U. (1972). *Ägyptische und orientalische Bronzen aus dem Heraion von Samos* (Vol. 8): Deutsches Archäologisches Institut, in Kommission R. Habelt.
- Johansen, F. K. (1923). *Les vases sicyoniens*. Paris; Copenhagen: E. Champion; V. Pio.
- Johnston, A. (1975). Rhodian Readings. *The Annual of the British School at Athens*, 70, 145-167.
- Kaczmarczyk, A., & Hedges, R. E. M. (1983). *Ancient Egyptian Faience: An Analytical Survey of Egyptian Faience From Predynastic to Roman Times*. Warminster: Aris & Phillips.
- Karageorghis, V., & Peltenburg, E. J. (1970). A Faience Alabastron from Cyprus. *Archaeology*, 23 (3), 217-220.
- Keimer, L. (1947). *Interprétation de quelques passages d'Horapollon, par Louis Keimer*. Le Caire: Impr. de l'Institut français d'archéologie orientale.
- Kilian-Dirlmeier, I. (1985). Fremde Weihungen in griechischen Heiligtümern vom 8. bis zum Beginn des 7. Jahrhunderts v. Chr. *Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz*, 32, 215-254.
- Kingery, D. W., & Vandiver, P. B. (1986). *Ceramic Masterpieces: Art, Structure, and Technology*: Free Press New York.
- Kopcke, G. (1968). Heraion von Samos : die Kampagnen 1961/1965 im Südtemenos (8.-6. Jahrhundert). *Athenische Mittheilungen, Band 83*. 250-314
- Kukahn, E. (1936). *Der griechische Helm: Teil I. Frühgeschichte. Teil II. Formgeschichte des korinthischen Helmes*: Bauer.
- Kyrieleis, H. (1978). Ausgrabungen im Heraion von Samos 1977. *Archäologischer Anzeiger*, 385-396.
- Kyrieleis, H. (1996). *Der grosse Kuros von Samos* (Vol. 10): Rudolf Habelt.
- Kyrieleis, H. (2009). *Intercultural Commerce and Diplomacy: Near Eastern, Egyptian and Cypriote Artefacts from the Heraion of Samos*. Paper presented at the Cyprus and the EastAegean: Intercultural Contacts from 3000 to 500

- BC; An International Archaeological Symposium Held at Pythagoreion, Samos, October 17th–18th 2008. 139-143.
- Lagarce, E., & Leclant, J. (1976). Vase Plastique En Faïence, KIT. 1747: une fiole pour eau de jouvence. In G. Clerc, V. Karageorghis, E. Lagarce & J. Leclant (Eds.), *Fouilles de Kition, II. Objects Égyptiens Et Égyptisants* (Vol. 2, pp. 183-289). Cyprus: Republic of Cyprus.
- Lamb, W. (1934/1935). Excavations at Kato Phana in Chios. *Annual of the British School at Athens*, 35, 138-164.
- Lange, K., Hirmer, M., & Lange, K. (1968). *Egypt : architecture, sculpture, painting in three thousand years*. London [England]; New York, N.Y.: Phaidon.
- Laurenzi, L., Arias, P. E., Segre, M., Lojacono, P., & Lojacono, P. (1936). *Clara Rhodos. Vol. VIII. Vol. VIII*. Rodi: Istituto storico-archeologico.
- Layard, A. H. (1853). *Discoveries in the ruins of Nineveh and Babylon*. New York: Harper & Brothers.
- Longpérier, A. d. (1868). *Notice des bronzes antiques exposés dans les galeries du Musée National du Louvre (ancien fonds et Musée Napoléon III)* (Vol. Première partie). Paris: C. de Mourgues.
- Lucas, A. (1926). *Ancient Egyptian Materials* London: Edward Arnold & CO.
- Lucas, A., & Harris, J. R. (1989). *Ancient Egyptian Materials And Industries*. London.
- Lurker, M. (2004). *The Routledge Dictionary of Gods and Goddesses, Devils and Demons*. London: Taylor & Francis e-Library.
- Mallowan, M. E. L. (1947). Excavations at Brak and Chagar Bazar. British Institute for the Study of Iraq, (Vol. 9, pp. 1-259). London.
- Mallowan, M. E. L. (1966). *Nimrud and its Remains*: Dodd, Mead.
- Masson, A. (2013a). The New Year's flasks'. A. Villing, M. Bergeron, G. Bourogiannis, A. Johnston, F. Leclère, A. Masson and R. Thomas, *Naukratis: Greeks in Egypt*. British Museum Online Research Catalogue.

- Masson, A. (2013b). Scarabs, scaraboids and amulets. A. Villing, M. Bergeron, G. Bourogiannis, A. Johnston, F. Leclère, A. Masson and R. Thomas, *Naukratis: Greeks in Egypt. British Museum Online Research Catalogue*, 2019.
- Marangou, L. I. (1969). *Lakonische Elfenbein und Beinschnitzereien*.
- Marinatos, N. (2000). *The goddess and the warrior the naked goddess and mistress of animals in early Greek religion*. London; New York: Routledge.
- Maiuri, J. (1926). Scavi della Missione Archeologica Italiana a Rodi (Parte I e II). In Sammarco (Ed.), *Annuario della Scuola Archeologica di Atene e delle Missioni Italiane in Oriente* (Vol. VI-VII). Bergamo: S. Italiana di Atene. 83-341.
- Maximova, M. I., Pottier, E., & Carsow, M. (1927). *Les vases plastiques dans l'antiquité : (époque archaïque)*. Paris: P. Geuthner.
- McDermott, W. C. (1938). *The Ape in Antiquity* (Vol. 27). Baltimore: The Johns Hopkins Press.
- Mellink, M. J. (1967). Archaeology in Asia Minor. *American journal of archaeology*, 71(2), 155-174. doi: 10.2307/501998
- Mellink, M. J. (1970). Archaeology in Asia Minor. *American journal of archaeology*, 74(2), 157-178. doi: 10.2307/503206
- Mollard-Besques, S., & Musée du, L. (1954). *Catalogue raisonné des figurines et reliefs en terre-cuite grecs, étrusques et romains*. Paris: Réunion des musées nationaux.
- Montelius, O. (1910). La civilisation primitive en Italie depuis l'introduction des métaux II, 1–2: Italie centrale: Stockholm.
- Moorey, P. R. S. (1999). *Ancient Mesopotamian Materials and Industries: The Archaeological Evidence*. Oxford: Clarendon Press.
- Morricone, L. (1978). *Sepolture della Prima Età del Ferro a Coo*” *Annuario*, n. s., 40: 9-427.
- Möller, A. (2000). *Naukratis: trade in archaic Greece*. Oxford University Press on Demand.

- Murray, A. S., Smith, A. H., & Walters, H. B. (1900). *Excavations in Cyprus:(bequest of Miss ET Turner to the British Museum)*: order of the Trustees of the British Museum.
- Nicholson, P. T. (1993). *Egyptian Faience and Glass*. Shire: Shire Publications.
- Nicholson, P. T. (1998). Materials and Technology. In F. D. Friedman (Ed.), *Gift of the Nile Ancient Egyptian Faience* (pp. 50-64). London: Exhibition Catalogue Providence.
- Nicholson, P. T., & Peltenburg, E. (2000). Egyptian Faience. In P. T. Nicholson & I. Shaw (Eds.), *Ancient Egyptian Materials and Technology* (pp. 177-193). Cambridge: Cambridge University Press.
- Özer, B. (2015). *Kutsal Alan Batı Teras Sondajı - Pedasa 2013*. 36. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt, ss.339-360, Ankara.
- Özkan, S. (2007). Ülkemizde Bulunmuş Eski Mısır Eserlerine Göre Anadolu-Mısır İlişkileri. *Tarih İncelemeleri Dizisi. Cilt XXII, Sayı 1, Temmuz*, 77-116, İzmir.
- Özyiğit, Ö. (2000). *1999 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları*. 22. Kazı Sonuçları Toplantısı, 2. Cilt, ss. 1-14, İzmir.
- Panagiotaki, M. (2008). The Technological Development of Aegean Vitreous Materials in the Bronez Age. C. M. Jackson & E. C. Wager (2008). *Vitreous Materials in The Late Bronze Age Aegean, Sheffield Studies in Aegean Archaeology* (Vol. 9, pp. 34-63). London: Oxbow Books.
- Panagiotaki, M., Tite, M., & Maniatis, Y. (2015). *Egyptian Blue in Egypt and Beyond: The Aegean and the Near East*. P. Kousoulis and N. Lazaridis (Eds.) Proceedings of the Tenth International Congress of Egyptologists: University of the Aegean, Rhodes, 22-29 May 2008, (pp. 1769-1790). Leuven – Paris – Bristol, CT: Peeters.
- Payne, H. (1931). *Necrocorinthia: a Study of Corinthian Art in The Archaic Period*. Oxford: McGrath Pub. Co.
- Peck, W. H. (2013). *The Material World of Ancient Egypt*. London: Cambridge University Press.

- Peltenburg, E. (2002). East Mediterranean Faience: Changing Patterns of Production and Exchange at the End of the 2nd Millenium B. C. In E. A. Braun-Holzinger & H. Matthäus (Eds.), *Die nahöstlichen Kulturen und Griechenland an der Wende vom 2. zum 1. Jahrtausend v. Chr.* (Vol. 2, pp. 75-108). Möhnesee.
- Peltenburg, E. J. (1987). Early Faience: Recent Studies, Origins and Relations with Glass. In M. Bimson & M. Tite (Eds.), *Early Vitreous Materials* (pp. 5-30). London: British Museum.
- Pendlebury, J. D. S. (1930). *Aegyptiaca: A Catalogue of Egyptian Objects in the Aegean Area*. Cambridge.
- Perrot, G., Chipiez, C., & Armstrong, W. (1883). *A History of Art in Ancient Egypt* (Vol. 1). London: Library of Alexandria.
- Petrie, F. W. M. (1886). *Naukratis* (Vol. 3). London: Trübner.
- Petrie, F. W. M. (1894). *Flinders. Illahun, Kahun and Gurob*. London: Aris & Phillips Ltd.
- Petrie, F. W. M. (1909). *Memphis I*. London: British School of Archaeology in Egypt.
- Petrie, F. W. M. (1910). *The Arts and Crafts of Ancient Egypt*. Edinburgh, London: T. N. Foulis.
- Petrie, F. W. M. (1914). *Amulets*. London: Constable & Company Ltd.
- Polat, G. ve Polat, Y. (2005). *Antandros 2003-2004 Yılı Kazıları*. 27. Kazı Sonuçları Toplantısı, 2. Cilt, ss. 89-104, Antalya.
- Polat, G., Polat, Y., Yağız, K., Aktaş, R., Acar, E. (2010). *Antandros 2009 Yılı Kazıları*. 32. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt, ss. 98-121, İstanbul.
- Pottier, E. (1897). *Vases antiques du Louvre*: Hachette et cie.
- Pottier, E. (1921). Note sur l'Égypte et la plastique grecque. *Monuments et mémoires de la Fondation Eugène Piot*, 25(1), 391-400.

- Pottier, E. (1922). Note sur l'Egypte et la plastique grecque. *Monuments et mémoires de la Fondation Eugène Piot / publ. par l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres.*, 392-400.
- Quibell, J. E. (1907). *Excavations at Saqqara (1905-1914)*. Le Caire: Impr. de l'Institut français d'archéologie orientale.
- Rathje, A. (1976). A Group of “Phoenician” Faience Anthropomorphic Perfume Flasks. *Levant*, 8 (1), 96-106.
- Reade, J. (1987). Field Observations of Glass and Glazed Materials. In M. Bimson & M. Tite (Eds.), *Early Vitreous Materials* (pp. 31-38). London: British Museum.
- Reisner, G. A. (1923). Excavations at Kerma IV-V. *Harvard African Studies*, 6. Cambridge: Peabody Museum of Harvard University.
- Richter, G. M. A. (1960). *Kouroi : Archaic Greek Youths. A study of the development of the Kouros type in Greek sculpture*. London: Phaidon Press.
- Riefstahl, E. (1968). Ancient Egyptian glass and glazes in the Brooklyn Museum.
- Riefstahl, E. (1972). An Enigmatic Faience Figure. *Miscellanea Wilbouriana*. (Vol. 1, pp. 137-143). Brooklyn : Brooklyn Museum
- Roebuck, C. (1950). The Grain Trade between Greece and Egypt. *Classical Philology*, 45(4), 236-247.
- Roeder, G. (1937). *Ägyptische Bronzwerke*. Glückstadt, New York: J.J. Augustin.
- Salzmann, A. (1875). *Nécropole de Camiros : Journal des fouilles exécutées dans cette nécropole 1858 à 65*. Paris.
- Schäfer, J. (1958). *Elfenbeinspiegelgriffe des zweiten Jahrtausends*: Verlag Gebr. Mann.
- Schiaparelli, E. (1898). *Di Un Vaso Fenicio Rinvenuto in Una Tomba della Necropoli di Tarquinii* (Vol. VIII). Milano.
- Schmidt, G. (1968). *Samos VII. Kyprische Bildwerke aus dem Heraion von Samos*. Bonn: Rudolf Habelt Verlag GmbH.
- Shipley, G. (1987). *A History of Samos, 800-188 BC*. Oxford: Clarendon Press.

- Sieveking, J. (1912). *Erwerbungen der Antiken-Sammlungen Munchens 1910. Archäologischer Anzeiger.*
- Simpson, W. K. (1959). The Vessels with Engraved Designs and the Repoussé Bowl from the Tell Basta Treasure. *American journal of archaeology*, 63(1), 29-45. doi: 10.2307/502106
- Skon-Jedele, N. J. (1994). *Aigyptiaka: A catalogue of Egyptian and Egyptianizing objects excavated from Greek archaeological sites, ca. 1100-525 B. C., with historical commentary.* (Doctorate), University of Pennsylvania, Pennsylvania.
- Snodgrass, A. M. (1999). *Arms and armor of the Greeks.* Baltimore, Md: Johns Hopkins University Press.
- Stampolidis, N., Karetsou, A., & Kanta, A. (1998). *Eastern Mediterranean: Cyprus, Dodecanese, Crete, 16th-6th Cent. B. C. .* Heraklion: University of Crete.
- Stampolidis, N. C. (2003). *Sea Routes... from Sidon Tu Huelva: Interconnections in the Mediterranean; 16th-6th C. BC; [... on the Occasion of the Exhibition Organized in the Framework of the Cultural Olympiad 2001-2004]:* Museum of Cycladic art.
- Stevenson-Smith, W. (1958). *Art and Architecture of Ancient Egypt:* Penguin.
- Stone, J. F. S., & Thomas, L. C. (1956). The Use and Distribution of Faience in the Ancient East and Prehistoric Europe. *Proceedings of the Prehistoric Society*, 22. pp. 37-84.
- Theodoropoulou-Polychroniadis, Z. (2015). *Sounion Revisited: The Sanctuaries of Poseidon and Athena at Sounion in Attica:* Archaeopress.
- Tite, M. S., Bimson, M., & Cowell, M. R. (1987). The Technology of Egyptian Blue. In M. Bimson & I. Freestone (Eds.), *Early vitreous materials* (pp. 39-46). London: British Museum.
- Tite, M. S., & Shortland, A. J. (2008). *Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (Vol. 72). Oxford: Oxford University School of Archaeology.

- Tite, M. S., Shortland, A. J. & Bouquillon, A. (2008a). Glazed Steatite, *Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (Vol. 72). Oxford: Oxford University School of Archaeology, 23-36.
- Tite, M. S., Shortland, A. J. & Vandiver, P. B. (2008b). Raw Materials and Fabrication Methods Used in the Production of Faience. *Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (Vol. 72). Oxford: Oxford University School of Archaeology, 37-55.
- Tite, M. S., Shortland, A. J., Kaczmarczyk, A. & Vandiver, P. B. (2008c). Faience Production in Egypt. *Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (Vol. 72). Oxford: Oxford University School of Archaeology, 57-91.
- Tite, M. S., Shortland, A. J., Maniatis, Y., Panagiotaki, M. & Kaczmarczyk, A. (2008d). Faience Production in the Eastern Mediterranean. *Production Technology of Faience and Related Early Vitreous Materials* (Vol. 72). Oxford: Oxford University School of Archaeology, 111-128.
- Töpfer, S. (2014). The physical activity of parturition in ancient Egypt: textual and epigraphical sources. *Dynamis*, 34(2), 317-335.
- Tuchelt, K. (1971). *Didyma: Bericht über die Arbeiten 1969/70*. Tübingen: Wasmuth.
- Vandier d'Abbadie, J. (1972). *Catalogue des objets de toilette égyptiens*. Paris.
- Vandiver, P. B., & Kingery, D. W. (1987). Manufacture of An Eighteenth Dynasty Egyptian Faience Chalice. In M. S. Tite & M. Bimson (Eds.), *Early Vitreous Materials* (pp. 79-90). London: British Museum.
- Vandiver, P. B. (1998). *A Review and Proposal of New Criteria for Production Technologies of Egyptian Faience*. Bari.
- Vercoutter, J. (1945). *Les objets égyptiens et égyptisants du mobilier funéraire carthaginois*: P. Geuthner.
- Waldstein, C. (1905). *The Argive Heraeum* (Vol. II). Boston: Houghton, Mifflin and Company.

- Wallert, I. (1967). *Der verzierte Löffel seine Formgeschichte und Verwendung im Alten Ägypten (AA 16)*: Wiesbaden.
- Wallis, H. (1898). *Egyptian Ceramic Art: The MacGregor Collection; a Contribution Towards the History of Egyptian Pottery*: Taylor & Francis.
- Walter, H. (1957). Frühe samische Gefäße und ihre Fundlage I. *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung*, S, 72, 35-51.
- Walter, H., & Vierneisel, K. (1959). *Ägyptische und Orientalische Funde Aus Brunnen G und Dem Bothros* (Vol. Band 74). Berlin: Verlag Gebr. Mann.
- Webb, V. E. S. (1980). "Phoenician" Anthropomorphic Flasks: A Reply. *Levant*, 12(1), 77-89.
- Webb, V. E. S. (1978). *Archaic Greek Faience: Miniature Scent Bottles and Related Objects from East Greece, 650-500 B.C.* Warminster: Aris & Phillips.
- Webb, V. E. S. (1996). Faience and Glass. In J. N. Coldstream & H. W. Catling (Eds.), *Knossos North Cemetery - Early Greek Tombs* (Vol. II, pp. 599-610). London: The British School at Athens.
- Webb, V. E. S. 2015a. Archaic mixed style faience vessels. In Villing et al. 2013–19: https://www.britishmuseum.org/pdf/Webb_Faience_vessels_SF_AV.pdf
- Webb, V. E. S. (2015b). Archaic mixed style faience figures. In Villing et al. 2013–19: https://www.britishmuseum.org/pdf/Webb_faience_figures.pdf
- Webb, V. E. S. (2016). *Faience Material from the Samos Heraion Excavations* (Vol. Samos Band 13). Berlin: Reichert Verlag.
- Webb, V. E. S. (2017a). *Faience in Seventh-Century Greece: Egyptianizing 'Bric A Brac' or a Useful Paradigm for Relations with Egypt?* Paper presented at the Interpreting The Seventh Century B. C.: Tradition and Innovation, Oxford.
- Webb, V. (2017b). Three Faience Rosette Discs in the Museo Egizio in Turin: The Early Ramesside Pharaohs in the Eastern Delta, and Their Glittering Palaces. *Rivista del Museo Egizio*, 1 (pp. 1-21).
- Wulff, H. E., Wulff, H. S., & Koch, L. (1968). Egyptian Faience: A Possible Survival in Iran. *Archaeology*, 21(2), 98-107.

Zervos, S. G. (1920). *Rhodes, Capitale du Dodécanèse*. Paris.

KATALOG

Leopar Benekli Vazolar: Kaliteli grup

K. 1, Kamiros (British Museum, no. 60.4-4.75), Fig. 1

Çömelen figürlü çift hazneli kap. Tam - yük. 9.5 cm. Figür, kalkık topukları üzerinde duran alt gövdesi ve dizlerinin üstünde bulunan büyük bir depolama kabı ile diz çökmüş şekildedir. Figürün başında palmet başlığı yer alır. Badem şeklinde ve çıkıntılı gözlere sahiptir. Burun geniştir, yanaklar doludur ve kalın dudaklara sahiptir. Büyük kulaklar başın arka tarafına doğru, normalden biraz daha arkaya doğru yerleştirilmektedir. Koyu kahverengi sırlı peruk, düz kaş boyunca kesilir ve başın üstünden, hafif, konik bir şekilde yükselir, kulakların arkasına düşerek kulakların altından omuz seviyesine ilerler. Peruk, ensede düz bitişe sahiptir. Kollar, ellerin depolama kabının kulplarına dayanması ile dirsekte bükülür. Oval kaideye sahiptir. Kollar, gövdeye ayrı ayrı tutturulmuştur. Figür, sırtında benekli bir hayvan derisi giymiş gibidir. Post sarı sırlıdır ve üzerinde koyu kahverengi sırlı üç dikey benek sırası vardır. Kollardaki koyu renkli kavisli bantlar bileziğe işaret eder. Büyük depolama kabının ağzı açıktır, vazoun ikincil deliği olarak işlev gören açık ağzıyla sırtı sarı sırlı minik bir kurbağa depolama kabının ağız kısmını oluşturur.

Kaynakça: *(Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 232-233, no. 1-3, pl. XXX; Rathje 1976: s. 103, fig. 37; Webb 1978: s. 13, no. 1, pl. I; Skon-Jedele 1994: s. 2160, no. 3389).

K. 2, Miletos (Env. no. Z 94.125.7), Fig. 1

Baş parçası. Palmet başlık ve figürün baş kısmı ele geçmiştir. Yüz hatlarının ve palmet başlığı K. 1 ile benzerliği karşılaştırılabilir.

Kaynakça: *(Hölbl, 1999: ss. 366-367, abb. 35a-b).

Leopar Benekli Vazolar: "Hathor Lüleli" standart grup

K. 3, Ephesos, Fig. 1

Baş ve palmet başlık parçası.

Kaynakça: *(Hogarth, 1908: ss. 207-208, fig. 3, pl. XLIV; Rathje, 1976: s. 102, no. 20; Webb, 1978: s. 15, no. 23).

Karşılaştırma: (Rathje, 1976: s. 102, no. 21-22 ile benzer)

K. 4, Ephesos, (İstanbul Arkeoloji Müzesi, env. no. M 2678), Fig. 1

Oturur pozisyonda figürlü çift hazneli kap. Yük. 7.5 cm, kaide 3.7x2.3 cm. Vazonun bir kısmı kırılmıştır. Restorasyon görmüştür.

Kaynakça: *(Hölbl, 1993: s. 230, no. 2a-b, taf. 18; Hölbl, 2007: s. 459, no. 3a-b, taf. 58; Hölbl, 2008: s. 210, abb. 182).

Karşılaştırma: Cerveteri örneği (Hölbl, 1979: ss. 52-56, taf. 22-23A)

K. 5, Erythrai, Fig. 2

Baş ve omuz parçası. Yük. 4 cm. Parça iyi bir işçiliğe sahip. Yüz kaliteli gruba ait ama saçlar net değil. Ön tarafta Hathor lülesi. Göğüs, belli belirsiz şekillendirilmiştir. Saçtaki sarı sır, küpelerden kalan parçaları işaret edebilir. Sırttaki postun ucunda, omuzlar üzerinde sarı-kahverengi sır.

Kaynakça: (Mellink, 1967: s. 169; *Gültekin, 1968: s. 106, fig. 7; Webb, 1978: s. 15, no. 25).

K. 6, Erythrai, Fig. 2

Baş ve palmye başlık parçası. Saç üzerinde sarı kabartmalar. Kulaklar korunmamıştır.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 105, fig. 1; Webb, 1978, s. 15: no. 26; Hölbl, 1983a: s. 8, abb. 6a-b)

K. 7, Erythrai, Fig. 2

Baş ve palmye başlık parçası. Yük. 3.3 cm.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 106, fig. 4; Webb, 1978: s. 16, no. 27).

K. 8, Erythrai, Fig. 2

Baş ve gövde parçası. Yük. 3.5 cm. Göğüs bölgesi büyük lekelerle işaretlenmiştir.

K. 5 ile benzer bir parçadır.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 106, fig. 6; Webb, 1978: s. 16, no. 28).

K. 9, Erythrai, Fig. 2

Baş parçası. Abartılmış yanaklar ile kulak ve küpelere sahiptir.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 106, fig. 5; Webb, 1978: s. 16, no. 29).

K. 10, Erythrai, Fig. 2

Baş ve üst gövde parçası. Yük. 5.8 cm. Dikkatsizce uygulanmış sır detaylarına sahiptir.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 106, fig. 8; Webb, 1978: s. 16, no. 30).

K. 11, Kamiros, Fig. 2

Oturur pozisyonda figürlü çift hazneli kap. Tam. Yük. 9.5 cm. Sarı palmye taç, omuzlar üzerine düşen post, Hathor lüleli saçlar ve depolama kabı üzerinde kurbağa. Özensiz yapılmıştır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: s. 370, fig. 418-419; Rathje, 1976: s. 102, no. 27; Webb, 1978: ss. 14, no. 7; Skon-Jedele, 1994: s. 2163, no. 3394).

K. 12-13-14, Kamiros, Fig. 2

Baş ve omuz parçaları. Sadece kötü şekillendirilmiş yüzleri olan üç kalitesiz örnek. Göğüs ve omuzlarda siyah-kahverengi leke sırlar.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: s. 52, fig. 33; Rathje, 1976: s. 102, fig. 24-26; Webb, 1978: s. 14, no. 8; Skon-Jedele, 1994: s. 2168, no. 3400-3402).

K. 15, Kamiros, Fig. 2

Oturur pozisyonda figürlü çift hazneli kap. Tam. Yük. 11 cm. Sır, kırık beyaz, kurbağanın üzeri ve palmye başlık yeşildir. Kurbağanın sırtında koyu bir çizgi vardır.

Kaynakça: *(Sieveking, 1912: ss. 129-30, no. 23; von Bissing, 1941: s. 39, dipnot 93; Rathje, 1976: s. 102, fig. 23; Webb, 1978: s. 14, no. 11; Skon-Jedele, 1994: s. 2166, no. 3396).

Karşılaştırma: Kartaca örneği (Ferron, 1966: ss. 689-709, no. 1, pl. XX-XIX; Sulcis, Sardunya adası, çocuk mezarından ele geçen örnek, Hölbl, 1986: s. 399, taf. 2; Tharros, Sardunya adası örneği - Hölbl, 1986: s. 399, taf. 3)

K. 16, Miletos (Env. no. Z 94.270.23 7), Fig. 3

Gövde parçası. İyi korunmamış, sert hamurlu bir örnek. Restorasyon görmüştür.

Kaynakça: *(Hölbl, 1999: ss. 366-367, abb. 33; Hölbl, 2007: s. 459, no. 4, taf. 58).

K. 17, Miletos (Milet Müzesi, no. 3375), Fig. 3

Baş ve üst gövde parçası. Palmet başlık kırılmış. Yüz zarar görmüş ama Hathor lülesi ve form özelliklerinden bu gruba ait olduğu anlaşılmaktadır.

Kaynakça: (Hölbl, 1999: ss. 366-367, abb. 34a-b).

K. 18, Pedasa (PDS310717.KA.GS.II.11), Fig. 3

Oturur pozisyonda figürlü çift hazneli kap parçaları. Kor. yük. 3.9 cm, kor. gen. 2.6 cm. Krem rengi hamurlu, çok açık yeşil sırlıdır. Sır büyük oranda aşınmış. Yüzü ve kulağı kırık. Önde Hathor lülesi, arkada oval bitişe sahip saç, sırt ve göğüs uçlarındaki benekler kahverengi ek renk ile verilmiştir. Önünde tuttuğu kaba ait kurbağa figürü korunmuştur.

Kaynakça: (Bulut, 2018: ss. 136-137, no. 1, fig. 1).

K. 19, Pedasa (PDS.020813.KA.BT.SI.4A), Fig. 3

Baş ve üst gövde parçası. Kor. yük. 3.8 cm, kor. gen. 3.7 cm, kal. 1.8 cm. Krem rengi hamurlu, yüzeyi açık yeşil sırlı. Yuvarlak yüzlü, kalın dudaklı, geniş burunlu olan figür, abartılı bir kulağa sahiptir. Önde Hathor lülesi ve sırtta oval bitişe sahip saç, göğüs uçları ve sırttaki benekler kahverengidir.

Kaynakça: (Özer, 2015: s. 357, res.4a; *Bulut, 2018: ss. 136-137, kat. no. 2, fig. 1).

K. 20, Samos/Heraion, Fig. 3

Oturur pozisyonda figürlü çift hazneli kap. Yük. 10.5 cm. Kurbağa ve palmiye başlık korunmamıştır. Hathor lülesine sahip olan figür, benzer formlarla aynıdır. Sarı sır ile kaplı, siyah benekli hayvan postu seçilmektedir. Kısmen iyi korunmuş bir örnektir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 16, no. 31, pl. I; Skon-Jedele, 1994: s. 1613, no. 2327; *Webb, 2016: s. 31, no. 20, pl. 3, 9-11).

K. 21, Samos/Heraion, Fig. 4

Baş ve üst gövde parçası. Yük. 4.2 cm.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 16, no. 32; Skon-Jedele, 1994: s. 1614, no. 2328; *Webb, 2016: s. 32, no. 23, pl. 3, 3).

K. 22, Samos/Heraion, Fig. 4

Baş, gövdenin üst kısmı ve sol kolun bir parçası.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 16, no. 33, pl. I; Skon-Jedele, 1994: s. 1616, no. 2332; *Webb, 2016: s. 32, no. 22, pl. 3, 1-2).

Leopar Benekli Vazolar: Kısa saç ve sakallı

K. 23, Erythrai, Fig. 4

Baş parçası. Yük. 3.2 cm. Yüz ve form yukarıdaki örneklerle benzer. Saç kısaltmış ve sakal eklenmiştir. Dışa çıkık kulaklar üzerinde yuvarlak küpeler görülmektedir.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 105, fig. 2; Webb, 1978: s. 19, no. 94).

Karşılaştırma: Kartaca örneği (Ferron, 1966: ss. 689-709, no. 2, pl. XIX).

K. 24, Erythrai, Fig. 4

Baş parçası. Yük. 2.7 cm.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 106, fig. 3; Webb, 1978: s. 19, no. 95).

K. 25, Kamiros, Fig. 4

Baş parçası. Yük. 3.2 cm. Büyük kulaklar, etli burun ve dudaklara sahiptir. Kısa sakal kulaklardan itibaren tüm çeneyi sarar.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 314, fig. 51, no. 18; Rathje, 1976: s. 103, no.34; Webb, 1978: s. 19, no. 91; Hölbl, 1983a: s. 9, abb. 9a-b; Skon-Jedele, 1994: ss. 2162-2163, no. 3392).

K. 26, Lindos, Fig. 4

Baş ve üst gövde parçaları korunmuştur. Yük. 5.1 cm. Sakallar, kulaktan kulağa çeneyi dolanan ince bir şekilde betimlenir. Yüz özellikleri geniş ve kabadır. Birbirine çok yakın gözler, geniş üçgen burun, büyük kulaklar ve dolgun yanaklara sahiptir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 364, no. 1333, pl. 58; Rathje, 1976: s. 104, no. 45; Webb, 1978: s. 19, no. 92; Skon-Jedele, 1994: s. 2326, no. 4285).

K. 27, Miletos (Env. no. Z 94.127.2), Fig. 4

Baş ve palmye başlık parçası. Çenesine dolanan sakala sahiptir.

Kaynakça: (Hölbl, 1999: ss. 366-367, abb. 36).

K. 28, Smyrna/Bayraklı, Fig. 4

Oturur vaziyette figürlü çift hazneli kap. Yük. 1.2 cm. Palmye başlık, gövdenin sol tarafı ve kol parçası ve kurbağa korunmamıştır. Büyük kulağa (büyük küpeler?), etli çeneye ve kalın dudaklara sahiptir.

Kaynakça: (ILN, Nov. 19. 1949: s. 775, fig. 3, önden görünüm; *Akurgal, 1950: s. 36, lev. XIII, a; Webb, 1978: s. 19, no. 89).

Leopar Benekli Vazolar: Maymun figürlü

K. 29, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14650), Fig. 5

Baş ve gövde üst parçası. Yük. 4.2 cm. Soluk mavimsi sır. Yüz özellikleri çok net bir şekilde tanımlanmıştır. Ağız hafifçe açılır ve dişleri gösterir; minik gözler çıkıntılı kaşların altına yerleştirilmiş ve kulaktan kulağa çeneyi dolanan tüyler, kesik çizgilerle gösterilmiştir. Başın üstünde palmye başlık için ağız açıklığı vardır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 310, fig. 50, no. 17; Rathje, 1976: s. 104, no. 33; Webb, 1978: s. 20, no. 101; Skon-Jedele, 1994: ss. 2196, no. 3433).

Karşılaştırma: (Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 232-234, no. 4-6, pl. XXX; Cerveteri örneği Hölbl, 1979: ss. 52-56, taf. 23A, 2a-b; Kartaca örneği Ferron, 1966: ss. 689-709, no. 1-3, pl. XXII).

K. 30, Kamiros, Fig. 5

Baş parçası. Yük. 2 cm

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 310, fig. 52, no. 21 bis.; Webb, 1978, s. 20, no. 102; Skon-Jedele, 1994: ss. 2197, no. 3434).

K. 31, Lindos, Fig. 5

Oturur vaziyette maymun figürlü, çift hazneli kap. Yük. 8 cm. Başlık ve önündeki depolama kabı hariç tam. Sır, açık mavi, elinde tuttuğu ‘meyve’ siyah-kahverengi. Yüzü, kulakları, gözleri ve büyük dişlerini gösteren kısmen açık ağzı ince detaylarla dikkatlice işlenmiştir. Hayvanın postu kesik paralel çizgilerle belirtilmiştir. Hayvan, sağ elindeki siyah sırlı, büyük bir meyveyi (?) ağzına doğru götürür.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 363, pl. 58, no. 1330; McDermott, 1938: s. 251, no. 356; Rathje, 1976: s. 104, no. 50; Webb, 1978: ss. 20, no. 103; Skon-Jedele, 1994: s. 2330, no. 4295-4296).

K. 32, Samos, Fig. 5

Tama yakın. Sadece depolama kabının üzerindeki kurbağa ve maymunun kolları korunmamıştır. Yük. 11.7 cm. Model biraz kabadır. Saçlar ve dişler aşınmış. Aşınmadan dolayı sır kaybolmuştur.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 36, no. 57, pl. 4, 7-8).

K. 33, Rhodos (Manchester University Museum II, D18. Finch koleksiyonundan), Fig. 5

Oturur vaziyette maymun figürlü, lotus çiçeği başlıklı, çift hazneli kap. Yük. 11 cm. Tam. Palmiye başlık yerine lotus çiçeği şeklinde açılan, çanak yaprakları ve taç yaprakları ile bezemeli ve kurbağa akıtacaklı depolama kabı yerine, depolama kabının şeklinin çok daha küçük bir versiyonu maymun gövdesi ile birleştirilmiştir. Kabin üzerinde bataklık sahnesi tasvir edilmiştir. Yukarıda, yuvadan yükselen bir su kuşuyla (?) lotus bitkileri olan Nil bataklık sahnesi yer alır. Burada ikinci bir akıtacak yoktur. Sır, yeşilimsi-mavi, ana sahnedeki lotus çiçekleri, vazunun ağzı üzerindeki büyük taç yapraklar ve maymunun gözleri, sarı ve sarı-yeşil yapraklar ağzın üstünde; siyah-kahverengidir.

Kaynakça: *(Webb 1978: s. 21, no. 112)

Leopar Benekli Vazolar: Sırtında bebek ve kucağında hayvan ile oturur vaziyette insan figürini

K. 34, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14647), Fig. 5

İki parça; a) gövdenin üst kısmı. Dolgun göğüsler ve kollar. b) Dağ keçisi. Kaliteli titiz şekillendirilmiştir. Sır, ana renkler yeşil-mavi, boynuz ve keçinin toynaklarının üzerinde koyu kahverengi, düzgünce şekillendirilen göğüsler; boyundaki kolye için sarı-yeşil sır kullanılmıştır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 310, no. 14, fig. 47b ve 48a; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 205-206, no. 1-2, pl. XXIV; Rathje, 1976: s. 103, no. 30; Webb, 1978: s. 22, no. 114; Skon-Jedele, 1994: s. 2173, no. 3406).

K. 35, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14644), Fig. 6

Yük. 6.4 cm. Baş, kolun sağ kısmı ve kabın akıtacağı olan kurbağa korunmamıştır. Gövde parçası. Sır, ana renk soluk mavi, üstünde dikkatsizce uygulanan siyah-kahverengi, dağ keçisi boynuzları ve toynakları, kadının saçları, çocuk ve göğüsler koyu sırla bezenmiştir. Sol kolda bir bilezik. Göğüsler iki küçük koyu lekeli sırla gösterilmiştir. Sarı sırla belirtilmiş bir askı ile sırtında bebeği taşır. Bebeğin dizleri kıvrılmış şekilde, bacakları aşağı sarkmış, baş yana dönük şekildedir. Kucağındaki dağ keçisi sola bakar, dizlerini kıvrımış şekilde oturmaktadır. Kadın sol koluyla keçiyi tutar vaziyette görünmektedir. Maymun figürlü kaplarda olduğu gibi depolama kabı kaybolmuş, vücut ile birleşmiştir. Kurbağa motifi kullanılmaya devam etmektedir ama burada korunmamıştır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 308, no. 11, fig. 44 ve 45; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 205-206, no. 4-6, pl. XXIV; Rathje, 1976: s. 102, no. 28; Webb, 1978: s. 22, no. 115; Skon-Jedele, 1994: ss. 2171, no. 3405).

K. 36, Didyma, Fig. 6

Tama yakın. Yük. 7.5 cm. Baş ve palmye başlık korunmamıştır, ancak ön tarafta postun düğümü kısmen seçilmektedir. Sır, soluk yeşil (hamur sarımsı) detaylar koyu kahverengi. Kurbağa tam olarak ele geçmiştir.

Kaynakça: (Mellink, 1970: ss. 171-172, pl. 45, fig. 26; Tuchelt, 1971: s. 85, no. 281, pl. 21; *Lagarce ve Leclant, 1976: no. 1-4, pl. XXVI; Webb, 1978: s. 22, no. 117).

Karşılaştırma: Kartaca örneği (Ferron, 1966: ss. 689-709, no. 1, pl. XX-XIX; Kartaca örneği Lagarce ve Leclant, 1976: no. 5-6, pl. XXVI).

K. 37, Samos/Heraion, Fig. 6

Beş parçadan oluşmaktadır, sırtında bebek taşıma askısı. Kaliteli bir üretim, ince, açık detaylı sır yüzeyi ile birlikte. Figür büyük kulaklara sahiptir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 22, no. 118, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 1617, no. 2357; *Webb, 2016: s. 36, no. 58, pl. 4, 4).

K. 38, Miletos, (Env. no. Z 94.178.11), Fig. 6

Gövde parçası. Ön yüzdeki dağ keçisi ve arkadaki çocuğun üst kısmı net olarak seçilmektedir. Sırlı bezeme detayları iyi bir şekilde görülmektedir.

Kaynakça: *(Hölbl, 1999: ss. 366-367, abb. 37).

Sırtında bebek ve kucağında hayvan ile oturur vaziyette insan figürinleri. 1. Grup.

K. 39, Kamiros, Fig. 6

Yük. 9 cm, uzun. 3.8 cm. Dağ keçisi gövde alt parçası görülür, başı ve gövdesi korunmamıştır. Sır, krom sarı. Bebeğin başı koyu kahverengi. Hamur, koyu ve kaliteli sarı sırlıdır. Geniş karın ve yüksek yerleştirilmiş göğüsler ile gövde uzamıştır. Arkada alçak kabartma şeklinde verilen bebek, figürün sağına doğru dönük profilden yüzünü göstermektedir.

Kaynakça: *(Lagarce ve Leclant, 1976: s. 194, no. 8-10, pl. XXI; Webb, 1978: s. 27, no. 121, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 2175, no. 3408).

K. 40, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V223), Fig. 7

Yük. 12.3 cm, kaide gen. önden 5.5 cm. Baş kırık ve sır aşınmıştır. Hamur K. 39 gibi ve aynı özellikler ve ek olarak, ikincil akıtacağın konumu hala tabanın kırılmış kısmında görülebilir. Bebeğin boyutu daha büyüktür.

Kaynakça: *(Kopcke, 1968: s. 301, no. 163, pl. 136, 1-2; Brown, 1974: s. 95, no. 133; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 214-216, no. 4-5, pl. XXV; Webb, 1978: s. 27, no. 122, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 1618, no. 2358; Webb, 2016: s. 40, no. 60, pl. 5, 4-6).

K. 41, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V348), Fig. 7

Yalnızca alt kısım, dağ keçisi, eller ve sadece çömelmiş bacakların önü ile yük. 5 cm, gen. 3 cm, uzun. 5.7 cm. Sır, çok ince bir tabaka, şimdi renksiz. Dağ keçisinin gözünde kahverengi bir nokta vardır. Hamur, iyi, pürüzsüz ve serttir. Ellerin, dağ keçisinin ve bacak şekillendirilmesi stilize ve ayrıntılıdır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 27, no. 122bis, pl. III; Skon-Jedele, 1994: s. 1619, no. 2359; Webb, 2016: s. 40, no. 61, pl. 5, 7-9).

K. 42, Samos/Heraion, Fig. 7

Birleşmeyen iki parça. a) Baş, yük. 3 cm ağız kısmı korunmamıştır. b) Gövdenin üst kısmı ve bebek. Yük. 5 cm, kor. gen. 4 cm, sağ kolun bir kısmı var. Sırdan izler görünmektedir. Gövdede soluk mavi, saçta kahverengi. Hamur yumuşak ve tozlaşmaya başlamış. Geniş burun delikleri, düz ağız ve çıkıntılı kulağı ile baş; saç anlı neredeyse örtecek şekilde betimlenmiştir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 27, no. 123, pl. IV; Skon-Jedele, 1994: s.1619, no. 2360; *Webb, 2016: s. 40, no. 59, pl. 5, 1-3).

K. 43, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, 473(7), A 115), Fig. 8

Yük. 3.4 cm. Yüzün K. 42 ve K. 45 ile benzer özellikleri: geniş, düz dudaklı ağız, burun kökü dar ve burun delikleri geniştir. Gözle görülür şekilde; gözyaşı kanalı ve göz kapağı dış kısmı da gösterilmiştir. Ayrıca gözbebeği renklidir. Sağ kulak memesi küpe takılması için geniş deliklidir. Figürdeki keskin çene ve şişkin yanaklar Mısır özelliği değildir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 28, no. 124, pl. IV; Skon-Jedele, 1994: s. 1629, no. SAMS01; *Webb, 2016: s. 41, no. 62, pl. 6,1-2).

Sırtında bebek ve kucağında hayvan ile oturur vaziyette insan figürinleri. 2. Grup.

K. 44, Kamiros (British Museum, env. no. 64.10-7.1335), Fig. 8

Diz çökmüş kadın figürün gövdesinin sadece sağ bölümü korunmuştur. Baş, omuzlar ve kaide korunmamıştır. Sır, göğüsler üzerinde kahverengi soluk mavi-yeşil. Hamur, koyu kirli beyaz (renksiz). Çıplak, çok dolgun göğüs, kalçaları belirten T şekli ve gövde üzerinde kırışıklıklarla detaylı betimlenmiştir. Sırtındaki bebek, merkezde nokta ile belirtilmiştir. Dağ keçisi, iyi şekillendirilmiştir.

Kaynakça: (Jacopi, 1932/1933: ss. 308-310, no. 13-14, fig. 45-46; *Lagarce ve Leclant, 1976: s. 193, no. 5-7, pl. XXI; Webb, 1978: s. 28, no. 126, pl. IV; Skon-Jedele, 1994: s. 2178, no. 3410).

K. 45, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14646), Fig. 8

Yük. 6 cm. Tama yakın. Kaide ve alt kol korunmamıştır. Sır – yeşil-mavi, daha koyu sarı-yeşil ile çerçevelenmiş olarak, dağ keçisi ve bebeği destekler. Saç modeli aynı yükseklikte ve genişlikte, başın altına yatay katmanlar halinde dikkat çeker. Belirgin yatay bölünmeler ile saç, Mısır peruğunun basit bir örneğidir. Bebeğin sadece ayakları desteğin altından çıkar. Bebeğin, kolları uzar ve askı iplerini tutar, baş sağa döner. Destek omuzların üzerinden gelir ve görünüşe göre annenin boynuna bağlanır. Yükseltilmiş çizgi, göğüslerin altında giysiyi(?) kenara bırakır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: ss. 308-310, no. 13, fig. 46; Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 204-205, no. 10-12, pl. XXIII; Webb, 1978: s. 28, no. 127; Hölbl, 1983a: s. 10, abb. 9a-b; Skon-Jedele, 1994: s. 2176, no. 3409).

K. 46, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V 219), Fig. 8

Yük. 7.6 cm, kaide 5.5x3.4 cm. Başındaki kırık haricinde tam. Tek akıtacağı var. Sır aşınmış; hamur çekirdeği, pudramsı, yumuşak ve ince sarımsı renktedir. Dikdörtgen kaide üzerinde bükülmüş bacak çok uzun ve incedir. Göğüsler diğer örneklerde olduğu gibi tam olarak şekillendirilmiştir. Saç yatay bölünmelerle, kulaklar ve dağ keçisi kabaca şekillendirilmiştir. Bebek diğer parçalara göre nispeten

iyi betimlenmiştir. Başı sağa dönüktür. Ayaklar ve bacaklar çok uzun değildir. Taşıma askısı önde göğüste çapraz bağlanmalıdır.

Kaynakça: (Walter ve Vierendeel, 1959: s. 36, no. 182; Brown, 1974: s. 96, no. 136; *Lagarce ve Leclant, 1976: ss. 213-214, no. 1-3, pl. XXV; Webb, 1978: s. 28, no. 128, pl. IV; Skon-Jedele, 1994: s. 1620, no. 2361; Stampolidis vd., 1998: s. 497, no. 934; Webb, 2016: s. 42, no. 64, pl. 6,1-6).

Sırtında bebek ve kucağında hayvan ile oturur vaziyette insan figürinleri. 3. Grup.

K. 47, Ialysos (Rhodos Müzesi, env. no. 7630), **Fig. 9**

Yük. 6.7 cm. Figürün kucağında bir bebek yer almaktadır; sırtındaki bebek ise görülmüyor. Kaide hariç, tam bir parça. Figürün yüzü kötü bir şekilde aşınmıştır. Arkasındaki yarım daire şeklindeki askı, boş olsa da, askının alt kısmında bebek ayağı olabilecek iki nokta vardır. Önde kucağındaki çıplak bebek figürü sol eliyle desteklenen omuzu üzerinde yatmaktadır. Bebeğin şekillendirilmesi ve başın oranları gövdeye göre büyük, annesinin çocuğa baktığı Mısır ilişkisini hatırlatır.

Kaynakça: (Jacopi vd., 1928: s. 77, fig. 59; *Largarce vd., 1976: ss. 210-211, no. 11-13, pl. XXIV; Webb, 1978: s. 29, no. 133, pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2631, no. 4853).

Karşılaştırma: Kition'dan gelen parça (Webb, 1978: s. 29, no. 132) ile baş ve saç modeli benzerdir. Bebeğin boyutu ve kullanım şekli için; Isis - Horus figürlerine bakınız.

K. 48, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14652), **Fig. 9**

Yük. 3.5 cm. Sır, soluk mavi, güçlü sarı-yeşil detaylandırma kullanılmıştır. Dik şeritler halinde detaylandırılan, omuz hizasında "peruk" saç, yuvarlak yanaklı, çıkıntılı kaşlar, gözler ve dudaklı yüz, siyahı bir insanı anımsatır. Başın üstünde lotus çiçeği şeklinde akıtacağı vardır. Başlıktaki lotus çiçeği Mısır vazolarının çiçek gibi açılmış şekillerini taklit eder.

Kaynakça: (Jacopi, 1932/1933: s. 314, no. 19, fig. 51; *Largarce vd., 1976: ss. 202-203, no. 7-9, pl. XXIII; Webb, 1978: s. 29, no. 130, pl. IV; Hölbl, 1983a: s. 11, abb. 10a-b; Skon-Jedele, 1994: s. 2181, no. 3413).

Karşılaştırma: (Webb, 1978: s. 29, no. 131)

K. 49, Rhodos (Kamiro?) (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 67.5-6.5), **Fig. 9**

Yük. 6.2 cm. Tama yakın bir parça, kaide ve başın bir kısmı eksik. Sır, mavi-yeşil, akıtacak için sarı-yeşil ile şekillendirilir. Burada farklı olan üst kolları örten bir tunik veya şal benzeri bir elbise giymiştir.

Kaynakça: *(Largarce vd., 1976: ss. 188-190, no. 5-7, pl. XX; Webb, 1978: s. 29, no. 132, pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2179, no. 3412).

K. 50, Kamiro (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.796), **Fig. 10**

Yük. 6.2 cm. Baş, sağ omuz ve kaide kısmı eksik. Sır, mavi-yeşil, elbise kenarlarında siyah-kahverengi, dağ keçisi üzerinde sarı-yeşil, bilezik ve figürin halhalları kahverengi sırta belirtilmiştir. Hamur, kırık beyaz renkli, sert dokuludur. Figürün, kucağında dağ keçisi yer alır, elleri her iki yana yaslanmaktadır. Elbise, tunik şeklindedir. Bacaklar çıplak, ayak bilekleri ve ayak parmaklarıyla gösterilmiştir. Göğüsler, elbisenin altında görülebilir. Teknik olarak 3. Grup formlarına benzer. Ancak sırtında bebek figürünün olmaması figürü diğerlerinden ayırır. Bebek yerine sırtını boyundan bel hizasına kadar devam eder siyah bant şeklinde bir sır, ön tarafta ise elbisenin bordurlarının bittiği yerde elbisenin sınırlarını belirtmek için siyah bant şeklinde bir sır vardır.

Kaynakça: *(Largarce vd., 1976: s. 197, no. 4-7, pl. XXII; Webb, 1978: s. 30, no. 134; pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2182, no. 3414).

Sırtında bebek ve kucağında hayvan ile oturur vaziyette insan figürü. İşlenmemiş grup.

K. 51, Kamiro (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.794), **Fig. 10**

Yük. 7.5 cm. Ağız kısmı hariç tam. Mavi-yeşil sırlı. Hamur, kırık beyaz ve sert dokulu. Baş ve saçlara çok önem verilmiş, burun delikleri geniş bir aletle delinmiştir. Kalkık topukları üzerinde diz çökmüş, tunik benzeri bir elbise giymiş ve kucağında bir dağ keçisi tutar. Sırtında kabartma olarak betimlenen bir bebek figürü asılıdır. Kaide, ön yüzde aslan protomu şeklinde betimlenmiştir. Detaylar için ek sır rengi daha az kullanılmıştır.

Kaynakça: (Largarce vd., 1976: s. 191, pl. XX, no. 8-11; Webb, 1978: s. 30, no. 135, pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2182, no. 3415).

K. 52, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.795), **Fig. 10**

Yük. 6.5 cm. Sadece figür başındaki akıtacak ve kaide kısmı korunmamıştır. Sır, parlak mavi-yeşil. Hamur, devetüyü rengi, K. 51'e göre koyu. Bebek ve dağ keçisi iyi korunmamıştır.

Kaynakça: *(Largarce vd., 1976: s. 192, pl. XXI, no. 1-4; Webb, 1978: s. 30, no. 136, pl. V; Skon-Jedele, 1994: s. 2184, no. 3417).

K. 53, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.892), **Fig. 10**

Uzn. 4.4 cm. Yük. 2 cm. Sır, soluk mavi, aslanın yelesi ve pençeleri üzerinde sarı-yeşil dokunuşlar vardır. Olasılıkla, K. 51 gibi bir vazoya ait. Aslanın pençeleri kaidenin ön köşelerindedir.

Kaynakça: *(Largarce vd., 1976: s. 199, no. 1-3, pl. XXIII; Webb, 1978: s. 30, no. 143; Skon-Jedele, 1994: s. 2186, no. 3420).

Pyksis. I. Grup.

K. 54, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14008), **Fig. 11**

Kapağıyla birlikte tam; sırda yanmadan dolayı aşınma. Yük. 5.4 cm. Çap 9 cm.

Birinci friz: Sağa doğru tek kıvrımlı boynuz ve kulaklı dağ keçisi ve arkasında aslan, tekrarlanan çiftler şeklindedir. Aslanın gövdesi nokta bezemeli ve aslanın arkasında palmet; dağ keçisinin arkasında ise papatya/rozet.

İkinci friz: Sığırları (boğaları?) tehdit eden iki aslan. Sığırların her birinin arkasında iki ya da üç papirüs sapı bulunurken, ilk aslanın, arka planında mızrak yapraklı ağaç ve palmet yer alır. Bataklık bitkilerinin fon olarak kullanılması sahnenin yerini canlandırmak için tercih edilmiştir.

Kapak: İnsan başlı tutumak.

Kaynakça: (Jacopi, 1932/1933: s. 109, no. 5, fig. 121; von Bissing, 1941: no. 8a-d, taf. V; Diehl, 1965: s. 4, no. 101; *Webb, 1978: s. 38, no. 147; Skon-Jedele, 1994: s. 2126, no. 3330).

Karşılaştırma: Webb, 1978: s. 38, no. 146'daki aslan ve ceylanın ile benzerdir.

K. 55, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14688), **Fig. 11**

Ağız parçası, boyun ve üst gövde parçası. Sır; hayvanların postundaki kahverengi dokunuşlarla, beyaz renkte bitkilerde ve dip kısmında ise sarı renktedir.

Birinci friz: Aslanlar ve ceylan önceki vazolardaki gibi çiftler halindedir. Aslan ve ceylanın arkasında palmetler. Detaylar, belirli renk kullanımını ve kazıma kombinasyonun üretildiği 'atölye' stilini tanımlar.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 330, no. 8, fig. 68, pl. XIII; *Webb, 1978: s. 39, no. 149, pl. VI; Skon-Jedele, 1994: s. 2127, no. 3331).

K. 56, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.879), **Fig. 11**

Pyksis kapağı, yarısı kayıp. Disk şeklinde bir parça, dış yüzeyde sekiz dil motifi kullanılmıştır. Ortadaki tutamak, yüksek kabartma dağ keçisi başı şeklindedir. Sır, her dördüncü yaprak diliminde sarı, diğerlerinde soluk mavi-yeşil; dağ keçisinin boynuzunda kahverengidir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 40, no. 153, pl. VI; Skon-Jedele, 1994: s. 2124, no. 3328).

K. 57, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10- 7.1340), **Fig. 11**

Pyksise ait, rozet süslemeli kaide parçası. Rozetin merkezi ile ilgili ayrıntılar için kahverengi beyaz sır kullanılmıştır.

Gövde altında; sağdaki üç atın gövdesi belli belirsiz seçilir; sadece mızraksı yapraklı ağaçlar ile ayrılmıştır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 39, no. 151, pl. VI; Skon-Jedele, 1994: s. 2127, no. 3332).

Pyksis. II. Grup.

K. 58, Ephesos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 2673 ??), **Fig. 11**

Boyundan omuza geçişte iki yatay yivle birbirinden ayrılan iki bezeme frizi ve gövde alt parçası. Yük. 3.5 cm, gen. 5.5 cm. Sır; beyaz – figürlerin üzeri sarı ve detaylarda kahverengi.

Birinci friz; Üst frizin alt kısmı korunmuştur; bir ağaç (?) veya oturmuş bir hayvan (aslan?) ile sarı bezemeli bir nesne. Sağa doğru dörtlüyle koşan iki hayvana ait bacaklar.

İkinci friz; üç grup var: İnsanlar, maymunlar/babunlar, belirsiz bezemeler. Merkezdeki iki figür güreşiyor. Figürlerin yuvarlak başları, uzun bacakları, uzun ince ayakları vardır. Bir renk lekesiyle temsil edilen elbise ve etek giyerler. Saçlar renklidir. Figürler, Mısır mezar resimlerinden bildiğimiz insan bezemelerinin etkisini hatırlatır. Anne maymun (babun) oturmuş, başka birini (bebeğini?) tutmuş, gergin elleriyle ileri doğru uzatmaktadır. Her ikisi de güreşçilerden uzaktadır. Sadece dik kuyruk ve arka bölümü görülen maymun veya aslan olabilecek bir figür.

Gövde altı: Kısa sapları üzerinde tam lotus çiçekleri. Üstteki frizle arasındaki sınır çizgisi çok dardır.

Kaynakça: (Hogarth, 1908: s. 203, fig. 44 no. 7; Webb, 1978: s. 44, no. 179; Hölbl, 2008: s. 211, abb. 183a-b).

K. 59, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7. 808), **Fig. 11**

Yük. 5.3 cm, çap 8 cm. Pyksis, boyundan omuza geçişte iki yatay yivle birbirinden ayrılan iki bezeme frizine ve gövde altında lotus çiçeği bezemesine sahiptir. Ağız ve gövde kısımlarındaki kırıklar hariç tamdır. Ana sır rengi krom sarısı; kenarlarda, ağaçlar ve lotus çiçekleri üzerinde ve hayvanların postlarındaki lekeler için siyah-kahverengi tercih edilmiştir.

Birinci friz: İki grup? dağ keçisi sola; sağdan iki ceylan, en başta aslan pençesi altında baş aşağı otlar vaziyettedir. Fonda çiftli mızrak ağaçları yer alır. Soldan bakan iki ceylan ve çoban, mızrak şeklinde bir ağaç boyunca dağ keçisi ile karşı karşıya. Ceylan ve dağ keçisi arkasındaki damla benzeri papirüs tomurcukları.

İkinci friz: Mitolojik hayvanlar ve iki ceylan sağa doğru yürür pozisyonundadır. (Bölümün bir kısmı eksiktir) Aslan gövdeli sfenks (kanatsız), yuvarlak başlığı, yüzü sakalsız olarak tasarlanmıştır. Aslanlar (normal), kanatlar dışında, aslan gövdeli sfenks, kanatlı, parlak taç ve sakallı. Kanat, ile aynı, ancak kenarda sarı. Başlık ve sakal, Mısır fantastik sfenksi ile bazı kombinasyonları önermektedir. Fonda çoğunlukla tek mızrak şeklinde ağaçlar arasında hayvanlar ve ceylanın arkasında bir palmet vardır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 41, no. 158, pl. VII; Skon-Jedele, 1994: s. 2130, no. 3336).

K. 60, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.807), **Fig. 12**

Pyksis, kapaksız tam. Yük. 5.3 cm, çap 7.9 cm. Boyundan omuza geçişte iki yatay yivle birbirinden ayrılan iki bezeme frizine ve gövde alt kısmında lotus çiçeği bezemesine sahiptir. Sır, devetüyü rengi ve sarı. Kanatların kenarlarında, ağaçların üzerinde, hayvanların detaylarındaki lekeler için siyah-kahverengi kullanılmıştır.

Birinci friz: Mitolojik hayvanların karşı karşıya geldiği üç çift, kanatlı ceylan kanatlı aslan karşılıklı yürür pozisyonundadır. Kanatlı aslan ve firavun başlıklı ve sakallı bir aslan karşı karşıya, ortalarında mızrak şeklinde ağaç bezemesi yer alır. Aslanların postlarında koyu renkli bezeme noktalar var. Sfenks, kanatlı ve dik kuyruklu sola doğru bakan bir aslan, karşısında firavun benzeri sakallı, başlıklı aslan vardır. Bir önceki çiftte olduğu gibi ortalarında bitki yer alır. Bitki ve hayvan bezemeleri birbirleriyle karışmaz; daha önceki örneklerde olduğu gibi birbirlerinin arkalarında ya da önlerinde yer almazlar. Tüm hayvanların bacakları profilden tek bir bacak gibi görünür. Bezemeler anlamlı bir bütün oluşturmamaktadır.

İkinci friz: Boğa, çoban ve ceylanlar. Boğa sola doğru yürür pozisyonundadır. Çoban bir elinde sopa ile diğer vazolardaki gibi aynı duruşta sağa doğru yürürken ve önündeki sağa doğru yürür pozisyonundaki ceylanın kalçasına vurur pozdadır. Frizin devamında üç tane daha ceylan ilerlemektedir. Bir başka mızrak ağacı, daha sonra sola bakan aslanın kuyruğu bir çift mızraklı ağaçla örtüşüyor. Ceylanlardan sonra geleneksel papatya/rozet ve diğer figürler yer alır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 41, no. 159, pl. VII; Skon-Jedele, 1994: s. 2131, no. 3337; *Hölbl, 2005: s. 504, no. 59).

Karşılaştırma: Bu vazo, teknik, stil ve sahnelerine bakıldığında, Webb, Kamiros'dan gelen içinde bu pyksisin de olduğu üç örneği, Kamiros 'Sfenks Ressamı' adıyla değerlendirmektedir.

K. 61, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14690), **Fig. 12**

Pyksis gövde altı ve halka kaidesinin bir parçası. Sır, friz kenarları üzerinde sarıdır. Bitkiler ve lotus yaprakları renksizdir. Frizde, sağa doğru yürüyen atlar; atların arkasında ve aralarında bitkiler (kök ve mızrak şeklinde ağaç) yer alır. Gövde altında lotus çiçeği bezemesi.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 332, no. 10, fig. 68, pl. XIII; Webb, 1978: s. 43, no. 169, pl. VII; Skon-Jedele, 1994: s. 2133, no. 3340).

K. 62, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14689), **Fig. 12**

Pyksis gövde parçası. Sağa dönük vaziyette bir at. Papirüs tomurcuk ve mızrak yapraklı ağaç vardır.

Kaynakça: (Jacopi, 1932/1933: s. 332, no. 9, fig. 68, pl. XIII; Webb, 1978: s. 43, no. 169b; Skon-Jedele, 1994: s. 2133, no. 3339).

Karşılaştırma: K. 61 ile aynı yerden.

K. 63, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14675), **Fig. 12**

Pyksis kapağı. Sır, mavi-yeşil yaprak uçları üzerinde sarı-yeşil ile. Kapağın üst kısmında, açmış lotus çiçeği şekilde kazıma olarak yapılmıştır. Tutamağı yüksek kabartma çiçeğin ortasındaki rozet bezemesidir.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 316-17, no. 37, fig. 60, sağ; *Webb, 1978: s. 43, no. 176, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2128, no. 3334).

K. 64, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14676), **Fig. 12**

Pyksis kapağı. Ağız kenarında dört delik dikkat çeker. Sır beyazımsıdır, detaylarda siyah-kahverengidir. K. 63'de olduğu gibi kazıma bezemeli lotus çiçeği tüm kapağı kaplar. Orta kısmında ise, yüksek kabartma yatar pozisyonda aslan şeklinde tutamak vardır. Aslanın, kalça ve omuzları üzerinde siyah sır kullanılmıştır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: ss. 316-317, no. 38, fig. 60, sol; *Webb, 1978: s. 43, no. 177, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2129, no. 3335).

K. 65, Pedasa, Fig. 12

Pyksis parçası. Sır, sarımsı açık yeşil sırlı gövde parçası. Parça, boyundan omuza geçişte iki yatay yivle birbirinden ayrılan iki bezeme frizine sahiptir.

Birinci friz: Arka planda, mızrak şeklindeki ağaçların önünde sağa koşar durumdaki vahşi hayvan, dik kulağı ve burun profiliyle birçok pyksisde karşımıza çıkan aslandan çok köpeğe benzer.

İkinci friz: Frizde korunan mızrak yaprağı şeklindeki ağaçlar, üst frizdekine göre biraz daha sık yerleştirilmiştir.

Kaynakça: (Bulut, 2018: ss. 124-127, kat. no. 8).

K. 66, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V 241), Fig. 13

Yük. 4.4 cm, çap. 7.8 cm. Sır, ana renk yeşil. Boyundan omuza geçişte iki yatay yivle ayrılan bezeme frizi ve gövde altındaki lotus çiçeği bezemesine sahiptir.

Birinci friz: "Aslanlar ve otçullar". Dört boğa ve bir aslan. Tek aslan sola doğru yürür pozisyonda, karşısında sağa doğru yürür pozisyonda boğa, ortalarında mızrak yapraklı ağaç şeklindeki bezemeler. Sağa doğru ilerlediğimizde iki boğa yüzleri birbirlerine dönük ortalarında kısa saplı stilize lotus çiçeği. Bu figürlerin sağında sola doğru yürür pozisyonda tek bir boğa figürü yer alır. Bu figürün önünde de bir bitki bulunmaktadır. Papirüs bitkileri fonda tüm hayvan bezemelerinin orta kısmında yer alır.

Altında; Aslanlar tarafından tehdit edilen ceylanlar ve boğalar. Diğer pyksislerle benzer sahneler. Papirus bitkisi tüm hayvanların fonunda yer alır. Aslan ve boğa arasında belki de bir ayraç olarak yer alan mızrak yapraklı ağaç bezemesi dışında, hayvanların arasında bitkisel bezeme yoktur.

Kaynakça: (Webb, 1978, s. 40, no. 157, pl. VII; Skon-Jedele, 1994, ss. 1606-1607, no. 2316; Webb, 2016, s. 20, kat. 3, fig. 2a-c, pl. 1, 4-7).

K. 67, Miletos (Milet Müzesi, env. no. 7959), Fig. 13

Tam. Yük. 5.1 cm, çap 8 cm, taban çapı 3.2 cm, ağız çapı 4.1 cm. Sır beyaz ve parlak, hamur ise; beyaz, orta sertlikte kompakt yüzeye sahiptir. Yayvan düz ağız, ağızdan boyuna geçişten sonra iki yatay yivle ayrılmış iki bezeme frizine sahiptir. Düz, hafif çıkıntılı bir kaidesi vardır. Frizler arasındaki yatay yivler. Gövde altında lotus çiçeği bezemesine sahiptir.

Üstte: Sağa dönük üç ceylan ve sağa doğru yürüten iki aslan, yine ağaç bezemeleriyle ayrılmış şekilde gösterilmiştir; Ek olarak, hemen hemen bütün hayvanların üzerinde aynı rozetler bulunabilir.

Altta: Altı ceylan ve sağa doğru yürüten bir aslan görebiliriz. Hayvanlar arasında düzensiz ağaçlar bulunur, hayvanların arka üst kısımlarında rozet bezemeleri yer alır.

Kaynakça: (Hölbl, 2014: ss. 193-194, abb. 22).

K. 68, Miletos (Milet Müzesi, env. no. 8581), **Fig. 13**

Yük. 5.3 cm, çap 8.2 cm, taban çapı 3.5 cm, ağız çapı 4.6 cm. Hamur, beyazdır. Sır, çok hafif turkuaz rengindedir.

Yayvan düz ağız tam korunmamıştır. Ağızdan boyuna geçişten sonra iki yatay yivle ayrılmış iki bezeme frizine, gövde altında lotus çiçeği bezemesine sahiptir.

Üstte: Aslan ve ceylanların olduğu yukarıdaki vazolarlardaki bezemeler ile neredeyse aynı bezeme kuşağına sahiptir. Figürler sağa doğru hareket eder. Aslanın tehdit ettiği ceylanın önünde bir çoban önündeki ceylanı yönlendirir pozisyonudur.

Altta: Aslan, boğa ve çoban bezemeleri. Yukarıdaki pyksislerle benzer şeklide yer alır.

Kaynakça: (Hölbl, 2014: ss. 193-194, Abb. 23).

Alabastron

K. 69, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, env. no. NIII 2305), **Fig. 14**

Tam. Yük. 11 cm, en. 3.8 cm. Sır, ana renk yeşil-mavi. Detaylar, krom sarısı. Küçük ağız, dar bir boyun, uzun gövde, her iki yönde küçük kulakçık tipi kulplar. Boyundan gövdeye geçişte, pyksislerde de gördüğümüz Mısır etkili geniş yaka bezemesi birbirlerinden tek bir yiv sırası ile ayrılarak üç bezeme kuşağı oluşturur. Bezeme kuşağı içerisinde dikey paralel çizgiler ve damla bezemeler yer alır. Gövde altından sonra gövdede tek yatay yivle birbirinden ayrılan iki friz bezeme kuşağı. Dipte ise, lotus çiçeği bezemesi kullanılmıştır.

Birinci friz: Sadece üç hayvan, pyksislerle karşılaştırılabilir. Her iki frizde de merkezi bir ağacın her iki tarafında antitetik hayvanlar var. Aslanlar boğaları tehdit eder pozisyonudur. Boğa, mızrak ağacına doğru soldan yürür. Aslan, kalçasının üstüne oturmuş, sağa dönük. Boğa, yüzü sağa dönük. Figürlerin fonunda geneksel ağaç bezemesi vardır.

İkinci friz: Üstteki frize benzer. Aslan, dağ keçisi ve boğa. Dağ keçisi ve boğanın arkasında papirüs ağacı; aslanın arkasında, yuvarlak başlı bitki, olasılıkla papirüs tomurcuğu(?).

Her iki frizde de yer alan, omurcuk benzeri bitki, hayvanların önünde yer alır.

Kaynakça: *(Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, üst sol; von Bissing, 1941: no. 1, taf. I; Keimer, 1947: s. 20, not. 5, s. 22, fig. 19f; Webb, 1978: s. 46, no. 189; *Skon-Jedele, 1994: s. 2105, no. 3303).

Karşılaştırma: (Karageorghis ve Peltenburg, 1970: s. 219, Kıbrıs fayans alabastron; Lagarce ve Leclant, 1976, s. 266, not. 206, no. 2, pl. XXXI)

K. 70, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre, env. no. NIII 2396), **Fig. 14**

Alabastron. Yük. 10.5 cm, en. 4 cm. Sır, ana renk aşınmadan dolayı görünmez. Tomurcuk gibi çalıların üzerinde sarı, ağaçların üst kısımlarında, hayvanların gövdelerinde ve bordür çizgilerinde sır kalıntıları görülür. Figürlerde antitetik grupta yapılmaktadır. K. 69 ile neredeyse benzerdir. Sadece bezeme detaylarında ufak değişiklikler yapılmıştır. Dip lotus çiçeğiyle bezenmiştir.

Birinci friz: Sadece dört ceylan (aslan yok). Fonda mızrak yapraklı ağaç. Ceylan ağaın soluna doğru, diğer üç ceylan sağa doğru yürür pozisyonundadır.

İkinci friz: Fonda mızrak yapraklı ağaçlar. İki boğa sırt sırta durur ve farklı yönlere doğru yürür pozisyonundadır. Ceylan ve oturmuş aslan bunları takip eder.

Kaynakça: (Longp rier, 1868: no. 3, pl. 29; Pottier, 1897: s. 16, no. A.362; *Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, üst sağ; von Bissing, 1941: ss. 8-9, no. 2, taf. I; Webb, 1978: s. 47, no. 190; *Skon-Jedele, 1994: ss. 2106-2107, no. 3304).

Karşılaştırma: (Karageorghis ve Peltenburg, 1970: s. 219, Kıbrıs fayans alabastron; üstteki ile benzer.

K. 71, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 60.4-4.66), **Fig. 14**

Alabastron tama yakın; sadece ağzın bir kısmı kırıktır. Yük. 10.2 cm. Sır, sarı yeşil ile parlak turkuaz yeşil. Detay bezemeler hariç K. 69 ve K. 70 ile benzerdir.

Birinci friz:  figür sağa doğru ilerler. İki boğa ve insan başlı kanatlı sfenks, dikdörtgen başlıklı ve sakallıdır. Fonda mızrak yapraklı ağaç bezemesi. Boğanın fonunda papirüs sapı, geniş, tomurcuk benzeri bitki bezemesi vardır.

İkinci friz: 'Otçullar ve aslanlar'. Dört hayvan ve bir insan. Boğa sağa doğru yürür pozisyonundadır; insan sola doğru bakar ve ayaktadır. Kare kesimli salar ve göğsün üzerindeki bazı kaslar belirtilmiştir; frizin devamında oturan ceylan ve aslan, tüm otlayan hayvanların arkasında şekilsiz papirüs sapları. Aslan arkasında kaba, mızrak yapraklı ağaç bezemesi yer alır.

Kaynakça: *(Webb, 1978, s. 47: no. 191, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2108, no. 3305).

K. 72, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14683), **Fig. 14**

Boyun ve gövde parçası. Yük. 4.5 cm. Gen. 4.6 cm. Ana sır parlak, yeşilimsi-mavi, sarı-yeşil ve krom-sarıdır. Diğer alabastron bezemeleriyle benzerdir. Korunan kısımda boyunda geniş yaka bezemesi yer alır. Üst friz bezemesinin bir kısım korunmuştur. Korunan kısımda iki ceylan sağa doğru yürür pozisyonunda, fonda mızrak yapraklı ağaç, bir ceylanın önünde ise papirus ağaı yer alır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 329, no. 3, s. 324, fig. 68, pl. XIII; Webb, 1978: s. 48, no. 194, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2111, no. 3309).

K. 73, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 60.4-4.67), **Fig. 14**

Ağız kısmı hariç tam. Sırın, orijinali yeşildir, ancak korunmamıştır. Form olarak normalden biraz daha ovaldır (Webb, 1978: s. 46, fig. 15). Farklı bezemeler dışında, diğer formlar ile aynıdır. Aynı atölyeden daha kaba yapılmış bir vazodur.

Birinci friz: Kalın bacaklı ve kabaca bezenmiş kazlar(?) sağa doğru yürür pozisyonundadır.

İkinci friz: Üç dağ keçisi, sağa doğru yürüyor. Fonda mızrak ağaçları onları birbirinden ayırır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 49, no. 204, pl. VIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2109, no. 3307).

K. 74, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14686), **Fig. 14**

Alabastron dip parçası. Yük. 3.3 cm, çap 3 cm.

Birbirleriyle örtüşen yapraklar ile lotus yaprakları vazunun dibini doldurur. Yaprakları üzerinde koyu kahverengi sır, yapraklar arasında sarı.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933, s. 330: no. 6, fig. 68, pl. XIII; Webb, 1978: s. 49, no. 205; Skon-Jedele, 1994: s. 2114, no. 3313).

K. 75, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 14743), **Fig. 14**

Tam (restore edilmiş). Yük. 9.5 cm. Sır, yeşilimsi, detaylarda siyah-kahverengi. Bezeme kuşağı ve bezeme şekli açısından diğer alabastronlarla benzer. Bezemeleri ayıran yivler koyu sırlı ve geniş bir bezeme frizine sahiptir. Frizde sağa doğru dörtlüğe koşan at yer alır. Atları birbirlerinden ayıran papatya/rozet, atların arka fonunda ise mızrak ağacı frizi yukarıdan aşağıya kaplar. Dipte benzer şekilde lotus yaprağı yer almaktadır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: s. 47, no. 8, fig. 49 ve 51; Webb, 1978: s. 50, no. 206; Hölbl, 1983a, s. 13, abb. 13; Skon-Jedele, 1994: ss. 2110-2111, no. 3308).

K. 76, Lindos, Fig. 14

Alabastron gövde parçası. Yük. 6.3 cm. gen. 3.3 cm. Sır, açık yeşilimsi renktedir. Gövde altındaki geniş yaka bezemesinin bir kısmı, kulplardan teki, üst ve alt frizlerin bir kısmı korunmuştur.

Birinci friz: Korunan kısımda boğa ve aslan sağa doğru yürür. Boğa önünde de tomurcuk benzeri bitki. Aslanın önünde mızrak yapraklı ağaç bezemesi.

İkinci friz: Ceylan sola doğru yürür pozisyonundadır. Fonda papirüs tomurcuğu, arkasında ise mızrak ağacı yer alır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: ss. 356-357, no. 1304, pl. 56; Webb, 1978: s. 48, no. 195; Skon-Jedele, 1994: s. 2314, no. 4233).

Oval aryballos: Prototip grup.

K. 77, Ialysos (Rhodos Müzesi, env. no. 10648), **Fig. 15**

Oval aryballos, yük. 6.0 cm. Ağız kısmı eksik, boyunun üst yarısı, gövde ve düz geniş kaideden oluşur. İnce boyun ve kulbun gövdeyle birleşim yeri görülebilir. Sır yüzeyi yer yer korunmuştur. Küresel gövdeli ve geniş bir kaideye sahiptir. Gövde üzerinde kesik dikey çizgiler boyundan kaideye uzanır.

Kaynakça: (Jacopi, 1929: s. 117, fig. 111; *Webb, 1978: s. 63, no. 213; Skon-Jedele, 1994: s. 2348, no. 4339).

Oval aryballos: I. Grup.

K. 78, Ialysos (Rhodos Müzesi, env. no. 5072), **Fig. 15**

Kaliteli erken grup. Form oval şeklini alır. En geniş yer omuzlardır, halka kaideye doğru daralır. Sır, yanmıştır; orijinali mavi-yeşil renktedir. Tüm omuzu kaplayan geniş yaka bezemesi üzerinde ve lotus yapraklarının uçları siyah-kahverengi renktedir.

Gövdenin tamamını kaplayan sağa doğru yüzen balık ve iki kez tekrarlanan lotus çiçeği bezemesi vardır. Mısır etkili Tilapia balığı olduğunu düşünülmektedir.

Kaynakça: (Maiuri, 1926: ss. 305-306, fig. 201-202; *Coldstream, 1969: s. 4, pl. 3a-b; Webb, 1978: s. 64, no. 216, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2349, no. 4341).

K. 79, Kamiros (Louvre Müzesi, env. no. NIII 2353), **Fig. 15**

Kaliteli erken grup. Tama yakındır, sadece kulp eksik. Sır, parlak mavi. Detaylar için siyah-kahverengi kullanılmıştır. Ağız tablasında ve boynun alt kısmında geniş yaka yaprak dizisi bezemesi yer alır. Gövdede geniş bir alanda iki bezeme vardır. Birincisi sağa dönük vaziyette dağ keçisi. Onun sağında, açılmış bir şekilde tek saplı bir çift mızrak ağacı bezemesi yer alır. Diğer tarafta bitki bezemesi tekrarlanır. Gövde altında lotus yaprağı bezemesi yer alır.

Kaynakça: (Johansen, 1923: ss. 176-177, fig. 125; *Webb, 1978: s. 64, no. 217, pl.IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2135, no. 3344).

Karşılaştırma: (Karageorghis ve Peltenburg, 1970: s. 220, Kıbrıs fayans alabastron üzerindeki bezemeler)

K. 80, Samos/Heraion: (Vathy Müzesi, V 231), Fig. 15

Yük. 5.5 cm. Tam. Sır, açık yeşil(?), siyah-kahverengi ile detaylar renklendirilir. Benzer formlarla aynıdır. Ağız tablasında damla bezemesi. Omuzun tamamını kaplayan geniş yaka bezemeli iki bant, dikey damla bezemesi ve altında üçgen baklava bezemelerine sahiptir. Gövdenin büyük bir kısmına kapsayan iki bezeme; birincisi sağa doğru yürüyen aslan. Aslanın gösterişli yelesi siyah-kahverengi detaylarla renklendirilmiştir. İkincisi geleneksel mızrak ağacı bezemesi vardır. Gövde altında lotus yaprakları bezemesi, her yaprak arasında paralel yatay çizgiler ile kesik üçgenler yer alır. Düz bir kaide ile son bulur.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 65, no. 220, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: ss. 1609-1610, no. 2321; *Webb, 2016: ss. 23-24, 13, pl. 2, 1).

K. 81, Samos/Heraion (Rhodos Müzesi, no. 1363), Fig. 15

Yük. 4.4 cm. Tam. Sır, soluk mavi, detaylar için sarı renk kullanılmıştır. Ağız tablası, düz bezemesizdir. Kulp dudaktan gövdeye doksan derecelik bir açıyla inerek gövdeyle birleşir. Omuzda geniş yaka bezemesi vardır. Gövde sarı sırlı yatay bantlarla bölünmüştür. Vazonun gövdesindeki geniş bant boştur. Gövde altında üçgen şeklinde düz tek çizgi bezemeye sahiptir.

Kaynakça: (Maiuri, 1926: ss. 269-270, fig. 170; von Bissing, 1941: s. 48, no. 8, taf. II; *Webb, 1978: s. 65, no. 224, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2350, no. 4342).

Karşılaştırma: Kulp ve ağız şekli, Rhodos'un geç Geometrik aryballosunu hatırlatır.

Oval aryballos: II. Grup.

K. 82, Samos/Heraion, Fig. 15

Yük. 5.0 cm. Tam. Şekil olarak I. Grup aryballoslarla aynıdır. Ağız tablasında, zikzak bezemesi. Kulbun kenarlarında koyu kahverengi kullanılmıştır. Omuzdaki ve gövde altındaki koyu sır yatay bant şeklinde, tüm vazoyu dolaşır. Gövde altında lotus yaprağı bezemesi vardır. Dikey kazıma ile üçgen şekilli beş çanak yapraklar siyah-kahverengi detaylıdır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 66, no. 227, pl. IX).

K. 83, Lindos, Fig. 15

Yük. 4.7 cm. Çap 3.3 cm. Tam. Üslup ve şekil olarak K. 82 ile aynıdır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 358, no. 1305, pl. 56; Webb, 1978: s. 66, no. 228; Skon-Jedele, 1994: s. 2318, no. 4247).

K. 84, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, env. no. S 3947), **Fig. 16**

Yük. 5.8 cm. Tam. Sır, korunmamıştır, ama orijinali yeşil renktedir. Ağız tablası koyu sırlıdır ve zikzak bezemesine sahiptir. Kulp omuzdan dudağa dik bir açıyla bağlıdır. Omuzlarda ve gövde altında koyu sırla yapılmış yatay bant vardır. Kaideye koyu sır ile yapılmış dört üçgen kazıma çanak yaprak yukarıda bant bezeme ile kesişir. Gövde K. 83'e göre daha ince şekillendirilmiştir. Geniş halka kaideye sahiptir.

Kaynakça: (Johansen, 1923: ss. 176-177, not 3, fig. 126; *Webb, 1978: s. 66, no. 232, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2138, no. 3350).

Karşılaştırma: Syrakusai örneği (Hölbl, 2005: s. 126, abb. 28)

Yonca ağızlı minyatür sürahicikler

K. 85, Kamiros, Fig. 16

Tam. Yük. 6.9 cm. Sır, ana renk yeşilimsi, rozetlerin ortasındaki sarı, dudak ve kulbun kenarlarında siyah renklidir. Daha ince uzun oval bir yapısı vardır. Şekil olarak diğer formlarla benzer olduğu ağız kısmı yonca şeklindedir. Sadece bezeme şemasına sahiptir. Gövde ortasında yatay bir bezeme frizi yer alır. Koyu renkle belirtilen bezeme frizi içerisinde yapraklarıyla üç rozet bezemesi diagonal çizgilerle ayrılır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 68, no. 244, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2140, no. 3353).

Karşılaştırma: (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada; von Bissing, 1941: s. 20, no. 5, taf. I; Skon-Jedele, 1994: s. 2140, no. 3352).

K. 86, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 60.4-7.72), **Fig. 16**

Tam. Yük. 6.6 cm. Sır mavi, dudak üzerinde sarı, kulp ve rozetlerin ortası ve rozetlerde siyah-kahverengi renktedir. Bu örneğin diğer vazolardan farkı, boyun kısmının daha uzun, gövdenin daha ovale yakın, rozet bantların omuzda olmasıdır. Bezeme K. 85 ile aynıdır. Bu farklı bir elden, hatta farklı atölyeden gelmiş olmalıdır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 68, no. 248, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2141, no. 3354).

Karşılaştırma: (Webb, 1978: s. 68, no. 245, 247, pl. IX).

K. 87, Kamiros (Louvre Müzesi, env. no. S657), **Fig. 16**

Tam, ağzın bir kısmı kırılmış. Yük. 7.4 cm. Ana sır mavi, detayları sarı ve siyah-kahverengi renktedir. Şekil olarak diğer aryballoslarla aynıdır. Omuzda geniş yaka bezemesine sahiptir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 69, no. 250, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2141, no. 3356).

K. 88, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, env. no. N.III 2397), **Fig. 16**

Yük. 6.9 cm. Tam. Sır, soluk mavi. Hamur kırık beyaz, ağız ve kulp üzerinde sarı ve detaylar siyah-kahverengi renktedir. Bezeme gövdenin merkezini kaplayan kazıma kuş bezemesinden oluşur. Kuşun kanatları açık, uçar pozisyonunda; kanadının sol uç kısmı kulp altından, kanadının sağ uç kısmı kaideye kadar uzanır. Baş ve gövde kontur halinde, kanatlardaki detaylar dikey bant bezemeleriyle belirtilmiştir. Vazonun her iki tarafında da benzer kuş bezemesi vardır.

Kaynakça: (Salzmann, 1875: pl. 5, altta soldan ikinci; Zervos, 1920: s. 137, pl.14, ortada sağda; von Bissing, 1941: s. 49, no. 4, taf. I; Webb, 1978: s. 69, no. 252, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2142, no. 3358).

Karşılaştırma: (Jacopi, 1932/1933: ss. 97-98, no.19, s. 91, fig. 103; Webb, 1978: s. 69, no. 255; Skon-Jedele, 1994: s.2142, no. 3360)

Yeni Yıl Şişesi

K. 89, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, env. no. N.III 2401), **Fig. 17**

Yük. 7.2 cm. Tam. Küçük ağızlı, dar boyunlu, karşılıklı küçük kulplu, kaidesiz ve matara formudur. Formun her iki tarafında, kazıma bezemeli figür yer alır. Yatay ince bant ile belirtilmiş düz bir zemin üzerinde, Mısır etkili kanatlı tanrıça dizleri üzerine çömelmiştir, ama figürün elleri ve ayakları belirsizdir. Figürün başında disk yükselir. Muhtemelen tanrıça Isis'in koruyucu pozundadır. Arka yüzde, sağ tarafa bakan, güneş(?) diskiyle taçlanmış profilden aslan başı. Çapraz taralı çizgilerle gösterilen gösterişli yele. Hayvanın yüz betimlemesinde, burnu kare, göz nokta şeklinde ve ağız bir çizgi olarak kapalı belirtilmiştir. Muhtemelen aslan başlı tanrıça Sekhmet.

Kaynakça: (Salzmann, 1875: pl. 5, ortada; Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada; von Bissing, 1941: ss. 49-50, no. 3, taf. I; Webb, 1978: s. 70, no. 256, pl. IX; Skon-Jedele, 1994: s. 2122, no. 3325).

K. 90, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 13041), **Fig. 17**

Yük. 6.2 cm, gen. 5.2 cm. Tam. Form olarak K. 89 ile aynıdır. Bezemeler farklıdır.

Bir önceki vazodaki bezeme alt zemin çizgisi bu örnekte kullanılmamıştır. Şişenin her iki yüzeyinde farklı iki bezeme vardır. Ön yüzde, geniş kanatlı skarabe, tüm gövdeyi kaplar. Arka yüzde, başı geriye dönerek sola uçar pozisyonundaki kuş yer alır. İki bezeme de detaylı bir şekilde koyu renkle bezenmiştir. Skarabenin uzuvları biraz kaba ve net belirtilmemiştir. Örneğin ön ayaklar gövdeye bağlı değildir ve kanatların önünden ortaya çıkar.

Kaynakça: (Salzmann, 1875: pl. 5, ortada; Jacopi, 1931: ss. 318-319, no. 36, fig. 346, 353; Jacopi, 1934: ss. 10-11, no. 3-4, pl. 10; Webb, 1978: s. 70, no. 257; Skon-Jedele, 1994: s. 2122, no. 3324).

Makara tutamaklı sığ kase

K. 91, Pedasa (PDS240717.KA.TT.M12.d.11), Fig. 17

Makara tutamaklı sığ kase ağız ve gövde parçaları (tam profil, birleşen 5 parça. Ağız çapı, 13.8 cm (ağız tablası dâhil), kaide çapı, 8.2 cm, kor. yük. 2.5 cm. Kahverengimsi krem rengi hamurlu, açık yeşil sırlı. Düz ağız tablalı ve halka kaideli. Aynı kaseye ait makara parçası: PDS240717.KA.TT.M12.1.8. Uzunluk: 2.8 cm, kalınlık: 0.9 cm.

Kaynakça: (Bulut, 2018: s. 138, kat. no. 15, fig. 2)

Karşılaştırma: (Hürmüzlü, 2003: ss. 449-450, Klazomenai Akpınar nekropolü buluntusu)

Merhem/kozmetik kaşığı

K. 92, Antandros, Fig. 17

Merhem/kozmetik kaşığı adıyla anılan yüzer pozisyonundaki çıplak kız figürü. Bir çocuk mezarında ayak kısmında, karın bölümünde ele geçen fayans aryballos ile birlikte bulunmuştur. Genel formlara göre baş biraz daha yukarı bakıyor gibidir. Üslup ve stil olarak döneminin Mısır örneklerine benzemektedir. Gövde ve baş iyi korunmuş, detaylar ve ön tarafta tuttuğu kab korunmamıştır. Peruk saç, siyah sırlıdır.

Kaynakça: (Polat vd., 2005: s. 96, res. 13)

İnsan figürinleri: asma delikli

K. 93, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 13698), Fig. 18

Siyah beyaz lekeli grup, çıplak ve frontal duruşa sahiptir. Tam. Yük. 9.0 cm. Yüz; yuvarlak çıkıntılı gözler, geniş burun, şişkin yanaklar ve çıkıntılı dudaklar ve çene ile son derece kabadır. Vücut ölçüleri orantısız şekilde büyüktür, Mısır tipi peruğa benzer saç omuzlar üzerinde küt şekilde son bulur, kollar vücuda paralel ve birleşiktir, eller kalçanın her iki yanında yumruk şeklinde betimlenmiştir. Dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuş ve dorsal bir sütunla desteklenmiştir. Hamur açık mavi sırlıdır. Saç, göğüsler ve kasık bölgesi siyah-kahverengi sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: (Jacopi, 1932/1933: ss. 26-27, no. 1, fig. 31; Webb, 1978: s. 82, no. 284; Hölbl, 1983a: s. 15, Abb. 16a-b; *Hölbl, 2005: s. 117, Abb. 17; Skon-Jedele, 1994: s. 2032, no. 3105).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 26, fig. 40, Naukratis)

K. 94, Lindos, Fig. 18

Siyah beyaz lekeli grup, çıplak ve frontal duruşa sahiptir. Tam. Yük. 5.7 cm. K. 93 ile benzerdir. Sadece, hamur beyazdır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1282, pl. 56; Webb, 1978: s. 82, no. 277; Skon-Jedele, 1994: s. 2231, no. 3660).

K. 95, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 13700), Fig. 18

Siyah beyaz lekeli grup, çıplak ve frontal duruşa sahiptir. Tam. Yük. 5.5 cm. Erkek figürinlerle duruş ve stil olarak benzerdir. Yüz hatları biraz daha narindir. Göğüsler biraz daha belirgin yapılmıştır. Eller yumruk şeklinde değil, düzdür.

Kaynakça: *(Jacopi, 1932/1933: ss. 26-27, no. 1, fig. 31; Webb, 1978: s. 85, no. 333; Skon-Jedele, 1994: s. 2037, no. 3111).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 27, fig. 42, Naukratis)

K. 96, Lindos (Makri Langoni Kazıları no. 178. Rhodos Müzesi, env. no. 13042), Fig. 18

Siyah beyaz lekeli grup, çıplak ve frontal duruşa sahiptir. Baş ve gövde alt kısmı korunmamıştır. Yük. 5 cm. Kadın figürinlerle benzerdir. Hamur, beyaz sırlıdır. Detaylarda siyah-kahverengi sır kullanılmıştır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: ss. 318-319, fig. 355; Webb, 1978: s. 84, no. 331; Skon-Jedele, 1994: s. 2038, no. 3113).

Karşılaştırma: (Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1285, pl. 56; Webb, 1978: s. 84, no. 315; Skon-Jedele, 1994: s. 2232, no. 3663).

K. 97, Smyrna, Fig. 18

Siyah beyaz lekeli grup, ayakta, çıplak ve dik bir duruşa sahiptir. Gövde alt kısmı korunmamıştır. Yük. 5.5-6 cm. Kadın figürinlerle benzerdir ancak, saçlar biraz daha kabarık tasvir edilmiştir. Kollar yine vücuda paralel olarak, yanda vücutla birleşir. Karın kısmı biraz daha incelmış ve kollar ile arasında bir boşluk oluşturulmuştur. Göğüsler daha dik yapılmıştır.

Kaynakça: *(Webb 1978: s. 85, no. 340; ILN. 28 Şub. 1953, s. 328, sağ altta).

Karşılaştırma: (Gültekin, 1968: s. 102, fig. 9; Webb, 1978: s. 85, no. 343, 345; Skon-Jedele 1994: s. 2039, no. 3115).

K. 98, Kamiros (Rhodos Müzesi, env. no. 13089), **Fig. 18**

Siyah beyaz lekeli grup, ayakta, çıplak ve dik bir duruşa sahiptir. Tam. Yük. 8.0 cm. Kadın figürinleriyle benzerdir, ancak yüz hatları daha dolgun. Kalın dudaklar ve gövdeyle orantısız bir başa sahiptir. Kollar vücuda paraleldir, kasık bölgesindeki sırt diğer örneklerle göre daha küçük yapılmıştır. Bacaklar dik, birbirleriyle neredeyse tek bir bütünün parçası gibi şekillendirilmiştir.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: ss. 280-284, no. 3, fig. 313, soldaki; Webb, 1978: s. 85, no. 344; Skon-Jedele, 1994: s. 2038, no. 3114).

K. 99, Kamiros (Louvre Müzesi, env. no. OA S 1235), **Fig. 18**

Tam. Yük. 4.3 cm. Üslup daha önce bahsettiğimiz kadın figürinlerle aynıdır. Sol kol göğüsün altında, dirsekten kırılmış şekilde betimlenmiştir. Dorsal sütun desteği ve sırt kısmında asma deliği vardır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 86, no. 349, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2040, no. 3117).

K. 100, Lindos, Fig. 18

Gövde alt kısmı ve sağ kol ve omuzun bir kısmı korunmamıştır. Yük. 5.2 cm. Ayakta dorsal sütun ile desteklenmiş erkek figürinlerle benzerdir. Ancak, frontal duruşa sahip bu figürinler, kollarını dirsekten göğüse doğru kırarak bacaklarından tuttukları hayvanları sırtlarında taşıyor pozisyonadırlar. Figürün saçları başlık şeklindedir ve büyük oranda hayvan tarafından kapatılır. Hamur açık mavi sırlıdır. Koçun başı, figürün saçları ve kasıkları siyah ile renklendirilmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1272 pl. 56; Webb, 1978: s. 83, no. 304; Skon-Jedele, 1994: s. 2229, no. 3656).

K. 101, Ephesos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, env. no. 2679), **Fig. 18**

Frontal duruşa sahip, çıplak, flüt çalan erkek figürinler. Tam. Yük. 5.1 cm. Kaba bir hamura sahiptir. Daha önce bahsettiğimiz erkek figürlerle benzerdir. Sadece iki kol dirsekten kırılarak göğüs bölgesinde tutulan çift kanallı flüt çalar şekilde betimlenmişlerdir.

Kaynakça: *(Hogarth, 1908: s. 203, pl. 44, 2; Webb, 1978: s. 83, no. 290; *Hölbl, 2008: s. 212, abb. 185).

Karşılaştırma: Naukratis örneği (Gardner, 1888: s. 57, pl. XVII, no. 4; Webb, 2015b: s. 5, şek. 1; Webb, 2015b: s. 24, şek. 36).

K. 102, Kamiros (Salzmann and Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 60.4-4.78), **Fig. 19**

Tam. Yük. 8.2 cm. Üslup ve Şekil açısından kadın figürinlerle benzerdir. Tek fark K. 101'deki gibi flüt çalar pozisyonudur. Benzer detaylar dışında flüt siyah sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 85, no. 347, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2028, no. 3098).

Karşılaştırma: İtalya, Taranto, Locri rneği (Hlbl, 1979: s. 283, taf. 155, 1-2)

K. 103, Khios/Emporion, Fig. 19

Bir blok üzerinde oturarak flüt çalan figür. Tam. Yük. 5.9 cm. Üslup olarak diğer insan figürinlerle benzerdir. Yüz iyi korunmamıştır, gövde uzuvları orantısız hatlara sahiptir. Saçlar başın üstünden pürüzsüz, kulakların arkasına düşerek ve hafifçe omuza dökülüyor. Kollar orantısız bir Őeklilde göğüse doğru kırılarak çift oluklu bir flüt çalar pozisyonudur. Flüt ve gövde arasındaki boşluk az da olsa boş bırakılmıştır. Sırtındaki asma deliği net olarak görülür. Figür biraz daha oval ve belirgin olarak dizden kırılmış kaideyle bütün bir parça gibi duran bir blok üzerinde durur. Bacaklar ve blok arasında boşluk vardır. Ayaklar çok net belirtilmemiştir. Çekirdek beyaz, sır soluk yeşilimsi sırlıdır. Sa, asma deliği, flüt ve kasık bölgesi koyu sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, tab. 96, no. 589; Brown, 1974: s. 17, no. 37; Boardman, 1980: s. 127, no. 147 'soldaki'; Webb, 1978: s. 84, no. 309; Skon-Jedele, 1994: s. 1058, no. 1443).

Karşılaştırma: (Hlbl, 2005: s. 117, abb. 18, Lindos, Athena Tapınağı, Kopenhagen, National Museum No. 10397-10395 sol ve sağ).

K. 104, Lindos, Fig. 19

Bir blok üzerinde oturarak flüt çalan maymun figürü. Yük. 4.89 cm. K. 103 ile üslup olarak benzerdir. İnsan yerine bir maymun insan gibi betimlenmiştir. Flüt ile göğüs, oturduğu blok ve bacakları arasında boşluk yoktur, bitişiktir. Kaba ve belirgin olmayan vücut detaylarına sahiptir. Gövde kalındır ve bel/göbek çevresinde kalın sır bantı vardır. Önde dizlerden ayak bileklerine kadar devam eden koyu bir sır vardır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 352, no. 1252 pl. 55; Webb, 1978: s. 84, no. 313; Skon-Jedele, 1994: s. 2225, no. 3649).

K. 105, Kamiros (Louvre Müzesi env. no. OA S1236), **Fig. 19**

Frontal duruşa sahip sol omuzunun üstünde lir çalan figür. Tam. Yük. 4.5 cm. Çıplak erkek figürinler grubundaki erkek figürinlere benzer üslup özelliklerine sahiptir ama şekil olarak biraz farklıdır. Sol omzunda sol eliyle alttan destekleyerek tuttuğu ve sağ elini göğüs üstünde sola doğru uzatarak lir çalar pozisyonundadır.

Kaynakça: (Heuzey, 1923: s. 210, no. 5; Zervos, 1920: s. 360, no. 23; *Webb, 1978: s. 86, no. 353, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2021, no. 3083).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 6, fig. 6, Naukratis)

K. 106, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum,, env. no. 60.4-4.83), **Fig. 19**

Frontal duruşa sahip ayaklarının yanında doğan/şahin figürü olan figürin. Tam. Yük. 4.5 cm. Üslup ve şekil detayları çıplak ayakta flüt çalan erkek figürinleriyle aynıdır. Ancak figürün, sağ tarafında bel hizasının altında farklı bir kaideye oturtulmuş ve figürün bacaklarıyla bitişik doğan figürü durur. Doğan figürü asma delikli hayvan figürinler ile aynı stildedir. Saç, flüt, kasık bölgesi, doğanın gagası ve kaidenin kenarına siyah sırlıdır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 86, no. 355, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2024, no. 3089).

K. 107, Kamiros, Fig. 19

Frontal duruşa sahip yanında bir doğan/şahin figürü olan, muhtemelen flüt çalan figürinin gövde alt ve kaide parçası. Yük. 3.9 cm.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 86, no. 357, pl. XII).

K. 108, Kamiros (Makri Langoni kazıları, Rhodos Müzesi, env. no. 13039), **Fig. 19**

Frontal duruşa sahip, sağ ayaklarının yanında keçi(?) figürü ile flüt çalan figürin. Tam. Yük. 7 cm. Benzer figürinlerle üslup ve şekil olarak aynıdır. Yüz hatları kaba ve orantısızdır. Giyimli olduğu düşünülen figür, dorsal bir sütuna ve asma deliğine sahiptir. Sağ tarafında aynı kaide üzerinde ve figürün bacaklarıyla bitişik yürür pozisyonunda bir keçi yer alır.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: s. 318, no. 34, fig. 355; Webb, 1978: s. 86, no. 361; Skon-Jedele, 1994: s. 2022, no. 3085).

K. 109, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V 765), Fig. 19

Diz çökmüş flüt çalan erkek figürin. Tama yakın. Yük. 7.6 cm. Kaliteli bir betimlemeye sahip figürin, dizleri üzerinde, dikdörtgen bir kaide üzerinde diz çökmüş çiftli flüt çalar pozisyonundadır. Benzer figürinlerden farkı, diz çökmüş olmasıdır. Ayrıca, destek sütunu yoktur. Asma deliği belirgindir, çift flüt korunmamıştır. Yüz, el ve ayak detayları belirgin bir şekilde yapılmıştır. Hamur sırsızdır. Detaylar, siyah-kahverengi iken, şu an kırmızımsı mor.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 87, no. 369, , pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 1566, no. 1858; *Webb, 2016: ss. 137-138, no. 295, pl. 29, 1-3).

Karşılaştırma: Çıkıntılı kalça ve karın, Mısır sanatının bir özelliğidir ve Yunan dünyasına MÖ 6. yüzyılda geçer. Formun oturma pozisyonu neredeyse Leopar Benekli Grup ile aynıdır.

K. 110, Khios /Emporion, Fig. 19

Diz çökmüş flüt çalan figürin. Tam. Yük. 4.8 cm. Hamur beyaz sırlıdır. Saç, flüt, asma deliği ve dizlerinin üstü (etek detayları) siyah sır ile belirtilmiştir. K. 109'un kaba bir örneğidir.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, no. 590, tab. 96; Brown, 1974: s. 17, no. 38; Webb, 1978: s. 87, no. 371; Skon-Jedele, 1994: s. 1059, no. 1444).

K. 111, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 61.10-24.19), Fig. 20

Çömelmiş veya oturur pozisyonda çift flüt çalan figürin. Yük. 7.3 cm. Fikir olarak bir önceki iki formla benzer ancak, ayakları üzerinde diz çökmek yerine çömelmiştir. Üslup ve sır detayları aynıdır. Hamur sırsı açık yeşil renktedir. Figür biraz daha öne eğilmiş sırta, çömelmekle oturmak arasında bir kalça ve bacak formuna sahiptir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 88, no. 378, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2027, no. 3095; *Webb, 2015b: s. 20, fig. 30).

K. 112, Khios/Emporion, Fig. 20

'Blok grup' lir çalan figürinin üst gövde parçası. Yük. 4.7 cm. Saçlar başın üst kısmından düz ve oval şekilde gelmektedir. Yüz özellikleri son derece kabadır, çıkıntılı gözler, geniş burun ve dudaklar aşırı büyük betimlenmiştir. Sol el ile sol omuz üzerinde tutulan lir, sağ el dirsekten kırılarak sola doğru göğüs hizasında uzatılmış çalar pozisyonundadır. Lir baş ve omuz ile bitişik betimlenmiştir. Arkada sütun desteği var. Hamur, yeşilimsi beyaz sırlıdır.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, no. 588, tab. 96; Brown, 1974: s. 17, no. 36; Boardman, 1980: s. 127, no. 147 'sağdaki'; Webb, 1978: s. 89, no. 401; Skon-Jedele, 1994: s. 1058, no. 1442).

K. 113, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3876), **Fig. 20**

‘Blok grup’ iki elinin arasında tuttuğu davul(?) ile blok kaide üzerinde oturmuş figürin alt gövde parçası. Yük. 4.6 cm. Üslup ve stil olarak K. 112’ye benzer. Üst gövde ve baş yoktur. Kabaca betimlenmiş dirseklerden kıvrılmış koluyla karın hizasında tuttuğu elleri arasında bir davul(?) tutar. Davul dizleriyle de temas halindedir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 350, no. 1253, pl. 55; Webb, 1978: s. 90, no. 409; Skon-Jedele, 1994: s. 2228, no. 3654).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 6, fig. 7, Naukratis)

K. 114, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3872), **Fig. 20**

‘Blok grup’ diz çökmüş veya oturur pozisyonda elleri arasında tanımlanamayan bir obje tutan figürin. Önündeki tanımlanamayan nesne hariç tamdır. Blok grubun kaba yüz ve vücut hatlarını korumaktadır, dizlerin biraz üstünde biten yatay çizgi elbisenin sınırı olarak düşünülebilir. Saçlarda koyu sır, göğüs hizasında kol dâhil ve dizlerin üst kısmında düz bir kalın bant şeklinde siyah sır ile bezenmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1260, pl. 55; *Webb, 1978: s. 90, no. 414; Skon-Jedele, 1994: s. 2223, no. 3643).

K. 115, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3895), **Fig. 20**

‘Blok grup’, başı ve sol omuz kısmı korunmamış tam bir figürin. Yük. 7.9 cm. Muhtemelen giyimli bir kadın, ayakta duran kadın figürinlerine ve Blok grubun kaba hatlarına benzer. Dirseklerden kırdığı kollarıyla sol el üstte, sağ el onun altında betimlenmiş şekilde göğüs hizasından ayaklarına kadar uzun silindirik bir obje tutmaktadır. Dorsal bir sütuna sahiptir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 353, no. 1273, pl. 56; Webb, 1978: s. 90, no. 420; Skon-Jedele, 1994: s. 2234, no. 3672).

K. 116, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3871 veya I 654), **Fig. 20**

‘Blok grup’, başı korunmamış tam bir figürin. Yük. 7 cm. K. 114 ile üslup ve şekil açısından benzerdir. Göğüs hizasında, sivri dipli, kenarları siyah sır ile çevrelenmiş, çift kulplu bir vazı tutmaktadır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 351, no. 1263, pl. 55; Webb, 1978: s. 89, no. 406; Skon-Jedele, 1994: s. 2230, no. 3658).

Karşılaştırma: Naukratis örneği; (Gardner, 1888: s. 57, no. 6, pl. XVII; Webb, 1978: s. 89, no. 405).

K. 117, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, S 601), **Fig. 20**

‘Ptah başı’ grubu. Tam. Yük. 7 cm. Sağ bacak yere paralel, sol bacak ise yere dik olarak konumlandırılmış figürün başı sol dizin üstüne yaslanmış şekilde betimlenmiştir. Figür merkezi pileleri belirtilmiş etek(?) giyer. Baş figüre göre büyük ve çocuksudur. Dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur.

Kaynakça: (Zervos, 1920: s. 87, pl. 9, üstten üçüncü; Heuzey, 1923: s. 216, cat. 10; Mollard-Besques ve Musée du, 1954: s. 40, pl. 29, cat. B238; Hadzisteliou-Price, 1969: s. 96, pl. 20,2; Webb, 1978: s. 90, no. 431; Skon-Jedele, 1994: s. 2045, no. 3128).

Hayvan figürinleri: asma delikli

K. 118, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, no. 61.10-24.23), **Fig. 20**

Boğa. Tam. Yük. 4 cm, uzun. 4.7 cm. Detayları iyi korunmamıştır. Boğa ileriye doğru dönük, yürür pozisyonunda ayakta, bacaklar yere paralel. Bacaklar ile dikdörtgen kaide arasındaki boşluk aynı malzeme ile doldurulduğu için bacaklar kabartma gibi durmaktadır. Sır belli belirsizdir, asma deliği vardır ve başta bellir belirsiz siyah sır seçilmektedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 93, no. 434, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2049, no. 3140; Webb, 2015b: s. 12, fig. 17).

K. 119, Pedasa (PDS180809.KA.A.M8.1.11), **Fig. 20**

Boğa. Korunan uzun. 5.9 cm, gen. 2.8 cm. Benzer figürinlerle aynı duruşu sahiptir. Yüzeyi oldukça aşınmış, ön ve arka bacakları, boynuzu iyi korunmamıştır. Hamur krem rengindedir. Göz, kuyruk ve asma deliğinin etrafı koyu kahverengi sırlıdır.

Kaynakça: (Bulut, 2018: s. 132, kat. no. 21, fig. 3).

K. 120, Samos/Heraion, Fig. 20

Koç. Yük. 4.5 cm, uzun. 5 cm, gen. 2 cm. Tam. Yürür pozisyonunda, dikdörtgen kaide üzerine oturtulmuş. Baş ve boynuzlar ileriye dönüktür, boğa figürinlerinde olduğu gibi bacak ve kaide arasındaki boşluk doludur. Detaylar başarılı bir şekilde betimlenmiştir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 93, no. 440, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 1579, no. 1998; *Webb, 2016: s. 148, no. 334, pl. 34, 1).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 10, fig. 13, Naukratis)

K. 121, Erythrai (İzmir Arkeoloji Müzesi, K-5370), Fig. 20

Koç. Yük. 3.5 cm, uzun. 7 cm. Figürün hamuru aşırı derecere aşınmıştır. Baş, gövde ve ön yüzdeki tüyler korunmuştur. Gövde üzerindeki detaylar siyah-kahverengi lekeler şeklinde seçilmektedir.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 103, fig. 21; Webb, 1978: s. 93, no. 448).

K. 122, Samos/Heraion, Fig. 21

Yük. 4.5 cm. Ön ayakları havada aslan ya da at (?) figürünü. Ön ayakları hariç, tamdır. Koçlarla aynı hamur ve pozdardır. Sır, beyaz renktedir; detaylarda ayaklar kırmızımsı kahverengi renktedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 93, no. 451, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 1582, no. 2011; *Webb, 2016: s. 149, no. 337, pl. 34, 4).

K. 123, Samos/Heraion, Fig. 21

Yürür pozisyonunda aslan figürünü. Yük. Yak. 4 cm. Koç ve boğa figürinleriyle üslup açısından benzerdir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 93, no. 452, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 1582, no. 2010; *Webb, 2016: s. 149, no. 338, pl. 34, 5).

Karşılaştırma: (Webb, 2015b: s. 10, fig. 12, Naukratis)

K. 124, Kamiroi (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, no. 61-10.24.24), Fig. 21

Su aygırı. Tam. Yük. 3.6 cm, uzun. 5.3 cm. İnce tombul, otlama pozunda ve dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur. Bacakların arasındaki boşluk belli belirsizdir. Aşağı doğru uzanan baş otlama pozisyonundadır. Bacaklarda koyu sır kalıntıları görülür.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 93, no. 453, pl. XII; Skon-Jedele, 1994: s. 2057, no. 3160; Webb, 2015b: s. 12, fig. 18)

Karşılaştırma: **K. A3** (Webb, 1978: pl. XII, Samos, neg. 6491 no.lu görsel).

K. 125, Khios/Emporion, Fig. 21

Kedi. Tam. Yük. 3.5 cm, uzun. 6.7 cm. Ön ayakları dik bir şekilde küçük bir kaide bloğu üzerinde dik oturur. Kulak uçları kırılmıştır. Boynun arka tarafında asma deliği. Hamur beyaz sırlıdır. Siyah sır lekeleri, kulaklara, omuzlara ve başın üstüne uygulanmıştır.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, no. 581, tab. 96; Brown, 1974: s. 16, no. 29; Webb, 1978: s. 94, no. 467; Skon-Jedele, 1994: s. 1061, no. 1448).

K. 126, Lindos, Fig. 21

Kedi. Yük. 3.9 cm. Kaide ve n ayaklar kırık. K. 125 ile benzer özellikler gösterir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1242, pl. 54; Webb, 1978: s. 94, no. 468-477, pl. XIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2243, no. 3712-3721).

K. 127, Khios/Emporion, Fig. 21

Doğan. Yük. 5.2 cm. Alt bacaklar ve kaide kayıp. Figür oval hatlara sahiptir. Hamur beyaz sırlıdır. Gözler, gaganın kenarları, kuyruk tüylerinin çatalı siyah sırla belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, no. 582, tab. 95; Brown, 1974: s. 16, no.30; Webb, 1978: s. 96, no. 514; Skon-Jedele, 1994: s. 1062, no. 1449).

K. 128, Erythrai, Fig. 21

Doğan. Tam. Yük. 4.7 cm. Oval hatlara sahip, kanatları kapalı, dikdörtgen bir kaide üzerinde ve kanatları kaideyle birleşik bir şekilde betimlenmiştir. Ayaklar, kuyruk ve kaide arasındaki boşluk belirtilmiştir. Yüzey iyi korunmamıştır.

Kaynakça: *(Gültekin, 1968: s. 103, fig. 17; Webb, 1978: s. 95, no. 496).

K. 129, Miletos (Milet Müzesi, env. no. 8344), Fig. 21

Doğan. Yük. 3.46 cm, kaide 2.9x1.2 cm. Kaba hatlara sahiptir. Yüz oval, gaga sivri yapılmış, gözler prtlektir. Diğer doğan figürlerine benzer şekle sahiptir; ama biraz daha detaylı yapılmaya çalışılmıştır. Sır beyaz parlaktır, göğsün her iki tarafında, kuyruk tüylerinde, pençeler ve gagada siyah-kahverengi sır detayları görülmektedir.

Kaynakça: (Hlbl, 2014: s. 188, abb.13a-b)

Karşılaştırma: Cagliari, İtalya rneği (Hlbl, 1986: ss. 58-61, taf. 56, 2a-b)

K. 130, Samos/Heraion, Fig. 21

Doğan. Yük. 5.45 cm. Diğer doğan figürinleriyle benzerdir. Detaylar ve hayvanın uzuvları biraz daha belirgin betimlenmiştir. Bazı kısımları ve asma deliği korunmamıştır.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 171, no. 605, pl. 40, 4-5).

K. 131, Samos/Heraion, Fig. 21

Doğan, Tam. Yük. 5 cm. Kaide 2.3x1.2 cm. Gözler detaylı olarak belirtilmiştir. Diğer özellikler diğer örneklerle benzer. Hamurun sırası mavi/yeşil tonlarındadır.

Kaynakça: (Kyrieleis, 1978: ss. 393-395, fig. 11; Furtwängler, 1980: s. 158, pl. 40-43, Beil. 2; Webb, 2016: s. 171, no. 609, pl. 40, 8).

K. 132, Miletos (Milet Müzesi, env. no. 8343 - Z 08.482.1), Fig. 21

Başının üstünde güneş diski ile doğan figürini. Yük. 3.32 cm, kaide 1.96x1 cm. Figürin üslup ve şekli diğer figürinlerle benzerdir. Farklı olarak başının üstünde güneş diski vardır ve gövde genişliği biraz daha oval verilmiştir. Hamur, ince beyazımsı, korunan sır hafif turkuaz renktedir. Kuyruk tırtıklı bir şekilde şekillendirilmiştir.

Kaynakça: (Hölbl, 2014: s. 188, abb. 12a-b)

İnsan figürinleri: asma deliksiz

K. 133, Samos/Heraion, Fig. 22

Frontal duruşa sahip erkek figürini, birleşen iki parçadan oluşur. İki parça gövde altından birleşir. Baş, sağ bacak, kolların yarısı korunmamıştır. Korunan yük. 10.5 cm. Alt kısım kaideyle, yük. 5.2 cm. Basit ama dikkatli bir şekilde modellenmiştir. Her iki kol da gövdeyle birleşik, eller yumruk şeklindedir. Sır, küçük mavi/yeşil alan hariç, tümüyle kaybolmuştur. Hamur, gözenekli, pembemsi-kahverengi renktedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 98, no. 564, pl. XI; Skon-Jedele, 1994: s. 1568, no. 1864; *Webb, 2016: s. 109, no. 174, pl. 17, 4-5).

K. 134, Samos/Heraion, Fig. 22

Erkek figürini baş parçası. Korunan yük. 2.7 cm, gen. 2.85 cm. Başının üstüne yerleştirilen, kulaklardan hafifçe aşağı doğru yuvarlanan ve boyunda peruk şeklinde duran saç, kulakların arkasında betimlenmiştir. Müzik aleti çalan figürinlerin abartılı ve küt kesilmiş modellerine benzemez. Sır, soluk yeşil izler taşır, saçlarda ise siyah-kahverengi renkler korunmuştur.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 110, no. 183, fig. 12a-b, pl. 19, 5).

K. 135, Samos/Heraion, Fig. 22

Frontal duruşa sahip erkek figürini baş, dorsal sütun ve gövde üst parçası. Korunan yük. 5.3 cm. Erkek figürinlere benzer olmasına rağmen oval gözler daha geniştir. Göğüs, ortasındaki kasların gösterilmesi için T şeklinde bir çizgi dikkat çeker. Baş üstten basık gibi biraz uzundur.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 98, no. 562b; Webb, 2016: ss. 110-111, no. 185, pl. 19, 3-4).

K. 136, Samos/Heraion, Fig. 22

Hatlarıyla bir kadına benzeyen figürin üst gövde parçası. Göğüslerin alt kısmı korunmamıştır. Korunan yük. 4.3 cm, derinlik 3.3 cm, gen. altta 5.5 cm, gen. üstte 5.3 cm.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 98, no. 569a; Skon-Jedele, 1994: s. 1570, no. 1876; *Webb, 2016: s. 123, no. 224, pl. 24,1).

K. 137a-b, Samos/Heraion, Fig. 22

İki parça halinde, ayakta, çıplak kadın figürin parçaları a) Sadece sol göğüs ve kol parçası. Yük. 3.4 cm, derinlik 3 cm. b) Karın ile üst baldırdan bir bölüm. Uzatılmış parmaklar ile yanlara doğru kollar görülmektedir. Yük. 4.4 cm, gen. 4 cm. Kasıklarda, siyah-kahverengi sır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 98, no. 570-a, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 1570, no. 1877; Webb, 2016: s. 123, no. 225-226, pl. 24, 2-3).

Karşılaştırma: Bu parça, erkek figürin örneği ile aynı stile sahiptir (Webb, 1978: s. 98, no. 563).

K. 138, Samos/Heraion, Fig. 22

Kadın figürü baş ve gövde üst parçası. Yük. 5.5 cm. Çıplak figürün, saçları omuzlara düz bir şekilde iner. Sol omuz ve sağ dirsek arkasında diğer nesnelerle birleşmelerin belirtileri vardır. Benzer kadın figürinler aynı özelliklere sahiptir, yüz hatları gerçeğe yakındır. Sırın, orijinali koyu mavi ama iyi korunmamıştır. Saç ve meme uçlarında siyah-kahverengi sırlıdır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 99, no. 579, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 1573, no. 1881; Webb, 2016: s. 125, no. 233, pl. 23, 4).

K. 139, Samos/Heraion, Fig. 23

Kadın figürini, dorsal sütun desteğiyle ayakta, gövde altı korunmamıştır. Yük. 11.2 cm. Figür, kucağında bir adak/sunu tablası tutar pozdadır. Yüz aşınmış, vücut hatları kadınsı ve kaliteli bir hamura sahiptir. Üslup ve hamur olarak benzersiz ve farklı bir örnektir. Sır, yeşil/mavi, başlangıçta parlaktır, saç ve göğüs uçları parlak siyah renktedir. Hamur, taneli, orta kalın, devetüyü rengindedir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 124, no. 232, pl. 23, 2-3).

Karşılaştırma: (Webb, 2016: s. 124, pl. 23, 1. Naukratis).

K. 140, Samos/Heraion, Fig. 23

Beraberindeki hayvanla insan figürünün kaide parçası. Kaide gen. 3.8 cm, yük. 3.9 cm. Figürünün sol bacağı alt dizine kadar korunmuştur ve ayak bileğindeki giysi detayı görünür. Yardımcı figürün ayaklarını oluşturan merkezi bölmeli tek küçük kare taban keçi(?) gibi bir hayvanın varlığını betimler. Sır, parlak mavi/yeşildir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 99, no. 571, pl. XIV, Tip C, iii; Skon-Jedele, 1994: s. 1575, no. 1889; *Webb, 2016: s. 120, no. 212, pl. 21, 10).

Karşılaştırma: (Webb, 2016: ss. 119-120, no. 207-210, 212, 213 deki belirsiz parçalar). (Webb, 2016: s. 123, no. 223, 225 altında yer alan iki küçük, yardımcı kadın figürini) ile karşılaştırılabilirler.

K. 141, Samos/Heraion, Fig. 23

Yük. 4 cm, gen. altta 2.4 cm. Dağ keçisinin baş ve boynu. Bir el hayvanı boynuzundan tutar. Hayvanın yüzünün sağ tarafı detaylı olarak gösterilmiştir, bu da insanın sağında kaldığını göstermektedir. Dağ keçisinin boynuzu ve gözleri siyah sır ile süslenmiştir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 101, no. 620, Tip C, vi-ii, parça, en başta önden bakılmak üzere tasarlanmış bir gruptan gelmesi gerektiği belirtilir; Skon-Jedele, 1994: s. 1574, no. 1882; Webb, 2016: s. 118, no. 206, fig. 15, pl. 21, 4-5).

K. 142, Samos/Heraion, Fig. 23

Sadece yarım boynuzları olan benzer dağ keçisi başı. Uzn. 4 cm.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 101, no. 621, Tip C, vi-ii; Skon-Jedele, 1994: s. 1574, no. 1883; *Webb, 2016: s. 118, no. 205, pl. 21, 1-3).

K. 143, Samos/Heraion, Fig. 23

At figürü ve yanında diz çökmüş erkek. Uzn. 3.4 cm, yük 2.5 cm. Çıplak sol diz kapağı ve erkek figürü bükülmüş dizinde, sol tarafına paralel olarak duran, atın ön kısmı ve kavisli paralel kesiklerle gösterilen yelesi bulunur. Erkek figürü yumruğuyla hayvanın yelesini kavrar. Sır, parlak yeşil/mavidir. At yelesi üzerinde siyah/mavi sırlıdır. Hamur, sert, gri ile beyaz renktedir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 119, no. 207, fig. 16, a-c, pl. 21, 7-9).

K. 144, Samos/Heraion, Fig. 23

İnsan figürü başı, adak hayvanı ve gövde üst kısmından oluşur. Kollarını dirsekten göğüs kısmına doğru kırmış sırtında taşıdığı hayvanın bacaklarını elleriyle kavramıştır. Saçlar hayvanın gövdesiyle bütün halinde betimlenmiştir. Detaylarda belden kavrayan tunik giyer. Üslup benzer insan figürinleriyle aynıdır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 83, no. 306; Skon-Jedele, 1994: ss. 1571-1572, no. 1879; Webb, 2016: s. 115, no. 197, pl. 20, 1-2).

K. 145, Samos/Heraion, Fig. 23

Üst gövde parçası, doğanın kuyruğu ve başın alt kısmı korunmuştur. Yük. 4.5 cm. Eğik sol kol çerçeve kalıntısı olan bir üçgeni tamamlar. Sol kolun üstünde yer alan tablada bir doğan/şahin figürünün kuyruk kısmı görülür. Sır, soluk yeşil ton hariç kaybolmuştur. Hamur, pembemsi kahverengi renktedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 101, no. 617, Tip C, vi, Vathy; Skon-Jedele, 1994: ss. 1574-1575, no. 1886; Webb, 2016: s. 117, no. 200, fig. 14,a-b; pl. 20, 6).

K. 146, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.797), Fig. 23

Figür baş, kollar ve başın üstünde taşıdığı adak figürleri korunmuştur. Yük. 7 cm. Birden fazla bağımsız parçadan oluşmuştur. İki doğan dikdörtgen tabla(?) üzerine oturtulmuş, insan figürü kollarıyla iki yanında tuttuğu tablayı başının üzerinde taşır pozisyonda betimlenmiştir. İyi korunmadığı için detaylar belirsizdir. Sır, kaba parlak mavi renktedir. Saçlar ve doğanın gagası, yanakları ve bacakları kahverengi sır ile gösterilmiştir. Hamur, devetüyü rengi ve ufalanabilir yapıdadır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 101, no. 613, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2030, no. 3102).

Çizim: (Webb, 1978: s. 91, fig. 24)

K. 147, Samos/Heraion, Fig. 23

Frontal duruşa sahip, giyimli ve sağ tarafta bir keçi olan figürin alt gövde parçası. Yük. 5.7 cm, uzun. 6.7 cm, gen. 3.5 cm. Orijinali yeşil olan sır korunmamıştır. Hamur, kaba ve serttir. Bacakların yalnızca alt kısmı, hayvanın kalça ve arka ayakları, dikdörtgen kaide ve destek bloğunu alt kısmı seçilmektedir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 120, fig. 17, pl. no. 210, pl. 22, 1-2).

K. 148, Samos/Heraion, Fig. 24

Frontal duruşa sahip, çiftli flüt çalan figür baş ve üst gövde parçası. Figür sadece fotoğraftan bilinmektedir. Üslup müzik aleti çalan figürinlerle benzerdir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 99, no. 581, pl. XIV; Skon-Jedele, 1994: s. 1559, no. 1847-1857; *Webb, 2016: s. 134, no. 277, pl. 28, 1).

K. 149, Samos/Heraion, Fig. 24

Frontal duruşa sahip, çiftli flüt çalan figür baş ve üst gövde parçası. Sadece resimlerden bilinen figürin ayakta mı oturur pozisyonda mı olduğu net değildir. Flüt çalan figürinlerle benzer özelliklere sahiptir. Yüz, çift flüt çalar pozisyonunda şişkin yanaklara sahiptir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 99, no. 585, pl. XIV; Webb, 2016: s. 132, no. 263, pl. 27, 8-9).

Karşılaştırma: Bu parça ilk önce Samos NEG 6489'da, Webb, 2016: no. 240 İsis ve Horus ve no. 197 koç taşıyıcısıyla birlikte bulunmuştur. Webb'e göre bir grubun parçası olabilir.

K. 150, Kamiro (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.950 ve 935), Fig. 24

Çömelmiş veya oturur vaziyette flüt çalan figürin. Birleşen iki parçadan oluşur. Yük. 6.5 cm. Kaba yapılmış, iyi korunmamış ve detaylar net değildir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 100, no. 602, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2027, no. 3096).

K. 151, Samos /Heraion, Fig. 24

Çömelmiş veya oturur vaziyette flüt çalan figürin. Yük. 4.7 cm, gen. 3 cm. Baş ve gövde üst kısım kayıp. Gövde alt kısmı ve kaide korunmuştur. Uyluk kemiği ve gövde alt kısmı abartılı bir kavise sahiptir. Bu şekil asma deliksiz figürinlerle karşılaştırılabilir. Figür, iki bacağının arasında iki eliyle tuttuğu bir müzik aletini çaldığı ya da nesneyi tuttuğu düşünülür. Kalça kısmı T şeklinde bir kazıma bezeme ile belirtilmiştir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 100, no. 600, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 1567, no. 1861; Webb, 2016: s. 136, no. 290, pl. 28, 9).

K. 152, Samos /Heraion, Fig. 24

Çömelmış veya oturur vaziyette flüt çalan figür. Baş ve gövde üst kısım kayıp. Yük. 4.7 cm, gen. 3 cm. K. 150 ve K. 151 ile benzerdir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 100, no. 601, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 1567, no. 1862; Webb, 2016: s. 136, no. 291, pl. 28, 10).

K. 153, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3868 '1549'), Fig. 24

Baş kısmı, kaidesi kayıp at gövdesi. Yük. 4.6 cm, uzun. 6.6 cm. At üzerinde süvari figürü parçası yer alır. Atın kuyruğu siyah sırla betimlenmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 348, no. 1296, pl. 56; Webb, 1978: s. 102, no. 623; Skon-Jedele, 1994: s. 2240, no. 3692).

Karşılaştırma: (Hölbl, 2005: s. 126, abb. 27)

K. 154, Samos/Heraion, Fig. 24

'İsis ve Horus'. Sadece annenin başı ve gövdesi. Bebeğin başı korunmamıştır. Yük. 5.9 cm. Dolgun yanakları olan flüt çalanlara benzer bir tarz, ancak yüz oranları daha gerçekçidir. Saçlar yuvarlak, yüz ve omuzlarda şişkinlik var. Modelleme daha ayrıntılı yapılmıştır. Sol koluyla önde bebeğin sırtından tutan figür, sağ eliyle onu destekler ve sol memesinden bebeği emzirir şekilde betimlenmiştir. Sır, parlak turkuaz mavi-yeşildir, saçta siyah-kahverengi lekeler seçilmektedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 100, no. 605; Skon-Jedele, 1994: s. 1562, no. 1830-1842; Webb, 2016: s. 128, no. 240, pl. 26, 2-3).

K. 155, Samos/Heraion, Fig. 24

'İsis ve Horus'. Annenin başı ve çocuk, dikdörtgen kaide ve bacaklar korunmamıştır. Yük. 9.7 cm. Dikdörtgen kaide üzerindeki figür, kaide ile birleşik kare bir blok (taht) üzerinde oturan bebeği emzirir pozisyonundadır. Annenin ve bebeğin gövdesi dışındaki kısımlar korunmadığı için kaba bir betim seçilmektedir. Annenin sol eli çocuğu destekler, sağ eli göğsüne doğru uzanmıştır. Sır, kaybolmuştur mavi izler vardır. Hamur, pürüzlü ve devetüyü rengindedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 100, no. 607; Skon-Jedele, 1994: s. 1561, no. 1829; *Webb, 2016: s. 128, no. 237, fig. 18, pl. 25, 4-5).

K. 156, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.852), **Fig. 25**

Astarte başı. Yük. 4.7 cm, gen. 5 cm. Peruk tipi saç kabarıktır, kulaklar saçların altında kalır. Kalın kaşlı, köşeli hatlara sahip yüz betimi vardır. Yüzünde ve saçların kenarlarında parlak mavi sır. Saçlarda, göz bebeklerde ve kaşlarda siyah-kahverengi renkli sır ile betimlenmiştir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 102, no. 628, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2042, no. 3122).

Karşılaştırma: (Webb, 1978: s. 149, no. C25, pl. XVI).

K. 157, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.853), **Fig. 25**

Astarte başı. Yük. 4.5 cm, gen. 5.0 cm. Yüz daha küçük, yuvarlak hatlıdır ve burun aşınmıştır. K. 154 ile benzerdir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 102, no. 630, pl. XV; Skon-Jedele, 1994: s. 2043, no. 3123).

Karşılaştırma: (Webb, 1978: s. 149, no. C25, pl. XVI.)

Hayvan figürinleri: asma deliksiz

K. 158, Samos/Heraion, Fig. 25

Koç. Kalça ve arka bacaklar korunmamıştır. Baş, gövde ve kaide restore edilmiştir. Gövde uzun. 8.5 cm, yük. 5 cm. Ön bacakların orta kısmı kırılmıştır. İleriye doğru durur pozisyonundadır. Hayvanın sırtı bombeli, karnı düz bir şekilde betimlenmiştir. Kaba hamurlu, parlak mavi/yeşil sırlıdır. Boynuzlarda parlak siyah, yüz, omuzlarda yaka ve gövde de siyah leke şeklinde sırlıdır.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 103, no. 644, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: s. 1580, no. 2004; *Webb, 2016: s. 143, no. 305, fig. 23, pl.31, 1).

K. 159, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 64.10-7.804), **Fig. 25**

Koç. Yük. 9.5 cm, uzun. 12 cm, gen. 3 cm. Asma delikli koç ve boğa figürinleriyle benzerdir. Gerçekçi bir betimlemeye sahiptir, ileriye doğru durur pozisyonda yüz, gövde ve boynuzlara sahiptir. Kaide ve bacaklar arasındaki boşluk doldurulmuş, kaide ve bacakların alt kısmı korunmamıştır. Kalite beyaz hamurludur. Soluk mavi sırlıdır; göz ve boynuzlardaki detaylar kahverengi sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 103, no. 638, pl. XVI; Skon-Jedele, 1994: s. 2051, no. 3145).

K. 160, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, V 229), Fig. 25

İnek. Yük. 4.5 cm, uzun. 4.5 cm. Kalça kısmı, kuyruğun bir kısmı ve arka bacakları korunmuş. Sır, parlak koyu yeşil renktedir. Gövde üzerinde kısmen ve kuyrukta siyah sır bezemeleri seçilir. Hamur, beyaz, sert ve gözeneklidir. Meme (?) ile daha dikkatli bir şekilde şekillendirilen hayvanın arka kısmı kabartmalı olarak gösterilmiştir ve kuyruk arka bacak boyunca asılı durduğunu göstermektedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 103, no. 651; Skon-Jedele, 1994: s. 1578, no. 1994; *Webb, 2016: s. 142, no. 302, pl. 30, 4).

K. 161, Samos/Heraion, Fig. 25

İneğin gövde ve buzağının gövde üst parçası korunmuştur. Yük. 5 cm, uzun. 5.9 cm. Buzağı annenin göbeğine bağlı küçük bir silindir şeklindedir, başı korunmamıştır. Buzağının sağ tarafında ineğin meme (?) çizgisi seçilmektedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 103, no. 647; Skon-Jedele, 1994: s. 1578, no. 1993; *Webb, 2016: s. 141, no. 299, pl. 30, 1-2).

K. 162, Samos/Heraion (Vathy Müzesi, 543), Fig. 26

Aslan. Baş ve ön gövde parçası korunmuştur. Uzun. 5.5 cm, çap 3 cm. Silindirik gövdeli, asma delikli parçalarla benzerdir. Sır, yeşildir. Yele üzerindeki siyah sır korunmuştur.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 104, no. 653; Skon-Jedele, 1994: s. 1583, no. 2012; *Webb, 2016: s. 145, no. 321, pl. 33, 1).

K. 163, Samos/Heraion, Fig. 26

Maymun. Neredeyse tam. Yük. 7.5 cm. Çömelir veya oturur pozisyonundaki maymun figürü dizlerini yukarı doğru çekmiş, eller dirsekten dizlerin üzerinde, korunmamış olan kollardan birini yemek için ağzına götürür pozisyonundadır. Sır, koyu mavi kaliteli ve gözenekli hamur devetüyü renktedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 104, no. 658; Skon-Jedele, 1994: s. 1583, no. 2014; *Webb, 2016: s. 147, no. 327, pl. 33, 5-7).

K. 164, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3855), Fig. 26

Güvercin(?). Tam. Yük. 4.8 cm. Kabaca şekillendirilmiş, küçük başı olan, kanatları yuvarlak hatlara sahiptir. Dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur. Diğer hayvan figürlerinde olduğu gibi kaide ile gövde arasındaki boşluk aynı malzeme ile doldurulmuştur. Sır, kısmen korunmuş yeşil izler vardır. Gözlerinin altındaki bezemeler ve her kanatta üç dikey siyah sır bezemesi vardır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 346, no. 1247, pl. 55; Webb, 1978: s. 105, no. 671; Skon-Jedele, 1994: s. 2246, no. 3788).

K. 165, Khios/Emporion, Fig. 26

Doğan(?) figür kaidesi. Uzn. 5.5 cm, gen. 3.2 cm. Kaide parçası üzerinde hayvanın detaylı işlenmiş ayakları ve kuyruk parçası korunabilmiştir. Hamur çekirdeği sarımsı-yeşil renktedir, ama çok iyi korunmamıştır.

Kaynakça: *(Boardman, 1967: s. 241, tablo 95, no. 583; Brown, 1972: s.16, no. 31; Skon-Jedele, 1994: s.1063, no. 1451; Webb, 1978: s.106, no. 699i).

K. 166, Samos/Heraion, Fig. 26

Doğan. Baş ve gövde parçası korunmuştur. Yük. 10.6 cm, gen. 4.5 cm. Kaliteli çengel gagalı baş ve gövde parçası. Ayaklar, kuyruğun uç kısmı ve kaide korunmamıştır. Sır, koyu mavi, detaylar siyah-kahverengi renkte verilmiştir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 157, no. 349, fig. 25, pl. 35,1).

K. 167, Samos/Heraion, Fig. 26

Doğan, gaga ve aşınmış parçalar dışında tam. Yük. 10.6 cm, gen. 4.5 cm. Benzer örneklerine göre biraz daha dik bir duruşu olan betimlemeye sahiptir. Kanat, yüz ve ayaklarıdaki detaylar kısmen belirtilmiştir. Bacaklar, kuyruk ve kaide arasındaki boşluk görülmektedir. Sır, çatlak yüzeyli parlak koyu yeşil ve ayrıntılar üzerinde mavi renktedir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 157, no. 350, fig. 26, pl. 34,6).

K. 168, Samos/Heraion, Fig. 26

Doğan. Kuşun gövde kısmı korunmuştur. Korunan yük. 5.5 cm, kor. en gen. 2 cm. Düz hatlara sahip bir gövde parçasıdır. Hamur çekirdeği, toz halinde beyazdır. Yeşilimsi sır detayları korunmuştur.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 107, no. 702i; Webb, 2016: s. 170, no. 599, pl. 40,1).

K. 169, Samos/Heraion, Fig. 26

İki parçadan oluşan, bir sfenks(?) ya da kediye ait kaide parçası. Yük. Uzn. 6.7 cm, gen. 4.3 cm, kor. yük. 2.25 cm. Kaidenin geniş kısmında figürün ayak parmakları korunmuştur. Sır, ayakların ön kısımlarında siyah-kahverengi, ayak parmakları ve kuyruk üzerinde yeşilimsi renkler korunmuştur.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 146, no. 323, pl. 33, 4).

Küresel Aryballoslar

K. 170, Rhodos (Louvre Müzesi, AM 1079), Fig. 27

Tam. Yük. 4.3 cm. Dudak, kulbun üst kısmı ve omuz dil motifiyle bezenmiştir. Kulp ağızdan düz bir şekilde dışa çekik olarak dik açıyla omuzla birleşir. Gövde, omuz ve kaideden ikili kazıma yatay çizgiyle ayrılmaktadır. Gövdede dikey incuse baklava motifi bezemesi. Dipte rozet bezemesi. Aşınmış olmakla birlikte açık mavi renkler kısmen seçilmektedir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 109, no. 704, pl. XVII)

Karşılaştırma: Histria'da ele geçen gövde parçası (Domaneatu, 1988: s. 23, no. 1)

K. 171, Lindos, Fig. 27

Tam, fakat ağız kısmı iyi korunmamıştır. Yük. 5.4 cm. K. 170 ile benzerdir. Ancak baklava dilimleri daha incedir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1316, pl. 57; Webb, 1978: s. 110, no. 717; Skon-Jedele, 1994: s. 2323, no. 4261).

K. 172, Kamiros, Fig. 27

Tam. Yük. 5 cm. Üslup ve şekil olarak diğerleriyle benzerdir. Gövde kısmında baklava motifi yerine dört adet dikey çizgi bantı yer alır. Ayrıca kaidede ve ağız tablasında dil motifleri vardır. Düz bir ağız tablası vardır, pervazı ise iç bükey kavislidir.

Kaynakça: *(Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, orta sol; von Bissing, 1941: no. 8, taf. I; Webb, 1978: s. 112, no. 740; Skon-Jedele, 1994: s. 2150, no. 3369).

K. 173, Kamiros (British Museum, 60.2-1 57), Fig. 27

Tam. Yük. 5 cm. Omuz ve kaide dil bezemesi. Gövde üstteki form gibi yatay bölümlere ayrılmıştır, ancak üç farklı desen vardır. Gövdede yatay olarak devam eden, dikey çizgiler, tek çizgi ve çapraz çizgilerinden oluşan friz kuşağı yer alır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 112, no. 743, pl. XVII; Skon-Jedele, 1994: s. 2151, no. 3371).

K. 174, Lindos, Fig. 27

Üslup ve şekil olarak diğerleriyle benzerdir. Gövdenin tamamını kaplayan diagonal incuse yivler vardır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1310, pl. 57; Webb, 1978: s. 113, no. 750; Skon-Jedele, 1994: s. 2320, no. 4252).

K. 175, Kamiros (British Museum, Neg. C-1030), Fig. 27

Tam. Yük. 5.9 cm. Sır korunmamıştır. Omuzda, üç yatay kazıma çizgi. Gövdenin tamamında, dar paralel incuse yivler (dilim), kulbun alt kısmında rozet bezemesi vardır.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 113, no. 751; Skon-Jedele, 1994: s. 2153, no. 3374).

Karşılaştırma: Histria'da ele geçen gövde parçası (Domaneatu, 1988: s. 23, no. 2)

K. 176, Samos/Heraion, Fig. 27

Nar şeklinde vazo. Tam. Yük. 7 cm, çap. 5.9 cm. Kulbu korunmamıştır. Pürüzsüz ve düz bir yüzeye sahiptir. Dip kısmı oval bir şekilde yapılmıştır, bu şekilde düzgün durabilmesi için bir desteğe ihtiyacı olmalıdır. Sır, krem/sarı, ağız kısmında kalıntılar var. Hamur, gözenekli ve krem rengindedir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 59, no. 78, pl. 9, 7).

K. 177, Samos/Heraion, Fig. 27

Üzüm salkımı şeklinde vazo. Yak. Yük. 6.5 cm. Ayrı olarak şekillendirilmiş yuvarlak üzüm taneleri tek tek yapıştırılarak yapılmış olduğu düşünülmektedir. Sır, çoğunlukla kaybolmuştur, başlangıçta krem(?) rengindedir. Pürüzlü ve kaba bir hamura sahiptir.

Kaynakça: (Webb, 2016: s. 60, no. 80, pl. 9, 8).

K. 178, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, Louvre Müzesi, env. no. NIII 2402), Fig. 28

Dudak kısmı hariç, tam. Yük. 5 cm. Yüzey sırası tamamen kaybolmuştur. Şekil olarak küresel aryballoslarla aynıdır. Benzer detaylar dışında, gövde iki yatay frize bölünmüştür. Orta üst kısımda, Saite dönemi firavunlarına ait -'Wa-ib-re'=Apries (?) - iki kez tekrarlanan, dikey çizgilerle ayrılmış dikdörtgen bloklar içerisinde yer alan kartuş bezemeleriyle dikkat çekmektedir. İki kartuşun, her iki tarafında bir Horus doğanı, ince kazıma ile bezenmiştir. İkinci bir renk kullanıldığı için yüzey korunmamıştır. Devamında Uraeus'un her iki tarafı da yüzeye, dikkatsizce çizilir. Gövde altındaki ikinci frizde ise, lotus tomurcukları ve çiçeklerinden oluşan bant bezemesi yer alır. Kulbun gövde ile birleştiği yerde ise, ters şekilde Mısır palmet formu yer alır. Detaylı ve özenli betimlenmiştir.

Kaynakça: (Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, orta satır sağ ve sol; von Bissing, 1941: ss. 14-16, dipnot 26, no. 6-6a, taf. I; Webb, 1978: s. 117, no. 763, pl. XVIII; *Skon-Jedele, 1994: s. 2146, no. 3362).

K. 179, Ialysos (Rhodos Müzesi, no. 10875, EI 3368), Fig. 28

Dudaktaki çentik hariç, tam. Yük. 5.4 cm. Üslup ve şekil açısından K. 178 ile aynıdır. Kartuş bezemeleri, karşılıklı duran doğan figürini aynıdır, farklı olarak dalları üzerinde duran ya da uçmak üzere olan kuşlara sahip üç gövdeli iki bitki ve onların yanında şematik iki palmiye ağacı bezemesi vardır. Kulp altında bir palmiye ağacının iki yanında karşılıklı ayakta duran basitçe çizilen iki maymun figürü. Sır, korunmamıştır ama soluk yeşil parçalar seçilmektedir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 117, no. 764; Skon-Jedele, 1994: s. 2617, no. 4842).

K. 180, Kamiros(?), Fig. 28

Tam, dudak ve boyun restore edilmiştir. Yük. 5.2 cm. Kulp altında palmiye yerine rozet motifi yer alır, bunun dışında vazo bezemesizdir. Sır korunmamıştır. Yüzey hala yeşil, rozetin kazıma çizgileri arasında mavi renk görülür.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 119, no. 779, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2148, no. 3364).

K. 181, Lindos, Fig. 28

Tam. Yük. 5.4 cm. Üslup ve şekil olarak diğer küresel arybaloslara benzer, ancak daha özensiz ve sadedir. Gövde üzerindeki dikey baklava bezemesi daha ince basitçe belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1311, pl. 57; Webb, 1978: s. 120, no. 783; Skon-Jedele, 1994: s. 2321, no. 4253).

K. 182, Lindos, Fig. 28

Tam. Kulp hariç. Yük. 4.8 cm. K. 181 ile benzerdir ama gövdedeki baklava bezemesi daha incedir. Biraz daha farklı bezenmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 359, no. 1314, pl. 57; Webb, 1978: s. 120, no. 786; Skon-Jedele, 1994: s. 2321, no. 4254).

K. 183, Kamiros (British Museum, no. 60.4-4.71), Fig. 28

Tam. Yük. 5.4 cm. ‘Kadehimsi’ ağız ve karşılıklı çift kulbu vardır. Omuzda, kesişen kazıma çizgilerle temsil edilen stilize rozet, gövdeye doğru yayılır. Gövde bezemesiz, düz bir dibi vardır. Koyu mavi hamur rengine sahiptir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 121, no. 819, pl. XVIII; Skon-Jedele, 1994: s. 2149, no. 3366).

Figürlü Aryballoslar

K. 184, Kamiros, Fig. 28

Korinth tipi ağız ve kulplarıyla figürlü aryballos olarak tanımlanan kap, çift hazneli Leopar Benekli Grup vazoların gelişmiş bir örneğidir. Diz çökmüş kadın, bordürlü elbise giymiştir. ‘Kol askısı’, içinde başları ve elleri görünen bebek düz bir şekilde gösterilir. Kucağında ise sağ eliyle tuttuğu dağ keçisi, sol elinde ise dikdörtgen bir nesne vardır. Kadının stilize Semitik bir duruşu vardır, düz ve astarsız bir kaide üzerine oturtulmuştur. Sır - parlak yeşil, detaylar siyah ile verilmiştir. Hamur, yumuşak ve kalitelidir.

Kaynakça: (Maximova vd., 1927: s. 130, pl. 35; Webb, 1978: s. 122, no. 822, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: s. 2187, no. 3422).

K. 185, Samos/Nekropol, Fig. 28

Tam. Yük. 6.2 cm. Korinth tipi ağız ve kulplarıyla figürlü aryballos olarak tanımlanan vazo, tipik Bes figürlüdür. Kucağında ceylan veya dağ keçisi tutan figür, oturur pozisyonda, dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur. Sır, yeşil renktedir.

Kaynakça: (Boehlau, J., 1898: s. 45, gr. 44, no. 8 ve 160; Böhlau, 1900: s. 210, pl. 6; Murray vd., 1900, no. 46, 62 ve 80; Maximova vd., 1927: s. 141, pl. 43; Brown, 1974: ss. 96-97, no. 139; Webb, 1978: s. 122, no. 824, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: s. 1632, no. 2723).

K. 186, Lindos, Fig. 29

Çömelmiş veya oturur pozisyonundaki Bes veya anne maymun figürünün gövdesi ve önünde diz çökmüş şekilde oturan yavru maymun figürü. Gövde parçası düz bir kaide üzerine oturtulmuştur. Yük. 4.3 cm. Büyük figürün sol kolu yavrunun başını tutacak şekilde öne doğru kıvrılmış, büyük figürün postunda siyah sır ile belirtilen leke bezemeleri vardır. Yavru maymunun yüzü net bir şekilde seçilmekte; gövde boyunca uzanan yatay çizgiler ve oturur pozisyonda olduğunu gösteren kalça ve ayaklara sahiptir. Korunan dış yüzey beyazdır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 363, no. 1332, pl. 58; Webb, 1978: s. 123, no. 831; Skon-Jedele, 1994: s. 2329, no. 4294).

K. 187, Rhodos (Louvre Müzesi, E26093), Fig. 29

Tam. Yük. 5.3 cm. Yüzey iyi korunmamış olsa da figürlere seçilebilmektedir. K. 186 ile benzerdir.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 123, no. 834, pl. XIX).

K. 188, Samos/Heraion, Fig. 29

Kor. Yük. 6.6 cm. Göğsün önünde tutulan çift flüt(?), kulplar ve başı korunmamış, insan(?) figürü. Leopar Benekli Grup'daki oturmuş maymun figrlereinden esinlendiği düşünülür, ama farklı bir form tercih edilmiştir. Bacaklar arasında ikincil bir ağız vardır. Arka kısmında siyah sır ile belirtilmiş benek bezemeleri yer alır, çömelmiş veya oturur pozisyonda dikdörtgen bir kaide üzerine oturtulmuştur.

Kaynakça: (Webb, 1978: s. 123, no. 838, pl. XIX; Skon-Jedele, 1994: s. 1613, no. 2326; *Webb, 2016: s. 44, no. 66, pl. 7, 1-3).

K. 189, Kamiros (Rhodos Müzesi, no. 13479), Fig. 29

Akheloos başlı aryballos. Tam. Yük. 5 cm, uzn. 6.5 cm. Korinth tipi ağız. Orantısız kaba hatlara sahiptir. Yüz siyah i insanlara benzer, boynuzları ve küçük kulakları dışa çekik yapılmıştır. Belli belirsiz bir sakalı vardır. Düz diplidir. Sır, renksiz. Yüz, sarı renkte; boynuz, kaş, sakal şeridi, göz bebekleri siyah-kahverengi ile belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Jacopi, 1931: ss. 382-383, no. 3, fig. 431-432; Jacopi, 1934: ss. 10-11, no. 3-4, pl. 10; Webb, 1978: s. 127, no. 847; Skon-Jedele, 1994: s. 2158, no. 3386).

K. 190, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. ?), Fig. 29

Akheloos başı şeklinde aryballos. Tama yakın, ağız kırık. Yük. 5.4 cm. K. 189 ile aynıdır. izimden dolayı kulaktaki içe doğru kıvrılan oval çizgi belirginleşmiştir. Sakalda dikey çizgiler yerine koyu sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: (Maximova vd., 1927: s. 162, no. 7; *Blinkenberg, 1931: s. 361, no. 1322, pl. 57; Webb, 1978: s. 127, no. 850; Skon-Jedele, 1994: s. 2325, no. 4283).

K. 191, Kamiros, Fig. 30

Herakles başı şeklinde aryballos. Kulp ve ağız korunmamış. Yüzey çok iyi seçilmemektedir. Aslanın başı ve Herakles'in yüzü belli belirsiz belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 129, no. 869; Skon-Jedele, 1994: s. 2159, no. 3388).

Karşılaştırma: Tharros, Sardunya adası örneği (Hölbl, 1986: s. 400, Taf. 4)

K. 192, Khios(?) (Louvre Müzesi, OA-MNB. 2026), Fig. 30

Aslan postlu Herakles başı, boğa başı ile sırt sırta. Herakles başı sakalıyla kaliteli betimlenmiştir. Her iki figürün üstünde yer alan kulp ve ağız kısmı korunmuştur. Kulbun arka kısmı dil bezemelidir. Aslan tekli vazolarla benzerdir. Sır, parlak yeşil kalıntıları seçilmektedir.

Kaynakça: (Pottier, 1897, no. 9; Heuzey, 1923: s. 185, fig. 3, pl. 7; Webb, 1978: s. 130, no. 878, pl. XX).

K. 193, Kamiros (Louvre Müzesi, no. NIII 2394), Fig. 30

Kadın başlı aryballos. İyi modellenmiş Mısır tarzında. Burun, ağız, saç ve çenedeki aşınma dışında tam. Saç omuzlara düz olarak iner, ancak alındaki küçük bukleler tek sıra hariç oldukça düzdür. Başın üstünde yer alan ağız korunmamış, kulp kısmen korunmuştur. Kulaklar geniş ve detaylıdır, gözler badem şeklindedir ve dış köşelerinin dışına taşan çift kesik çizgilerle betimlenmiştir. Kaş, gözlerin eğrisini takip eder. Sır, açık mavi renkler barındırır.

Kaynakça: (Longpérier, 1868: no. 7, pl. 29; Zervos, 1920: s. 137, pl. 14, ortada; von Bissing, 1941: no. 7, taf. I; Webb, 1978: s. 131, no. 882, pl. XXI; Skon-Jedele, 1994: s. 2188, no. 3423).

K. 194, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 3844), Fig. 30

Hippalektryon (At-horoz). Kor. Yük. 6 cm. Vazonun ağzı, kulbu ve düz kaide korunmamıştır. Atın ön yüzü, kuş formu veya horozun kanatlı gövdesi ile kompozit bir örnektir. Atın yelesi paralel çizgili panel şeklindedir. Kazıma tarama bezemeleri, gövdenin arkasındaki ve kanattaki tüyleri gösterir; tarama bezemelerinin bazıları siyah sır noktalarıyla belirtilmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: ss. 362-363, no. 1329, pl. 58; Webb, 1978: s. 131, no. 886; Skon-Jedele, 1994: s. 2333, no. 4302).

K. 195, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 60.4-4.74), **Fig. 30**

Uzanmış pozisyonda baş sağa dönük aslan figürü. Tam. Yük. 4.6 cm, uzun. 8.2 cm. Aryballosun ağız ve kulbu aslanın baş kısmında belirtilmiştir. Aşınmadan dolayı detaylar ve sır çok iyi korunmamıştır. Gözleri ve pençeleri siyah sır ile belirtilmiş, hamur mavi sırlıdır. Bezemeli yele ve diğer özellikleriyle gerçekçi betimlenmiştir.

Kaynakça: (Maximova vd., 1927: s. 111, no. 123, pl. 33; *Webb, 1978: s. 132, no. 898, pl. XXI; Skon-Jedele, 1994: s. 2189, no. 3424).

K. 196, Kamiros (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 61.4-25-27), **Fig. 30**

Yunus formu aryballos. Kuyruk ucu hariç, tam. Korunan uzun. 9.3 cm, yük. 4.3 cm. Ağız ve kulp şekli benzer aryballoslarla aynıdır. Yunus şekli Yunan etkilidir. Ağzın bir kısmı ve kuyruk korunmamıştır. Gözler, yüzgeçler ve diğer detaylar mavi sır ile belirtilmiştir.

Kaynakça: (Maximova vd., 1927: s. 99, pl. 32, no. 118; Johnston, 1975: ss. 155-156, not 24; Webb, 1978: s. 132, no. 899, pl. XXI; *Hölbl, 1987: s. 123, fig. 11; Skon-Jedele, 1994: s. 2200, no. 3441).

K. 197, Lindos, Fig. 31

Kor. en 5.8 cm, kor. yük. 4.6 cm. Kirpi şeklinde düz dipli bir aryballos. Ağız kısmı kırılmıştır. Gövde, baklava kabartma motifli aryballoslar gibi şekillendirilmiş, kirpinin dikenleri bu şekilde verilmeye çalışılmıştır. Burnun hemen altında, hayvanın sanki önünü kesmiş gibi sanki yutmak üzere olduğu, göğsüne doğru kavradığı büyük bir skarabe gösteriliyor; skarabe siyah sırlıdır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 361, no. 1326, pl. 57; Webb, 1978: s. 133, no. 901; Skon-Jedele, 1994: s. 2331, no. 4299).

Karşılaştırmaya: Cerveteri örneği (Hölbl, 1979: s. 42-45, taf. 16,1, farbtaf III, 2-3)

K. 198, Lindos (İstanbul Arkeoloji Müzesi, no. 111), **Fig. 31**

Kirpi figürlü aryballos. K. 197 ile benzerdir. Vazonun ağız ve kulbu bu formda korunmuştur. Bir önceki vazoda yer alan skarabe burada yer almadığı için, hayvanın başı daha büyük ve detaylı bezenmiştir.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 361, no. 1324, pl. 57; Webb, 1978: s. 133, no. 919; Skon-Jedele, 1994: s. 2331, no. 4297).

K. 199, Kamiros(?) (Salzmann ve Biliotti Koleksiyonu, British Museum, env. no. 61.10-24.19-24),
Fig. 31

Mısır etkili Tilapia balığı. Baklava/elmas form oluşturan birbiriyle kesişen kabartma motifi ile bezenmiştir. Ağız hafifçe açılır, dişler belli belirsiz görünür. Dik bir şekilde düz bir kade üzerine oturtulmuştur. Koyu renkli sır sırt, pullu gövde ve yüz hatlarını belirginleştirir.

Kaynakça: *(Webb, 1978: s. 134, no. 942, pl. XXII; Skon-Jedele, 1994: s. 2201, no. 3443).

K. 200, Kamiros, Fig. 31

Dikenli kirpi(?) figürlü aryballos. Yük. 4 cm, uzun. 6 cm. Yukarıdaki kirpi aryballoslar ile benzerdir. Yüz özellikleri biraz daha farklıdır. Sırda yeşilimsi renk izleri vardır. Gövde detayları siyah sır ile renklendirilmiştir.

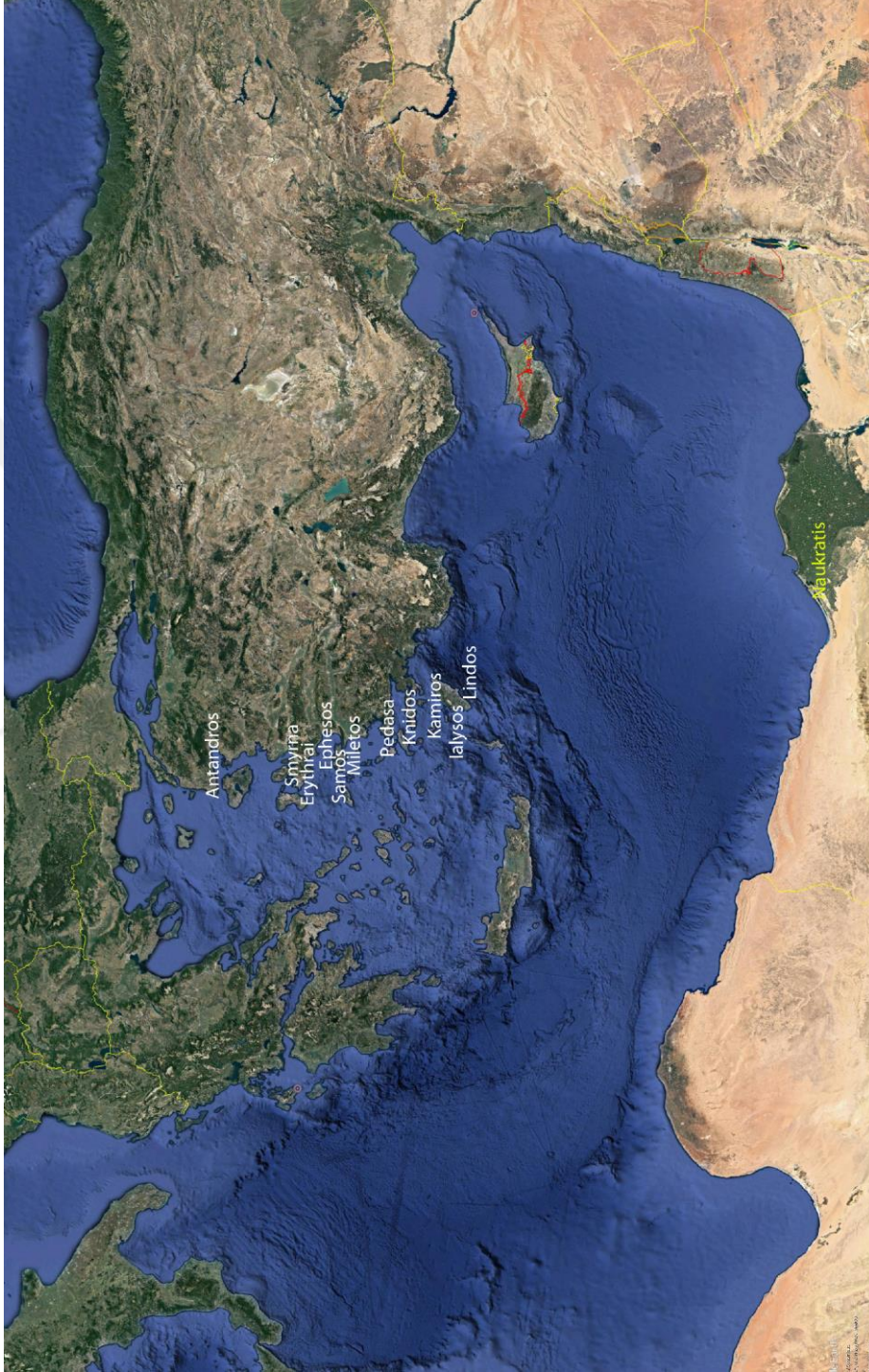
Kaynakça: (Maximova vd., 1927: s. 103, pl. 32, no. 121; *Webb, 1978: s. 135, no. 954, pl. XXII; Skon-Jedele, 1994: s. 2199, no. 3440).

K. 201, Lindos, Fig. 31

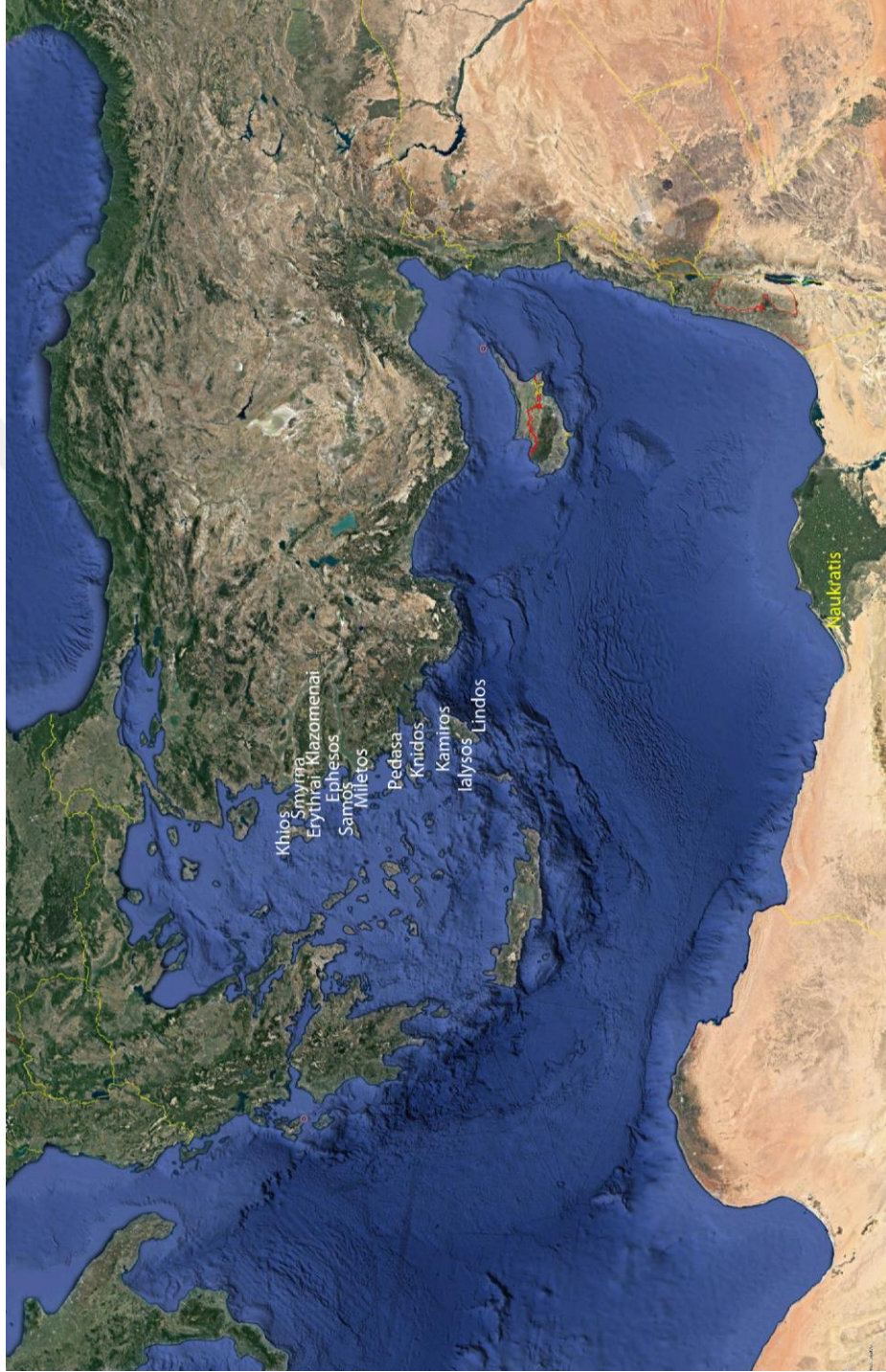
Dana (?) veya keçi figürlü aryballos. Kor. yük. 7.9 cm. Vazo ağzı ve kulbu korunmamıştır. Yürür pozisyonunda, yularlı yuvarlak boyun ile betimlenir. Vazo gövdesi, paralel çizgiler halinde yapılmış kazıma kaburgalar ile bacaklar arasında devam eder. Düz bir kaide üzerine oturtulan figür, koç ve boğa figürinlerinde gördüğümüz gibi bacaklar ve kaide arasındaki boşluk doldurulmuştur. Kuyruk, kulaklar ve gözler ve boynun etrafındaki bant siyah sırlıdır.

Kaynakça: *(Blinkenberg, 1931: s. 362, no. 1328, pl. 58; Webb, 1978: s. 135, no. 958; Skon-Jedele, 1994: s. 2328, no. 4291).

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – I. Evre Buluntu Merkezleri

Harita 2 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – II. Evre Buluntu Merkezleri

Harita 3 – Doğu Ege Fayans Buluntuları – III. Evre Buluntu Merkezleri

LEVHALAR

K. 1

K. 2

K. 3

K. 4

Fig. 1 - Leopard Benekli Grup (Kaliteli grup; Hathor Lüleli standart grup)

K. 5

K. 6

K. 7

K. 8

K. 9

K. 10

K. 11

K. 12-13-14

K. 15

Fig. 2 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup)

K. 16

K. 17

K. 18

K. 19

K. 20

Fig. 3 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup)

K. 21

K. 22

K. 23

K. 24

K. 25

K. 26

K. 27

K. 28

Fig. 4 - Leopar Benekli Grup (Hathor Lüleli standart grup; kısa saç ve sakallı)

K. 29

K. 30

K. 31

K. 32

K. 33

K. 34 a-b

Fig. 5 - Leopar Benekli Grup (Maymun figürü ve kucağında hayvan sırtında bebek taşıyan kadın grubu)

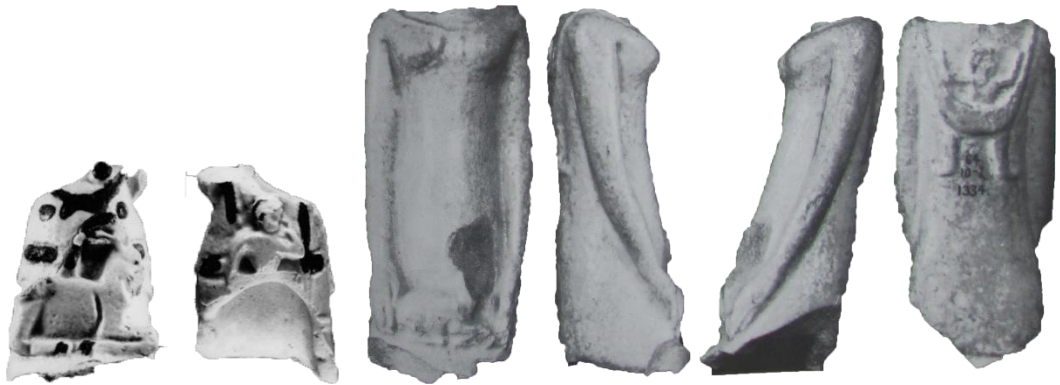

K. 35

K. 37

K. 36

K. 38

K. 39

Fig. 6 - Leopar Benekli Grup (Kucağında hayvan sırtında bebek taşıyan kadın grubu ve sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, I. Grup)

K. 40

K. 41

K. 42

Fig. 7 - Leopar Benekli Grup (Sırtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, I. Grup)

K. 43

K. 45

K. 44

K. 46

Fig. 8 - Leopar Benekli Grup (Sirtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, II-III. Grup)

K. 47

K. 48

K. 49

Fig. 9 - Leopar Benekli Grup (Sirtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, III. Grup)

K. 50

K. 51

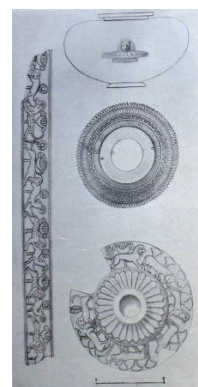
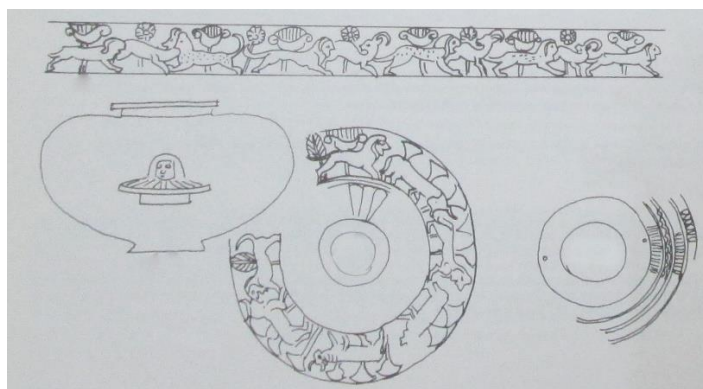

K. 52

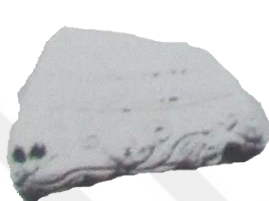

K. 53

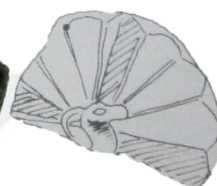
Fig. 10 - Leopar Benekli Grup (Sirtında bebek ve kucağında hayvan figürlü diz çökmüş kadın şeklindeki vazolar, III. Grup ve İşlenmemiş Grup)

K. 54

K. 55

K. 56

K. 57

K. 58

K. 59

Fig. 11 - Pyksis (I. – II. Grup)

K. 60 ve Çizim (Webb, 1978: s.42, fig. 13)

K. 61

K. 62

K. 63

K. 64

K. 65

Fig. 12 - Pyxis (II. Grup)

K. 66 Çizim – (Webb, 2016: s. 21, fig. 2a-c)

K. 66

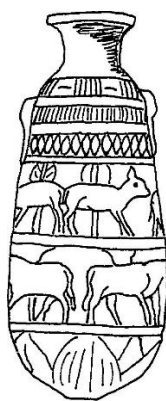
K. 67

K. 68

Fig. 13 - Pyksis (II. Grup)

K. 69

K. 70

K. 71

K. 72

K. 73

K. 74

K. 75

K. 76

Fig. 14 - Alabastron

K. 77

K. 78 – Çizim (Skon-Jedele, 1994: s. 2349, no. 4341, fig. 76)

K. 79

K. 80

K. 81

K. 82

K. 83

Fig. 15 - Oval (Ovoid) Aryballoslar (Prototip Grup – I.-II. Grup)

K. 84

K. 85

K. 86

K. 87

K. 88

Fig. 16 - Oval (Ovoid) Aryballoslar II. Grup; Yonca Ağzılı Minyatür Sürhicikler

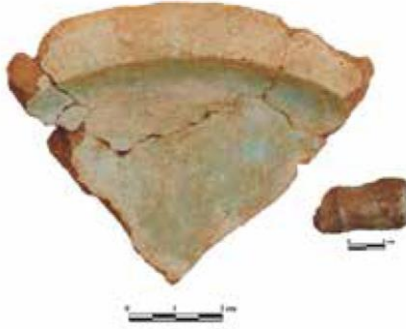
K. 89

K. 90

K. A1 – Yeni Yıl Şişesi (Naukratis) – (Hölbl, 2005: s. 121, abb. 16)

K. 91

K. 92

Fig. 17 – Yeni Yıl Şişesi – Makara Tutamaklı Sığ Kase – Kozmetik/Merhem Kaşığı

K. 93

K. 94

K. 95

K. 96

K. 97

K. 98

K. 99

K. 100

K. A2 – Mermer/kalsit(?) adak taşıyan kadın figürü (Webb, 2016: ss. 173-174), fig. 28a-b, pl. 41, 1-3.

K. 101

Fig. 18 – İnsan figürinleri: asma delikli

K. 102

K. 103

K. 104

K. 105

K. 106

K. 107

K. 108

K. 109

K. 110

Fig. 19 - İnsan figürinleri: asma delikli

K. 111

K. 112

K. 113

K. 114

K. 115

K. 116

K. 117

K. 118

K. 119

K. 120

K. 121

Fig. 20 - İnsan ve hayvan figürinleri: asma delikli

K. 122

K. 123

K. 124

K. A3 - (Webb, 1978, pl. XII,
Samos, neg. 6491 no.lu görsel).

K. 125

K. 126

K. 127

K. 128

K. 129

K. 130

K. 131

K. 132

Fig. 21 - Hayvan figürinleri: asma delikli

K. 133

K. 134 ve Çizim (Webb, 2016: s.110, fig. 12)

K. 135

K. 136

K. 137a-b

K. 138

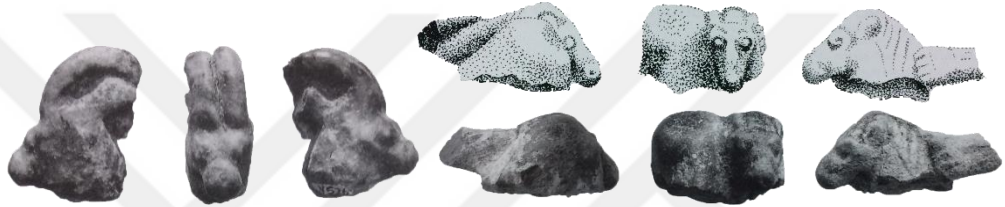
Fig. 22 - İnsan figürinleri: asma deliksiz

K. 139

K. 140

K. 141

K. 142

K. 143

K. 144

K. 145

K. 146

K. 147 ve Çizim – (Webb, 2016: s.120, fig. 17)

Fig. 23 - İnsan figürinleri: asma deliksiz

K. 148

K. 149

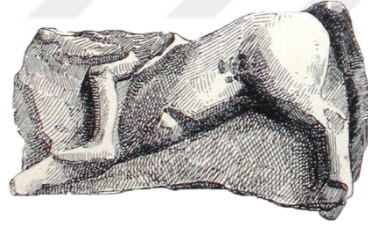
K. 150

K. 151

K. 152

K. 153

K. 154

K. 155 ve Çizim (Webb, 2016: s.128, fig. 18)

Fig. 24 - İnsan figürinleri: asma deliksiz

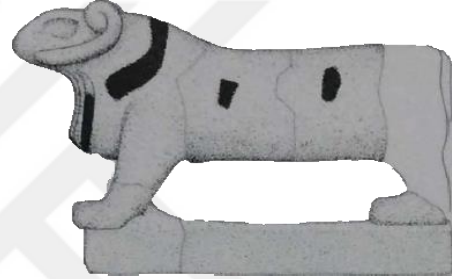
K. 156

K. 157

K. A4 - (Webb, 1978: s. 149, no. C25, pl. XVI)

K. 158 ve Çizim (Webb, 2016: s. 143, fig. 23)

K. 159

K. 160

K. 161

Fig. 25 - İnsan ve hayvan figürinleri: asma deliksiz

K. 162

K. 164

K. 165

K. 163

K. 166

K. 167

K. 168

K. 169

Fig. 26 - Hayvan figürinleri: asma deliksiz

K. 170

K. 171

K. 172

K. 173

K. 174

K. 175

K. 176

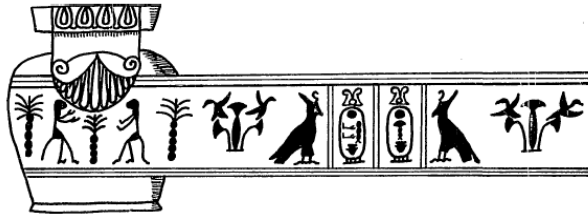

K. 177

Fig. 27 - Küresel aryballoslar

K. 178

K. 179

K. 180

K. 181

K. 182

K. 183

K. 184

K. 185

Fig. 28 - Küresel ve figürlü aryballoslar

K. 186

K. 187

K. A5 - (Webb, 1978: s. 124, no. 840

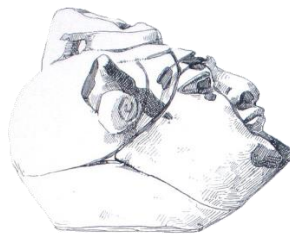
İon tipi fayans başlık)

K. 188

K. 189

K. 190

Fig. 29 - Figürlü aryballoslar

K. 191

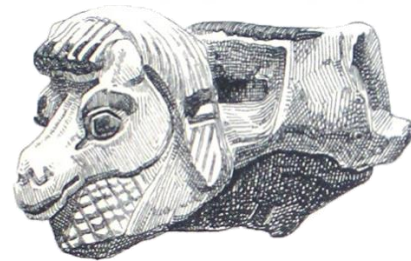
K. 192

K. 193

K. 195

K. 194

K. 196

Fig. 30 - Figürlü aryballoslar

K. 197

K. 198

K. 199

K. 200

K. 201

Fig. 31 - Figürlü aryballoslar

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Samet ÇÖZEN
Doğum Yeri : Kırşehir
Doğum Tarihi : 1984
Medeni Hali : Evli

EĞİTİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü
– Arkeoloji Ana Bilim Dalı (2010 - 2019)
Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – Edebiyat Fakültesi –
Arkeoloji Bölümü (2014 - 2018)
: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – Turizm İşletmeciliği ve
Otelcilik Yüksek Okulu (2005 - 2009)
: Muğla Üniversitesi – Yabancı Diller Yüksek Okulu (2005 –
2006)
Önlisans : Akdeniz Üniversitesi – S.B.M.Y.O. – Turizm ve Otelcilik
İşletmeciliği (2002 - 2004)

MESLEKİ BİLGİLER

2008 - 2011 : Pedasa Antik Kenti Kazıları
2010 - 2011 : Bodrum Yarımadası (Leleg Yerleşimleri) Yüzey Araştırmaları
2010 – 2011 :“Aspat (Strobilos) ve Territoriumunda Arkeolojik Park
Yönetimi ve Antik Tarım Alanlarında Agro-Turizm
Palanlaması” adlı TÜBİTAK projesinde yüksek lisans öğrencisi
olarak görev aldım.